

Akadémiái Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. JANUÁR 22.

TARTALOM

Személyi rész		1
Törvények, rendeletek, határozatok	1963. évi 35. tvr.	Az egyes kitüntetések alapításáról szóló 1953. évi V. törvény módosításáról
	1963. évi 36. tvr.	A Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Erdemes Művésze kitüntető címek adományozásáról
	1963. évi 34. tvr.	A dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos kérdések szabályozásáról
	39/1963. (XII. 26.) Korm. rendelet	A Munka Törvénykönyve végrehajtásáról szóló 53/1953. (XI. 28.) MT számú rendeletnek a dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos egyes rendelkezései módosításáról
	40/1963. (XII. 27.) Korm. rendelet	A Magyar Népköztársaság egyes kitüntető címeinek viselésére jogosult személyek nyugellátásáról
Miniszteri rendelet	8/1963. (XII. 30.) MM	A külföldi felsőoktatási intézmények által kiállított oklevelek honosításáról

Személyi rész

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 75. születésnapja alkalmából, a magyar rizs és paprika termesztés továbbfejlesztése érdekében kifejtett tudományos munkássága és érdemei elismeréséül *dr. Obermayer Ernő* Kossuth-díjas akadémiai levelező tagnak, nyugalmazott kutatóintézeti igazgatóhelyettesnek, 60. születésnapja alkalmából, a gyümölcsstermesztés továbbfejlesztése érdekében kifejtett tudományos munkássága elismeréséül *dr. Porpáczy Aladár* Kossuth-díjas akadémiai levelező tagnak, a Sopronhorpács—Fertőd-i Növénynevelési és Növénytermesztési Kutató Intézet és a Fertőd-i Felsőfokú Gyümölcsstermesztési Technikum igazgatójának a

MUNKA ÉRDEMREND

kitüntetést adományozta.

Jogszabályok

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1963. évi 35. számú
törvényerejű rendelete

az egyes kitüntetések alapításáról szóló 1953. évi V. törvény módosításáról

1. § Az egyes kitüntetések alapításáról szóló 1953. évi V. törvény (a továbbiakban: T) 1. §-ának bevezető rendelkezése és I. pontja helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„A Magyar Népköztársaság szolgálatában a szocializmus építése terén kimagasló munkát végző, valamint a békéért folyó harcban és a népek közötti együttműködés fejlesztésében kiváló érdemeket szerzett személyek részére az alábbi érdemrendek adományozhatók:

I. Polgári személyek részére:

1. a Magyar Népköztársaság Érdemrendje,
2. a Magyar Népköztársaság Zászlórendje,
3. a Munka Vörös Zászló Érdemrendje,
4. a Munka Érdemrend.

A Magyar Népköztársaság Zászlórendjének I., II. és III. fokozata van, amelyek közül az I. fokozat gyémántokkal is adományozható,

a Munka Érdemrendnek három fokozata van: arany, ezüst és bronz.”

2. § A T. 2—3. §-a helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„2. § (1) A Szocialista Munka Hőse kitüntető cím adományozható azok részére, akik

a szocialista társadalom építése során végzett sokéves áldozatos, példamutató magatartásukkal rendkívüli teljesítményeket értek el,

hősi helytállásukkal a társadalmat súlyos károktól mentették meg, kötelességük lelkiismeretes teljesítése során életüket áldozták, illetőleg munkaképességüket egészen vagy részben elvesztették.

(2) A Szocialista Munka Hőse kitüntető cím rendszerint hazánk felszabadulásának ünnepe, április 4. alkalmából kerül adományozásra.

(3) A Szocialista Munka Hőse cím tulajdonosának társadalombiztosítási nyugdíját 20%-kal magasabb összegben kell megállapítani, mint amennyi részére egyébként a jogszabályok szerint járna. Az így felemelt társadalombiztosítási nyugdíj összege havi 4000 Ft-nál kevesebb nem lehet.

3. § (1) A Munka Vörös Zászló Érdemrendje vállalatok, intézmények és más szervek részére is adományozható.

(2) A Minisztertanács a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben állapítja meg azokat a feltételeket, amelyek alapján a Munka Vörös Zászló Érdemrendje a vállalatok, intézmények és más szervek részére való adományozására javaslat tehető.”

3. § A T. 5. és 6. §-a helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„5. § Hazánk felszabadulása után alapított és adományozott kitüntetések tulajdonosaik továbbra is viselhetik, még abban az esetben is, ha azok a jövőben adományozásra nem kerülnek.

6. § Az érdemrendek, valamint a Szocialista Munka Hőse kitüntető címmel járó jelvény és oklevél leírását, a jelvények viselésének és a cím használatának szabályait a Minisztertanács javaslatára a Népköztársaság Elnöki Tanácsa állapítja meg.”

4. § Ez a törvényerejű rendelet 1964. év január hó 1. napján lép hatályba; egyidejűleg hatályát veszti az 1956. évi 17. számú törvényerejű rendelet, valamint az 1958. évi 40. számú törvényerejű rendelet 48. §-ának (2) bekezdése.

Dobi István s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
elnöke.

Kiss Károly s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának
1963. évi 36. számú

törvényerejű rendelete

**a Magyar Népköztársaság Állami Díja,
a Kossuth-díj,
a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a
Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető
címe adományozásáról**

1. § (1) A Magyar Népköztársaság Állami Díja adományozható azok részére, akik

— nagy horderejű tudományos, tudományos jellegű, illetőleg műszaki, kutatási vagy fejlesztési eredményekkel, az elért eredmények továbbfejlesztésével,

— a népgazdaság számára nagy jelentőségű gazdasági eredményekkel járó újítások kidolgozásával,

— a szocialista gazdaság fejlődése szempontjából úttörő jelentőségű tevékenységgel,

— a termelés műszaki színvonalát, a termelt cikkek minőségét nagymértékben emelő és a népgazdaság igényeinek fokozott mértékben való kielégítését eredményező új termelési módszerek alkalmazásával,

— a termelés szervezésével, irányításával elért meghatározott kiemelkedő termelési eredményekkel,

— a termelőmunkában kiemelkedő egyéni teljesítménnyel,

— a gyógyítás terén elért tudományos eredménnyel vagy ilyen eredmények sikeres alkalmazásával és továbbfejlesztésével, az egészségügy továbbfejlesztésének szervezésével és irányításával,

— a nevelés-oktatás terén elért elméleti eredményekkel vagy ilyen eredmények sikeres gyakorlati alkalmazásával és továbbfejlesztésével

a szocialista társadalmi rend építéséért folyó tevékenység során nagy jelentőségű eredményeket értek el.

2. § Kossuth-díj adományozható azok részére, akik kulturális és művészeti alkotásukkal, illetőleg teljesítményükkel olyan kimagasló eredményt értek el, amellyel a szocialista kultúrát és művészetet gazdagították és ezáltal népünk, országunk, társadalmi rendszerünk nemzetközi tekintélyét és megbecsülését növelték.

3. § (1) A Magyar Népköztársaság Állami Díjának, valamint a Kossuth-díjnak fokozatai: nagydíj, I., II. és III. fokozat.

(2) A Magyar Népköztársaság Állami Díjának és a Kossuth-díjnak

nagydíjával	150 000 Ft,
I. fokozatával	100 000 Ft,
II. fokozatával	75 000 Ft,
III. fokozatával	50 000 Ft

összeg jár.

4. § (1) A Magyar Népköztársaság Állami Díjában, illetőleg a Kossuth-díjban részesített személy jogosult az Állami Díjas, illetőleg Kossuth-díjas cím használatára.

(2) A Magyar Népköztársaság Állami Díját és a Kossuth-díjat megosztva is lehet adományozni, ha a kimagasló eredményt többen együttes munkával érték el.

5. § (1) A szocialista kultúra fejlesztése terén kimagasló érdemeket szerzett művészek részére kitüntető cím adományozható.

(2) A kitüntető címnek két fokozata van:

I. fokozat: „Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze”.

II. fokozat: „Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze”.

6. § (1) A Magyar Népköztársaság Kiváló Művészenek nyugdíját havi 4000 forintban, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészenek nyugdíját pedig havi 3000 forintban kell megállapítani abban az esetben, ha részükre a társadalombiztosítási nyugdíjról szóló jogszabályok szerint ennél kevesebb járna.

(2) A kiváló művésznek havi 4000 Ft, az érdeemes művésznek pedig havi 3000 Ft összegű nyugdíjat kell kérelmére megállapítani az öregedési korhatár betöltése után, illetőleg megrokkánása esetén, ha a dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról szóló rendelkezések szerint nyugdíjra nem lenne jogosult.

(3) A Magyar Népköztársaság kitüntető címeinek viselésére jogosult személyek, valamint a hozzátartozóik nyugdíjával kapcsolatos kérdéseket a Minisztertanács szabályozza; ennek során a társadalombiztosítási nyugdíjra vonatkozó rendelkezésektől eltérhet.

7. § (1) A Magyar Népköztársaság díjait és kitüntető címeit a Minisztertanács az általa létrehozott bizottság javaslatára adományozza.

(2) A Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető cím évente április hó 4. napja alkalmából — a Magyar Népköztársaság Állami Díja és a Kossuth-díj e jogszabály alapján első ízben 1965. évben — kerül adományozásra.

(3) A Minisztertanács az előző bekezdésekben foglalt rendelkezésektől indokolt esetben eltérhet.

8. § (1) A kitüntető címet a Minisztertanács megvonhatja attól, aki arra érdemtelenné vált.

(2) A büntető és egyéb jogszabályoknak a rendeletekre vonatkozó rendelkezéseit e törvényerejű rendelet alapján adományozott kitüntető címekre is alkalmazni kell.

9. § A Magyar Népköztársaság Állami Díjával, a Kossuth-díjjal, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címmel járó jelvény és oklevél leírását, a jelvény viselésének és a cím használatának szabályait a Minisztertanács állapítja meg.

10. § Az 1964. január 1. napja előtt adományozott Kiváló Művész és Érdemes Művész kitüntető cím használatára jogosult művésznak művészi tevékenységgel összefüggő jövedelme továbbra sem lehet kevesebb átlagosan havi 3600, illetőleg 2400 forintnál.

11. § Ez a törvényerejű rendelet az 1964. január hó 1. napján lép hatályba; ezzel egyidejűleg hatályukat veszítik az 1955. évi 2. számú törvényerejű rendelettel módosított 1948. évi XVIII. törvény, továbbá az 1952. évi 14. számú törvényerejű rendelettel módosított 1950. évi 27. számú törvényerejű rendelet.

Dobi István s. k.,

a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
elnöke.

Kiss Károly s. k.,

a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

*

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1963. évi 34. számú

törvényerejű rendelete

a dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos kérdések szabályozásáról

1. § A Munka Törvénykönyvéről szóló 1951. évi 7. számú törvényerejű rendelet (továbbiakban: Mt.) 82—92. §-ai helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„AZ EGÉSZSÉGES ÉS BIZTONSÁGOS MUNKAVÉGZÉS FELTÉTELEI

Üzemek létesítése, üzemeltetése

82. § Új létesítményt (épületet, gépet, berendezést stb.) létrehozni, üzembe helyezni, a meglévő át helyezni, korszerűsíteni, hosszabb szünetelés után újból üzembe helyezni, továbbá új gyártási eljárást bevezetni, valamint a gyártási eljárásban korábban nem használt anyagot felhasználni csak az egészséges és biztonságos munkavégzés biztosítása esetén szabad. Az egészséges és biztonságos munkavégzés biztosítása érdekében előzetes vizsgálat és hozzájárulás is előírható.

Szociális és egészségügyi ellátás

83. § (1) A dolgozók részére a vállalatnál az előírásoknak megfelelően öltöző, mosdó, fürdő, valamint egyéb szociális és egészségügyi helyiségeket kell létesíteni és fenntartani.

(2) A vállalat igazgatója köteles biztosítani, hogy a munkahelyek, valamint az (1) bekezdésben említett helyiségek tiszták és rendezettek legyenek.

(3) A vállalat igazgatója, ha a munkakörülmények indokolják, köteles tisztálkodási eszközökről és szerekéről gondoskodni.

84. § Minden olyan vállalatnál, ahol azt a munka jellege vagy egyéb körülmények szükségessé teszik, biztosítani kell, hogy a dolgozók egészségügyi ellenőrzés alatt álljanak.

Védőintézkedések

85. § (1) Ha a dolgozó egészségét vagy testi épségét a munka végzése során fenyegető veszélyt a munkaszervezés, illetőleg a technológia megvál-

toztatása vagy egyéb intézkedés (pl. munkahely elkülönítés) útján kiküszöbölni nem lehet, a vállalat igazgatója ennek elhárítására megfelelő védőintézkedéseket köteles tenni. Ez történhet védőberendezés alkalmazásával, egyéni védőeszköz és felszerelés, illetve védőöltözet biztosításával, valamint védőétel és védőital juttatásával.

(2) Az (1) bekezdés szerinti védőintézkedés foganatosítása helyett pénzbeni megváltást fizetni nem szabad.

(3) Ha a dolgozó biztonságát vagy egészségét fenyegető veszély megszűnt, a szükségtelenné vált védőintézkedést meg kell szüntetni.

(4) Ha a dolgozó az (1) bekezdés alapján előírt és részére biztosított védőberendezést, védőeszközt stb. figyelmeztetés ellenére nem használja, a munkavégzéstől el kell tiltani.

ALKALMAZTATÁSI ÉS FOGLALKOZTATÁSI ELŐFELTÉTELEK

Alkalmazási tilalom, előzetes és időszakos orvosi vizsgálat

86. § (1) A dolgozó, ha betegsége vagy testi fogyatékosága egyes munkakörök ellátásánál fokozott baleseti veszélyt idézhet elő, vagy közegészségügyi szempontból káros lenne, ilyen munkakörben történő alkalmazását, illetőleg foglalkoztatását meg kell tiltani. Ha pedig a munka végzése a dolgozó egészségére vagy testi épségére károsodással járhat, alkalmazását, illetőleg foglalkoztatását előzetes orvosi vizsgálat eredményétől kell függővé tenni.

(2) Ha a munkakörülményekre tekintettel a dolgozó egészségét veszély fenyegeti, valamint ha a forgalom biztonsága vagy egyéb közérdek megkívánja, a dolgozót meghatározott időközönként orvosi vizsgálatra kell küldeni. A vizsgálaton részt vett dolgozó további foglalkoztatása felől a vizsgálat eredményétől függően kell intézkedni. Ha a dolgozó a vizsgálaton figyelmeztetés ellenére saját hibájából nem vesz részt, a további munkavégzéstől el kell tiltani.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott orvosi vizsgálatok díjtalanok. Az azokon való részvétel miatt a dolgozót anyagi kár nem érheti.

Egészségvédelmi és Balesetelhárítási oktatás

87. § (1) Annak érdekében, hogy a dolgozók az egészséges és biztonságos munkavégzés szabályait már a munkaviszonyba lépés előtt megismerhessék, ezeket a képzés során — az oktatási intézmény jellegének megfelelően — oktatni kell.

(2) A vállalatnak gondoskodnia kell arról, hogy a dolgozó az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó — munkájával összefüggő — szabályokat elsajátítsa. Ennek megtörténte előtt a dolgozót csak közvetlen felügyelet mellett szabad foglalkoztatni.

(3) Biztosítani kell, hogy azok a dolgozók, akiknek munkája kihat az egészséges és biztonságos munkakörülmények megteremtésére, az erre vonatkozó szabályokat elsajátítsák és abból vizsgát tegyenek. A vizsga letétele előtt a dolgozót ilyen munkakörben önállóan foglalkoztatni nem szabad.

AZ EGÉSZSÉGES ÉS BIZTONSÁGOS MUNKAKÖRÜLMÉNYEK BIZTOSÍTÁSA

88. § (1) Az egészséges és biztonságos munkakörülmények megvalósítása, illetőleg az ezzel kapcsolatos feladatok elvégzésének megszervezése, valamint a megfelelő szervezet létrehozása a vállalat igazgatójának kötelessége. Ennek keretében tervszerűen javítania kell a munkavégzés körülményeit, és ha szükséges, a jogszabályi előírások megtartásán túlmenően is köteles minden rendelkezésre álló intézkedést megtenni a dolgozók egészségét és biztonságát fenyegető veszélyek elhárítására.

(2) A vállalatra vonatkozó terveknek tartalmazniuk kell az egészséges és biztonságos munkakörülmények megteremtéséhez szükséges eszközöket.

(3) A vállalat igazgatója az egészséges és biztonságos munkavégzés érdekében szükséges teendők végrehajtásáról meghatározott időközönként megtartott szemlén maga is köteles meggyőződni.

(4) A dolgozók kötelesek az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályokat megtartani és a balesetek, valamint a foglalkozási megbetegedések elhárításában egyébként is tevékenyen részt venni.

AZ EGÉSZSÉGES ÉS BIZTONSÁGOS MUNKAKÖRÜLMÉNYEK MEGVALÓSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS FELADATOK IRÁNYÍTÁSA, ÖSSZEANGOLÁSA

89. § (1) Az egészséges és biztonságos munkakörülmények megvalósításával kapcsolatos feladatok végrehajtásának irányítása és összehangolása — e törvény és a Minisztertanács által kiadott rendelkezések keretei között — a Szakszervezetek Országos Tanácsának jogkörébe tartozik.

(2) Az egészséges és biztonságos munkakörülmények megteremtésének szervezése és irányítása a felügyelete alá tartozó vállalatoknál a miniszter feladata.

AZ EGÉSZSÉGES ÉS BIZTONSÁGOS MUNKAVÉGZÉSRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK MEGTARTÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

90. § (1) Az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartását rendszeresen ellenőrizni kell.

(2) Az ellenőrzés megszervezése és irányítása a Szakszervezetek Országos Tanácsának jogkörébe tartozik.

(3) Az Egészségügyi Minisztérium és más állami szervek külön jogszabályban meghatározott körben végzik az ellenőrzés szervezését és irányítását.

(4) Az ellenőrzést végző szerveket külön jogszabály által meghatározott körben intézkedési és pénzbírság kiszabási jog illeti meg.

91. § A vállalatnál bekövetkezett balesetek, továbbá az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok egyéb megsértésének körülményeit minden esetben ki kell vizsgálni, és intézkedni kell az azokat előidéző okok megszüntetéséről, valamint a felelősségre vonásról.

92. § (1) Az anyagi ösztönző rendszerek meghatározása, valamint a kitüntetések feltételeinek megállapítása során figyelemmel kell lenni arra, hogy ezek is előmozdítsák az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályokból folyó kötelezettségek teljesítését.

(2) Attól a dolgozótól, akit az egészséges és biztonságos munkakörülmények megvalósítása terén szándékos vagy gondatlan mulasztás terhel — a miniszter által a szakszervezettel egyetértésben kiadott irányelveknek megfelelően — az egyébként járó prémium, valamint nyereségrészesedés egészében vagy részben megvonható. Ez a dolgozó más irányú felelősségre vonását nem érinti.”

2. § A Mt. II. fejezete a következő 6/A. §-sal egészül ki:

„Óvórendszabály

6/A. § (1) Az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó részletes szabályokat elsősorban a balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabályokban kell meghatározni.

(2) Az óvórendszabályokat minden vállalatra kiterjedően (Általános Balesetelhárító és Egészségvédő Óvórendszabály) és emellett egyes szakmákra (Szakmai Balesetelhárító és Egészségvédő Óvórendszabály) vonatkozóan kell kiadni.

(3) Az óvórendszabályok kiadásának rendjét és alkalmazásának körét a Szakszervezetek Országos Tanácsa az egészségügyi miniszterrel egyetértésben határozza meg.”

3. § A Mt. VII. fejezete kiegészül az alábbi 80/A. §-sal:

„Munkaruha

80/A. § (1) Ha a munka nagymértékű szennyeződéssel, nagyfokú ruhaelhasználódással jár, vagy azt az időjárás elleni védelem, illetőleg a vállalat működésével járó egyéb körülmények indokolják, a vállalat a dolgozónak munkaruhát adhat.

(2) Ahol a rend és a fegyelem biztosítása ezt indokoltá teszi, a dolgozók részére egyenruhát lehet adni.”

4. § A Mt. XII. fejezetének címe: „Anyagi felelősség”-re változik, és a fejezet kiegészül az alábbi rendelkezéssel:

„A vállalat anyagi felelőssége az üzemi balesetekért és más egészségi károsodásért

123/A. § (1) A vállalat köteles megtéríteni dolgozójának — halála esetén hozzátartozóinak — azt a kárát, amely a dolgozó életének, egészségének vagy testi épségének a munkaviszonya keretében történt megsértésével kapcsolatban keletkezett. Ez nem vonatkozik a munkába menet és onnan jövet a dolgozót ért kár megtérítésére, kivéve, ha ez a vállalat szállítóeszközén történt utazás során következik be.

(2) Nem felel a vállalat, ha bizonyítja, hogy a kárt működési körén kívül eső elháríthatatlan ok vagy kizárólag a károsult dolgozó elháríthatatlan magatartása okozta. Ennek hiányában is mentesül a kár azon része alól, amelyet a dolgozó vétkes magatartása idézett elő.

(3) Az (1)—(2) bekezdésben foglalt anyagi felelősséggel kapcsolatban a kár körének meghatározását és kiszámítási módját a Minisztertanács szabályozza.”

5. § (1) Ez a törvényerejű rendelet az 1964. évi április hó 1. napján lép hatályba.

(2) E törvényerejű rendeletben foglaltak nem érintik a bányászatról szóló 1960. évi III. törvénynek az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó rendelkezéseit.

Dobi István s. k.,

Kiss Károly s. k.,

a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
elnöke.

a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

*

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
39/1963. (XII. 26.) számú

rendelete

a Munka Törvénykönyve végrehajtásáról szóló
53/1953. (XI. 28.) MT számú rendeletnek a dolgozók
egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos
egyeb rendelkezései módosításáról

1. §

(1) A Munka Törvénykönyve végrehajtásáról szóló 53/1953. (XI. 28.) MT számú rendelet (továbbiakban: Mt. V.) 2. § (4) bekezdésének a)—e) pontjai helyébe az alábbi a)—d) pontban foglalt rendelkezések lépnek:

„a) irányítják és összehangolják az egészséges és biztonságos munkakörülmények megteremtésére irányuló tevékenységet, a hatáskörükbe tartozó kérdéseket szabályozzák, illetőleg a Minisztertanácsnak a szabályozásra javaslatot tesznek;

b) irányítják és összehangolják a biztonságos és egészséges munkavégzés biztosítását szolgáló szabályok (óvórendszabályok) végrehajtásával kapcsolatos tennivalókat. Ennek során nevelő-felvilágosító tevékenységet fejtenek ki a rendelkezések megfelelő végrehajtásának biztosítása, a balesetek és foglalkozási megbetegedések megelőzése érdekében; a biztonsági és egészségvédelmi eszközök hatékonyságának fejlesztése érdekében tudományos kutatóintézeteket tartanak fenn és együttműködnek más tudományos kutatóintézetekkel;

c) ellenőrzik a dolgozók egészségének és testi épségének védelmét szolgáló jogszabályok (óvórendszabályok, szabványok) előírásainak megtartását; a dolgozók egészségének és testi épségének megóvása szempontjából különösen veszélyes gépek, berendezések működését, illetőleg összehangolják ez utóbbi feladattal megbízott, műszaki ellenőrzési tevékenységet végző állami szervek munkáját;

d) körreműködnek az egészséges és biztonságos munkafeltételek megvalósításához szükséges beruházási keretek megállapításában és felosztásában.”

(2) A Mt. V. 2. § (4) bekezdésének f)—g) pontjai e)—f) pontokra változnak.

2. §

A Mt. V. az alábbi 154/A. §-sal egészül ki:

„154/A. § A munka- és egyenruha juttatásának szabályait a munkaügyi miniszter a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben állapítja meg.”

3. §

A Mt. V. 155—164. §-ai helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„155. § Az Mt. 82. §-ában meghatározott felülvizsgálatot és hozzájárulást a Szakszervezetek Országos Tanácsa — egészségügyi vonatkozásban az egészségügyi miniszter a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — írhatja elő.

156. § Az Mt. 83. § (3) bekezdésében meghatározott juttatás feltételeit — az egészségügyi miniszter és a Szakszervezetek Országos Tanácsa irányelvei alapján — a miniszter a szakszervezettel egyetértésben szabályozza.

157. § (1) Az Mt. 84. §-ában említett vállalatok körét az egészségügyi miniszter a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben határozza meg. Az egészségügyi ellenőrzést az üzemi egészségügyi szolgálat látja el.

(2) Az üzemi egészségügyi szolgálat megszerzéséről és felügyeletéről az egészségügyi miniszter gondoskodik.

158. § (1) Az egyes munkahelyeken alkalmazandó védőberendezéseket, valamint az egyéni védőeszközöket és védőfelszereléseket — ha erről az óvórendszer szabály vagy egyéb jogszabály nem rendelkezik — a vállalat igazgatója a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben határozza meg. A Szakszervezetek Országos Tanácsa az egészségügyi miniszterrel — a felügyelete alá tartozó területen a miniszter a szakszervezettel — egyetértésben egyes védőberendezések alkalmazását, illetve egyéni védőeszközök, illetőleg védőfelszerelésfajták juttatását elrendelheti.

(2) A védőöltözet juttatásának rendjét a munkaügyi miniszter az egészségügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával, a védőétel és védőital juttatásának szabályait pedig az egészségügyi miniszter a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben állapítja meg.

159. § Azokat az eseteket, amikor a dolgozó foglalkoztatása tilos, továbbá azokat, amikor előzetes vagy időszakos orvosi vizsgálat szükséges, az egészségügyi miniszter az érdekelt miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben határozza meg. Az orvosi vizsgálatok lefolytatásának rendjét az egészségügyi miniszter szabályozza.

160. § Az Mt. 87. § (1) bekezdésében meghatározott egészségvédelmi és balesetelhárítási oktatás módját az oktatási intézmény felett felügyeletet gyakorló miniszter az egészségügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben szabályozza.

161. § Az Mt. 87. § (2)—(3) bekezdésében meghatározott oktatást munkaidő alatt kell végrehajtani.

162. § (1) A Szakszervezetek Országos Tanácsa által meghatározott szakszervezeti ellenőrző szerv tagja (továbbiakban: munkavédelmi felügyelő):

a) a felügyelete alá tartozó vállalatoknál bármely időben — minden külön engedély nélkül — ellenőrzést tarthat,

b) a vállalat igazgatóját az észlelt hiányosságok záros határidőn belüli megszüntetésére kötelezheti,

c) az egészségvédelmi és biztonsági szabályok megszegésével, illetőleg az előírt balesetelhárítási és egészségvédelmi oktatás mellőzésével foglalkoztatott egyes dolgozók további foglalkoztatását megtiltja,

d) a dolgozót közvetlenül fenyegető veszély elhárításáig a vállalat (üzemrész, gép stb.) működésének felfüggesztését elrendelheti,

e) az egészségvédelmi és biztonsági szabályok megszegéséért — ide értve a túlmunkára vonatkozó szabályok megsértésének az esetét is — felelős dolgozóval szemben 3000 forintig terjedő pénzbírságot szabhat ki,

f) kezdeményezheti büntető vagy fegyelmi eljárás lefolytatását.

(2) A Szakszervezetek Országos Tanácsa határozza meg, hogy az (1) bekezdésben biztosított jogkör a szakszervezeti ellenőrző szervezeten belül hogyan oszlik meg.

(3) A munkavédelmi felügyelő a tudomására jutott állami titok és hivatali titok megőrzéséért a büntetőjogi rendelkezések szerint felelős:

(4) A vállalat igazgatója köteles a munkavédelmi felügyelőnek az ellenőrzés érdekében szükséges felvilágosítást megadni, iratot vagy egyéb anyagot rendelkezésre bocsátani.

163. § (1) Ha a 162. § (1) bekezdés d) pontja alapján a munkavédelmi felügyelő az egész üzem vagy annak egy része működésének felfüggesztését rendelte el, a miniszter írásbeli utasítással a felfüggesztést feloldhatja. Erről és ezzel kapcsolatosan foganatosított intézkedésről azt a szakszervezeti szervet, amelyhez a felfüggesztést elrendelő munkavédelmi felügyelő tartozik, egyidejűleg értesíteni kell.

(2) A munkavédelmi felügyelő intézkedése ellen a vállalat igazgatója, illetőleg a pénzbírsággal sújtott dolgozó bejelentéssel élhet a Szakszervezetek Országos Tanácsa által meghatározott szakszervezeti szervnél. A bejelentésnek — a pénzbírság kiszabása miatti bejelentés esetét kivéve — az intézkedés végrehajtására nincs halasztó hatálya.

(3) A jogerősen kiszabott pénzbírságot a vállalat köteles a dolgozó munkabéréből levonni. Ha a levonásra nincs mód, a hátralékos összeget adók módjára kell behajtani. A pénzbírságból befolyt összeg felhasználásáról a Szakszervezetek Országos Tanácsa intézkedik.

164. § (1) A kivizsgálás, valamint a balesetek és a foglalkozási megbetegedések bejelentésének rendjét a Szakszervezetek Országos Tanácsa az egészségügyi miniszterrel egyetértésben szabályozza.

(2) Az üzemi balesetek statisztikai nyilvántartásának és adatszolgáltatásának rendjét a Központi Statisztikai Hivatal elnöke, az egészségügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben szabályozza.”

5. §

A Mt. V. a következő 193/B. §-sal egészül ki: „193/B. § Az Mt. 123/A. § (3) bekezdésében meghatározott kérdéseket, továbbá a felelősség érvényesítésének részletes szabályait a munkaügyi miniszter az igazságügyminiszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben szabályozza. Ennek során a magánmunkáltatók egyes csoportjaira az Mt. 123/A. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően is rendelkezhet.”

6. §

A Mt. V. kiegészül az alábbi 253/A. §-sal: „253/A. § 1964. évi április hó 1. napjától kezdődően hatályát veszti az üzemi balesetelhárítás fokozott biztosításáról szóló 216/1950. (VIII. 22.) MT számú, a balesetelhárítás szabályozásáról szóló 240/750. (IX. 23.) MT számú, a szakszervezeti munkavédelmi felügyelők bírságolási jogáról szóló 121/1951. (VI. 12.) MT számú, a munkaügyi miniszter hatáskörével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 64/1957. (X. 24.) Korm. számú rendelet, továbbá az üzemi egészségvédelem szabályozásáról szóló 70/1951. (III. 14.) MT számú rendelet 5. §-ának (2) bekezdése, végül a dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról szóló 1958. évi 40. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról szóló 67/1958. (XII. 24.) Korm. számú rendelet 93. §-a.”

7. §

(1) Ez a rendelet 1964. április hó 1. napján lép hatályba.

(2) Az 1963. évi 34. számú törvényerejű rendelet, valamint a jelen rendelet végrehajtására — a szakszervezettel egyetértésben — a miniszterek a felügyeletük alá tartozó területre adják ki a szükséges rendelkezéseket.

Kádár János s. k.,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
elnöke.

*

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
40/1963. (XII. 27.) számú

rendelete

**a Magyar Népköztársaság egyes kitüntető címeinek
viselésére jogosult személyek nyugellátásáról**

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány az 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelet 6. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §

Az 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelet (a továbbiakban: tvr.) 6. §-a (2) bekezdésének alkalmazása során az öregségi korhatárnak az 1958. évi

40. számú törvényerejű rendelet 2. §-ának (1) bekezdésében meghatározott életkort, megrokkannak pedig ugyanezen törvényerejű rendelet 5. §-ában meghatározott rokkantság bekövetkezését kell tekinteni.

2. §

A tvr. 6. §-ának (1) és (2) bekezdésében, valamint az 1953. évi V. törvény 2. §-ának (3) bekezdésében meghatározott összegű nyugdíj folyósítására nem vonatkoznak az 1958. évi 40. számú törvényerejű rendelet 46. §-ának (1) bekezdésében megállapított korlátozások.

3. §

A Kiváló Művész és Érdemes Művész, valamint a Szocialista Munka Hőse hozzátartozóinak nyugellátását a tvr. 6. §-ának (1) bekezdésében, illetőleg az 1953. évi V. törvény 2. §-ának (3) bekezdésében meghatározott nyugdíj alapulvételével az 1958. évi 40. számú törvényerejű rendelet rendelkezései szerint kell megállapítani.

4. §

E kormányrendelet rendelkezéseit azokra a kiváló, illetőleg érdemes művészekre kell alkalmazni, akik az 1963. évi december hó 31. napja után kerülnek nyugállományba. Az ezt megelőzőleg nyugállományba vonult kiváló és érdemes művészekre az 1952. évi 14. számú törvényerejű rendelettel kiegészített 1950. évi 27. számú törvényerejű rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.

5. §

(1) Ez a rendelet az 1964. évi január hó 1. napján lép hatályba; egyidejűleg a 67/1958. (XII. 24.) Korm. számú rendelet 72. §-a hatályát veszti.

(2) Felhatalmazást kap a munkaügyi miniszter, hogy a művelődésügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben a rendelet végrehajtására vonatkozó szabályokat megállapítsa.

Kádár János s. k.,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
elnöke

Miniszteri rendelet

A művelődésügyi miniszter 8/1963. (XII. 30.)
MM számú

rendelete

**a külföldi felsőoktatási intézmények által kiállított
oklevelek honosításáról**

A felsőoktatási intézmények felett felügyeletet gyakorló miniszterekkel és országos hatáskörű szervek vezetőivel (a továbbiakban: a felügyeletet gyakorló miniszter) egyetértésben az alábbiakat rendelem:

1. §

(1) Magyar felsőoktatási intézmény külföldi felsőoktatási intézmény által kiállított oklevelet akkor honosíthat, ha az oklevél olyan szakképesítést

tanúsít, amely Magyarországon is megszerezhető, vagy korábban — legfeljebb azonban 1920-tól kezdődően — megszerezhető volt.

(2) A szakképesítés elnevezésében mutatkozó eltérés esetében az oklevelet a megfelelő magyar szakképesítés megjelölésével kell honosítani.

(3) Magyar felsőoktatási intézmény által nem honosítható felsőfokú szakképesítést tanúsító oklevél elismerése a Művelődésügyi Minisztériumtól kérhető.

(4) Kétség esetén a felügyeletet gyakorló miniszter dönti el, hogy az oklevelet kiállító külföldi intézmény felsőoktatási jellegű-e.

2. §

(1) A honosítási kérelmet a megfelelő szakképzést nyújtó felsőoktatási intézménynél, több karú egyetemen az illetékes karnál kell előterjeszteni. A kérelemhez mellékelni kell:

- a) az oklevelet,
- b) a lecke-könyvet.

(2) A kérelem előterjesztésekor a magyar állampolgárságot személyi igazolvány bemutatásával kell igazolni. Amennyiben a kérelmező nem magyar állampolgár, a kérelemhez csatolni kell annak igazolását, hogy állandó jelleggel Magyarországon lakik.

3. §

(1) A honosítási kérelmet a felsőoktatási intézmény, illetőleg kar tanácsa bírálja el.

(2) A tanács a honosítást határozott ideig tartó szakmai gyakorlat igazolásához, vizsga letételéhez, megfelelő szakdolgozat (diplomaterv) készítéséhez kötheti. A honosítás feltételeit a hazai és a megfelelő külföldi szakképzés összehasonlítása alapján kell megállapítani.

(3) A honosítási kérelmet elutasító határozat ellen a kérelmező — a kézbesítéstől számított 8 napon belül — több karú egyetemen a rektorhoz, más intézmények esetében a felügyeletet gyakorló miniszterhez fellebbezhet.

4. §

(1) A Magyar Népköztársaság szervei által külföldre küldött ösztöndíjasnak (a továbbiakban: ösztöndíjas) a külföldi felsőoktatási intézményben szerzett oklevele honosításánál a 3. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések nem alkalmazhatók.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak vonatkoznak a Szovjetunió Kommunista Pártja Főiskoláján és a Társadalomtudományi Akadémiáján szerzett oklevelek honosítására is.

(3) Az (1) bekezdés hatálya kiterjed az ösztöndíjas házastársára is, feltéve, hogy oklevelét ugyanabban az országban szerezte, ahol az ösztöndíjas.

5. §

(1) A honosított oklevélre az alábbi záradékot kell rávezetni:

„Ezt az oklevelet a ... (felsőoktatási intézmény) ... i oklevélként honosítja.”

(2) A záradékot a felsőoktatási intézmény vezetője — több karú egyetemen az illetékes dékánal együtt — írja alá. A záradékot el kell látni az intézmény pecsétjével.

6. §

Külföldi felsőoktatási intézmény által kiállított oklevél elismerése (1. § (3) bekezdés) esetén a Művelődésügyi Minisztérium az oklevelet a következő záradékkal látja el:

„..... (név)-nak a (ország) (egyetemen, főiskoláján) szerzett fenti oklevele magyarországi egyetemi (főiskolai, felsőfokú technikum, felsőfokú szakiskolai) végzettséggel egyenértékű.”

7. §

(1) A honosított oklevél, illetőleg a honosítási záradékot tartalmazó okirat illetéke 100 Ft (10/1960. (IX. 4.) PM számú rendelet 3. § (1) bekezdése).

(2) Mentések az (1) bekezdésben megszabott illeték alól azok, akiknek oklevele honosítására a 4. § rendelkezéseit kell alkalmazni (10/1960. (IX. 4.) PM számú rendelet 3. § (3) bekezdés).

8. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba. Egyidejűleg hatályát veszti a külföldi felsőoktatási intézetek által kiállított oklevelek honosításáról szóló 1/1957. (VII. 14.) MM számú rendelet, valamint az ezt módosító 5/1959. (VIII. 4.) MM számú rendelet.

Ilku Pál s. k.,
művelődésügyi miniszter.

INDEX: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 650 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB e. számlaszám: 46, csekkbeizetési számla: 05 915 111-46 az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. tele. on: 180-850. Csekk számla: egyéni 61257, közületi 61066
Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.58239 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. JANUÁR 31.

TARTALOM

Személyi rész		9
Az Akadémia elnökének utasításai	1/1964. MTA (A. K. 2.)	Az akadémiai éves tudományos kutatási beszámolójelentések elkészítéséről 9
	2/1964. MTA (A. K. 2.)	Az intézeti külső munkatársi rendszer létesítéséről és szabályozásáról 13
Közlemények	26/1964.	Az MTA Gyermeklélektani Intézete pályázati hirdetménye 14

Személyi rész

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa nyugálományba vonulása alkalmából, kiemelkedő tudományos és oktatói munkássága elismerésül *dr. Korach Mór* Kossuth-díjas akadémikusnak, a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyészmérnöki Kara Kémia-Technológia Tanszéke tanszékvezető egyetemi tanárának a

MUNKA ÉRDEMREND,

70. születésnapja alkalmából, többévtizedes kiemelkedő tudományos és oktatói munkássága elismerésül *dr. Bárczi Géza* Kossuth-díjas akadémikusnak, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara II. Magyar Nyelvtudományi Tanszéke tanszékvezető egyetemi tanárának a

MUNKA ÉRDEMREND

arany fokozata kitüntetését adományozta.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasításai

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 1/1964. MTA (A. K. 2.) számú

utasítása

Az akadémiai éves tudományos kutatási beszámoló jelentések elkészítéséről

Az Országos Tervhivatal 25/1963. (Tg. É. 20.) számú utasítása alapján (a továbbiakban: U), amely egységesen szabályozza az éves tudományos

kutatási beszámolójelentések készítését, az akadémiai beszámolójelentések rendjét is módosítani kell. Ezért az akadémiai éves kutatási beszámolójelentések elkészítését és azok értékelését az alábbiakban szabályozom.

Az akadémiai kutatóhelyek által készítendő kutatási beszámoló

1. §.

(1) A Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alá tartozó valamennyi kutatóintézet, kutatólaboratórium vagy önálló kutatócsoport (a továbbiakban: *intézet*), továbbá olyan egyetemi vagy főiskolai tanszék, illetőleg több tanszék kutatásait összefogó munkaközösség, vagy egy tanszéken szervezett kutatócsoport, amelynek kutatásait az Akadémia irányítja és gondoskodik azok anyagi feltételeiről (a továbbiakban: *akadémiai tanszéki kutatóhely*) minden évben a következőkben előírtak szerint köteles tudományos kutatási beszámolót (a továbbiakban: *kutatási beszámoló*) készíteni és azt a felügyeletét (irányítását) ellátó tudományos osztályhoz, illetőleg elnökségi bizottsághoz benyújtani.

(2) A tudományos kutatási beszámoló a következő részekből áll:

- általános beszámoló,
- statisztikai beszámoló és
- témabeszámoló.

2. §.

(1) Az általános beszámoló a kutatóhely egész tevékenységére, tehát a kutatómunkára és a gazdálkodásra egyaránt kiterjedő jelentés, amelyben az intézet, illetőleg az akadémiai tanszéki kutatóhely vezetője felelősen beszámol a kutatóhely egyévi munkájáról.

(2) Az általános beszámolóban a kutató munkára vonatkozó részében a következőkről kell beszámolni:

a) a kutatóhely éves tudományos tevékenységét jellemző legfontosabb kutatási eredmények;

b) a kutatóhely vezetésének és munkaszervezésének a helyzete, illetőleg értékelése;

c) a kutatóhely és irányítószerve kapcsolata, illetőleg a koordináló bizottságokkal és az akadémiai bizottságokkal való együttműködés, továbbá tudományos tanács tevékenysége;

d) a kutatóhely külső kapcsolatainak (tudományos intézményekkel, igazgatási szervekkel, gazdasági szervekkel stb.) ismertetése;

e) a kutatóhely nemzetközi kapcsolatainak a jellemzése;

f) a kutatóhely kapcsolata a gyakorlattal (szakpropaganda, előadások, kiállítások, tanácsadás stb.), külön kiemelve a gyakorlati hasznosításra továbbított eredményeket;

g) a kutatók szakmai és ideológiai képzése.

(3) Az általános beszámolóban a gazdálkodásról szóló részében — elsősorban az éves költségvetési beszámoló alapján — a következőkről kell számot adni:

a) a beszámolási év létszámhelyzete;

b) a költségvetési előirányzat és a tényleges kiadások értékelése;

c) a készletek alakulása;

d) az év folyamán végrehajtott beruházások;

e) az elhelyezés és a felszerelés állapota.

3. §.

(1) A statisztikai beszámoló az általános beszámoló mellékletét képezi; az általános beszámoló összeállítása során a statisztikai beszámolóban foglalt adatokat értékelni és szükség szerint magyarázni kell.

(2) A statisztikai beszámolót a Központi Statisztikai Hivatal külön utasítása szerint, az általa kiadott egységes nyomtatványokon kell elkészíteni. Az utasítást és a nyomtatványokat a KSH a beszámolási évet követő év január 31-ig bocsátja rendelkezésre.

4. §.

(1) A témabeszámoló a jóváhagyott kutatási tervben szereplő és a terven felül kutatott témák körében folytatott kutatásokról a melléklet szerint elkészített jelentés. A szükséges nyomtatványokról központilag történik gondoskodás.

(2) A témabeszámolót a kutatási tervben meghatározott témák szerint elkészíteni, egyébként a kutatási témák meghatározásánál az Akadémia elnöke 9/1963. MTA (A. K. 14.) számú utasításának 3. §-ában foglaltakat kell figyelembe venni.

(3) Az akadémiai tanszéki kutatóhelyek által végzett úgynevezett külső megbízások („KK”) munkák keretében végzett kutatásokról az Akadémia részére nem kell beszámolót adni.

5. §.

(1) A kutatási beszámoló elkészítéséért az intézet igazgatója, illetőleg az akadémiai tanszéki kutatóhely vezetője felelős.

(2) A kutatási beszámolót illetékes tudományos testületben — intézeti tudományos tanács, akadémiai bizottság — meg kell vitatni, és az illető testület véleményét a kutatási beszámolóhoz kell csatolni. Erről szintén a kutatóhely vezetőjének kell gondoskodnia.

6. §.

(1) A kutatási beszámolót (általános beszámoló, statisztikai beszámoló, témabeszámoló) a kutatóhely vezetőjének a beszámolási évet követő év február 15-ig kell benyújtania a felügyeletet (irányítást) ellátó tudományos osztály szaktitkárságához, illetőleg az elnökségi bizottság titkárához.

(2) Az általános beszámolót és a témabeszámolót az intézetek 2—2, az akadémiai tanszéki kutatóhelyek 3—3 példányban kötelesek benyújtani. A statisztikai beszámolót a Központi Statisztikai Hivatal külön megjelenő utasításában előírt példányszámban kell beküldeni.

(3) Az országos távlati tudományos kutatási tervbe tartozó témákról készített témabeszámolókból további 2—2 példányt — ugyancsak a beszámolási évet követő év február hó 15-ig — a téma szerint illetékes főfeladat koordináló bizottsághoz is meg kell küldeni.

(4) Akadémiai intézethez telepített támogatással folytatott kutatások témabeszámolóját az intézet kutatási beszámolóival együtt, azok függelékeként kell előterjeszteni (A, B stb. számozással).

(5) Az előbbieken nem említett akadémiai támogatásban részesülő kutatóhelyeknek (U. 3. §. (3) bek.) csak a témabeszámolóikat kell 2—2 példányban beküldeniük a támogatást nyújtó tudományos osztályhoz, illetőleg elnökségi bizottsághoz.

(6) A kutatóhelyeknek kutatási beszámolójuk minden részét annyi példányban kell elkészíteniük, hogy a (2)—(5) bekezdésben meghatározott példányok elküldése után irattárak részére 1—1 példány megmaradjon.

7. §.

(1) A kutatóhelyek kutatási beszámolóját a szaktitkárságok készítik elő osztályvezetőségi tárgyalásra, s az előkészítés során szükség szerint kapcsolatot keresnek az érdekelt koordináló bizottság elnökével és titkárával, továbbá — ha előzetesen nem történt meg — az illetékes tudományos bizottságot kérhetik fel a beszámoló véleményezésére.

(2) A kutatási beszámolójelentések osztályvezetőségi megvitatásának eredményessége érdekében az osztályvezetőségek a következők szerint készítsék elő a beszámoló jelentések tárgyalását:

— a beszámolójelentés bírálatára kérjenek fel szakmailag illetékes egy vagy több opponenst;

— az intézetek jelentését megvitató osztályvezetőségi ülést esetenként az intézetben szervezzék, de minden esetben hívják meg a felkért bírálókon kívül a szakmailag érdekelt koordináló bizottságok képviselőjét, az intézet pártszervezetének és szak-

szervezetének a titkárát, a gazdasági vezetőt, továbbá az intézet igazgatója által javasolt kutatókat;

— az osztályvezetőség egy-egy tagját kérjük fel arra, hogy szakmailag illetékes tudományos kutatókkal, s a szaktitkárság munkatársaival az osztályvezetőség által előzetesen szükségesnek ítélt kérdésben helyszíni tájékozódás útján alkosson véleményt.

(3) Az osztályvezetőségeknek a kutatóhelyek kutatási beszámolóit olyan időben kell megtárgyalniuk, hogy összefoglaló jelentésüket — a beszámolási évet követő év augusztus 1-ig — az Akadémia Elnökségének megküldhessék.

(4) Az osztályvezetőség részéről az Elnökséghez küldendő összefoglaló jelentés a következőket tartalmazza:

a) az osztály felügyelete (irányítása) alá tartozó kutatóhelyek kutatásainak tömör ismertetése és értékelése, kiemelve a legfontosabb eredményeket;

b) az osztályok felelőssége alá tartozó főfeladatok kutatásainak rövid összefoglaló értékelése, figyelemmel a 13. §. (1) bekezdésében előírt összefoglaló jelentésre is;

c) a főfeladatokon kívüli „egyéb” kutatások értékelése (kiemelve a legfőbb kutatási eredményeket), ugyancsak a 13. §. (1) bekezdésében előírt összefoglaló jelentésre figyelemmel;

d) a beszámoltatás során szerzett általános tapasztalatokat, a foganatosított intézkedéseket és az esetleges javaslatok leírását.

(5) Az összefoglaló jelentést 2 példányban kell előterjeszteni, és ahhoz csatolni kell a kutatóhelyek témabeszámolóinak egy-egy példányát.

(6) Az akadémiai tanszéki kutatóhelyek kutatási beszámolóira vonatkozó anyagot (a témabeszámolók egy-egy példányát és rövid, összefoglaló értékelését) a tudományos osztályok kötelesek megküldeni az érdekelt minisztériumoknak is, a beszámolási évet követő év július 1-ig.

8. §.

Az Akadémia Elnöksége által készítendő közgyűlési beszámoló anyagához a kutatási beszámolók alapján — még a részletes osztályvezetőségi tárgyalást megelőzően — az osztálytitkároknak rövid előzetes összefoglaló jelentést kell készíteniük, és azt a kutatóhelyek felülvizsgált statisztikai beszámolóival, továbbá a kutatóhelyek általános beszámolóinak egy-egy példányával a beszámolási évet követő év február 28-ig meg kell küldeniük az Akadémia Elnökségéhez.

A főfeladati kutatási beszámoló

9. §.

(1) Az Akadémia felelőssége alá tartozó főfeladatok koordináló bizottságainak az U. rendelkezéseinek megfelelően főfeladati kutatási beszámolót kell készíteniük.

(2) A főfeladati kutatási beszámolót, a kutatóhelyek témabeszámolóit, a koordináló bizottságok által szükségesnek tartott tájékozódás alapján kell elkészíteni.

(3) A főfeladati beszámoló elkészítéséért a koordináló bizottság elnöke felelős.

10. §.

(1) A főfeladati kutatási beszámoló két részből áll:

— „A” része a beszámolási évben befejezett főfeladati kutatások legfontosabb eredményeinek leírását és tömör értékelését tartalmazza;

— „B” részében a beszámolási évben végzett főfeladati kutatások egészének állásáról szóló összefoglaló értékelés szerepel.

(2) A főfeladat megoldása érdekében végzett kutatások egészének állását és az elért legfontosabb eredményeket a főfeladat célkitűzése és az éves kutatási tervek teljesítése szempontjából kell értékelni, figyelembe véve azt is, hogy a bevezetésre került vagy kerülő kutatási eredmény mennyiben segíti elő a megfelelő tudományos, népgazdasági vagy egyéb célkitűzések megvalósulását.

(3) A főfeladat keretébe tartozó kutatások egészének állását és a legfontosabb befejezett kutatások elért eredményeit a koordináló bizottságoknak általában és minisztériumként részletezve kell értékelniük.

(4) Az elért kutatási eredményekre vonatkozó értékeléshez a koordináló bizottság szükség szerint vegye segítségül a megfelelő akadémiai szakbizottságok közreműködését.

11. §.

A főfeladati kutatási beszámolót a koordináló bizottságoknak — a beszámolási évet követő év május 1-ig — 4 példányban kell megküldeniük a felügyeletet gyakorló tudományos osztályhoz, illetőleg elnökségi bizottsághoz. Ezzel egyidejűleg a főfeladat kutatásaiban résztvevő, nem az Akadémia felügyelete alá tartozó kutatóhelyek főfeladatai kutatásaira vonatkozó értékelésükről tájékoztatni kell azok felügyeleti hatóságait is.

12. §.

(1) A koordináló bizottságok főfeladati kutatási beszámolóit a szaktitkárságok készítik elő osztályvezetőségi tárgyalásra, s az előkészítés során szükség szerint kapcsolatot keresnek az érdekelt koordináló bizottság elnökével és titkárával, továbbá felkérhetik az illetékes tudományos bizottságot a beszámolók véleményezésére.

(2) A főfeladati kutatási beszámolót tárgyaló osztályvezetőségi ülésre meg kell hívni a koordináló bizottság elnökét és titkárát. A beszámoló bírálatára egy vagy több, szakmailag illetékes opponenst is fel lehet kérni.

13. §.

(3) Annak érdekében, hogy az U. 8. §-ának (1) bekezdésében előírt határidőre az Akadémia kutatási beszámolója elkészíthető és a Tudományos és Felsőoktatási Tanácsnak, továbbá az Országos

Tervhivatalnak megküldhető legyen, az osztályvezetőségeknek a felelősségük alá tartozó főfeladatok kutatásainak állásáról a főfeladati kutatási beszámolók alapján, továbbá a főfeladatok keretein kívüli kutatások legfontosabb eredményeiről az intézeti és egyéb beszámolójelentések alapján összefoglaló jelentést kell tenniük az Akadémia Elnökségének, a beszámolási évet követő év június 1-ig.

(2) Az osztályvezetőségeknek összefoglaló jelentésüket 3 példányban kell benyújtaniuk, s ahhoz mellékelni kell a koordináló bizottságok által készített főfeladati kutatási beszámolók 3-3 példányát.

(3) A nem akadémiai koordináló bizottságoztól érkezett tájékoztatásokra a tudományos osztályoknak esetleges észrevételeiket a beszámolási évet követő év június 1-ig kell írásban eljuttatniuk a főfeladatért felelős minisztériumhoz és a koordináló bizottság titkárához.

Vegyes rendelkezések

14. §.

(1) Az utasításnak a tudományos osztályokra, tudományos bizottságokra, osztálytitkárokra és szaktitkárokra vonatkozó rendelkezéseit értelem-szerűen kell alkalmazni az elnökségi bizottságokra, ezek albizottságaira, az elnökségi bizottságok elnökeire és a bizottságok titkárára.

(2) A jelen utasításban nem szabályozott kérdésekben az U. szerint kell eljárni.

(3) Ez az utasítás a kihirdetése napján lép hatályba, és azt első ízben az 1963. évre vonatkozó kutatási beszámolók kidolgozásánál kell alkalmazni.

Budapest, 1964. január 9.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

*

Melléklet az 1/1964. M.T.A. (A.k.2.) számú utasításhoz

TÉMABESZÁMOLÓ AZ 196... ÉVBEN VÉGZETT KUTATÁSRÓL

Irányítószerv: (tud. osztály, elnökségi bizottság, egyetem)	A téma kutatóhelyi sorszáma (római szám):
Kutatóhely: (intézet, tanszéki munkaközösség és kutatócsoport, tanszék stb.)	A téma decimális száma(i):
Kutatórészleg: (intézeti osztály, csoport stb.)	
1. A téma megnevezése:	
2. A téma célkitűzése:	
3. A tervévi rész-célkitűzés: A tervévi célkitűzésből megvalósult:	
4. A kutatás kezdete: év, tervezett befejezése: év A kutatás: befejeződött, a következő évre áthúzódik, meghiúsult. (A megfelelő aláhúzendő, a megszüntetett kutatás rövid indoklása.)	
5. A kutatás szintje: alap, alkalmazott, fejlesztési (a megfelelő aláhúzendő)	
6. A témafelelős neve: beosztása: tudományos fokozata:	
7. A téma kidolgozásában résztvevő: kutatók, oktatók száma: a tudományos segédkutatók száma: (redukált létszámban kifejezve)	
8. A téma kutatására fordított évi tényleges, vagy becsült összes közvetlen kiadás (költség):ezer forint, forrása:	
9. A kutatásban együttműködő kutatóhelyek száma: megnevezése:	

10. A kutatás nemzetközi együttműködés keretében folyt-e? igen — nem (a megfelelő aláhúzendó).

Ha igen, akkor az ország és a külföldi együttműködő intézmények megnevezése:

Az együttműködés formájának megnevezése:

11. Az elért kutatási eredmény megjelenési formája:

A kutatási eredményt felhasználó szektor (tudományágazat, népgazdasági ág, igazgatási szerv stb.) megnevezése:

12. Befejezett alkalmazott, illetőleg fejlesztési kutatás esetén:

a) a kutatási eredmény bevezetésének éve:.....

b) a hasznosítás helye:
módja:

c) a bevezetés várható népgazdasági eredménye (számítás vagy becslés alapján számszerűen, illetőleg ilyen hiányában — szöveges értékelés):

13. A kutatási eredmény (a részeredmény), illetőleg befejezett kutatás esetén a teljes eredmény, sikertelenül lezárt kutatás esetén a sikertelenség okának, abbahagyott kutatás esetén az abbahagyás okának ismertetése. (A „Témabeszámoló” mellékleteként, maximum 5 gépelt oldalnyi terjedelemben.)

Keltezés:

.....
a témafelelős aláírása

.....
a kutatóhely vezetőjének aláírása

Megjegyzések:

A témabeszámolóban a tervezési „Témalap”-pal megegyező elnevezésű rovatokat a jóváhagyott témalapnak megfelelően kell kitölteni. Az 1963. évről szóló kutatási beszámoló elkészítéskor a témabeszámoló rovatokat a ténylegesen elvégzett kutatómunkának megfelelően, de az 1964. évre vonatkozóan elkészített témalapok formuláinak a figyelembevételével kell kitölteni.

ad 7. Az egy témán dolgozók redukált létszámát a tényleges munkaidőnek a dolgozók éves munkaidejével való összevetése alapján egész-, szükség szerint tört-számokban úgy kell megadni, hogy a halmozódás elkerülhető legyen (pl. ha 1 fő 6 hónapig 1 témán, 3–3 hónapig más 2 témán dolgozott, akkor 0,5, ill 0,25–0,25 fő irandó be).

ad 8. A becsült költségigény megállapításánál csak a közvetlen működési költségeket kell figyelembe venni (a 6. és 7. pontban megjelöltek megfelelő bérhányadát + a témát terhelő összes közvetlen költséget).

ad 11. Az elért kutatási eredmény formája megjelölésénél azt kell feltüntetni, hogy az illető kutatási eredmény könyv, folyóiratcikk vagy egyéb publikáció, illetőleg belső jelentés, műszaki dokumentáció stb. alakjában jelent meg.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
2/1964. MTA (A. K. 2.) számú

ut as í t á s a

az intézeti külső munkatársi rendszer létesítéséről és szabályozásáról

A Magyar Tudományos Akadémia lehetővé kívánja tenni, hogy a felügyelése alá tartozó tudományos kutatóintézmények azokat a tudományág iránt érdeklődést tanúsító szakembereket, akik — munkaviszonyon kívül — részt kívánnak venni az adott tudományág művelésében, mint intézeti külső munkatársakat szervezetten foglalkoztassák. Az intézeti külső munkatársi rendszer létrehozásával az Akadémia elő kívánja mozdítani, hogy a gyakorlati életben dolgozó szakemberek az elméleti és kísérleti alapkutatásokban, illetőleg az alkalmazott tudományok körében ismereteiket továbbfejlesszék. Emellett közreműködésük remélhetőleg előnyösen befolyásolja az intézeti kutatási tervek teljesítését,

növeli a tudományág kutatóközponti jellegét, egyben alkalmas az elmélet és a gyakorlat kapcsolatának további erősítésére. Ennek érdekében az alábbi utasítást adom ki.

1. A Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alá tartozó tudományos kutatóintézetek, kutatólaboratóriumok, kutatócsoportok, továbbá az Akadémia irányítása alá tartozó tanszéki kutatóhelyek, munkaközösségek (a továbbiakban: intézet) munkájában szükség szerint külső tudományos munkatársat (a továbbiakban: külső munkatárs) is foglalkoztathatnak.

2. A külső munkatárs olyan, az intézettel állandó munkaviszonyban nem álló, az intézeti munkatársi követelményeknek egyébként megfelelő szakember, aki megbízás esetén önként részt vállal az intézet kollektív munkájában, továbbá az intézeti kutatási tervek alapján közreműködik meghatározott feladat elvégzésében.

3. Az intézetben foglalkoztatható külső munkatársak számát az éves kutatási tervek során kell kialakítani, és azt az intézet tudományos tanácsa,

valamint az igazgató javaslatára az illetékes tudományos osztály osztályvezetősége határozza meg. A külső munkatársak száma nem haladhatja meg a kutatók számának egyharmadát. Ez alól a rendelkezés alól kivételesek indokolt esetben az illetékes osztályvezetőség felmentést adhat, illetőleg ennél nagyobb számban is megállapíthatja az intézeti külső munkatársak számát. Amennyiben az intézetben tudományos tanács nem működik, továbbá az akadémiai tanszéki kutatóhelyek és munkaközösségek vonatkozásában az egyes intézetekben foglalkoztatható külső munkatársak számát a felügyeletet gyakorló tudományos osztály a kutatóhely vezetőjének és az osztály illetékes tudományos bizottságának javaslatára állapítja meg.

4. A külső munkatársak kiválasztása és az intézeti munkában való közreműködésük engedélyezése (megbízás) az igazgató (tanszéki kutatóhely, munkaközösség vezetője) hatáskörébe tartozik. A megbízás lehet állandó vagy egy meghatározott feladat ellátására eseti jellegű. Állandó jellegű megbízás legfeljebb három évre adható, amely szükség szerint meghosszabbítható. A megbízásról, illetőleg a közreműködés engedélyezéséről a külső munkatársat írásban kell értesíteni, annak másolatát tájékoztatás végett meg kell küldeni munkahelye vezetőjének.

5. A külső munkatárs

a) közreműködik az intézet tervszerű tudományos munkájában, tudományos feladatokat vállal és teljesít, elméleti ismereteit és a szakmai munkásságban szerzett gyakorlati tapasztalatait az intézeti feladatok megoldására hasznosítja;

b) részt vehet az intézeti értekezleteken, tudományos megbeszéléseken;

c) vitára bocsáthatja tanulmányait, vagy kutatási eredményeit az intézet tudományos munkatársai körében;

d) kérheti tudományos munkáinak vagy az elért kutatási eredményeinek megjelentetését az intézet kiadványában;

e) vállalhat szerződéses megbízást meghatározott tudományos feladat ellátására;

f) használhatja a „... Intézet külső tudományos munkatársa” címet.

6. A külső munkatárs tevékenységi körét, feladatát az intézet igazgatója vagy az általa megbízott tudományos munkatárs határozza meg. A külső munkatárs igényelheti az intézet támogatását konkrét kutatási feladat megoldása keretében, könyvtárakkal, levéltárakkal, vagy más intézményekkel szemben.

7. A külső munkatársak közreműködését figyelembe kell venni az intézeti kutatási tervek kialakításánál. Elméleti ismereteik fejlesztése és a tudományos témákban való eredményes közreműködésük érdekében biztosítani kell részükre a kutatómunkához szükséges eszközök és berendezések használatát. Az intézeti éves beszámolójelentésben értékelni kell munkásságukat.

8. A külső munkatársi viszony létesítésével az intézet és a külső munkatárs között munkaviszony, illetőleg polgári jogi értelemben vett megbízási viszony nem jön létre. Közreműködésük önmagában díjazással nem jár; ez nem érinti a külön szerző-

déses alapon végzett munka díjazását. A külső munkatárs e kapcsolat alapján munkaadójánál munkaidő és ezzel kapcsolatos — külön jogszabályokon alapuló — kedvezményekre nem tarthat igényt.

9. A külső munkatársak kötelesek az intézet munkarendjéhez, a kialakult intézeti fegyelemhez alkalmazkodni és kutatómunkájukkal kapcsolatban a hivatali vagy az államtitokra vonatkozó rendelkezéseket megtartani.

A kiemelkedően eredményes munkát végző külső munkatársat elsősorban intézeti, kivételesen akadémiai keretből jutalomban lehet részesíteni.

10. Az intézet és a külső munkatársi kapcsolat megszűnik a megbízási idő elteltével, ezen időn belül a külső munkatársnak közreműködéséről való lemondásával, illetőleg a megbízás visszavonásával. A megbízás visszavonható az előző pontban körülírt kötelesek megszegése esetében, továbbá, ha a külső munkatárs a megbízásra egyébként érdemtelenné vált.

11. Azok az intézetek, amelyek külső munkatársakat foglalkoztatnak, az ezzel kapcsolatos kérdéseket — ezen utasításban foglalt alapelvek szerint — a 7/1958. MTA (A. K. 7.) számú utasítás szerint készítendő szervezeti szabályzatukban szabályozzák.

Ez az utasítás kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1964. január 10.

*Rusznayk István s. k.,
elnök.*

Közlemények

26/1964.

Pályázati hirdetés

A Magyar Tudományos Akadémia Gyermeklélektani Intézete (Bp. VI., Szondy u. 83—85.) pályázatot hirdet pszichológus tudományos munkatársi állásra.

Az állás elnyeréséhez egyetemi végzettség, megfelelő tudományos képesítés és működés igazolása szükséges.

A pályázathoz csatolni kell:

1. a pályázó képesítésére vonatkozó okiratot,
2. a pályázó eddigi működésének igazolását,
3. a pályázó tudományos dolgozatainak felsorolását és különlenyomatokat.
4. önéletrajzot.

A pályázatot az Intézet igazgatójához legkésőbb 1964. február 15-ig kell benyújtani. A kinevezés tárgyában az Intézet igazgatója dönt. A kinevezett tudományos munkatárs illetménye tekintetében a 127/1960. (18.) Mü. M. sz. utasításban foglaltak az irányadók.

Budapest, 1964. január 8.

*Dr. Bartha Lajos s. k.,
intézeti igazgató.*

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 650 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámlaszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61 257, közületi 61 066
Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.58277 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. MÁRCIUS 12.

TARTALOM

Személyi rész	17
Törvények, rendeletek, határozatok	1002/1964. (II. 21.) Korm. határozat
Az Akadémia elnökének utasításai	3/1964. MTA (A. K. 3.)
	4/1964. MTA (A. K. 3.)
	5/1964. MTA (A. K. 3.)
Közlemények	III. Budapesti Műszaki-Tudományos Filmfesztivál ren- dezéséről
	Szabadalmi közlemények
	17
	17
	18
	18
	19
	20
	20

Személyi rész

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 60. születésnapja alkalmából, eredményes fémtani tudományos kutatásai elismeréséül *Verő József* kétszeres Kossuth-díjas akadémikusnak, a Vasipari Kutató Intézet igazgatójának, a

MUNKA ÉRDEMREND

arany fokozata

kitüntetés adományozta.

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
1002/1964. (II. 21.) számú

határozata

**dr. Polinszky Károlynak, a Tudományos Minősítő
Bizottság tagjává való kinevezéséről**

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
dr. Polinszky Károly művelődésügyi miniszter-
helyettes, a Művelődésügyi Minisztérium képviselő-
jeként, a Tudományos Minősítő Bizottság tagjává
kinevezi.

Kállai Gyula s. k.,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt
Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasításai

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
3/1964. MTA (A. K. 3.) számú

utasítása

a tudományos kutatások fejlesztési alapja gazdálkodásának a pénzügyminiszter 128/1963. (P. K. 16.) PM számú utasítása alapján történő szabályozásáról és az akadémiai támogatásról

(Az utasítást az érdekeltek közvetlenül kapták meg.)

*

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
4/1964. MTA (A. K. 3.) számú

utasítása

az akadémiai intézményeknél igazgatói hatáskörben megállapítható személyi fizetésekre vonatkozó rendelkezések végrehajtásáról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 35/1963. (XII. 11.) számú rendeletének a személyi fizetés igazgatói hatáskörben történő megállapítására az alábbi utasítást adom ki.

(Az utasítással egységes szerkezetben közöljük a 35/1963. (XII. 11.) számú Korm. rendeletet. A **vastagbetűs** szedés a rendelet (R.), a vékonybetűs szedés a végrehajtási utasítás (Vhu.) szövegét tartalmazza.

R. 1. §

A Munka Törvénykönyve végrehajtásáról szóló 53/1953. (XI. 28.) M. T. számú rendelet (a továbbiakban: Mt. V.) 117. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„117. §. (1) A vállalatok igazgatói a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben havi 5000 forintot meg nem haladó, a miniszterek az illetékes szakszervezettel egyetértésben havi 7000 forintot meg nem haladó összegű személyi fizetést engedélyezhetnek. Havi 7000 forintnál magasabb összegű személyi fizetés engedélyezése a Minisztertanács hatáskörébe tartozik.”

Vhu. 1.

Az Akadémia felügyelete alá tartozó tudományos kutatóintézetek, kutatócsoportok, kutatólaboratóriumok, Akadémiai Könyvtár és a vállalatok (a továbbiakban: intézmények) igazgatói, valamint az akadémiai tanszéki kutatócsoportok és támogatott szervek vonatkozásában az illetékes tudományos osztály osztálytitkára 5000 forintig terjedhető személyi fizetésben olyan dolgozókat részesíthet, akik kiváló elméleti és gyakorlati felkészültségük folytán munkaköri tevékenységükkel kiemelkednek abból a kollektívából, amelyben dolgoznak, továbbá akikre nézve a személyi fizetés indokoltságát a vezetés és a kollektíva egyaránt elismeri.

Vhu. 2.

Intézményeknél az 5000 forintig terjedő személyi fizetés engedélyezése a kinevezési hatáskörnek megfelelően történik. Eszerint közvetlenül az igazgató állapítja meg a kinevezési hatáskörébe tartozó dolgozók személyi fizetését. Amennyiben az intézmény egyes dolgozóinak kinevezése az Akadémia Szervezeti és Működési Szabályzata alapján az Akadémia elnökének, főtitkárának vagy az érdekeltektől osztálytitkárának a hatáskörébe tartozik, a személyi fizetés megállapítására a kinevezésre jogosult az illetékes. Ebben az esetben a tudományos kutatóintézetek, csoportok, laboratóriumok, az Akadémiai Könyvtár, az illetékes tudományos osztály, a vállalatok vezetői pedig a Terv- és Pénzügyi Titkárság vezetője útján tesznek javaslatot a személyi fizetés megállapítására; a személyi fizetés megállapítása minden esetben az intézmény szakszervezeti bizottságával egyetértésben történhet. Személyi fizetést elsősorban az állandó főfoglalkozású, „Vezetők” és „Ügyintézők” állománycsoportjába tartozó dolgozók részére lehet megállapítani.

Mindezekben az esetekben a személyi fizetés megállapítása során személyzeti vonatkozásban a 2/1959. MTA (A. K. 5.) számú utasítás szerint kell eljárni.

Vhu. 3.

Az 5000 forintig terjedhető személyi fizetésben részesülők száma az intézményeknél nem haladhatja meg az állandó főfoglalkozású alkalmazotti létszám 2%-át, függetlenül attól, hogy a személyi fizetés megállapítására ki jogosult.

Indokolt esetben — egyedi javaslatok alapján — a főtitkár ettől eltérően is rendelkezhet.

Vhu. 4.

Intézményeknél az 5000 forintig engedélyezhető személyi fizetést legalább 10%-kal magasabban kell megállapítani, mint a dolgozó munkakörére előírt felső bérhatár összege. Ennél kisebb összegben újonnan személyi fizetés nem állapítható meg.

Vhu. 5.

Az 5000 forintig terjedhető személyi fizetés
a) költségvetési szerveknél minden esetben az intézmény soronkívüli és szakképesítési előléptetési kerettel növelt havi alapbérkerete terhére engedélyezhető,

b) vállalatoknál a dolgozót foglalkoztató vállalat beralapját terheli; a személyi fizetésekre engedélyezett külön beralapot a vállalat más célra nem használhatja fel.

R. (2) A személyi fizetés megállapítható határozatlan időre vagy meghatározott időre. Az igazgatók személyi fizetését csak meghatározott időre, de legalább két évre és legfeljebb öt évre állapíthatnak meg

Vhu. 6.

Tudományos munkakörökben a 2—5 év közötti személyi fizetés megállapításánál lehetőleg a téma várható befejezéséig történjen az engedélyezés ügy, hogy a meghatározott időszak június 30. vagy

december 31. napjával záruljon, egyéb munkakörökben (műszaki, gazdasági vezetés) pedig a személyi fizetés idejét az említett időhatáron belül a munkakör jellegének, fontosságának és természetének megfelelően kell megállapítani.

R. 117/A. §. (1) A meghatározott időre megállapított személyi fizetés a meghatározott időszak elteltével megszűnik. Az igazgató azonban az általa megállapított személyi fizetést továbbra is engedélyezheti, ha fenntartásának indokoltsága továbbra is fennáll

R.117/A. §. (2) Mind a határozatlan, mind a meghatározott időre engedélyezett személyi fizetést meg kell szüntetni, ha

— a megállapításkor figyelembevett feltételek megváltoznak vagy megszűnnek, vagy

— a dolgozó munkáját nem megfelelően látja el.

Vhu. 7.

Az 5000 forintig terjedhető személyi fizetés — függetlenül attól, hogy azt ki engedélyezi — csak határozott időre szólhat. A személyi fizetés megszűnik, abban az esetben is

a) ha az intézménynél olyan szervezeti változás történik, amelynek során a feladatkör módosítása jelentősen befolyásolja a dolgozónak azt a munkakörét, amelyre személyi fizetést állapítottak meg, vagy ha a téma megszűnik ;

b) ha áthelyezés történik.

Kulcsszámváltozás (átsorolás), illetve munkakörváltozás esetén a korábbi személyi fizetés továbbra is fenntartható, s a Vhu. 4. pontjában foglaltaktól ilyen esetben el lehet tekinteni.

Vhu. 8.

Az 5000 forintig terjedhető személyi fizetés újabb 2—5 évre továbbra is engedélyezhető, ha fenntartásának indokoltsága a meghatározott idő lejártá után is fennáll.

Vhu. 9.

Amennyiben a meghatározott idő elteltével a személyi fizetés további engedélyezésére nem kerül sor, a dolgozót újólag kell besorolni munkakörének megfelelően.

R. 117/B. §. A személyi fizetésben részesülő dolgozót megillető prémiumot, bérpótlékot vagy egyéb — az alapbér hányadában meghatározott — bérjellegű juttatást (pl. jutalékot) a személyi fizetés alapján kell kiszámítani. A társadalombiztosítási juttatások (pl. nyugdíj, táppénz) szempontjából a személyi fizetés alapbérnek tekintendő.

Vhu. 10.

A rendelet hatálybalépése előtt személyi fizetésben részesült dolgozók pótlékait 1963. december 11-től kezdődően kell módosítani és gondoskodni kell annak folyósításáról. A rendelet hatálybalépése után megállapított személyi fizetések esetében a megállapítástól kezdve a rendelet szerint kell a pótlékokat folyósítani.

R. 2. §

A Mt. V. 24. §-ának (1) bekezdése a következő rendelkezéssel egészül ki:

„A Minisztertanács, vagy a miniszter által engedélyezett személyi fizetésben részesülő dolgozó második állást vagy mellékfoglalkozást csak a miniszter engedélyével vállalhat.”

R. 3. §

Az Mt. V. 252/C. §-ának (3) bekezdése az alábbiakkal egészül ki:

„e) A személyi fizetés megállapításával kapcsolatos hatáskörét”.

(Az 5000—7000 forintig terjedő személyi fizetés engedélyezésére vonatkozó hatáskörét a miniszter nem ruházhatja át.)

R. 4. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba. Egyidejűleg hatályukat veszítik az Mt. V. 252.C. §-a (4) bekezdésének a személyi fizetés megállapítására vonatkozó rendelkezései, továbbá az 1020/1961. (X. 26.) Korm. sz. határozat 3. a) pontja és a 2055/1961. (X. 26.) Korm. sz. határozat 7. pontja.

Vhu. 11.

Az 1963. december 11-ig engedélyezett személyi fizetéseket felül kell vizsgálni. A felülvizsgálatról, valamint a minisztertanácsi és miniszteri hatáskörbe utalt személyi fizetések előkészítéséről a főtitkár külön intézkedik.

Budapest, 1964. február 11.

Rusznay István s. k.,
elnök.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
5/1964. MTA (A. K. 3.) számú

utasítása

az Automatizálási Kutató Laboratórium intézetté
való átszervezéséről és feladatkörének újabb meg-
állapításáról

1. A Magyar Tudományos Akadémia Automatizálási Kutató Laboratóriumát 1964. február 1-vel Automatizálási Kutató Intézetévé kell átszervezni. Az átszervezés következtében elnevezése

*Magyar Tudományos Akadémia Automatizálási
Kutató Intézete*

elnevezésre változik.

2. Az Intézet feladata :

a) automatika rendszerek elméleti kérdései ;

b) az automatizálás eszközeinek (elemeinek) kutatása, új fizikai elvek alkalmazása az automatizálásban ;

c) az automatizálás alkalmazásának kutatásai, elsősorban a számológépek komplex automatizálására történő felhasználása területén ;

d) az automatizálás gazdasági problémáival kapcsolatos kutatások ;

e) az Akadémia, a TFT és a KGST kutatásokat koordináló állandó bizottság és egyéb tudományos irányító szervek által az Intézetre rótt automatizálási kutatási-, koordinálási feladatok ellátása ;

f) magas képzettségű tudományos automatizálási káderek képzése ;

g) segítségnyújtás és tanácsadás az iparnak az automatizálás fejlesztésében.

3. Az Automatizálási Kutató Laboratórium létesítéséről szóló 2/1960. MTA. (A. K. 2.) utasítás 2—3. pontja ennek megfelelően módosul.

Ez az utasítás 1964. február 1-vel lép hatályba, végrehajtásáról a Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Tudományok Osztályának osztálytitkára gondoskodik.

Budapest, 1964. február 14.

Rusznayk István s. k.
elnök.

Közlemények

III. Budapesti Műszaki-Tudományos Filmfesztivál

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége

1964. április hó 15—25. között

megrendezi a III. Budapesti Műszaki-Tudományos Filmfesztivált. A Fesztivál keretében számos élvonalbeli műszaki-tudományos haladást dokumentáló kül- és belföldi film kerül bemutatásra. A Szövetség egyidejűleg ugyancsak kül- és belföldi résztvevők bevonásával bemutatja a műszaki-tudományos filmezés és fényképezés legmodernebb eszközeit, végül kollokviumot tart „a műszaki és természettudományos filmek az egyetemi és főiskolai oktatásban” címmel.

Jelentkezés és személyes részvételi jegyek igénylése :

Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége, Budapest V., Szabadság tér 17. III. em. 371. sz. Tel. : 113—250 220 m. á.

Szabadalmi Közlemények

Találmányi bejelentések közzététele

A bejelentések és mellékletei az Országos Találmányi Hivatalban (Budapest V., Garibaldi utca 2. szám, Szerkesztőség) megtekinthetők a hivatalos órák alatt.

A közzététel napjától számított két hónapon belül — 1964. március 25-ig — a közzétett bejelentések ellen felszólalások adhatók be. A közzétett bejelentés tárgya egyelőre, jogtalan használat ellen, ideiglenes oltalomban részesül.

MA—1244 (45 d 13⁰⁰ ; A 01 h 13⁰⁰) MTA Biológiai Kutatóintézete, Tihany. Feltalálók : dr. Felföldy Lajos biológus, 50%, Tihany, Szabó Ernő okleveles vegyész, 25%, Tihany, Tóth László okleveles mezőgazdasági mérnök, 25%, Tihany. — **Berendezés és eljárás egysejtű algák üzemi méretű termesztésére.** Bejelentés napja : 1963. április 30. Szolgálati találmány.

Megadott szabadalmak

151.109 (42 i 3—20 ; G 01 k) MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézet, Budapest. Feltalálók : Sasvári György okleveles vegyészmérnök, Budapest. — **Eljárás és készülék az égéshő meghatározására időben változó hőmérsékletek mérésével.** Bejelentés napja : 1962. január 9. Szolgálati találmány. (MA—1106.)

Eljárás az égéshő meghatározására időben változó hőmérsékletek mérésével, azzal jellemezve, hogy a tüzelőanyagot vastagfalú fémgömbben, oxigéngázban elrobbantjuk, és a fémgömb falának ismert sugarú helyén a változó hőmérséklet két értékét, valamint a közben eltelt időt mérjük.

151.111 (21 f 31—44 ; H 01 k) MTA Műszaki Fizikai Kutató Intézete, Budapest. Feltalálók : dr. Szelényi Tibor tudományos főmunkatárs, fizikai tudományok kandidátusa, Budapest, Szénfy Ella fizikus, Budapest. — **Eljárás izzólámpák kezelésére.** Bejelentés napja : 1962. július 24. Szolgálati találmány. (MA—1170.)

Eljárás wolframizzótestű, vákuumos és gáz-töltésű izzólámpák előégetéses kezelésére, azzal jellemezve, hogy az izzótestet három másodpercen belül — célszerűen két másodperc alatt 2500—2600° C-ra felfűtjük, e hőmérsékleten fél percig vagy ennél hosszabb ideig, célszerűen egy percig tartjuk, majd három másodpercnél rövidebb idő alatt 1000° C-nál kisebb hőmérsékletre lehűtve öregítjük.

(Kivonat a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértéktető 1964. január 25-i számából.)

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 650 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámúszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61 257, közületi 61 066

Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.58524 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. ÁPRILIS 10.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	1964. évi 6. tvr.	A társadalombiztosítás szervezetének egységesítéséről ..	21
	1004/1964. (III. 7.) Korm. határozat	Az igazgatói alagra és a vállalatfejlesztési alagra vonatkozó rendelkezések új szabályozásáról szóló 1003/1960 (I. 17.) Korm. sz. határozat módosításáról	22
	1006/1964. (III. 21.) Korm. határozat	Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökségi tagjainak felmentéséről, az elnökség és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság új tagjainak kinevezéséről ...	22
	1007/1964. (III. 21.) Korm. határozat	A szakfelügyelet gyakorlásáról az ipar, építőipar, bányászat, közlekedés és hírközlés területén	23
Az Akadémia elnökének utasítása	6/1964. MTA (A. K. 4.)	Az egyes egészségre ártalmas munkakörben foglalkoztatott dolgozók munkaidejének csökkentéséről szóló 13/1961. MTA (A. K. 13.) sz. utasítás kiegészítéséről ..	26
Miniszteri utasítás	103/1964. (PK. 3.) PM	A könyvjóváírással történő állóeszközátadások és átvételek lebonyolításáról	26
Közlemények		Találmányi bejelentések közzététele	26

Jogszabályok

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1964. évi 6. számú

törvényerejű rendelete

a társadalombiztosítás szervezetének egységesítéséről

A szocializmus építésében és a szocialista demokrácia kibontakozásában jelentős eredményeket értünk el. Ezek az eredmények, valamint a szakszervezeteknek a társadalombiztosítás terén végzett eredményes munkája indokoltá teszik további társadalombiztosítási feladatoknak a szakszervezetek hatáskörébe utalását. Ez egyben előzmódítja a társadalombiztosítás egységes irányítását, felügyeletét és ügyintézését, valamint lehetőséget ad a társadalombiztosítás további fejlesztésére.

Ezért a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a következő törvényerejű rendeletet alkotja:

1. § (1) A Magyar Népköztársaság a társadalombiztosítás irányítását, felügyeletét és ellenőrzését teljes egészében a Szakszervezetek Országos Tanácsa útján látja el és gondoskodik arról, hogy

a társadalombiztosítás ellátásához szükséges anyagi eszközök a Szakszervezetek Országos Tanácsának rendelkezésére álljanak.

(2) A Szakszervezetek Országos Tanácsa társadalombiztosítási feladatkörében:

a) foglalkozik a társadalombiztosítás továbbfejlesztésével;

b) elkészíti a társadalombiztosításra vonatkozó törvények, törvényerejű rendeletek, kormányrendeletek, illetőleg kormányhatározatok tervezeteit és azokat a Minisztertanács elé terjeszti;

c) szabályzattal rendezi a hatáskörébe utalt társadalombiztosítási kérdéseket;

d) elkészíti a társadalombiztosítás országos költségvetését, valamint a költségvetési beszámolót és azokat a pénzügyminiszter útján a Minisztertanács elé terjeszti;

e) megszervezi a 2–3. §-ok rendelkezéseinek figyelembevételével a társadalombiztosítási feladatok végző szakszervezeti és ügyviteli szerveket, megállapítja azok feladatkörét;

f) ellenőrzi a társadalombiztosítási feladatokat végző szervek munkáját és felügyel működésükre.

2. § (1) A társadalombiztosítási feladatokat a szakszervezetek erre a célra kijelölt szervei végzik.

(2) A társadalombiztosítás igazgatási és ügyviteli feladatainak ellátására létre kell hozni a Szakszervezetek Országos Tanácsa Társadalombiztosítási Főigazgatóságát.

(3) A társadalombiztosítás egyes ügyviteli feladatainak végzésével a munkáltatókat és a szövetkezeteket is meg kell bízni.

3. § Azokban a társadalombiztosítási feladatok végző szakszervezeti szervezetekben, amelyek szakszervezetbe nem tartozó biztosítottakkal kapcsolatos feladatokat is végeznek, képviselőnek kell juttatni e biztosítottak érdekképviselői szerveit.

4. § (1) A Szakszervezetek Országos Tanácsa társadalombiztosítási tanácsadó szerveként meg kell alakítani az Országos Társadalombiztosítási Tanácsot. Az Országos Társadalombiztosítási Tanácsban a szakszervezetek, az állami szervek és a szakszervezetbe nem tartozó biztosítottak érdekképviselői szerveinek megbízottai vesznek részt.

(2) Az Országos Társadalombiztosítási Tanács összetételét és létszámát a Minisztertanács, feladatkörét s működésének szabályait pedig a Szakszervezetek Országos Tanácsának Elnökséges állapítja meg.

5. § A Szakszervezetek Országos Tanácsának a társadalombiztosítással kapcsolatos működése felett a főfelügyeletet a Minisztertanács — egyik tagja útján — gyakorolja.

6. § A Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ, az Újságírók Szanatórium Egyesülete és az Országos Nyugdíjintézet megszűnik. Ezeknek, valamint a megszűnő Kisipari Szövetkezeti Kölcsönös Biztosító Intézet társadalombiztosítási feladatkörét a Szakszervezetek Országos Tanácsa Társadalombiztosítási Főigazgatósága veszi át.

(2) A Minisztertanács rendelettel állapítja meg, hogy az (1) bekezdésben említett társadalombiztosítási intézmények egyéb feladatkörét mely szervek veszik át.

7. § Minden olyan esetben, amikor korábbi jogszabály társadalombiztosítási kérdésben a munkaügyi minisztert említi, helyette a Szakszervezetek Országos Tanácsát kell érteni.

8. § A fegyveres erők, továbbá a fegyveres és rendészeti testületek tagjainak, valamint a Magyar Államvasutak dolgozóinak társadalombiztosítására vonatkozó rendelkezések — a 7. § rendelkezésének figyelembevételével — hatályban maradnak.

9. § Az 1958. évi 40. számú törvényerejű rendelet 48. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„48. § Különleges méltánylást érdemlő kivételes esetben a Minisztertanács, illetőleg a Minisztertanács által megállapított keretben az általa felhatalmozott szerv e törvényerejű rendeletről eltérően is megállapíthat nyugellátást.”

10. § (1) Ez a törvényerejű rendelet az 1965. évi január hó 1. napján lép hatályba. Az 1955. évi 39. számú törvényerejű rendelet 24. §-a, valamint mindazok a rendelkezések, amelyek e törvényerejű rendelettel nem egyeztethetők össze, hatályukat veszítik.

(2) A Minisztertanács felhatalmazást kap arra, hogy e törvényerejű rendelet végrehajtására vonatkozó részletes és átmeneti rendelkezéseket a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben rendelettel megállapítsa.

(3) A Minisztertanács, illetőleg a hatáskörébe tartozó kérdésekben a Szakszervezetek Országos Tanácsa e törvényerejű rendelet végrehajtására vonatkozó egyes rendelkezéseket az 1965. évi január hó 1. napja előtt is életbeléptetheti.

Dobi István s.k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
elnöke.

Kiss Károly s.k.
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
1004/1964. (III. 7.) számú

h a t á r o z a t a

az igazgatói alagra és a vállalatfejlesztési alagra vonatkozó rendelkezések új szabályozásáról szóló 1003/1960. (I. 17.) Korm. számú határozat módosításáról

1. Az 1003/1960. (I. 17.) Korm. számú határozat melléklete „1. Az igazgatói alap képzése és felhasználása” című részének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„— Az igazgatói alap legfőbb pénzügyi forrása a tényleges állományi létszám után a megállapított fejkvótával számított összeg.”

2. Ez a határozat kihirdetése napján lép hatályba. A vállalatok 1963. évi igazgatói alapjukat már az e határozatban foglaltak szerint vehetik igénybe.

Fock Jenő s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt
Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
1006/1964. (III. 21) számú

h a t á r o z a t a

az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökségi tagjainak felmentéséről, az elnökség és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság új tagjainak kinevezéséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság szervezetéről és működéséről szóló 1003/1962. (I. 27.) Korm. számú határozat 7. pontja alapján,

dr. Lévárdi Ferencet, a műszaki tudományok kandidátusát, nehézipari minisztert,

dr. Horgos Gyulát, a műszaki tudományok kandidátusát, egyetemi tanárt, kohó- és gépipari minisztert,

az OMFB elnökségében betöltött tagsága elől — az OMFB tagságának érintetlenül hagyása mellett — felmenti;

dr. Szekér Gyulát, a kémiai tudományok kandidátusát, a nehézipari miniszter első helyettesét, az OMFB tagját,

Kovács Istvánt, a kohó- és gépipari miniszter első helyettesét, az OMFB tagját,

az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság Elnökségének tagjává,

Dégen Imre vízügyi főigazgatót,

Molnár Lászlót, az Országos Tervhivatal főosztályvezetőjét,

dr. Polinszky Károlyt, a kémiai tudományok doktorát, Kossuth-díjas egyetemi tanárt, a művelődésügyi miniszter helyettesét,

Sárdy Tibor műszaki ezredes az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság tagjává kinevezi.

Fock Jenő s. k.,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1007/1964. (III. 21.) számú

h a t á r o z a t a

a szakfelügyelet gyakorlásáról az ipar, építőipar, bányászat, közlekedés és hírközlés területén

Az ipar, építőipar, bányászat, közlekedés és hírközlés ágazatait miniszterek (országos hatáskörű szervek vezetői) vezetik. Az egyes ágazatokhoz tartozó üzemek és vállalatok szervezetileg nem tartoznak minden esetben az ágazatot vezető (szakfelügyeletet gyakorló) miniszter irányítása alá.

Az egyes ágazatok egységes irányítása szükségessé teszi, hogy a szakfelügyeletet gyakorló miniszter és a vállalatot szervezetileg irányító miniszter (a továbbiakban: irányító miniszter) egymáshoz való viszonyát jogszabály rendezze.

I.

Általános rendelkezések

1. A miniszter a Magyar Népköztársaság Alkotmánya 26. § (2) bekezdése értelmében vezeti az államigazgatásnak feladatkörébe tartozó ágazatait. E jogkörben az ipari, építőipari, bányászati, közlekedési és hírközlési államigazgatási ágazatokat vezető minisztereket (országos hatáskörű szervek vezetőit, továbbiakban együtt: miniszter) szakfelügyeleti jog illeti meg a más miniszter vagy országos hatáskörű szerv vezetőjének irányítása alatt álló szervezeteknek a szakfelügyeletet gyakorló miniszter ágazatához tartozó tevékenysége felett.

A szakfelügyeleti jog gyakorlása — a jelen határozatban foglalt rendelkezések által nem szabályozott kérdésekben — nem érinti az irányító miniszternek a hozzá tartozó vállalatok felügyeletével és irányításával kapcsolatos jogait, illetve felelősségét.

Az irányító miniszter jogait a kisipari szövetkezetek tekintetében az OKISZ elnöke, a földművelőszövetkezetek keretében folyó ipari, építő-

ipari, bányászati, közlekedési és hírközlési tevékenység tekintetében a SZÖVOSZ elnöke és a mezőgazdasági termelőszövetkezetek keretében folyó ipari, építőipari, bányászati, közlekedési és hírközlési tevékenység tekintetében a földművelésügyi miniszter gyakorolja.

2. A miniszter szakfelügyeleti tevékenységét — ha korábbi jogszabály másként nem rendelkezik — e határozat rendelkezései szerint látja el. Ennek során köteles figyelembe venni a más miniszter irányítása alá tartozó szervek sajátos feladatait, feltételeit, adottságait, fejlettségi fokát és lehetőségeit. A szakfelügyeletet gyakorló miniszter az irányító miniszterrel egyetértésben kisebb üzemegységeket a szakfelügyeleti jog gyakorlása során hozott intézkedések végrehajtása alól mentesíthet.

A szakfelügyeletet gyakorló miniszter szakfelügyeleti jogát — ha jogszabály másként nem rendelkezik — miniszteri rendeletek vagy miniszteri utasítások kibocsátásával, az irányító miniszterhez intézett megkeresések és ellenőrzés útján gyakorolja.

A szakfelügyeletet gyakorló miniszter utasításban feljogosíthat neki közvetlen alárendelt szerveket (trösztök, ipari nagyvállalatok stb.) is, hogy a szakfelügyeleti jogot — átruházott hatáskörben — az utasításban meghatározott körben és módon gyakorolja.

3. Abban a kérdésben, hogy valamely iparágazati tevékenység melyik miniszter szakfelügyelete alá tartozik, jogszabályi rendelkezés hiányában a Minisztertanács dönt.

4. A szakfelügyeleti jog körébe tartozó, de a határozattal nem szabályozott ügyben, a szakfelügyeletet gyakorló miniszter az irányító miniszterrel egyetértésben köteles eljárni.

5. A miniszterek szakfelügyeleti jogkörbe eső egyes tevékenységek tekintetében korábban kiadott rendelkezéseit e határozat nem érinti.

6. A szakfelügyeleti jog gyakorlása során a szakfelügyeletet ellátó és az irányító miniszterek között felmerülő azokat a vitás kérdéseket, amelyeket a miniszterek személyes tárgyalás során nem tudtak eldönteni — ha jogszabály másként nem rendelkezik — a Minisztertanács dönti el.

A műszaki fejlesztés kérdéseiben a szakfelügyeletet ellátó miniszter — vita esetén az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság véleményének kikérése — mellett dönt. E rendelkezés nem érinti a minisztereknek azt a jogát, hogy a döntés ellen a Minisztertanácshoz forduljanak.

II.

Tervezés, beruházás

1. A szakfelügyeletet gyakorló miniszter, az Országos Tervhivatal elnöke által a távlati és éves népgazdasági tervek kidolgozásához kiadott tervezési előírásokat szakmai szempontból kiegészítheti, amennyiben ezek egyes kérdések szabályozását miniszteri hatáskörbe utalják; e rendelkezést értelemszerűen a tervteljesítésről szóló beszámolási rendszerre is alkalmazni kell.

2. A szakfelügyeletet gyakorló miniszter közreműködik az ágazati távlati terveknek az Országos Tervhivatal által történő egyeztetésében.

Az egyes minisztériumi tervek (tervrészletek) elbírálásánál az Országos Tervhivatal elnöke a szakfelügyeletet ellátó miniszter közreműködését kérheti; az Országos Tervhivatal elnöke — ha a szakfelügyeletet ellátó miniszter kéri — a terv elbírálásába köteles őt bevonni. Az irányító miniszterek a szakfelügyeletet ellátó miniszter kérésére, a szükséges adatokat kötelesek rendelkezésére bocsátani.

3. A beruházási program kidolgozásánál kötelező egyeztető eljárás során a szakfelügyeletet gyakorló minisztertől véleményt kell kérni, és a beruházási programot a szakfelügyeletet gyakorló miniszterrel egyetértésben kell jóváhagyni.

Az OKISZ és SZÖVOSZ irányítása alá tartozó szövetkezetek és szövetkezeti vállalatok tekintetében a fenti rendelkezést csak az 1 000 000 Ft-ot elérő vagy meghaladó beruházások esetén kell alkalmazni.

4. Új üzemek létesítése, kapacitásbővítés vagy hálózatfejlesztés esetében, amennyiben beruházási program kidolgozása nem kötelező, a szakfelügyeletet gyakorló miniszter igényelheti, hogy az általa megjelölt körben az irányító miniszter előzetesen tájékoztassa és véleményét kikérje. A szakfelügyeletet gyakorló minisztert — az általa megjelölt körben — az üzemek megszüntetéséről is előzetesen tájékoztatni kell.

III.

Termelés, műszaki fejlesztés

1. A szakfelügyeletet gyakorló miniszter feladata, hogy az ágazathoz tartozó kutató és műszaki tervezési munkát az irányító miniszterrel egyetértésben, az ágazathoz szükséges egységes elvek érvényesítése érdekében összehangolja.

2. A szakfelügyeletet gyakorló miniszter az irányító miniszter meghallgatásával meghatározza a vállalati műszaki-fejlesztési tervek kidolgozásának, a gyártmánytervezés és gyártmányfejlesztés, valamint az új termékek bevezetésének feltételeit.

3. A szakfelügyeletet gyakorló miniszter a szakfelügyelet jogának körébe tartozó termékekre az irányító miniszter véleményének meghallgatásával technológiai és minőségi előírásokat, anyagnormákat, receptúrákat és tárolási szabályokat állapíthat meg; javaslatot tehet termelés-szervezési előírásokra, illetőleg szervezési előírásokra és intézkedéseket tehet a fuvarozás gazdaságosságának, valamint annak anyagi érdekeltiségi rendszere megfelelő kialakítása érdekében.

A fenti rendelkezések nem érintik az irányító miniszternek azt a kötelezettségét, hogy a vállalatnál alkalmazott technológiai eljárások és minőségi előírások, valamint anyagnormák és receptúrák helyességét és megtartását ellenőrizze.

4. A szakfelügyeletet gyakorló miniszter a 2. és 3. pontban meghatározott feladatok tekintetében az OKISZ és a SZÖVOSZ részére irányelveket ad

meg, amelyek alapján az OKISZ elnöke, illetve a SZÖVOSZ elnöke a szükséges intézkedéseket az irányelveknek megfelelően kidolgozzák, és azokat a szakfelügyeletet gyakorló miniszterrel egyetértésben saját szerveik felé kiadják.

5. A szakmai szabványoknak a fennálló jogszabályok szerint történő kidolgozása és életbe léptetése a szakfelügyeletet gyakorló miniszter hatáskörébe tartozik. A szakmai szabványok kötelezők minden olyan területen, amelyre azok érvényét a szakfelügyeletet gyakorló miniszter kiterjeszti.

6. A szakfelügyeletet gyakorló miniszter igényelheti, hogy az általa megjelölt körben az irányító miniszter az üzem alapvető termelési profiljának meghatározása, illetve annak megváltoztatása, új termékek gyártásának engedélyezése, illetve megszüntetése tekintetében szervezett intézkedéseiről tájékoztassa.

E rendelkezés az egyedi gyártású termékeknél nem nyer alkalmazást.

IV.

Munkaügy

1. Azokban a kérdésekben, amelyeket a Munka Törvénykönyve és az annak végrehajtására kiadott jogszabályok a miniszter hatáskörébe utalnak, és amelyeknek az egész ágazatra kiterjedően országosan egységes szabályozása szükséges, a szakfelügyeletet gyakorló miniszter jár el az irányító miniszterrel, valamint a szakszervezettel egyetértésben. Külön jogszabályban meghatározott esetekben a szabályozáshoz a munkaügyi miniszter, a Szakszervezetek Országos Tanácsa vagy más szerv egyetértésére is szükség van.

2. A szakfelügyeletet ellátó minisztert illeti meg az a jog, hogy az egyes munkakörök ellátásához megkívánt képesítési kellekeket egységesen szabályozza. Az irányító miniszter — ha jogszabály másként nem rendelkezik — a képesítési kellekek alól felmentést a szakfelügyeletet ellátó miniszter által megállapított irányelvekben foglalt feltételek és keretek között adhat.

V.

Egyéb rendelkezések

1. Az árhatósági jogkör gyakorlását illetően a 10/1957. (II. 24.) Korm. számú rendelet, valamint annak végrehajtására kiadott jogszabályok azzal egészülnek ki, hogy — amennyiben az ármegállapítás nem a szakfelügyeletet gyakorló miniszter jogkörébe tartozik — a szakfelügyeletet gyakorló miniszter véleményét az ármegállapítás, illetve az árjavaslat kidolgozása során ki kell kérni, kivéve, ha az ármegállapítás az 1/1956. (III. 30.) OT-ÁH számú rendelet szerinti helyi árhatóság hatáskörébe tartozik.

Amennyiben az ármegállapítás kisipari szövetkezet vagy tanácsi felügyelet alatt működő vállalat által termelt termékekre vonatkozik, és az ármegállapítás jogköre a könnyűipari minisztert illeti, az ármegállapításnál a szakfelügyelet jogát gyakorló miniszter véleményét is ki kell kérni.

2. A belföldi szállítási alapfeltételek kiadása a szakfelügyeletet ellátó miniszter hatáskörébe tartozik, aki eljárása során az irányító és a többi érdekelt miniszter véleményét beszerezni köteles.

A szakfelügyeletet ellátó miniszter hozzájárulásával az OKISZ elnöke adhatja ki az irányítása alá tartozó szövetkezeti ipar szállítási alapfeltételeit.

3. A szakfelügyeletet ellátó miniszter feladata, hogy a nemzetközi gazdasági, illetőleg műszaki-tudományos együttműködésből a magyar népgazdaságra háruló feladatokról az érdekelt irányító minisztereket tájékoztassa. Szükség esetén az intézkedéseket az Országos Tervhivatal elnökének közreműködésével kell összehangolni.

4. Oktatási intézmények tekintetében a szakfelügyeletet gyakorló minisztert megillető jogokról, továbbá a szakmai képzésről külön jogszabályok rendelkeznek.

VI.

A szakfelügyeleti ellenőrzés

1. A szakfelügyeletet gyakorló miniszter jogosult a szakfelügyeleti jogkörébe tartozó kérdésekben közvetlenül, valamint az irányítása alatt álló tanácsi igazgatási szerv útján a más irányító szerv alatt működő szerveknél szakfelügyeleti ellenőrzést végeztetni. Az ellenőrzés alá vont szervek kötelesek az ellenőrzés céljára kért felvilágosításokat megadni és a szükséges adatokat rendelkezésre bocsátani.

2. Az ellenőrzéssel feltárt hiányosságok miatt a szakfelügyeletet gyakorló miniszter az alábbi intézkedéseket teheti:

a) közli az ellenőrzés során tett észrevételeit az irányító miniszterrel,

b) javaslatot tehet a mulasztások elkövetőivel szemben a fegyelmi úton való felelősségre vonásra; a fegyelmi hatóság a fegyelmi eljárás megindítását ilyen esetben nem mellőzheti.

c) javaslatot tehet a mulasztó személyek prémiejének csökkentésére vagy megvonására, illetve arra, hogy a mulasztó személy meghatározott időn át jutalmazásban nem részesíthető,

d) a mulasztásért felelős személyek ellen jogosult szabálysértési eljárás megindítása végett feljelentést tenni az illetékes szabálysértési hatósághoz,

e) ha a vizsgálat eredménye büntett elkövetésére utal, a mulasztók ellen köteles büntető feljelentést tenni, ha a fennálló jogszabályok e bűnvádi

eljárást meghatározott hatóságok feljelentésétől teszik függővé, úgy a szakfelügyeletet gyakorló miniszternek javaslatot tesz a feljelentés megtételére, és erről egyidejűleg a KNEB elnökét és a Népköztársaság legfőbb Ügyészét is értesíti.

3. Az irányító miniszterek, illetve a hatóságok a szakfelügyeletet gyakorló miniszter megkeresése alapján kötelesek a tett intézkedésekről tájékoztatást adni.

VII.

Záró rendelkezések

1. A kisiparosok felett a szakfelügyeleti jog gyakorlására a kisiparosok ipargyakorlásáról szóló 1958. évi 9. számú törvényerejű rendelet 24. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint az ennek végrehajtására kiadott jogszabályok az irányadók.

2. A szakfelügyeleti jog kiterjed a tanácsok irányítása alatt működő vállalatokra és trösztökre is. Ez a határozat azonban nem érinti a tanácsokról szóló 1954. évi X. törvény és annak végrehajtásáról szóló jogszabályoknak a tanács(ok) végrehajtó bizottsága szakigazgatási szerveire vonatkozó rendelkezéseit. A tanácsi irányítás alatt álló iparvállalatok és trösztök tekintetében az irányító miniszter feladatait az a miniszter látja el, aki az iparvállalatok és trösztök közvetlen irányítását ellátó tanácsi szakigazgatási szerv felügyeletét gyakorolja. A tanácsi építőipar, valamint a kommunális szolgáltatások jogszabályban meghatározott egyes ágazatai tekintetében az irányító miniszter feladatait az építésügyi miniszter, a gázgyártó és gázszolgáltató vállalatok tekintetében a nehézipari miniszter látja el.

3. A mezőgazdaság keretében (termelőszövetkezetekben, állami gazdaságokban, gépállomásoknál, gépjavító állomásoknál stb.) folytatott ipari, építőipari, bányászati, közlekedési és hírközlési tevékenység feletti szakfelügyelet gyakorlásának módját — a jelen határozat elvei és a mezőgazdaság sajátosságainak figyelembevételével — a szakfelügyeletet ellátó miniszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértésben szabályozza.

4. Amennyiben a szakfelügyeletet gyakorló miniszter megkeresésében foglalt javaslatra az irányító miniszter, illetőleg az irányító miniszter megkeresésében foglalt javaslatra a szakfelügyeletet gyakorló miniszter, 15 napon belül a javaslattal ellentétes választ nem ad, a javaslattal egyetértőnek kell tekinteni.

5. A szakfelügyeletet gyakorló miniszter a szakfelügyelet gyakorlásának részletes szabályait, ideértve a szakfelügyeleti ellenőrzés módját is, e határozat keretei között az irányító miniszterekkel egyetértésben szabályozza.

6. E határozat kihirdetése napján lép hatályba.

Fehér Lajos s. k.

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszti Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
6/1964. MTA (A. K. 4.) számú

utasítása

az egyes egészségre ártalmas munkakörben foglal-
koztatott dolgozók munkaidejének csökkentéséről
szóló 13/1961. MTA (A. K. 13.) számú utasítás
kiegészítéséről

A 13/1961. MTA (A. K. 13) számú utasítás
2. § -ának (1) bekezdése az alábbiakkal egészül ki:
„kemographus munkakörben heti 42 óra”

Budapest, 1964. február 20.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Miniszteri utasítás

A pénzügyminiszter 103/1964. (PK 3) PM számú

utasítása

a könyvjóváírással történő állóeszköz átadások és
átvételek lebonyolításáról

A 4324/1949. MT számú, valamint a 300, 200
(1949. V.) PM számú rendeletek alapján könyvjóvá-
írással történő állóeszköz-átadások és átvételek
lebonyolítását az alábbiak szerint szabályozom:

1. §

Az állami vállalatok között (illetőleg állami
vállalat és közületek között) könyvjóváírással tör-
ténő állóeszközátadásoknak és átvételeknek a Ma-
gyar Beruházási Bankhoz való bejelentése és a
Bank nyilvántartási kötelezettsége az 1964. január
1. után átadott, illetve átvett állóeszközök vonat-
kozásában megszűnik.

2. §

Az 1964. január 1. után végrehajtott állóeszköz-
átadások és átvételek könyvjóváírási forgalmának
lebonyolításával kapcsolatos feladatokat az átadó
és átvevő vállalatok egymás között saját hatáskör-
ben kötelesek ellátni. A lebonyolítás módját a jelen
utasítás függeléke szabályozza.

3. §

Átmeneti intézkedések

(1) Az 1963. december 31-ig könyvjóváírással
lebonyolított állóeszközátadásokat és átvételeket
a vállalatok legkésőbb 1964. február 15.-ig kötelesek
meg a magyar Beruházási Bankhoz bejelenteni.

(2) A Bank az 1964. február 15-ig beérkező
bejelentések feldolgozása után könyvjóváírási nyil-
vántartását lezárja, és a határidő után benyújtott
bejelentéseket könyvelés nélkül visszaküldi az át-
adó vállalatnak.

(3) A vállalatok által 1963. évben lebonyolított
könyvjóváírással banki nyilvántartásában szereplő
egyenlegének igazolásául a Magyar Beruházási Bank-
hoz 1964. február 15-ig beérkezett és feldolgozott
bejelentések alapján készült utolsó banki számla-
kivonat szolgál.

Dr. Kardos Géza s. k.,
a pénzügyminiszter helyettese.

Függelék

a 103/1964. (PK. 3.) PM számú

utasításhoz

A könyvjóváírással végrehajtott állóeszköz át-
adások megtörténtét az átadó vállalat négy példá-
nyos formanyomtatványon köteles rögzíteni. Az
új — e célra rendszeresített — nyomtatvány for-
galombahozataláig a jelenlegi BÜSZ. 482. sz. for-
mányomtatvány használandó fel, a Magyar Beru-
házási Bank cégszövegének törlésével. A nyomtat-
vány rovatait a korábbi gyakorlatnak megfele-
lően, értelemszerűen kell kitölteni.

Az átadó vállalatnak a szabályszerűen kiállí-
tott, cégszerű aláírásával ellátott bizonylatot (a
garnitúrának mind a négy példányát) meg kell
küldenie az átvevő vállalat részére. Az átvevőnek
a bizonylatot (a garnitúrának mind a négy példá-
nyát) szintén cégszerű aláírásával kell ellátnia, és
saját bizonylatpéldányainak leválasztása után az
átadót illető példányokat vissza kell juttatnia az
átadó vállalat részére.

Mind az átadó, mint az átvevő vállalat birtoká-
ban két-két formanyomtatvány-lapnak kell marad-
nia, amelyek közül egyik a könyvelési bizonylat,
a másikat pedig a vállalat mérlegének melléklete
céljára kell megőrizni.

Közlemények

Szabadalmi Közlemények

Tanulmányi bejelentések közzététele

A bejelentések és mellékletei az Országos Talál-
mányi Hivatalban (Budapest, V., Garibaldi utca
2. szám, Szerkesztőség) megtekinthetők a hivatalos
órák alatt.

A közzététel napjától számított két hónapon
belül a közzétett bejelentések ellen felszólalások
adhatók be. A közzétett bejelentés tárgya, egyelőre
jogtalan használat ellen, ideiglenes oltalomban
részesül.

Az alábbi felsorolásban a sorok elején álló betűk és számok a bejelentés ügyszámát, zárójelben az ezt követő számcsoport a találmányi — magyar és nemzetközi — osztályt és alosztályt jelenti.

MA—1174 (42 h—16; H 05 j) Magyar Tudományos Akadémia Kémiai-Szerkezeti Kutató Laboratóriuma, Budapest. Feltalálók: Marót István, Budapest, Hernádi József, Budapest. — **Elektromikroszkóphoz kapcsolható vákuumporlasztó berendezés.** Bejelentés napja: 1962. július 27. Szolgálati találmány.

Megadott szabadalmak

151.195 (12 p 1—5; C 07 d2) Magyar Tudományos Akadémia VII. Kémiai Tudományok Osztálya, Budapest. Feltalálók: dr. Szántay Csaba okleveles vegyészmérnök, Budapest, dr. Tőke László okleve-

les vegyészmérnök, Budapest, Kolonits Pál okleveles vegyészmérnök, Budapest. — **Eljárás 2-karboximetilén-3-etil-9, 10-dimetoxi-1, 2, 3, 4, 6, 7-hexahidro-11 bH-benzo(a)-kinolizin észtereinek előállítására.** Bejelentés napja: 1962. december 6. Szolgálati találmány. (MA—1207.)

151.197 (30 h 1—8; A 61 k) Magyar Tudományos Akadémia Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézete, Budapest. Feltalálók: dr. Szilágyi Imre vegyész, Budapest, dr. Vályi-Nagy Tibor egyetemi tanár, Budapest, dr. Uri József egyetemi docens, Budapest. — **Eljárás pirimicin tisztítására.** Bejelentés napja: 1963. április 9. Szolgálati találmány. Pótszabadalom a 146.332 lajstromszámú törzsszabadalomhoz. MA—1241.

(Kivonat a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértéssítő 1964. évi februári számából)

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 700 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámlaszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61 257, közületi 61 066
Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.58640 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. ÁPRILIS 28.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	1009/1964. (IV. 10.) Korm. határozat	A Munka Vörös Zászló Érdemrendje vállalatok, intézmények és szervezetek részére történő adományozásáról 29
Miniszteri rendeletek	1/1964. (III. 27.) Mü. M.	Az üzemi baleset és foglalkozási betegség, valamint meghatározott munkakörben gümőkór miatt csökkent munkaképességű dolgozók védelméről szóló 33/1963. (XII. 3.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról 31
	2/1964. (IV. 3.) Mü. M.	A dolgozó egészsége vagy testi épsége sérelméből eredő károk megtérítéséről 33
	2/1964. (III. 26.) M. M.	A sajtótermékek köteles- és tiszteletpéldányairól szóló 2/1960. (V. 25.) M. M. számú rendelet módosításáról 35

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1009/1964. (IV. 10.) számú

határozata

a Munka Vörös Zászló Érdemrendje vállalatok, intézmények és szervezetek részére történő adományozásáról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben a Munka Vörös Zászló Érdemrend vállalatok, intézmények és szervezetek és más szervek részére leendő adományozására irányuló javaslatokkal kapcsolatos eljárást az 1963. évi 35. számú törvényerejű rendelet 3. §. (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőkben szabályozza:

1. A Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozását javasolni lehet olyan állami vállalat részére, amely legalább tíz ízben elnyerte az „Élüzem” címet és legalább öt ízben a Minisztertanács—SZOT Vörös Vándorzászlóját.

a) Az Élüzem cím tíz alkalommal és a Minisztertanács—SZOT Vörös Vándorzászló öt alkalommal történt elnyerését a következőképpen kell számítani:

— a címek elnyerésénél figyelembe lehet venni mindazokat az élüzem címeket, amelyeket a vállalat úgy kapott, hogy két élüzem cím elnyerése között öt évnél hosszabb megszakítás nem telt el:

— az összevonás vagy átszervezés következtében megszűnt vállalat részére korábban adományozott élüzem címet vagy Vörös Vándorzászlót a jogutód vállalatnál a Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozása előfeltételeként általában nem lehet beszámítani;

— az összevont vállalatokon belül önálló elszámoló egységként működő részlegek részére a Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozását javasolni lehet, ha ez a részleg az összevonás előtt önálló vállalatként megszerzett, valamint az összevonás után önálló elszámoló részlegként megszerzett élüzem címei és a Minisztertanács—SZOT Vörös Vándorzászlói az előző bekezdésben foglalt feltételeknek megfelelően ezt lehetővé teszik;

— vállalat részére Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozására való javaslatnál az előfeltételekbe nem számítanak be azok az élüzem címek és Minisztertanács—SZOT Vörös Vándorzászlók, amelyeket a vállalat egyes egységei korábban önálló vállalatként kaptak.

b) A vállalatok részére fenti előfeltételek fennforgása esetén is csak akkor lehet a Munka Vörös Zászló Érdemrend kitüntetés adományozását javasolni, ha

— a vállalat a javaslatot megelőző évben teremtésében és részleteiben teljesítette, illetve túlteljesítette és várható, hogy a kitüntetés évében is teljesíti;

— beruházási és üzembehelyezési tervét maradéktalanul teljesíti;

— termékei többségének vagy legfontosabb termékeinek minősége és az előállítás technológiája a korszerű színvonalat eléri, gyártmányai a korszerűség szempontjából a hasonló külföldi gyártmányokkal minden tekintetben versenyképesek;

— a termelés önköltsége, anyagfelhasználás, munkaerőráfordítás tekintetében is példamutató eredményt ért el.

Állami vállalatok részére a Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozására a javaslatot a vállalatot irányító miniszter a SZOT elnökségével egyetértésben terjeszti a Minisztertanács elé.

2. A Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozását javasolni lehet olyan mezőgazdasági termelészövetkezet részére, amely legalább tíz ízben elnyerte a „Kiváló termelészövetkezeti gazdaság” címet, és legalább három — e címmel együttjáró — vándorzászló végleges tulajdonosa.

Mezőgazdasági termelészövetkezetet fenti feltételek fennforgása esetén csak akkor lehet Munka Vörös Zászló Érdemrend kitüntetésére javasolni, ha

— a szocialista nagyüzemi mezőgazdaság továbbfejlesztése szempontjából példamutató termelési eredményeket, termésátlagokat ért el,

— a termelészövetkezeti demokrácia kifejlesztésében és megszilárdításában is példamutató magatartást tanúsított,

— a társadalmi tulajdon védelmében, a mezőgazdasági kultúra magas színvonalra emelésében, az állammal szembeni kötelezettségek teljesítésében sok éven át kiemelkedő teljesítményeket ért el.

A Mezőgazdasági termelészövetkezeteknek Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozására a javaslatot a földművelésügyi miniszter a Termelészövetkezeti Tanáccsal egyetértésben terjeszti a Minisztertanács elé.

3. A Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozását javasolni lehet olyan állami intézmény részére, amely a népgazdaság vagy az állam tudományos, kulturális, művészeti élete szempontjából, valamint a szocialista országok közötti együttműködés magas szintre emelése terén huzamosabb időn át vagy ismételten nagy jelentőségű eredményt ért el.

a) Állami intézmény alatt — jelen határozat szempontjából — állami vállalatnak nem tekintendő állami gazdálkodó szervezetet és költségvetési szervezetet, különösen a tudományos intézeteket, tervező intézeteket, egyetemeket, egészségügyi intézményeket, kórházakat, kultúrházakat, múzeumokat, könyvtárakat, iskolákat, szerkesztőségeket, rádiót, televíziót, állandó művészeti együtteseket (táncsoport, kórus, zenekar stb.) kell érteni.

b) Az első bekezdésben megállapított feltételeknek megfelelő állami intézmények közül a kitüntetés adományozására irányuló javaslattételnél csak azt lehet figyelembe venni, amely azt a magas színvonalú teljesítményt, amely e kitüntetés alapjául szolgál, legalább tíz éven át megszakítás nélkül nyújtotta, vagy legalább tíz éven át kifejlesztett, általánosan elismert, színvonalas munka mellett valamely kimagasló, nemzetközileg is nagyra értékelt, különleges eredményt ért el.

Kitüntetésre lehet javasolni az olyan egyetemeket, főiskolákat, középiskolákat, általános iskolákat, szakiskolákat, amelyek több mint tíz éven át magas színvonalú pedagógiai munkásságukkal nagy számban neveltek olyan embereket, akik egyéni teljesítményeikkel a legmagasabb fokú elismeréseket kiérdemelték.

Állami intézmények részére a kitüntetés adományozására az irányító miniszter a SZOT elnökségével egyetértésben, tudományos intézeteknél a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége, illetve az irányító miniszter és a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége együttesen, a SZOT elnökségével egyetértésben tehet javaslatot.

4. A Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozását javasolni lehet olyan kisipari termelészövetkezetnek, amely legalább 15 ízben elnyerte a Minisztertanács Vándorzászlóját, és a lakosság javító-szolgáltató tevékenységgel való ellátása terén széles körben más szövetkezetekre példamutató, a lakosság igényeit mindenben kielégítő, magasszínvonalú munkát nyújt állandóan, emellett tevékenységének megszervezésében, a társadalmi tulajdon védelmében, a társadalommal szembeni kötelezettségek teljesítésében példamutató eredményeket ért el.

A kisipari szövetkezetek részére a kitüntetés adományozására az OKISZ Elnöksége a szakfelügyeletet ellátó miniszterrel egyetértésben tehet előterjesztést a Minisztertanácshoz.

5. A Munka Vörös Zászló Érdemrend adományozására beérkezett javaslatokat a Minisztertanács felülbírálja, és a kitüntetés adományozására az Elnöki Tanácshoz előterjesztést tesz.

6. A kitüntetéssel selyem zászló jár együtt, melyet a vállalat, mezőgazdasági és kisipari termelészövetkezet, intézmény felvonulások alkalmával magával vihet, és jogosult a kitüntetés emblémáját megfelelő nagyításban elkészítve a vállalat, intézmény, szövetkezet homlokzatán elhelyezni.

7. A kitüntetett vállalat, intézmény, szövetkezet jogosult levélpapírjain és hivatalos iratain a „Munka Vörös Zászló Érdemrenddel kitüntetett” címet, valamint a kitüntetés emblémájának lenyomatát használni.

A kitüntetett vállalat, intézmény, szövetkezet a kitüntetésnek megfelelő címet mindaddig használhatja, amíg e jogot tőle a Népköztársaság El-

női Tanácsa meg nem vonta, vagy a kitüntetés használatának átmeneti időre vagy végleges megszűnése jelen határozat következtében be nem áll.

8. Az erre érdemtelenné váló vállalattól, intézménytől, szövetkezettől a Munka Vörös Zászló Érdemrend kitüntetés használatát a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Minisztertanács javaslatára vonja vissza.

9. Azt a vállalatot, intézményt, vagy szövetkezetet, amely éves népgazdasági tervét nem teljesíti, illetőleg azokban a tevékenységekben, amelyekre tekintettel e magas kitüntetést kapta, több mint egy éven át tartó jelentős visszaesést mutat, vagy ha az üzemben a társadalmi tulajdon védelme jelentősen leromlott, és ez az állapot több mint egy éve tart, továbbá, ha a dolgozók egészségi helyzete és testi épségének védelme üzemi ártalmak vagy balesetek következtében jelentősen leromlott, és a javulás több mint egy éven át nem következett be, a kitüntetés használatától átmenetileg a Minisztertanács eltilthatja. Az átmeneti eltiltásra a vállalat, intézmény szerint illetékes miniszter a SZOT, a Magyar Tudományos Akadémia, Termelőség-szövetkezeti Tanács, illetőleg az OKISZ-szal egyetértésben tesz előterjesztést a Minisztertanácshoz.

Ha az eltiltás okai egy év — mezőgazdasági üzemek, illetőleg mezőgazdasági termelőség-szövetkezet tekintetében három év — elteltével sem szűnnek meg, a Minisztertanács a vállalat, intézmény szerint illetékes társadalmi szervek véleményének meghallgatásával a kitüntetés végleges megvonására javaslatot tesz az Elnöki Tanácsnak.

10. A Minisztertanács a Munka Vörös Zászló Érdemrend kitüntetésével egyidejűleg a kitüntetett vállalat vagy intézmény részére pénzjutalmat biztosít. A pénzjutalom összegét a Minisztertanács a SZOT-nak, a kitüntetett vállalatot vagy intézményt irányító miniszternek és a pénzügyminiszternek együttes javaslatára határozza meg.

A jutalom összegének meg kell haladnia azt az összeget, amely a Minisztertanács—SZOT Vándorzászlóval együttjáró jutalom. Intézményeknél a jutalom összegét az intézmény dolgozói létszámának, iskolák esetében egyéb szempontok figyelembevételével egyedileg kell meghatározni.

A kitüntetéssel adományozott pénzjutalmat a vállalat, intézmény legkiválóbb dolgozóinak jutalmazására, továbbá a dolgozók jóléti, kulturális céljaira, iskolák esetében diák-jóléti és diák-kulturális célokra a vállalat, intézmény gazdasági és mozgalmi vezetőinek együttes elhatározása alapján lehet felhasználni.

A kitüntetéssel járó pénzjutalom összegét a Minisztertanács költségvetésében kell előirányozni.

Ez a határozat kihirdetése napján lép hatályba.

Kállai Gyula s. k.,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
elnökhelyettese.

Miniszteri rendeletek

A munkaügyi miniszter 1/1964. (III. 27.) Mü. M. számú

rendelete

az üzemi baleset és foglalkozási betegség, valamint meghatározott munkakörben gümőkór miatt csökkent munkaképességű dolgozók védelméről szóló 33/1963. (XII. 3.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról

Az üzemi baleset és foglalkozási betegség, valamint meghatározott munkakörben gümőkór miatt csökkent munkaképességű dolgozók védelméről szóló 33/1963. (XII. 3.) Korm. számú rendelet (a továbbiakban: R.) végrehajtásával kapcsolatos egyes kérdések szabályozására — a R. 18. §-ában foglalt felhatalmazás alapján — az egészségügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben, a következőket rendelem.

(A R. 1. §-ához)

1. §.

A R. hatálya — függetlenül a nyugellátás megállapításától — kiterjed azokra a gümőkóros betegségeik miatt csökkent munkaképességű dolgozókra, akik a gümőkór elleni küzdelem továbbfejlesztéséről szóló 42/1960. (IX. 1.) Korm. számú rendelet végrehajtása tárgyában kiadott 9/1960. (XII. 20.) Eü. M. számú rendelet 11. §-a szerint előzetes és időszakos orvosi vizsgálatra kötelezettek.

(A R. 2. §-ához)

2. §.

(1) A R. §. (2) bekezdése alapján áthelyezett megilletik a népgazdasági érdekből áthelyezett részére biztosított kedvezmények.

(2) A munkaközvetítő irodák kötelesek az 1/1957. (I. 5.) MTH. sz. utasítás 3. §-a alapján bejelentett munkahelyekre való közvetítés során elsőbbséget biztosítani a gümőkórban megbetegedett olyan dolgozók részére, akik betegségük következtében jogszabályi tilalom (R. 1. §. b) pont) miatt nem dolgozhatnak addigi munkakörükben.

3. §.

A R. 2. §. (2) bekezdés c) pontjában előírt szakmunkásképzésre a dolgozók szakmunkásképzésére és szakmunkásvizsgájára vonatkozó rendelkezések a 4—6. §-okban megállapított eltérésekkel irányadók.

4. §.

(1) A szakmunkásképzés tanfolyamok keretében vagy egyéni tanulás formájában, továbbá a Munkaügyi Minisztérium, illetve a szakminisztériumok szakmunkástanuló-intézeteiben (iskoláiban) is folytatható.

(2) A szakmunkásképzésbe a dolgozók előzetes szakmai gyakorlatra, iskolai képzettségre és életkorra tekintet nélkül is bevonhatók.

(3) A szakmunkásképzés időtartama általában két év.

5. §.

(1) A szakmunkásképző tanfolyamok elméleti és gyakorlati tananyagát úgy kell összeállítani és oktatni, hogy a résztvevők a szakma elsajátításához és a sikeres szakmunkásvizsgálóhoz szükséges összes elméleti és gyakorlati ismereteket csökkent munkaképességük mellett is elsajátíthassák.

(2) Az egyéni tanulás keretében végzett szakmunkásképzés esetében a vállalat igazgatója megfelelő oktatók és alkalmas munkahelyek biztosításával köteles lehetővé tenni azt, hogy az üzemi balesetet szenvedett (gümőkóros) dolgozó a szakma teljes elsajátításához és a sikeres szakmunkás vizsgálóhoz szükséges összes elméleti és gyakorlati ismereteket is megszerezhesse.

6. §.

(1) A szakmunkásképző tanfolyamok engedélyezése végett — az ipari és kereskedelmi szakmunkásképzés egyes kérdéseiről szóló 2188/1955. (VIII. 24.) számú minisztertanácsi határozat 2. d) pontja alapján — beadott kérelmeken fel kell tüntetni, hogy a tanfolyam, az üzemi balesetet szenvedett dolgozók szakmunkásképzését szolgálja. Ha a képzés egyéb dolgozókkal közös tanfolyamon történik, szakmánként külön meg kell jelölni a részt vevő üzemi balesetet szenvedett (gümőkóros) dolgozók létszámát.

(2) A szakmunkásképző tanfolyamot annak megkezdése előtt legalább egy hónappal a vállalat köteles bejelenteni a területileg illetékes megyei (fővárosi, megyei jogú városi) tanács végrehajtó bizottsága munkaügyi- és egészségügyi osztályainak. A bejelentésben közölni kell a tanfolyam helyét, a szakmát, a tanfolyam kezdetének és befejezésének az időpontját, továbbá a résztvevők létszámát.

7. §.

A R. 2. §-ának (3) bekezdése alapján nem lehet a dolgozó munkakörében meghatározott teljes munkaidő felénél rövidebb munkaidőben megállapodni.

(A R. 4. §-ához)

8. §.

Azoknál a vállalatoknál, gyáregységeknél, üzemszervezetnél, telephelyeken (a továbbiakban: vállalat), ahol a dolgozók létszáma a 100 főt meghaladja, valamint a Szakszervezetek Megyei Tanácsa (Szakszervezetek Budapesti Tanácsa) által kijelölt vállalatoknál vállalati bizottságot kell létrehozni.

9. §.

(1) A 8. §. hatálya alá nem tartozó vállalatok vonatkozásában összevont Vállalati Bizottságot kell alakítani járásonként, járási jogú városokként, megyei jogú városi, fővárosi kerületenként. A Szakszervezetek Megyei Tanácsa (Szakszervezetek Budapesti Tanácsa) a megyei (megyei jogú városi, fővárosi) tanács végrehajtó bizottságának elnökével egyetértésben jelöli ki azokat a vállalatokat, ahol az összevont Vállalati Bizottság működik, és meg-

határozza az összevont Vállalati Bizottság működési körébe tartozó vállalatokat. Erről a Szakszervezetek Megyei Tanácsa (Szakszervezetek Budapesti Tanácsa) az érintett vállalatok közvetlen felügyeleti szervét értesíti. Nem lehet különböző járáások, járási jogú városok, megyei jogú városi, fővárosi kerületek területén levő vállalatokat egy Vállalati Bizottság hatáskörébe vonni.

(2) Az összevont Vállalati Bizottságot az R. 4. §-ának (2) bekezdése szerint kell megalakítani azzal az eltéréssel, hogy a szakszervezeti bizottság és a vállalat igazgatója részére a Bizottság tagjainak kijelölésére adott jogkört az (1) bekezdés szerint kijelölt vállalat szakszervezeti bizottsága és igazgatója gyakorolja.

(3) Ha az összevont Vállalati Bizottság olyan dolgozó ügyét tárgyalja, aki nem a Bizottság székhelyéül kijelölt vállalat dolgozója, az ügy tárgyalására meg kell hívni és a javaslatétel meghozatalába be kell vonni az érdekelt dolgozó munkahelyének szakszervezeti bizottságát (bizalmiját) és az igazgatója által kijelölt dolgozót.

(4) Az összevont Vállalati Bizottság a kijelölt vállalatoknál a Vállalati Bizottság hatáskörét gyakorolja.

10. §.

(1) A Magyar Államvasutak és a Győr—Sopron—Ebenfurti Vasút, valamint a Magyar Posta vállalataira vonatkozóan a közlekedés- és postaügyi miniszter, a Vasutasok Szakszervezetével, illetve a Postások Szakszervezetével egyetértésben jelöli ki azt a vállalatot, ahol a Vállalati Bizottságot létre kell hozni.

(2) A tanácsok közvetlen irányítása alá tartozó oktatási intézményekre vonatkozóan járásonként, városokként, fővárosi kerületenként a tanács végrehajtó bizottságának művelődésügyi (oktatási) osztályainál (csoportjainál) kell Vállalati Bizottságot alakítani.

Nem lehet a különböző járáások, városok (fővárosi kerületek) területén levő oktatási intézményeket egy Vállalati Bizottság hatáskörébe vonni.

11. §.

(1) Azoknál a vállalatoknál, ahol üzemegészségügyi szolgálat nincs, a Vállalati Bizottságban működő orvost a járási, járási jogú városi, megyei jogú városi, fővárosi-kerületi tanács végrehajtó bizottságának egészségügyi szakigazgatási szerve jelöli ki.

(2) Az oktatási intézményekre vonatkozó Vállalati Bizottságokban működő orvost a járási, városi, fővárosi-kerületi tanács végrehajtó bizottságának egészségügyi szakigazgatási szerve jelöli ki.

(3) A kijelölt orvost a Vállalati Bizottság munkájában való részvétel során a munkaalkalmasságot első fokon véleményező egészségügyi szervek jogai illetik és kötelezettségei terhelik [19/1963. (Eü. K. 14.) Eü. M. számú utasítás].

(4) A Vállalati Bizottság a foglalkoztatás feltételeiről szóló javaslatát a Bizottság elnökéhez érkezett megkeresés kézhezvételétől, illetőleg az

esetleges orvosi vizsgálat befejeztét követő három napon belül köteles közölni az igazgatóval.

(5) Amennyiben a vállalatnál üzemi egészségügyi szolgálat nem működik, a kijelölt orvos — a 19/1963. (Eü. K. 14.) Eü. M. számú utasítás előírása szerint — írásban is megadhatja az orvosi véleményt.

12. §.

A Vállalati Bizottságokat legkésőbb 1964. évi április 30-ig meg kell szervezni.

(A R. 14. §-ához)

13. §.

Ha a tbc. gondozó intézet a 42/1960. (IX. 1.) Korm. számú rendelet 11. §-a szerint előzetes és időszakos orvosi vizsgálatra kötelezett munkakörben (munkahelyen) foglalkoztatott betegnél azt állapítja meg, hogy a rendszeres gyógykezelés ellenére fertőző vagy arra gyanús, köteles erről a munkáltatót értesíteni és a Vállalati Bizottság munkájának elősegítése érdekében abban a kérdésben is véleményt nyilvánítani, hogy a dolgozó milyen munkafeltételek mellett foglalkoztatható.

14. §.

A foglalkoztatási tilalommal kapcsolatban az orvosi lelet felülvizsgálatára a 9/1960. (XII. 20.) Eü. M. számú rendelet 16. §-ában és a 45/1960. (Eü. K. dec. r. k.) Eü. M. számú utasítás 52. §-ában foglaltak az irányadók.

15. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter.

A munkaügyi miniszter 2/1964. (IV. 3.) Mü. M. számú

rendelete

a dolgozó egészsége vagy testi épsége sérelméből eredő károk megtérítéséről

A 39/1963. (XII. 26.) Korm. számú rendelet 4. §-ában kapott felhatalmazás alapján az igazságügyminiszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben az alábbiakat rendelem:

I.

Általános rendelkezés

1. §.

A dolgozó életének, testi épségének vagy egészségének a munkaviszony keretében történt megsértése (a továbbiakban: sérelem) esetén a vállalat a dolgozó — halála esetén hozzátartozói — teljes vagyoni kárát, így a sérelem folytán elmaradt jövedelmet, a dolgokban keletkezett károkat, valamint a sérelemmel kapcsolatos költségeket és kiadásokat a 2—12 §-ok szabályai szerint köteles megtéríteni.

Elmaradt jövedelem

2. §.

(1) Elmaradt jövedelemként azt a kárt kell megtéríteni, amely a dolgozót azáltal éri, hogy a sérelemből származó munkaképtelensége, illetőleg munkaképességsökkenése miatt elesik keresetétől, illetőleg a sérelem előtti keresetét nem éri el. Meg kell téríteni továbbá azt az összeget is, amelynek elvesztését a dolgozó a sérelemből eredő jelentős testi fogyatkozása ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel hárította el.

(2) A munkaviszony körében elmaradt jövedelemként meg kell téríteni — mind a természetben, mind a pénzben megállapított — elmaradt munkabért, továbbá azoknak az egyéb rendszeres szolgáltatásoknak (pl. egyenruha, nem bér jellegű természetbeni juttatások) a pénzbeni értékét, amelyekre a dolgozó a munkaviszony alapján a munkabéren felül jogosult, ha azokat a sérelem bekövetkezését megelőzően rendszeresen igénybe is vette. Nem kell megtéríteni azoknak a szolgáltatásoknak az értékét, amelyek rendeltetésük szerint csak munkavégzés esetére járnak (pl. a védőétel, ital, munkaruha, védőruha értékét).

(3) A munkaviszonyon kívül elmaradt jövedelemként a sérelem folytán elmaradt egyéb rendszeres keresetet kell megtéríteni. Az elmaradt kereset megállapításánál nem vehető figyelembe a költségtérítés címén kapott összeg.

3. §.

(1) Az elmaradt munkabér [2. §. (2) bekezdés] összegének megállapításánál a beralapból kapott minden juttatás, továbbá a nyereségrészesedés figyelembevételével számított átlagkeresetet kell alapul venni. Az átlagkereset számításánál az Mt. V. 140. §. (1) és (3) bekezdésében meghatározott időtartamokat kell alapul venni.

(2) Ha az átlagkereset számítása szempontjából figyelembe jövő idő tartama alatt a dolgozó munkabérében változtatásra került sor, az időbérben részesülő dolgozók átlagkeresetének kiszámításánál a kiszámítás idején érvényes alaphétt kell figyelembe venni. A teljesítménybérben foglalkoztatott dolgozók tekintetében amennyiben az egy éven, illetőleg a vállalatnál töltött időn belül általános béremelés volt, az átlagkeresetet csak a bérrendezés időpontjától kell számítani.

(3) A munkabérvesztés megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal számolni lehet.

(4) Ha a dolgozó egy hónapnál rövidebb időt töltött a vállalatnál, az átlagkereset kiszámításánál a vele azonos munkakörű, szakképzettségű és gyakorlatú, ha pedig ilyen nincs, a hasonló munkakörű, szakképzettségű és gyakorlatú dolgozó átlagkeresetét kell alapul venni.

(5) Az (1)—(2) bekezdés szerinti átlagkereset kiszámításánál figyelmen kívül kell hagyni mindazokat az időket, amelyekre a dolgozó nem kapott munkabért (pl. a betegség vagy katonai szolgálat folytán távol töltött időt).

4. §.

A természetbeni juttatások értékének kiszámításánál a kártérítés megállapításának időpontjában érvényes fogyasztói árat kell figyelembe venni.

Dologi kár

5. §

(1) A dolgozónak mindazt a kárát meg kell téríteni, ami a sérelem folytán ruházatában, használati tárgyaiban vagy a nála levő egyéb dolgaiban keletkezett.

(2) A dologi kár összegének kiszámításánál a kártérítés megállapításának időpontjában érvényes fogyasztói árat kell figyelembe venni, kivéve, ha a dolgozó — a vállalatnál biztosított kedvezményes beszerzés folytán — a dologot alacsonyabb áron szerezheti be.

(3) A kártérítés összegét az avulás figyelembe vételével kell megállapítani.

(4) Ha a dologban okozott kár az érték csökkenése nélkül kijavítható, kártérítésként a javítási költséget kell megállapítani.

Költségek és kiadások

6. §.

A vállalat a dolgozó olyan költségeit és kiadásait köteles megtéríteni, amelyek a sérelem következményeinek elhárításához szükségesek (feljavított élelmezési költség, az otthoni ápolással járó többletköltségek, szállítási költségek stb.); meg kell téríteni továbbá a sérelemmel kapcsolatos egyéb indokolt költségeit és kiadásait (pl. a vele közös háztartásban élők indokolt beteglátogatási költségét).

A hozzátartozók kára

7. §.

(1) A dolgozó halála esetén a vállalat a hozzátartozóknak az elveszett tartás erejéig köteles kártérítést fizetni és a sérelem folytán felmerült indokolt költségeiket és kiadásait (pl. temetkezési költséget) megtéríteni.

(2) A hozzátartozók kártérítést csak reautaltságuk mértékének megfelelően igényelhetnek.

Járadék megállapítása

8. §.

Ha a jövedelemkiesés, illetőleg a költség vagy kiadás tartós jellegű, általában havi járadékot kell megállapítani.

A körülmények megváltozása

9. §.

(1) Ha a kártérítés megállapítása után változás következik be a lényeges körülményekben, így különösen a balesetet szenvedett dolgozó egészségi állapotában, szakképzettségében, az általa betöltött munkakörben vagy — bérrendezés folytán — a hasonló munkakörben dolgozók munkabérében, illetőleg a 33/1963. (XII. 3.) Korm. számú rendelet alapján a dolgozó foglalkoztatásában, mind a károsult, mind pedig a vállalat kérheti a megállapított kártérítés módosítását. A szakképzettség megszerzése vagy magasabb szakképzettség elnyerése eredményeként jelentkező jövedelemnövekedést azonban a képzettség megszerzését követő egy év elteltéig figyelmen kívül kell hagyni.

(2) A fiatalok részére megállapított kártérítés összegét a 18. életévének betöltésekor, illetőleg a szakképzettség elnyerése érdekében végzett tanulmányai befejezését követő egy év elteltéig felül kell vizsgálni, és az ezt követő időre a részére járó kártérítést a munkaképességében, illetőleg képzettségében bekövetkezett változásnak megfelelően kell megállapítani. E felülvizsgálat nem zárja ki a megállapított kártérítésnek az (1) bekezdés szerint egyéb esetekben szükséges módosítását.

Általános kártérítés

10. §.

Ha a vagyoni kár mértékét pontosan nem lehet kiszámítani, a vállalatot olyan összegű általános kártérítés megfizetésére lehet kötelezni, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

A kártérítést csökkentő tényezők

11. §.

A kártérítés összegének kiszámításánál le kell vonni azt az összeget,

a) amelyet a dolgozó vagy hozzátartozója a bekövetkezett sérelemre tekintettel a társadalombiztosítási szolgáltatásként vagy pedig — az élet-, baleset- és nyugdíjbiztosítás kivételével — biztosítás alapján kap;

b) amelyet a dolgozó a 33/1963. (XII. 3.) Korm. számú rendelet alapján járó juttatásként kapott;

c) amelyet a dolgozó a sérelmet követően megmaradt munkaereje hasznosításával megkeres, vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna, kivéve a rendkívüli munkateljesítménnyel elért keresetet;

d) amelyhez a dolgozó vagy hozzátartozója a sérelemmel kapcsolatban megrongálódott dolog hasznosításával hozzájutott (pl. a nemesfémű készült óra eltörése esetén a fém értékesítésével nyert összeg);

e) amelyhez a dolgozó a károkozás folytán megtakarított kiadások eredményeként jutott hozzá.

A kár megtérítése

12. §.

(1) A vállalat — ha a sérelemért felelős — a dolgozó bejelentése alapján köteles a kárt megtéríteni. A vállalat köteles a bejelentés megtételére a dolgozó figyelmét felhívni, és pedig a baleset bekövetkezését, illetőleg munkaképtelenné válás esetén legké-

sőbb a felgyógyulást, a körülményekben bekövetkezett lényeges változás esetén pedig legkésőbb a változást követő 30 napon belül.

(2) A dolgozó bejelentése alapján a vállalatnak 30 napon belül kell a kártérítést a dolgozó részére kifizetnie, illetőleg ha az igénnyel vagy annak mértékével nem ért egyet, erről a határidőn belül köteles a dolgozót értesíteni. Ez utóbbi esetben, valamint ha a vállalat 30 napos határidőn belül intézkedést nem tett, a dolgozó a Munka Törvénykönyve XVII. fejezetében foglalt szabályok szerint panaszt terjeszthet elő. A panasz előterjesztésének két hónapon túl is helye van.

(3) A hozzátartozók kártérítési igénye esetén az (1)–(2) bekezdésben foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a vállalat a dolgozó halálát követően haladéktalanul köteles a hozzátartozók figyelmét a bejelentés megtételére felhívni.

II.

A magánmunkáltató felelőssége

13. §.

Az Mt. 123/A. §. rendelkezéseit, valamint e rendelet szabályait a háztartás körében foglalkoztatott dolgozót ért sérelemért való felelősségre azzal az eltéréssel lehet alkalmazni, hogy a magánmunkáltató abban az esetben mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a sérelem bekövetkezésében vétkesség nem terheli.

III.

Hatályba léptető és átmeneti rendelkezések

14. §.

(1) Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

(2) Az 1963. évi 34. számú törvényerejű rendelet, valamint e rendelet rendelkezéseit az 1961. évi április hó 1 napja után bekövetkezett sérelmekre is alkalmazni kell, kivéve azokat, amelyekben a bíróság már jogerős határozatot hozott.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter.

A művelődésügyi miniszter 2/1964. (III. 26.) M. M. számú.

rendelete

a sajtótermékek köteles- és tiszteletpéldányairól szóló 2/1960. (V. 25) M. M. számú rendelet módosításáról

1. §.

A 2/1960. (V. 25.) M. M. számú rendelet 15. §. (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A 2. §. (1) bekezdésének *b*) pontjában felsorolt sajtótermékek közül a szépirodalmi és ismeretterjesztő művekből szolgáltatható köteles- és tiszteletpéldányok száma a százharminchetet (137), szakmai és tudományos művek (tankönyvek) esetében pedig a százhatot (106), nem haladhatja meg.”

2. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Aczél György s. k.,
a művelődésügyi miniszter
első helyettese.

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 700 példány.

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámlaszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61 257, közületi 61 066
Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.58752 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiái Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. MÁJUS 8.

TARTALOM

Az Akadémia
elnökének
utasítása

6/1964. MTA (A. K. 6.)

A tudományos minősítésről és a tudományos fokozatokról 37

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
6/1964. MTA (A. K. 6.) sz.

utasítása

a tudományos minősítésről és a tudományos fokozatokról

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1963. évi 19. sz. törvényerejű rendelete 27. §-a (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a tudományos fokozatok elnyerésére, valamint az aspiránsok tevékenységére, kötelezettségeire és fegyelmi felelősségére vonatkozó részletes szabályok megállapítására a Tudományos és Felsőoktatási Tanács elnökével, a művelődésügyi miniszterrel, az egészségügyi miniszterrel, a földművelésügyi miniszterrel, a honvédelmi miniszterrel, a pénzügyminiszterrel és a munkaügyi miniszterrel egyetértésben az alábbi utasítást adom ki.

[A vastagabb betűkkel szedett szöveg a törvényerejű rendelet (Tvr.) szövegét, a dőlt betűkkel nyomott szöveg a Kormány végrehajtási rendeletét (Vhr.), míg a normál betűs szöveg az utasítást (Ut.) tartalmazza.]

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Tvr. 1. §.

(1) A tudományos minősítés keretében „tudományok kandidátusa” és „tudományok doktora” tudományos fokozat (a továbbiakban: kandidátusi és doktori fokozat) szerzhető.

(2) A tudományos minősítés, valamint a tudósjelöltek szervezett képzése az alábbi fő célkitűzéseket szolgálja:

a) Marxista világnézetű tudományos kutatói, egyetemi és főiskolai oktatói utánpótlás szervezett biztosítása;

b) a szocialista építést szolgáló tudományos eredmények elismerése révén a korszerű tudományos kutatómunkára való ösztönzés.

Tvr. 2. §.

A kandidátusi és a doktori fokozatot az nyerheti el, aki állampolgári kötelezettségének eleget tett, és alkotó munkában elért új tudományos eredményeiről, valamint felkészültségéről e törvényerejű rendeletben megkívánt fokon tanúbizonyságot tesz.

Ut. 1. §.

(1) A Tvr. 2. §-ban foglaltak elbírálása céljából a Tudományos Minősítő Bizottság (a továbbiakban: TMB) a pályázótól tudományos műveket, eredeti okiratokat, nyilatkozatot kérhet.

(2) Ugyanezen célból a pályázó munkahelye állami vezetőjétől és társadalmi szerveitől, továbbá az irányító szerv vezetőjétől írásbeli véleményt kell kérnie.

(3) A pályázó tudományos munkájáról véleményt kérhet a TMB az Akadémia illetékes tudományos osztályának osztályvezetőségétől.

Tvr. 3. §.

(1) Az állam támogatást nyújt ahhoz, hogy a kandidátusi fokozat elnyerésére törekvő jelöltek indokolt esetben szervezett képzésben (aspirantúra) vegyenek részt, a kandidátusi fokozat azonban szervezett képzésben való részvétel nélkül is elnyerhető.

(2) A doktori fokozat elnyerésére törekvő jelöltek felkészülését az állam indokolt esetben ösztönző adományozásával, illetve szabadságkedvezményel is támogathatja.

II. A Tudományos Minősítő Bizottság

Tvr. 4. §.

(1) A tudósjelöltek tudományos munkájának támogatása, a kandidátusi és a doktori fokozat odaítélése, valamint az e fokozatok elnyerésére szervezett képzés irányítása a tudományos minősítő bizottság feladata.

Vhr. 1. § (1) a TMB fő feladatai:

a) biztosítja a tudományos utánpótlás szervezeti feltételeit, kiválasztja és irányítja a szervezett képzésben részt vevő jelölteket;

b) megállapítja a tudományos fokozatok elnyerésének részletes feltételeit, és dönt a pályázók minősítéséről;

c) ellátja a Tvr. és a Vhr. alapján ráháruló, valamint az egyéb jogszabályokkal hatáskörébe utalt feladatokat.

(2) A TMB ügyvitelét a Titkárság látja el.

(3) A TMB részletes működési szabályait az ügyrend határozza meg. Az ügyrendet az MTA Elnöksége hagyja jóvá.

Ut. 2. §.

(1) A TMB ügyrendjét az 1. sz. melléklet tartalmazza.

(2) A tudományos minősítéssel kapcsolatos elvi kérdésekben az állásfoglalás és a tudományos minősítés és képzés terveinek kialakítása a Tudományos és Felsőoktatási Tanács (a továbbiakban: TFT) hatáskörébe tartozik; a TMB irányítását és általános felügyeletét a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) elnöksége látja el.

Vhr. 2. § (1) A TFT hatáskörébe tartozó elvi kérdések:

a) a tudományos minősítés távlati fő irányainak megállapítása és a tudományos képzés távlati és éves tervének elkészítése;

b) állásfoglalás a tudományos minősítéssel kapcsolatos elvi kérdésekben, az MTA Elnökségének közreműködésével a tudományos minősítéssel kapcsolatos munka időszakonkénti elvi vizsgálata és eredményeinek elemzése, valamint javaslatétel a Kormány döntése alá tartozó ügyekben;

c) a tudományos szakemberképzési munka összehangolása; különös tekintettel a tudósképzésre.

(2) Az MTA Elnökségének hatáskörébe tartozik a TMB közvetlen irányításával és általános felügyeletével kapcsolatban különösen:

a) a TMB munkájának elvi és gyakorlati ellenőrzése, valamint értékelése;

b) döntés a TMB határozatai ellen előterjesztett fellebbezések tárgyában;

c) az MTA költségvetésében a TMB személyi és dologi szükségleteinek biztosítása.

(3) A TMB elnökét, titkárát, valamint tagjait az MTA elnökének javaslatára a Kormány nevezi ki. A TMB tagjai tudományos fokozattal rendelkező személyek, valamint egyes miniszteriumok képviselői.

Vhr. 3. § (1) A TMB tagjaként nem hozható javaslatba az, aki a TFT-nek, illetőleg az MTA Elnökségének tagja. A TMB ülésein a TFT, illetőleg

az MTA Elnöksége egy-egy állandó kiküldötttel képviselteti magát

(2) A TMB tagjainak kinevezése hároméves időszakra történik.

(4) A TMB tevékenységét szakbizottságok közreműködésével végzi, s e célból a szükséghez képest tudományáganként, illetőleg ágazatonként szakbizottságokat létesít.

Vhr. 4. §. A szakbizottságok a TMB előkészítő és véleményező szervei, tevékenységüket közvetlenül a TMB irányítja.

(5) A TMB határozatai ellen — a Kormány által meghatározott esetek kivételével — az érdekelte tudományos fokozattal rendelkező személy, illetőleg az érdekelte tudósjelölt az MTA elnökségéhez fellebbezéssel élhet.

Vhr. 5. § (1) A TMB határozatai ellen az MTA Elnökségéhez címzett fellebbezésnek van helye, amelyet a TMB határozatának kézhezvételétől számított 15 nap alatt a TMB Titkárságánál kell benyújtani.

Ut. 3. §.

(1) A TMB határozatai elleni fellebbezések elbírálásához a TMB Titkárság köteles az ügyvel kapcsolatos összes iratokat a fellebbezés beérkezésétől számított 8 napon belül az MTA Elnökségének rendelkezésére bocsátani.

(2) A felvételi, illetőleg a kandidátusi vizsga, valamint a tudományos értekezés elfogadása vagy elutasítása tárgyában hozott határozat ellen csak azon a címen lehet fellebbezéssel élni, hogy a vizsgabizottság eljárási szabályt sértett, vagy a vizsgabizottságban olyan személy vett részt, akivel szemben összeférhetlenségi vagy elfogultsági kifogásnak van helye. Az összeférhetlenség szabályait az MTA Elnöksége állapítja meg.

(2) A fellebbezési eljárás során összeférhetlenséget a vizsga- és a bírálóbizottságokra, valamint az opponensekre nézve akkor lehet megállapítani, ha a közreműködők közül valaki a jelölttel közvetlen munkatársi viszonyban van (közvetlen beosztottja vagy felettese, illetőleg közvetlen munkatársa), továbbá, ha valaki a jelölttel közvetlen rokonsági kapcsolatban van.

(3) Az elfogultságot akkor lehet megállapítani, ha a közreműködőktől a szóban levő ügy tárgyilagosa megítélése nem várható.

(3) A TMB határozata ellen benyújtott fellebbezés elbírálásában nem vehet részt az, aki az első fokú határozat meghozatalában részt vett.

(4) Ha a fellebbezés elbírálásához szakvélemény beszerzése szükséges, erre olyan személyeket kell felkérni, akik sem az elsőfokú határozat meghozatalában, sem annak előkészítésében nem vettek részt.

(4) A fellebbezési eljárás során az alábbi határozatok hozhatók:

a) a TMB határozatainak helybenhagyása;

b) a TMB határozatának hatályon kívül helyezése és a TMB újabb eljárásra utasítása;

c) a TMB határozatainak hatályon kívül helyezése és új határozat hozatala.

(5) A fellebbezési ügyekben a beérkezéstől, illetőleg az esetleges kiegészítő tájékoztatás beérkezésétől számított 30 napon belül döntést kell hozni.

III. Az aspirantúra

Tvr. 5. §.

(1) A kandidátusi fokozat elnyerésére törekvő jelöltek képzésének belföldi, illetőleg külföldi szervezett formái:

- a) az ösztöndíjas aspirantúra;
- b) a levelező aspirantúra.

Vhr. 6. § (1) Az aspirantúra: valamely tudomány ágazat területén kitűnően felkészült, szűkebb szakterületükön kiterjedt és elmélyült ismeretekkel rendelkező, a kutatás módszertanában járatos, önálló tudományos kutatómunkára képes, marxista—leninista világnézetű tudósjelöltek szervezett képzése.

(2) Az aspiránsok tudományos értekezésének témáját a TMB hagyja jóvá.

(2) Az aspirantúrában résztvevőket a TMB nyilvánosan meghirdetett pályázat és felvételi vizsga alapján választja ki.

Vhr. 7. § (1) A TMB a tudományos képzés éves terve alapján választja ki a belföldi és külföldi aspiránsképzésben részt vevő jelölteket. A pályázati hirdetményt a benyújtási határidő előtt legalább két hónappal, alkalmas módon nyilvánosságra kell hozni.

Ut. 4. §.

(1) Aspirantúrára (belföldi és külföldi) vonatkozó pályázati hirdetmény kibocsátásának időpontját és módját a TMB állapítja meg.

(2) A pályázati hirdetménynek tartalmaznia kell azokat a tudományágazatokat, illetőleg szakirányokat, amelyekre való felvétel a tudományos képzés éves terve alapján lehetséges.

(3) A pályázati felhívás alapján pályázatot kell a TMB-hez benyújtani, amely a következő adatokat tartalmazza:

- a) a tudományágazatot, illetve szakirányt;
- b) a kidolgozandó téma címét, ha a távlati tudományos kutatási tervhez tartozik, megjelölve, hogy annak mely témacsoportjába tartozik;
- c) az aspirantúra formáját, külföldi aspirantúra esetén az országot és az intézetet, ahová a pályázat történik;
- d) esetleges felmentés (vizsga, kor stb.) iránti kérelmet.

(4) A pályázathoz az alábbi melléleteket kell csatolni:

- a) a kidolgozandó téma vázlatát;
- b) részletes önletrajzot;
- c) az egyetemi (főiskolai) végzettséget igazoló okiratot;
- d) ha a pályázó szabályszerű nyelvvizsgát tett, az idegen nyelv ismeretét igazoló iratot;
- e) megjelent tudományos közlemények jegyzékét és különlenyomatait;
- f) esetleg más tudományos tevékenységet felölelő kimutatást;
- g) olyan más okiratot, melynek alapján a Tvr. és Vhr. rendelkezései szerint valamilyen vonatkozású felmentés adható;
- h) a TMB által rendszeresített és pontosan kitöltött kérdőívet.

(2) A pályázatot a pályázó munkáltatójánál kell benyújtani. A munkáltató köteles a kérelmet részletes véleményével ellátva — a felügyeletét ellátó miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője, a továbbiakban együtt: miniszter) útján — a TMB-hez felterjeszteni.

(3) A felvételi vizsgán a pályázónak tanúságot kell tennie arról, hogy a választott tudományágban és a marxizmus—leninizmus elméletében megfelelően tájékozott, a tudományos kutatáshoz szükséges előképzettséggel és képességgel rendelkezik.

Ut. 5. §.

(1) A pályázók felvételi vizsgájának lefolytatása céljából tudományos fokozattal rendelkező szakemberekből a TMB 3—5 tagú felvételi bizottságot alakít.

(2) Határterületre eső témák megoldására pályázók esetében a felvételi bizottságokat a megfelelő rokon tudományágazatok szakembereinek bevonásával kell megalakítani.

(3) A felvételi vizsgák tárgya és követelménye a következő:

a) szakmai vizsga követelménye: a választott tudományágazat alaptudománya (főtárgy) egyetemen oktatott anyagának és a tudományágazathoz kapcsolódó tárgyak (melléktárgyak) egyetemen oktatott anyagának olyan magas színvonalú ismerete, amelynek alapján a tudományos kutatómunkára való felkészültsége elbírálható;

b) filozófiai vizsga követelménye: a marxista—leninista filozófia alapjainak és főként a választott tudományágazattal kapcsolatos ideológiai — politikai kérdéseknek a szaktárgyakéval azonos színvonalú ismerete; a vizsga tematikáját és irodalomjegyzékét a 2. sz. melléklet tartalmazza;

c) idegen nyelvi vizsga követelménye: (külföldi aspiránsok esetében) a Vhr. 9. §-ban foglalt szerinti nyelvismeret.

(4) A felvételi vizsgák eredményét külön-külön háromfokozatú osztályzási rendszer szerint értékelni kell. A szakmai és filozófiai felvételi vizsgáról — a 3. sz. melléklet szerint — jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet a pályázó irataihoz kell csatolni.

(5) A felvételi bizottság tesz javaslatot a szakbizottságnak — az aspiránsvezető előzetes hozzájárulásával — az aspiránsvezetőre és az aspiránsi munkahelyre.

(4) A felvételi vizsga tárgyait és időpontját a pályázókkal legalább két hónappal a vizsga időpontja előtt közölni kell. A felvételi vizsgára bocsátottnak a felvételi vizsga előtt munkahelyén 15 nap rendkívüli szabadság jár.

Tvr. 6. §.

- (1) Aspirantúrára azt lehet felvenni, aki:
- a) egyetemet (főiskolát) végzett;
 - b) az egyetem (főiskola) elvégzése után legalább három évig gyakorlati munkát teljesített;
 - c) szűkebb szakterületén megfelelő ismereteket szerzett, és a tudományos kutatómunkára alkalmas;
 - d) harmincötödik évét még nem töltötte be.

Vhr. 8. § (1) A TMB határoz abban a kérdésben, hogy a pályázó a Tvr. 2. és 6. §-ában megszabott feltételek figyelembevételével vizsgára bocsátható-e.

(2) A felvételi feltételeknek megfelelő pályázók közül — az éves terv kereteinek figyelembevételével — azok kerülhetnek felvételre:

a) belföldi ösztöndíjas aspirantúrára, akiknek tudományos továbbfejlődése a munkahelyükön adott feltételek között megfelelő ütemben nem biztosítható;

b) belföldi levelező aspirantúrára, akiknek munkahelye a tudományos fejlődés szempontjából megfelelő, de felkészültségük foka vagy témájuk szükségessé teszi, hogy tanulmányaikat tudományos vezető irányításával folytassák;

c) külföldi ösztöndíjas, illetőleg levelező aspirantúrára — az a) és b) alattiak szem előtt tartásával —, akik választott tudományterületének fejlesztése a tudomány és a népgazdaság fejlődése szempontjából szükséges, de belföldön a továbbfejlődés személyi vagy tárgyi feltételei nem biztosíthatók.

(3) Aspirantúrára a (2) bekezdésben foglalt feltételek fennforgása esetén elsősorban azokat kell felvenni, akik olyan tudományágzatban kívánnak tevékenykedni, amelyet a pályázati hirdetemény kiemelt tudományágzatként jelölt meg.

Ut. 6. §.

(1) Nem tekinthetők a Vhr. 8. § 2/a) pontja szerinti pályázóknak azok a főhivatású kutató-, illetőleg fejlesztő intézetben dolgozó pályázók, akik aspiránsként ugyanabba az intézetbe kerülnének vissza. Nem tekinthetők a Vhr. 8. § 2/b) szerinti pályázóknak azok a főhivatású kutató-, illetőleg fejlesztő intézetben vagy egyetemi, főiskolai taniszéken dolgozó pályázók, akiknek aspiránsvezetője az eredeti munkahely dolgozói közül lenne.

(2) Az aspiránsvételekről a TMB, a Tvr. 6. §-ában, a Vhr. 8. és 9. §-ában foglaltak alapján és a felvételi vizsga eredményének figyelembevételével dönt.

(3) A pályázók eredményéről a TMB a pályázókat írásban értesíti. Az értesítésben közölni kell a vizsga eredményét, a TMB döntését, elutasítás esetén az elutasítás indokolását. Értesíti továbbá a pályázó munkahelyét, a javasolt aspiránsvezetőt és az aspiránsképzés helyéül kijelölt intézmény vezetőjét, továbbá a felügyeletet ellátó minisztert (főhatóság vezetőjét).

(2) Az (1) bekezdés a), b) és d) pontjában felsorolt egyes feltételek alól a TMB különösen indokolt esetben felmentést adhat.

Ut. 7. §.

(1) A Tvr. 6. § (1) bekezdésében foglalt feltételek alóli felmentés indokoltságát a TMB a következő esetekben állapíthatja meg:

a) egyetemi végzettség szempontjából: ha a pályázó, bár egyetemi végzettséggel nem rendelkezik, de hosszabb ideje folytatott eredményes kutatómunkával igazolja, hogy egyetemi szintet meghaladó ismereteket szerzett;

b) a 3 évi gyakorlati idő alól: ha a pályázó az egyetem (főiskola) elvégzését megelőzően az adott tudományszakban vagy annak megfelelő munkakörben hosszabb gyakorlatot töltött el kutatásban, illetőleg termelésben;

c) a 35 éves korhatár alól: ha közérdekű, illetőleg kivételes méltánylást érdemlő egyéb körül-

mény forog fenn, amely miatt a pályázó 35. életévének betöltése előtt nem pályázhatott.

(3) Külföldi aspirantúrára csak az vehető fel, aki az (1) bekezdésben felsorolt feltételeken felül megfelelő nyelvtudással rendelkezik.

Vhr. 9. § A külföldi ösztöndíjas aspirantúrára bocsátáshoz a megfelelő nyelvből középfokú állami nyelvvizsga, a külföldi levelező aspirantúrához pedig felsőfokú állami nyelvvizsga vagy ezeknek megfelelő nyelvismeret igazolása szükséges.

Tvr. 7. §.

(1) Az ösztöndíjas aspiránsok az aspirantúra idején állami ösztöndíjban részesülnek, és a részükre kijelölt tudományos munkahelyen készülnek fel a kandidátusi fokozat elnyerésére. Az ösztöndíjas aspirantúra időtartama három év.

Vhr. 10. § (1) A belföldi és külföldi ösztöndíjas aspiránsok ösztöndíját a TMB állapítja meg és folyósítja. Ennek pénzügyi fedezetét az MTA költségvetésében kell biztosítani. Az ösztöndíjas aspiránst megillető családi pótlék az ösztöndíjjal együtt kerül kifizetésre.

Ut. 8. §.

(1) A belföldi és külföldi ösztöndíjas aspiránsok ösztöndíját és a külföldi ösztöndíjas aspiránsok családi támogatását eredeti munkahelyük igazolásai alapján kell megállapítani. Az ösztöndíj és családi támogatás megállapítására a TMB titkára jogosult.

(2) A belföldi és külföldi ösztöndíjas aspiránsok munkaviszonya az aspirantúra ideje alatt szünetel. Az aspirantúra ideje a munkaviszonyhoz fűződő jogok szempontjából (ideértve a társadalombiztosítást és nyugdíjat is) munkaviszonyban töltött időnek tekintendő. Ennek részletes szabályait a munkaügyi miniszter állapítja meg a TMB-vel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben.

(3) Az aspirantúra minden évben szeptember 1-én kezdődik, és a képzési idő utolsó évének augusztus 31-én jár le.

Vhr. 11. § (1) A belföldi ösztöndíjas aspiráns ösztöndíja nem lehet kevesebb, mint a főfoglalkozása alapján elért utolsó hat havi átlagkeresete. Az ösztöndíjon felül az aspiránst megilletik azok a pótlékok is, amelyek az átlagkeresetben nem szerepeltek, de amelyekre munkaköre, illetőleg munkakörülményei alapján jogosult.

(2) Az ösztöndíj alapösztöndíjből és ösztöndíjpótlékból tevődik össze. Alapösztöndíj az aspiráns korábbi főfoglalkozása alapján elért utolsó 6 havi átlagkeresete. Ösztöndíjpótlék az alapösztöndíjon felül járó olyan összeg, amely az alapösztöndíjban nem szerepelt, és amelyre az aspiráns munkahelye, illetőleg munkakörülményei alapján jogosult.

(3) A belföldi ösztöndíj megállapításánál az átlagkeresetet az Mt. V. 140. §-a alapján kell kiszámítani. Az alapösztöndíjat és az ösztöndíjpótléket az esedékes hónap 1-ével a TMB Titkársága egy összegben folyósítja.

(2) A felvételtkor megállapított ösztöndíjat — kivételes körülményektől eltekintve — csak a kandidátusi vizsgák sikeres letétele után lehet indokolt esetben felemelni.

(3) Az ösztöndíjas aspiránst évi 24 munkanap szabadság illeti meg, amelyet egyéni elbírálás alapján a TMB legfeljebb 48 munkanapra felelhet. A szabadság idejére az aspiránst az ösztöndíj változatlan összegben megilleti.

(4) A belföldi ösztöndíjas aspiránst az aspirantúra ideje alatt általában hathónapos külföldi tanulmányútra kell küldeni.

(4) A belföldi ösztöndíjas aspiráns külföldi tanulmányútját az aspiránsi munkatervben kell megtervezni, és azt a munkaterv keretében kell jóváhagyni.

a) A kiküldetést úgy kell megszervezni, hogy annak keretében az aspiráns témája kutatásához tudjon kiegészítő kutatást vagy konzultációt folytatni. Amennyiben lehetséges, olyan országba történjék a kiküldetés, amelyben a választott idegen nyelv gyakorlására is nyílik lehetőség.

b) A tanulmányút általában egy, a kutatott téma szempontjából legfontosabb országba tervezhető. Indokolt esetben (az adott lehetőségeken belül) egy további másik országba is.

c) A tanulmányutak programját a szakbizottság javaslatára a TMB titkára hagyja jóvá.

d) A tanulmányúttal kapcsolatos eljárásra egyébként az Akadémia keretében érvényes rendelkezések az irányadók, és az utazást az MTA Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya bonyolítja le.

e) A belföldi ösztöndíjas aspiránst külföldi tanulmányideje alatt az ösztöndíj változatlanul megilleti. Ezenkívül a TMB napidíját, szállás- és utiköltségét biztosítja a külföldi tanulmányi munkatukra vonatkozó általános rendelkezések szerint.

(5) Az aspiránsképzéssel kapcsolatban a kijelölt munkahelyen felmerülő egyéb személyi és dologi kiadásokat a munkahely költségvetésében kell előirányozni.

Vhr. 12. § (1) A külföldi ösztöndíjas aspiráns otthon maradó családja számára az aspiráns külföldi tartózkodása idejére családi támogatást kell folyósítani. Ennek összegét az MTA elnöke által megadott irányelvek szerint a TMB állapítja meg.

(5) A külföldi ösztöndíjas aspiránsok — évi 11 hónapon keresztül — az Akadémia elnöke által a pénzügyminiszterrel együttesen megállapított összegű ösztöndíjban részesülnek.

a) A külföldi ösztöndíjas aspiráns családi támogatásának megállapításánál a 8. § (3) bekezdés szerint számított átlagkeresetet, valamint az eltartásra jogosult családtagok számát és körülményeit kell figyelembe venni.

A havonként folyósítható családi támogatás összege az alábbi lehet:

— nős aspiránsok részére, ha egy eltartásra jogosult gyermekük van, és a feleség nem dolgozik, a korábbi munkahelyén élvezett átlagkereset 80%-a; ha a feleség dolgozik, korábbi munkahelyén élvezett átlagkereset 70%-a;

— nős, gyermektelen aspiránsok részére, ha a feleség nem dolgozik, a korábbi munkahelyén élvezett kereset 50%-a; ha a feleség dolgozik, a korábbi munkahelyén élvezett kereset 30%-a, de legalább 600 Ft.

b) Az aspiránsok idős vagy munkaképtelen szülei részére abban az esetben folyósítható családi támogatás, ha az aspirantúra megkezdése előtt velük közös háztartásban éltek, és eltartásukról

maguk gondoskodtak, vagy ha külön háztartásban éltek ugyan, de hivatalosan bizonyítható, hogy szüleiket rendszeresen támogatták, és azok megélhetése más módon megnyugtatóan nem biztosított. A szülők részére folyósítható családi támogatás összege nőtlen aspiránsok esetében havi 500 Ft, nős aspiránsok esetében havi 300 Ft lehet.

c) A teljesen egyedülálló aspiránsok hazai kiadásai fedezésére (pl. lakbér) havi 250 Ft-ot lehet folyósítani.

d) A gyermekes aspiránsok részére megállapítható családi támogatásnak az a) pontban meghatározott százalékos kulcsát, minden további gyermek után 10%-kal kell emelni.

e) A fenti kulcsszámok alapján megállapítható családi támogatástól eltérő összegű családi támogatás folyósítását a TMB elnöke engedélyezheti.

f) A családi támogatás összege nem lépheti túl a családi támogatás kiszámításának alapjául szolgáló átlagkereset összegét.

(2) A külföldi ösztöndíjas aspiráns számára hazai tartózkodása idején a TMB a korábbi munkaviszonyában elért hat havi átlagkeresetét folyósítja, de legalább havi 2600 forintot.

g) A családi támogatást a TMB az esedékes hónap 1-én előre, egy összegben folyósítja.

h) A családi támogatás folyósítása 11 hónapra szól. A 12. hónapra, amikor az aspiráns szabadságát itthon tölti, vagy más okból (pl. betegség, kiküldetés stb.) itthon tartózkodik, ezen időtartamra az ösztöndíjat forintban kell folyósítani, családi támogatás pedig nem folyósítható. Az ösztöndíj összegét a korábbi munkaviszonyban elért utolsó hat havi átlagkereset alapján [8. §(3)], de legalább 2600 Ft-ban kell megállapítani.

(3) A külföldi ösztöndíjas aspiránsok ezen felül ruha-, könyv- és disszertációs segélyben részesülnek.

(6) A külföldi ösztöndíjas aspiránst az aspirantúra megkezdése előtt 3500 Ft, a második évben 2000 Ft ruhasegélyben kell részesíteni. Ezen kívül évente könyvsegély, a disszertáció készítésének időpontjában pedig egyszeri alkalommal disszertációs segély illeti meg. E segélyek összegeit az Akadémia elnöke a pénzügyminiszterrel együttesen állapítja meg. A ruhasegély és könyvsegély felhasználásáról az aspiránsok számlával kötelesek elszámolni.

(7) A külföldi ösztöndíjas aspiráns évente egy alkalommal szabadsága letöltésére a TMB által biztosított költségen utazhat haza és vissza. A nős ösztöndíjas aspiránsok ezen felül évente még egy alkalommal utazhatnak haza a TMB költségére.

(2) A levelező aspiránsok munkaviszonya az aspirantúra idején változatlanul fennáll, de felkészülésük érdekében munkaidő- és szabadságkedvezményben részesülnek. A felkészülésükhöz szükséges kutatómunka céljára a TMB megfelelő kutatóintézetet (tanszéket, laboratóriumot) jelölhet ki. A levelező aspirantúra időtartama négy év.

Vhr. 13. § (1) A belföldi levelező aspiráns részére heti egy, a munkáltató által fizetett kutatónap jár.

(2) A belföldi levelező aspiránst a kandidátusi vizsgára, valamint az értekezés elkészítésére és megvédésére való felkészülés céljából az évi rendes alapszabadságidőn kívül 30 nap rendkívüli tanulmányi szabadság illeti meg.

(3) A belföldi levelező aspiráns munkahelyének vezetője köteles az aspiráns tudományos munkáját a rendelkezésére álló eszközökkel támogatni. Biztosítania kell az aspiráns részére a munkahely laboratóriumának és könyvtárának, valamint a munkahelyen rendelkezésre álló kísérleti eszközöknek a használatát, továbbá lehetővé kell tennie a szakemberek külföldi továbbképzése keretében tanulmányútra való kiküldését.

(4) Ha a TMB a kutatómunka céljára kutatóintézetet (tanszéket, laboratóriumot) jelöl ki, az ezzel kapcsolatos dologi kiadásokat ennek a szervnek a költségvetésében kell előirányozni.

(8) Az aspiránsok munkatervükkel együtt [9. § (1)] a kutatómunkához szükséges költségtervet is kötelesek készíteni, és az aspiránsvezető véleményezésével együtt az aspiránsképzésre kijelölt intézmény vezetőjéhez benyújtani a költségek biztosítása céljából.

(5) Ha a belföldi levelező aspiráns kutatómunkáját nem az eredeti munkahelyén és olyan munkakörben végzi, ahol az egyébként ott dolgozókat az érvényes jogszabályok szerint bérpótlék illeti meg, ez a pótlék az előírt feltételek megléte esetén az aspiráns részére is jár. A pótléket az aspiráns munkáltatója fizeti.

Vhr. 14. § (1) A külföldi levelező aspiráns részére az aspirantúra ideje alatt összesen 8–12 hónapos külföldi tartózkodást kell lehetővé tenni. Erre az időre az aspiráns fizetett szabadságban részesül, és a külföldi ösztöndíjas aspiránsokkal azonos ösztöndíjat kap; a kiküldetésével kapcsolatos költségekről a TMB gondoskodik.

(9) a) A külföldi levelező aspiráns külföldi tartózkodásának időpontját és időtartamát a Vhr. 14. §-a (1) bekezdésében foglalt keretek között a külföldi aspiránsvezető állapítja meg, s azt a TMB esetenként szervezi meg. A TMB ennek keretében a 8. §. (5) bekezdésében előírt ösztöndíjat és utazási költséget biztosít.

b) Az olyan levelező aspiránsokat, akiket a fogadó fél ott-tartózkodásuk időtartamára diákszallóban nem tud elhelyezni, szállodaköltséggel is is ellátja a TMB.

(2) A külföldi levelező aspiránsok könyv- és disszertációs segélyben részesülnek.

c) A külföldi levelező aspiránsokat az ösztöndíjas aspiránsokkal azonos mértékű könyv- és disszertációs segélyben kell részesíteni.

(3) A külföldi levelező aspiránst hazai tartózkodása idején heti egy, a munkáltató által fizetett kutatónap illeti meg.

(4) A külföldi levelező aspiránst a kandidátusi vizsgára, valamint az értekezés elkészítésére és megvédésére való felkészülés céljából az évi rendes alapszabadságidőn kívül 30 nap rendkívüli tanulmányi szabadság illeti meg.

Vhr. 15. § (1) A belföldi ösztöndíjas és levelező aspiránsok kötelesek a TMB által megállapított módon részletes munkatervet készíteni. A munkatervet a TMB az aspiránsvezető (Tvr. 8. §.) javaslata alapján hagyja jóvá; a munkaterv végrehajtását az aspiránsvezető köteles ellenőrizni.

Ut. 9. §.

(1) A belföldi ösztöndíjas és levelező aspiránsok aspiránsvezető segítségével a 4. sz. melléklet szerint munkatervet kötelesek készíteni. E tervet a fel-

vételtől számított 3 hónapon belül 2 példányban kell a TMB-hez jóváhagyás végett benyújtani. A munkaterv elfogadásáról, illetve módosításáról az aspiránst az egyik példány visszaküldésével kell értesíteni, a másik példányt az aspiránsnak a TMB-nél levő irataihoz kell csatolni. A munkatervtől eltérő tanulmányokat az aspiráns csak a TMB-előzetes engedélyével folytathat.

(2) Az aspiráns munkatervéről és annak teljesítéséről a kijelölt tudományos munkahely, illetőleg a kutatómunkára kijelölt munkahely vezetőjének (egyetemi rektor, kutatóintézeti igazgató) félévenként beszámolni tartozik.

(2) A munkaterv végrehajtásáról évente július 1. és 15. között az aspiráns és az aspiránsvezető a TMB-nek is írásban köteles beszámolni. A TMB értékeli az aspiráns munkáját, és szükség szerint intézkedik az esetleges mulasztás pótlásáról.

(3) Az aspirantúra idejét meghosszabbítani nem lehet. Aki az aspirantúra ideje alatt értekezését nem készíti el, de vizsgáit letette, annak a kandidátusi vizsgák letételéről bizonyítványt kell adni, és lehetővé kell tenni, hogy értekezését később nyújtsa be.

Ut. 10. §.

(1) Az aspiránsi idő leteltével a TMB — amennyiben az aspiráns értekezését nem nyújtotta be — a kandidátusi vizsgák letételéről az 5. sz. melléklet szerinti „bizonyítvány”-t állít ki. Azok az aspiránsok, akik vizsgáikat letették, értekezésüket a képzési idő lejártá után újabb vizsgák letétele nélkül benyújthatják az első vizsga letételétől számított 5 éven belül.

(2) A külföldön tanuló aspiráns külföldi tartózkodását indokolt esetben — a TMB javaslatára — az Akadémia elnöke legfeljebb a képzési idő utolsó évének végéig engedélyezheti.

(3) Az ösztöndíjas aspiránsok fegyelmi ügyekben, valamint a levelező aspiránsok aspirantúrájával összefüggő fegyelmi ügyekben a TMB illetékes eljárni. A súlyos mulasztást elkövető aspiránst a TMB az aspirantúrából kizárhatja.

Vhr. 16. § (1) A belföldi aspiráns a kijelölt munkahely munkarendje szerint végzi feladatait. Feladatait a munkahely vezetője az aspiránsvezető javaslata alapján akként határozza meg, hogy az a tudományos képzést biztosítsa.

(2) Ha a belföldi aspiráns a munkahelyvezető vagy az aspiránsvezető ismételt figyelmeztetése ellenére feladatait elhanyagolja, vagy a munkahely munkarendjét megsérti, a munkahely vezetője vagy az aspiránsvezető javaslatot tehet a TMB-nek fegyelmi eljárás lefolytatására, más munkahely kijelölésére vagy az aspirantúrából való kizárásra. Ha az aspiráns magatartása a munkahely rendjét veszélyezteti, a munkahely vezetője a TMB döntéséig is eltilthatja a munkahely látogatásától.

(3) A levelező aspiráns ellen hozott fegyelmi határozatot meg kell küldeni a TMB-nek.

Ut. 11. §.

(1) Az ösztöndíjas aspiránsok fegyelmi ügyekben a Munka Törvénykönyve rendelkezéseinek megfelelően az aspiránsvezető meghallgatásával a TMB

titkára jár el azzal, hogy az aspirantúrából való kizárást csak a TMB mondhatja ki.

(2) A levelező aspiránsok aspirantúrájával összefüggő fegyelmi ügyek intézésére a TMB 3 tagú állandó fegyelmi bizottságot hoz létre. A fegyelmi bizottság fegyelmi vizsgálatot a TMB titkára rendelkezése alapján folytat, és a TMB titkárának, illetőleg a TMB-nek tesz javaslatot.

(3) A levelező aspiránsokkal szemben fegyelmi büntetesként megrovás és az aspirantúrából való kizárás szabható ki. Az aspirantúrából való kizárást csak a TMB mondhatja ki.

Tvr. 8. §.

A belföldi ösztöndíjas és levelező aspiránsok számára a TMB aspiránsvezetőt jelöl ki; az aspiránsvezető felelős a vezetésére bízott aspiráns tudományos képzéséért és szakmai irányításáért.

Vhr. 17. §. (1) Aspiránsvezetővé tudományos fokozattal rendelkező személyt kell kijelölni.

Ut. 12. §.

(1) Az aspiránsvezető személyes feladatkörébe tartozik:

a) az aspiráns munkatervének részletes felülvizsgálása;

b) a kutatómunkával kapcsolatos folyamatos konzultálás;

c) a szakvizsgákra való felkészüléshez tanácsadás;

d) az értekezés készítésének folyamatos ellenőrzése;

e) a munkaterv végrehajtásának ellenőrzése és arról beszámolás a TMB-nek.

(2) Az aspiránsvezető e megbízatása alól az illetékes Szabkizottság javaslatára felmenthető, ha aspiránsvezetői kötelezettségének nem tesz eleget.

(3) Ha az aspiránsvezető azt tapasztalja, hogy a vezetése alatt álló aspiráns nem tanúsít kellő előmenetelt, lemondhat vezetési megbízatásáról.

(2) Az aspiránsvezető munkájáért díjazásban részesül. A díjazás mértékét és módját az Akadémia elnöke a munkaügyi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértésben szabályozza. Az aspiránsvezetők díját az MTA költségvetésében kell előírni.

(4) Az aspiránsvezető a munkájáért 10 000 Ft tiszteletdíjban részesül, amelynek első felét az aspiránsi vizsgák sikeres letétele után, második felét az értekezés benyújtása után folyósítja a TMB.

(5) Amennyiben az aspiráns értekezését az aspiránsvezetőnek felróható okból az aspiránsi idő leteltével nyújtja be, az aspiránsvezetői díj második részét a TMB csökkentheti.

Tvr. 9. §.

(1) Az egyetemi és főiskolai tanszékek, valamint a tudományos kutatóintézetek az aspiránsok szervezett képzésében a hozzájuk beosztott aspiránsok tudományos fejlődésének közvetlen irányításával vesznek részt, ellátják az e törvényerejű rendelettel rájuk ruházott feladatokat, és felelősek a hozzájuk beosztott jelöltek munkájáért.

(2) Az aspiránsok képzésében a filozófiai és az idegen nyelvek oktatásáról az egyetemek gondoskodnak. A TMB felhívására közreműködnek a jelöltek szakmai, filozófiai és idegen nyelvű vizsgáztatásának megszervezésében és lebonyolításában.

Vhr. 18. § (1) Az aspiránsok filozófiai oktatásának irányításáért a művelődésügyi miniszter, idegen nyelvű oktatásuk irányításáért a megfelelő egyetemek felügyeletét ellátó miniszter felelős.

Ut. 13. §.

(1) Az aspiránsok nyelvi és filozófiai képzésüket önállóan vagy szervezeten az egyetemek (főiskolák) közreműködésével folytathatják.

(2) Az aspiránsok marxista filozófiából való szervezett felkészülésének irányítása, ellenőrzése, továbbá a jelöltek vizsgáztatása, azok szakjának megfelelő és területileg legközelebb eső egyetem filozófiai tanszékeinek feladata. A rektor, illetőleg a kar dékánja biztosítja az aspiránsok filozófiai képzéséhez szükséges feltételeket, segíti és ellenőrzi a tanszékek ez irányú munkáját.

(3) A szervezett filozófiai képzésben részt vevő aspiránsok filozófiai tanulmányaik megkezdése előtt kötelesek az illetékes filozófiai tanszéken jelentkezni. A tanszékevezető az aspiránsok eddigi filozófiai képzettségét figyelembe véve, meghatározza a felkészülés formáit (előadásokon, konferenciákon, egyéni konzultációkon való részvételt). Az aspiránsokkal folytatott megbeszélés során a tanszékek az általános kötelező irodalmon túl — amelyet az Utasítás 2. sz. melléklete tartalmaz — kijelölik azt a filozófiai irodalmat, amely az aspiránsokat segíti abban, hogy a marxista—leninista filozófia tanításait szaktudományukra és a jelenkori társadalmi élet kérdéseire minél jobban tudják alkalmazni.

(4) A jelöltek filozófiai vizsgájukat általában a januári, júniusi, illetőleg szeptemberi vizsgaidőszakban tehetik le.

(2) A művelődésügyi miniszter biztosítja az aspiránsok számára előírt állami nyelvvizsga megszervezését.

(5) A szervezett nyelvi képzésben részt vevő aspiránsok a szak szerint illetékes és területileg legközelebb eső egyetem (főiskola) nyelvi lektorátusán jelentkezhetnek — az aspiránsfelvételtől szóló értesítésük bemutatásával — nyelvi képzésben való részvétel végett. A nyelvi lektorátusok kötelesek gondoskodni arról, hogy az aspiránsok a választott világnyelvekben az utasításban előírt szintű ismeretekhez szükséges nyelvi előkészítést megkapják.

(6) Az aspiránsok és jelöltek a középfokú állami nyelvvizsgát az Állami Nyelvvizsga Bizottság előtt kötelesek letenni. A bizottságba a szak szerint illetékes nyelvi lektorátus egy képviselőjét meg kell hívni. Az alapfokú nyelvvizsgát az illetékes egyetem (főiskola) nyelvi lektorátusa által alakított vizsgabizottság előtt kell letenni.

(3) Az aspiránsképzésben az egyetemekre és főiskolákra háruló valamennyi feladat ellátásáért az egyetem rektora és illetékes dékánja, illetve a főiskola igazgatója felelős.

Tvr. 10. §.

(1) Az ösztöndíjas aspiránsok tudományos, irodalmi és korlátozott mértékű felsőoktatási tevékenységen kívül egyéb mellékfoglalkozást nem folytathatnak és másodállást nem tölthetnek be.

(2) A levelező aspiránsok tekintetében az (1) bekezdést azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy másodállás vállalását a munkáltató a TMB előzetes hozzájárulásával engedélyezheti.

Vhr. 19. § (1) A TMB — az aspiráns tanulmányi előmenetelétől függően — engedélyezheti, hogy az ösztöndíjas vagy levelező aspiráns, illetőleg doktorjelölt választott tudományágának körében megfelelően korlátozott mértékben felsőoktatási munkában részt vehessen.

(2) A TMB levelező aspiránsok tekintetében másodállás vállalásához akkor járulhat hozzá, ha az népgazdasági érdekből különösen fontos, és az aspiráns szakmai fejlődését, valamint tudományos munkáját elősegíti.

Ut. 14. §.

(1) Az ösztöndíjas aspiránsok mellékfoglalkozásának vállalását, a levelező aspiránsok másodállás folytatásának engedélyezését a foglalkoztató útján kérhetik a TMB-től. A kérelemben meg kell jelölni az intézményt, ahol a munkavállalás történik, a munkakört és az azzal járó elfoglaltság heti időtartamát.

(2) Az engedélyezhető másodállás vagy mellékfoglalkozás legfeljebb heti 4 órai időtartamú lehet.

IV. Kandidátusi fokozat

Tvr. 11. §.

(1) A kandidátusi fokozat elnyerésének feltételei:

- a) egyetemi (főiskolai) végzettség;
- b) rendszeres tudományos tevékenység;
- c) szakmai, filozófiai és nyelvi vizsgák letétele.

Vhr. 20. §. A kandidátusi fokozat elnyeréséhez szükséges nyelvi vizsgákat orosz nyelvből és egy másik világnyelvből kell letenni. Az egyik nyelvből legalább középfokú állami nyelvvizsga letétele szükséges, a másiktól a szakirodalom tanulmányozásához szükséges nyelvismeretéről kell tanúságot tenni.

Ut. 15. §.

(1) Az aspiránsok képzési idejük alatt, a kandidátusi fokozatra aspirantúrán kívül pályázók értekezésüknek opponenseik által történt elfogadása után teszik le a kandidátusi vizsgákat. A kandidátusi vizsgák követelményei az alábbiak:

a) A szakmai vizsga során a jelöltnek tanúságot kell tennie arról, hogy az értekezés témája alapján kijelölt fő- és melléktárgyak szakirodalmát áttanulmányozta, és abban a körben, különösen pedig az értekezés tárgykörében olyan alapos tájékozottsággal és mélyreható ismeretekkel rendelkezik, amelyek képessé teszik szaktudományának továbbfejlesztésére. A tárgy természetéhez képest a vizsgák összevontan is megtarthatók.

b) A filozófiai vizsgán a jelöltnek tanúságot kell tennie arról, hogy a kandidátusi filozófiai vizsgához előírt irodalmat áttanulmányozta, és abban a körben, különösen a szaktárgyhoz közel álló kérdésekben a részletekre is kiterjedő alapos tájékozottsággal rendelkezik, és a marxista—leninista filozófia tételeit szaktudományágára és a társadalmi élet jelenségeire alkalmazni tudja.

c) A nyelvi vizsga követelményei: egyik nyelvből az állami nyelvvizsgára előírt középfokú nyelvismeret, a másik nyelvből idegen nyelven írott, 15 sor szöveg magyarra és ugyanilyen terjedelmű szöveg idegen nyelvre, szótár segítségével, szóban történő lefordítása. Abban a kérdésben, hogy a jelölt melyik nyelvből tartozik állami nyelvvizsgát tenni — a jelölt meghallgatása után a TMB illetékes szakbizottsága az aspiráns munkatervének elfogadásával egyidőben, illetőleg a jelölt vizsgakötelezettségeinek megállapításával egyidőben dönt.

(2) A filozófiai vizsga szempontjából kandidátusi szintű vizsgával egyenértékű:

a) egyetemi filozófia szakos oklevél, ha az értekezés szempontjából a filozófia nem szaktárgyként szerepel;

b) a Lenin Intézet 2 éves továbbképző tanfolyamán szerzett filozófia szakos oklevél;

c) a budapesti Műszaki Egyetemen szervezett kandidátusi filozófiai tanfolyam vizsgája.

Ezek alapján a kandidátusi filozófiai vizsga alól felmentés nyerhető.

d) A társadalmi haladást szolgáló, új tudományos eredményeket tartalmazó értekezés elkészítése és megvédése; az értekezéssel és annak megvédésével a jelöltnek igazolnia kell önálló tudományos munkára való képességét.

(2) Az (1) bekezdésben, valamint e törvényerejű rendelet 2. §-ában foglalt feltételek teljesítése esetén kandidátusi fokozatot nyerhet:

- a) az ösztöndíjas vagy levelező aspiráns,
- b) valamint az is, aki szervezett képzésben nem vett részt.

(3) A Kormány állapítja meg az egyes vizsgák elengedésének feltételeit, valamint azokat az irányelveket, amelyek alapján a TMB az (1) bekezdésben meghatározott feltételek alól felmentést adhat.

Vhr. 21. § (1) Az egyetemi (főiskolai) végzettség követelménye alól az kaphat felmentést, aki a választott tudományágzatban jelentős önálló tudományos tevékenységet folytatott.

(2) A szakmai vizsga letétele alól aspiráns nem kaphat felmentést; aspirantúrán kívül felmentés csak egyetemi tanár részére és abból a tárgyból adható, amelyet rendszeresen előad.

(3) Mentés a filozófiai vizsga letétele alól, aki a Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem elvégzését [1088/1957/(XI. 21.) Korm. sz. határozat] vagy pártfőiskolai végzettségét igazolja; felmentést kaphat az, akinek filozófiai képzettsége a kandidátusi vizsga szintjét meghaladja.

(4) Nem kell nyelvvizsgát tennie annak, akinek az adott nyelvből állami nyelvvizsgája vagy szaktanári képesítése van, vagy aki egyetemi (főiskolai) tanulmányait az adott nyelven végezte.

Vhr. 22. § (1) A TMB különlegesen indokolt esetben egyes pályázóknak kandidátusi fokozatot

tudományos értekezés benyújtása és megvédése, valamint vizsgák letétele nélkül is adományozhat.

(2) A kandidátusi fokozatnak az (1) bekezdés szerint történő adományozására a pályázó munkahelye szerint illetékes miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője) az Akadémia elnökének egyetértésével tesz javaslatot a TMB-nek.

Ut. 16. §.

(1) A végrehajtási rendelet 22. §-a alapján tehető javaslatot az Akadémia elnökéhez kell megtenni. Abban részletesen indokolni kell a kivételes eljárást, továbbá csatolni kell a jelölt önéletrajzát, tudományos munkásságának jegyzékét, nyomtatásban megjelent műveit, valamint a munkahelyi vezető véleményét.

(2) Amennyiben az illetékes miniszter és az Akadémia elnöke együttes javaslata, valamint a TMB között a jelölt megítélésében véleményeltérés mutatkozik, az eljárást megszüntetettnek kell tekinteni. A TMB ilyen esetben álláspontjáról a javaslattevőket értesíti.

Tvr. 12. §.

(1) A kandidátusi fokozat elnyeréséhez szükséges vizsgákat vizsgabizottságok előtt kell letenni. A vizsgabizottságok tagjait a TMB jelöli ki, vagy a vizsgabizottságok megszervezésére a megfelelő egyetemet kéri fel. A szakmai és filozófiai vizsgabizottság elnökének és tagjai többségének tudományos fokozattal kell rendelkeznie.

(2) A vizsgára bocsátás felől a TMB határoz.

Vhr. 23. § (1) Az aspiránsok a kandidátusi vizsgára munkatervük szerint jelentkezhetnek.

(2) A szervezett képzésben részt nem vevő jelöltek értekezésük benyújtása után (Vhr. 24. § (2) bek.) a hivatalos bírálók véleménye alapján bocsáthatók vizsgára.

Ut. 17. §.

(1) A szakmai kandidátusi vizsgabizottságok megalakítása, a vizsgák megszervezése és lefolytatása a TMB feladata. Filozófiai és nyelvi vizsgabizottságok megalakítása és a vizsgák megszervezése a megfelelő egyetemek (főiskolák) feladata. (Utasítás 13. §.)

(2) A kandidátusi vizsgabizottság elnökből és 2–4 tagból áll.

a) A szakmai vizsgabizottság elnöke és tagjai tudományos fokozattal rendelkező szakemberek; kivételesen vizsgáztathat fokozattal nem rendelkező szakember. Az aspiránsvezető a bizottság tagja nem lehet, de a vizsgán jelen lehet, s erről értesíteni kell.

b) A filozófiai vizsgabizottság elnöke tudományos fokozattal rendelkező szakember, tagjai pedig lehetőleg tudományos fokozattal rendelkező szakemberek (az aspiráns szaktárgyát művelő egyetemi tanár, illetve más, lehetőleg tudományos fokozattal rendelkező szakember). A filozófiai vizsgabizottságokat a rektori tanács, illetőleg az egyetemi karok tanácsai alakítják, de a rektori, illetőleg a kari tanács felhatalmazhatja a marxizmus–leninizmus (filozófiai) tanszék vezetőjét is, hogy a vizsgabizottságot saját hatáskörében megalakítsa.

c) A nyelvi vizsgabizottság elnöke — amennyiben nem állami nyelvvizsgálóról van szó — lehetőleg tudományos minősítésű szakember. A vizsgabizottságot a rektori, illetőleg a kari tanács alakítja meg, de a lektorátus vezetőjét is megbízhatja a vizsgabizottság megalakításával.

(3) A vizsga időpontját — a 13. § (4) bekezdésében foglalt korlátozásokkal — lehetőség szerint a jelölt kérelmének figyelembevételével kell kitűzni. A vizsga időtartama tárgyanként legfeljebb 1 óra lehet. A vizsgán a jelöltnek gondolkodási időt és kérelmére jegyzetek készítésére is lehetőséget kell adni.

(4) A kandidátusi vizsga eredményét három fokozatú osztályozási rendszer szerint értékelni és az értékelést indokolni kell.

(5) A vizsgáról 2 példányban jegyzőkönyvet kell felvenni a 6. sz. melléklet szerint. Ebből egy példányt a TMB-nél a jelölt anyagához kell csatolni, 1 példányt a jelöltnek kell átadni.

(6) Az aspiránsok egy vizsgát — elégtelen vizsgaeredmény esetén — az aspiránsi idő alatt egy esetben megismételhetnek. Két elégtelen vizsgaeredmény vagy újabb sikertelenség esetén aspirantúrájuk megszűnik. Szervezett képzésben részt nem vevők elégtelen vizsgaeredmény esetében kérhetik a TMB-t, hogy 6 hónapon belül egy vizsgát megismételjenek.

Tvr. 13. §.

(1) A kandidátusi fokozat elnyerése céljából benyújtható külön e célra készült értekezés vagy nyomtatásban megjelent tudományos mű. A kandidátusi fokozat elnyeréséhez szükséges tudományos értekezés megvédését a jelölt kérésére és a hivatalos bírálók (opponensek) véleménye alapján a TMB engedélyezi.

Ut. 18. §.

(1) Az értekezés megvédésének engedélyezése iránti kérelemhez — aspiránsok esetében — csatolni kell:

a) a kandidátusi értekezést 4 példányban;
b) az értekezés téziseit ugyanennyi példányban;
c) a kész értekezésről a munkahelyen lefolytatott vita jegyzőkönyvét;
d) az értekezés publikált részeinek különnyomatait;

e) az aspiránsvezető véleményét az értekezésről.

(2) Aspirantúrán kívül (szervezett képzésben részt nem vevő jelölt) benyújtott kérelemhez mellékelni kell:

a) az értekezést 4 példányban;
b) az értekezés téziseit 4 példányban;
c) ha a TMB azt kéri, a kész értekezésről a munkahelyen lefolytatott vita jegyzőkönyvét;
d) az értekezés publikált részeinek különnyomatait;
e) a jelölt tudományos közleményeinek jegyzékét;
f) egyéb tudományos működésre vonatkozó iratokat;

g) a jelölt önéletrajzát;

h) a TMB által rendszeresített, pontosan kitöltött kérdőívet;

i) a munkahelyi vezető és személyzeti vezető véleményét és javaslatát;

j) esetleges felmentés iránti kérelmet alátámasztó iratokat;

k) egyetemi-főiskolai oklevél másolatát.

(3) A kandidátusi értekezés tartalmi és formai szempontból az alábbi követelményeknek kell hogy megfeleljen:

a) tanúskodnia kell arról, hogy a jelölt a választott tudományágban különösen az értekezés témakörében és az azzal összefüggő kérdésekben mélyreható elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezik, önálló tudományos kutatómunkára képes, aminek új tudományos eredmény elérésére kell kifejezésre jutnia. Amennyiben az elkészített munka az itt kifejtett követelményeknek megfelel, értekezés-ként való benyújtásának nem lehet akadálya az, hogy egyetemi tankönyvként vagy jegyzetként megjelent;

b) ismert elméletek, módszerek és eljárások pusztán rendszerezése kandidátusi fokozatra jogosítóan nem tekinthető;

c) társszerzők közreműködésével írt mű része kandidátusi értekezés-ként csak akkor fogadható el, ha az a jelölt önálló alkotása, ez kétségtelenül megállapítható, és megfelel az *a)* pontban foglalt követelményeknek;

d) az értekezésben — kifogástalan rendszerezésben és stílusban — teljes részletességgel elő kell adni — a kutatási eredményekre építve — a választott téma tárgyát, ismertetni kell a téma irodalmát, az irodalom bírálatát, valamint a saját kísérleteket, nézeteket és állásfoglalást, továbbá a levonható elméleti és gyakorlati következtetéseket;

e) az értekezésben közölni kell a tartalomjegyzéket, a források pontos megjelölésével fel kell sorolni a felhasznált irodalmat, és csatolni kell a szükséges rajzokat, statisztikai táblázatokat stb.; az első lapon az értekezés címét, a jelölt nevét, az értekezés megírásának évét és aspiránsoknál az aspiránsvezető nevét kell feltüntetni;

f) az értekezést — amennyiben az nyomtatásban nem jelent meg — magyar nyelven a papírlap egyik oldalára géppel írva, számozott lapokkal, kemény kötésben és egyforma példányokban kell elkészíteni és benyújtani.

(4) Az értekezés tézise, tartalmi, formai szempontból az alábbi követelményeknek kell hogy megfeleljen:

a) tartalmazza a kitűzött feladat rövid összefoglalását és tudományos előzményét;

b) a lefolytatott vizsgálatok módszerét;

c) az új tudományos eredmények rövid összefoglalóját.

A tézist kellő példányszámban nyomtatásban a TMB készítteti el.

Vhr. 24. § (1). Az aspiráns az értekezés megvédésének engedélyezését a kandidátusi vizsgák letétele után kérheti. A TMB az értekezés elbírálására legelőbb két tudományos fokozattal rendelkező hivatalos bírálót jelöl ki. Ha a hivatalos bírálók véleménye eltér, a TMB további hivatalos bírálókat jelöl ki. Az értekezés megvédése csak a bírálók többségi véleménye alapján engedélyezhető. A jelölt aspiránsvezetője hivatalos bírálóra nem jelölhető ki. A felkért hivatalos bírálók díjazásban részesülnek. A TMB indokolt esetben külföldi tudósokat is felkérhet a bírálatban való részvételre.

Ut. 19. §.

(1) Aspiránsok szabályszerűen benyújtott értekezését egy hónapon belül a hivatalos bírálóknak (opponenseknek) ki kell adni. Az opponensek kijelölésénél figyelemmel kell lenni a 3. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra. Előbírálók hivatalos bírálókka általában nem jelölhetők ki.

(2) Az opponensek írásbeli véleményüket kötelesek 3 hónapon belül elkészíteni és 3 példányban a TMB-hez benyújtani. Amennyiben a vélemény elkészítése eddig az időpontig valamilyen okból nem lehetséges, az akadály felmerülésekor, de lehetőleg a megbízást követően minél korábban haladékat kell kérni, vagy a megbízást visszaadni. Ha az opponensek a megbízást ellátni nem tudják, erről a megbízás kézhezvételétől számított két héten belül kötelesek a TMB-t értesíteni és az értekezést visszaküldeni.

(2) A szervezett képzésben részt nem vevő jelölt kandidátusi értekezését bármikor benyújthatja a TMB-hez. A benyújtott értekezés elfogadásáról és a jelölt vizsgára bocsátásáról a TMB dönt. A TMB elsősorban azt vizsgálja, hogy az értekezés a tudományos képzés távlati tervében [Vhr. 2. § (1) bek. *a)* pont] meghatározott célkitűzéseknek megfelel-e. Ha a jelölt a Tvr. 2. és 11. §-ában megkivánt egyéb feltételeknek is megfelel, a TMB az (1) bek. szerint kijelölt hivatalos bírálók kedvező véleménye alapján a jelöltet vizsgára bocsátja, s a vizsgák sikeres letétele esetén kitűzi az értekezés megvédését.

(3) A védés engedélyezése, illetőleg a szervezett képzésben részt nem vevő jelölt vizsgára bocsátása tárgyában a TMB az értekezés benyújtásától számított hat hónap alatt köteles határozni.

(4) Ha a TMB a szervezett képzésben részt nem vevő jelöltet vizsgára bocsátja, és az értekezés megvédését engedélyezi, az ezekre való felkészülés céljából a jelöltnek összesen 30 nap rendkívüli szabadság jár.

(5) Ha a TMB az értekezés megvédését nem engedélyezte, illetőleg a jelöltet nem bocsátotta vizsgára, a jelölt újabb értekezést csak egy év elteltével terjeszthet elő.

(3) *a)* A szervezett képzésben részt nem vevő jelölt értekezését és az ezzel kapcsolatos kérését a hivatalos bírálóknak való kiadás előtt a Vhr. 2. § (1) bek. *a)* pontjában, valamint a Tvr. 2. és 11. §-ban meghatározott követelmények megvizsgálása céljából, előzetes bírálatnak kell alávetni. Az előzetes bírálatot két, tudományos fokozattal rendelkező szakember végzi, akik közül az egyiket a TMB illetékes szakbizottsága tagjai közül, a másikat egyéb szakemberek közül jelöli ki.

b) Az előbírálók véleményüket 1 hónapon belül, 2 példányban kötelesek elkészíteni. Az előbírálók főként az értekezés témáját, a jelölt korábbi tudományos tevékenységét vizsgálják, és véleményt alkotnak arról, hogy az *a)* pontban idézett feltételeknek megfelelnek-e, továbbá javaslatot tesznek a jelölt által leteendő kandidátusi vizsgák szaktárgyaira.

c) Az előbírálók e tevékenységükért 300 Ft tiszteletdíjban részesülnek, amelyet a TMB a vélemények benyújtása után folyósít.

d) Az előbírálók véleménye és az illetékes szakbizottság javaslata alapján a TMB dönt a hivatalos bírálóknak való kiadás tekintetében, és erről a jelöltet értesíti.

Ut. 20. §.

(1) Az opponenseknek véleményükben részletesen ki kell fejteniük az értekezés érdemeit és hibáit: a választott téma tartalmi szempontból való helyességét, a végzett kutatások értékét, különösen abból a szempontból, hogy új tudományos eredményt tartalmaz-e, és milyen mértékű az. A lefolytatott kutatás módszereinek értékelését kell adnia, nyilatkoznia kell a felhasznált irodalom helyességéről, továbbá arról, hogy megfelel-e az értekezés a formai kellékeknek. Összegezően megokolt javaslatot kell tenni arra, hogy az értekezés alapján a kandidátusi fokozat odaítélhető-e.

(2) Abban az esetben, ha az opponensek véleményében foglalt javaslat pozitív, de a vélemény tartalma nem alkalmas az értekezés tudományos elbírálására, a TMB visszaadhatja az opponensnek kiegészítés céljából, vagy pedig további opponenst kérhet fel.

(3) Amennyiben az opponensek között véleményeltérés van, legfeljebb további két bíráló kérhető fel. A bírálók többségének negatív véleménye alapján az értekezés vitára nem bocsátható.

(4) Az opponensek kedvező véleménye alapján az értekezés vitára bocsátásáról a TMB határoz, és arról a pályázót értesíti.

(5) A kandidátusi értekezések opponensei egyenként 500 Ft tiszteletdíjban részesülnek, amelyet az opponensi vélemények benyújtása után a TMB folyósít. Külföldi opponensek ezzel egyenértékű devizát kaphatnak, amelyet a devizagazdálkodásra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően lehet átutalni.

(2) Az aspiráns értekezése megvédésére csak akkor kaphat engedélyt, ha ezt a kijelölt tudományos munkahely munkatársai előzetesen megvitaták. A szervezett képzésben részt nem vevő személy tekintetében is megkívánhatja a TMB az értekezés előzetes munkahelyi megvitatását.

(3) Ha a jelölt olyan, már megjelent művet kíván kandidátusi értekezésként megvédeni, amelynek közzététele óta öt év már eltelt, a TMB újabb keletű értekezés benyújtását kívánhatja meg — ha pedig a kandidátusi vizsgák megszerzése óta öt év már eltelt, a TMB megkövetelheti egyes vizsgák megismétlését.

(6) Az 5 évnél régebbi értekezés elbírálásánál abban az esetben kell új értekezést kérni, ha az opponensek véleménye szerint az értekezésben foglalt megállapítások kétségtelenül elavultak.

Tvr. 14. §.

(1) Az értekezés megvédése bíráló bizottság előtt, nyilvános vitában történik, a vitában bárki jogosult részt venni.

A bíráló bizottságot — tudományos fokozattal rendelkező és más kiváló gyakorlati szakemberek köréből — a TMB jelöli ki. A TMB indokolt esetben az értekezés zártkörű megvédését is engedélyezheti.

Ut. 21. §.

(1) A bíráló bizottság elnökből, titkárból és 5—11 tagból áll. Bíráló bizottság feladatait a TMB szakbizottsága is elláthatja. A bíráló bizottságba

gyakorlati szakembereket abban az esetben kell delegálni, ha az értekezésnek gyakorlati vonatkozásai vannak, s a gyakorlatban dolgozó szakemberek véleménye lényeges az értekezés értékének megállapításához.

(2) Az értekezés nyilvános vitájának időpontját és helyét a TMB állapítja meg.

(3) A TMB zártkörű vitát népgazdasági érdekből, a jelölt felügyeleti főhatósága, illetékes minisztere javaslatára vagy a jelölt kérésére személyi körülményei alapján (betegség, öregség stb.) rendelhet el.

(2) Az értekezést vagy legalább annak lényeges részeit a megvédés előtt szakkönyvtárban vagy más módon közzé kell tenni. Ez alól indokolt esetben a TMB felmentést adhat.

(3) A bíráló bizottság zárt ülésen értékeli a hivatalos bírálók állásfoglalását és a vitában elhangzott véleményeket, s titkos szavazással, szótöbbséggel határoz abban a kérdésben, hogy a jelölt értekezését megvédte-e, valamint hogy annak alapján javasolja-e a TMB-nek a tudományos fokozat odaítélését.

Vhr. 25. § (1.) Az értekezés megvédését legalább egy hónappal előzetesen meg kell hirdetni, és módot kell adni arra, hogy az értekezést bárki áttanulmányozhassa és arra észrevételeit megtehesse. Ennek érdekében ugyanezen határidő alatt:

a) az értekezés egy-egy példányát az MTA könyvtárban és egy szakkönyvtárban el kell helyezni;

b) az értekezésnek a jelölt által kidolgozott téziseit védés előtt legalább 30 nappal meg kell küldeni az érdekelt szervezeteknek és személyeknek.

(4) A nyilvános vitát 3 nappal előzőleg napilapban is meg kell hirdetni.

(2) A hivatalos bírálók véleményét a jelölttel legalább 15 nappal a védés előtt közölni kell.

(5) Az opponensek írásos véleményére a jelölt válaszát írásban elkészítheti, amit a vitán történő felolvasás után az iratokhoz kell csatolni.

(6) A nyilvános vita a bíráló bizottság elnökének megnyitójával kezdődik, majd a bizottság titkára ismerteti a jelölt munkásságát, és felolvassa a jelölt aspiránsvezetőjének és munkahelyének az értekezésre vonatkozó véleményét. Ezt követően a jelölt 15—20 perces előadásban kifejtheti értekezése főbb tételeit, majd az opponensek olvassák fel személyesen véleményüket. Valamely opponens akadályoztatása esetén a bíráló bizottság dönt arról, hogy a vitát elhalasztja, vagy a távolmaradt hivatalos bíráló véleményét felolvastatja-e. Ez utóbbi esetben olyan helyettesítőt kell felkérni, aki az eredetileg kijelölt opponenst a nyilvános vitában képviselni tudja. Az opponensi vélemények elhangzása után kell ismertetni a TMB-hez érkezett írásos észrevételeket.

(7) A nyilvános vitában a jelenlevők — a bíráló bizottság tagjai is — korlátozás nélkül kérdéseket tehetnek fel és felszólalhatnak. Az aspiránsvezető azonban csak a vita megkezdése előtt szólalhat fel, a vita során pedig csak akkor, ha az értekezést illetően közte és a jelölt között nézeteltérés van.

(8) A jelölt a feltett kérdésekre és a bírálatokra egyszerre vagy külön-külön válaszolni tartozik; állításainak igazolására könyveket és más segédeszközöket használhat.

(9) A vita addig tart, amíg hozzászólásra jelentkező akad. A vita befejezésével a jelöltet megilleti a zárszó joga.

(10) A vita lefolyásáról gyorsírói jegyzőkönyvet kell vezetni, és azt az értekezéshöz kell csatolni.

Ut. 22. §.

(1) A vita berekesztése után a bíráló bizottság zárt ülésen folytatja munkáját. A zárt ülésen az opponensek is jelen vannak tanácskozási joggal, az aspiránsvezetőt a bíráló bizottság elnöke szükség esetén felkérheti a zárt ülésen való részvételre.

(2) A bíráló bizottság a lefolytatott nyilvános vita alapján és tanácskozás után titkos szavazással hozott döntésében javasolhatja a TMB-nek:

a) a tudományok kandidátusa fokozat odaítélését;

b) az elhangzott vita alapján a tudományos fokozat iránti kérelem elutasítását.

(3) A bíráló bizottság döntéséhez a bizottsági tagok kétharmadrészének jelenléte szükséges.

(4) A bizottság üléséről — a 7. sz. melléklet szerint — jegyzőkönyvet kell felvenni, amely tartalmazza a titkos szavazás számszerű eredményét, a bíráló bizottság javaslatát, az opponensi vélemények megállapításait a disszertációban levő főbb új eredményekről, azokat a főbb kérdéseket, amelyek körül a vita folyt, ezek alapján a bíráló bizottság értékelését a disszertációról.

(5) A bizottság javaslatát és értékelését a jegyzőkönyv vonatkozó részének felolvasásával a nyilvános vita résztvevői előtt a helyszínen nyomban ki kell hirdetni.

(3) Az értekezés elutasítása esetén a jelölt újabb értekezést csak egy év elteltével terjeszthet elő.

V. A doktori fokozat

Tvr. 15. §.

(1) A doktori fokozat elnyerésére törekvő, arra érdemes kandidátus ösztöndíjban vagy szabadságkedvezményben részesíthető.

(2) Az ösztöndíjas doktorjelölt a TMB által a szükséghez képest kijelölt tudományos munkahelyen készül fel a doktori fokozat elnyerésére.

Vhr. 26. § (1) A doktori fokozat elnyerése céljára ösztöndíj, illetve rendkívüli szabadság akkor engedélyezhető, ha a jelölt értekezésének részletes tématervét a TMB jóváhagyta.

Ut. 23. §.

(1) A tudományok doktora fokozat elnyerésére törekvő olyan kandidátus részesíthető ösztöndíjban, akit az illetékes miniszter erre javasol. A javaslatba hozott kandidátus köteles értekezésének tématervét 3 példányban, továbbá a kandidátusi fokozat elnyerése óta nyomtatásban megjelent munkáit elbírálás céljából a TMB-nek megküldeni.

(2) A doktori fokozat elnyerése céljából engedélyezhető ösztöndíjat a TMB egy évre adományozza. Az ösztöndíj további egy évvel meghosszabbítható.

(2) Az ösztöndíjas időszak lejártá előtt 2 hónappal a pályázó kérheti az ösztöndíj meghosszabbítását abban az esetben, ha a kutatómunka azt indokoltá teszi.

(3) Az ösztöndíj összege a jelölt főfoglalkozású munkaviszonya alapján elért utolsó hat havi átlagkeresetének megfelelő összeg. Az ösztöndíj folyósításának ideje alatt az ösztöndíjas doktorjelölt munkaviszonya szünetel. Munkaviszonyával kapcsolatban jogállása azonos az ösztöndíjas aspiránsokéval.

(4) Az ösztöndíjas doktorjelöltet ösztöndíjas ideje alatt szükség esetén hat hónapos külföldi tanulmányútra kell küldeni.

(3) Az ösztöndíjban részesülő kandidátus ösztöndíjának megállapítására, folyósítására a 8. § (2) és a (3) bekezdésében foglaltak irányadók, külföldi tanulmányi idejük alatt napidíjban és szállásköltségben részesülnek a külföldi tanulmányi munkautakra vonatkozó általános rendelkezések szerint.

(5) A doktori értekezés elkészítése céljából a TMB javaslatára az illetékes miniszter általában hat hónapig terjedő rendkívüli szabadságot engedélyezhet.

(4) Olyan kandidátus részére, aki doktori értekezése részletes tématervezetét benyújtotta, és a TMB jóváhagyta, saját kérésére javasolhatja a TMB rendkívüli fizetett szabadságot abban az esetben, ha munkakörülményei azt indokoltá teszik (pl. nem kutatói intézetben dolgozik). A kéréshez a kandidátusi fokozat elnyerése óta megjelent munkákat mellékelni kell.

Tvr. 16. §.

(1) A doktori fokozat elnyerésének feltételei:

a) A kandidátusi fokozat megszerzése;
b) valamely tudományágzat választott területének jelentős tudományos eredményekhez vezető, alkotó művelése a kandidátusi fokozat megszerzését követően legalább három éven át;

c) a társadalmi haladást szolgáló, új eredményeket felmutató, önálló tudományos munkával elért értekezés elkészítése és megvédése, amely a tudományágzat alkotó továbbfejlesztését szolgálja.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feltétel alól — kizárólag a jelölt tudományos munkássága alapján — a Kormány által megállapított irányelvek szerint a TMB felmentést adhat.

Vhr. 27. §. A TMB a kandidátusi fokozat megszerzése alól csak kivételesen indokolt esetben, a javasolt személy munkahelye szerint illetékes miniszternek az Akadémia elnökével egyetértésben tett javaslatára alapján adhat felmentést.

Ut. 24. §.

(1) A Tvr. 16. § (1) b) pontjában foglaltak megvizsgálása céljából a TMB köteles kikérni az Akadémia illetékes osztályvezetőségének véleményét.

(2) A kandidátusi fokozat megszerzése alóli felmentést az értekezés benyújtásával, illetőleg az előzetes engedélykéréssel egyidejűleg a TMB-től kell kérni. Az illetékes miniszternek és az Akadémia elnökének javaslatát a TMB szerzi be.

(3) Véleményeltérés esetén az utasítás 16. § (2) bekezdésében foglaltak szerint kell eljárni.

Tvr. 17. §.

(1) Doktori értekezés a TMB előzetes engedélye nélkül is benyújtható.

(2) A doktori értekezés megvédésének engedélyezése és megvédése a kandidátusi értekezésre vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával történik.

Vhr. 28. §. A doktori értekezés megvédésének engedélyezésére és megvédésére a Vhr. 24. és 25. §-ában foglalt szabályokat kell értelemszerűen alkalmazni azzal, hogy hivatalos bírálóként legalább három, tudományos fokozattal rendelkező személyt kell kijelölni, akik közül kettőnek legalább doktori fokozata legyen.

Ut. 25. §.

(1) A doktori értekezést 5 azonos példányban kell a TMB-hez benyújtani, és ahhoz csatolni kell:

a) az értekezés téziseit 5 példányban;

b) a kandidátusi fokozat elnyerése óta kifejtett szakirodalmi munkásság jegyzékét és a publikációk különlenyomatait;

c) esetleg egyéb tudományos munkásságra vonatkozó iratokat;

d) a munkahelyi vezető és személyzeti vezető véleményét és javaslatát.

(2) Tartalom szempontjából a doktori értekezés az alábbi követelményeknek kell hogy megfeleljen:

a) átfogó témája alkalmas arra, hogy a szerző abban tudományágának alkotó módon való továbbfejlesztését jelentős új tudományos eredmények elérésével bizonyítsa;

b) a kutatás eredményei a benyújtás időpontjában is újaknak minősülnek;

c) megfelel az utasítás 18. § (3) bek. b) és c) pontjaiban foglalt egyéb követelményeknek.

(3) A doktori értekezés formai kellékeire az utasítás 18. § (3) bek. d), e) és f) pontjaiban foglaltak az irányadók.

(4) Az értekezés téziseire vonatkozóan az utasítás 18. § (4) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.

(5) A doktori értekezés megvédésének engedélyezésére és megvédésére vonatkozóan az utasítás 19. § (1), (2), továbbá a 20. § (1) — (5) bekezdésében, valamint a 21. § és 22. §-ban foglaltak szerint kell eljárni azzal a különbséggel, hogy

a) a bíráló bizottság tagjainak többsége legalább a tudományok doktora legyen, elnöke pedig akadémikus;

b) az értekezés az opponensek többségének kedvező javaslata alapján vitára tűzhető;

c) az opponenseket egyenként 1000 Ft tiszteletdíj illeti meg.

A kandidátusi és doktori fokozat odaitélése

Ut. 26. §.

(1) A tudományos fokozat odaitéléséről a TMB határoz a nyilvános vita alapján.

(2) A TMB hivatalból felülvizsgálja, hogy az értekezés megvédése az előírt szabályok megtartásával folyt-e le. Ennek eredményéhez képest a bíráló bizottság javaslatával megegyező vagy azzal ellentétes határozatot hoz. Abban az esetben,

ha a bíráló bizottság javaslata a TMB számára kétségesé vált, az értekezéssel kapcsolatban további szakvéleményeket szerezhet be.

(3) A TMB ülését követő két héten belül a TMB Titkársága köteles a jelöltet a TMB határozatáról a 8. sz. melléklet szerint értesíteni. Gondoskodnia kell a tudományos fokozattal járó illetménykiegészítésnek a nyilvános vitát követő hónap 1. napjától való folyósításáról, a minősítettek anyakönyvezéséről és 2 hónapon belül az oklevél kiállításáról és átadásáról.

VI. A tudományos fokozattal rendelkező személyek jogállása

Tvr. 18. §.

(1) A TMB a kandidátusi, illetőleg a doktori fokozat odaitéléséről oklevelet állít ki. Az oklevél „A tudományok kandidátusa”, illetve „A tudományok doktora” megjelölés használatára jogosít.

Vhr. 29. §. Kandidátusi, illetőleg doktori fokozat az alábbi tudományágzatokban nyerhető el:

fizika,
kémia,
biológia,
föld- és ásványtan,
matematika,
műszaki tudományok,
közlekedéstudományok,
mezőgazdasági tudományok,
orvostudományok,
állatorvostudományok,
gyógyszerészeti tudományok,
nyelvtudományok,
irodalomtudományok,
történelmi tudományok,
művészettörténet,
zenetudomány,
állam- és jogtudományok,
közgazdaságtudományok,
földrajztudomány,
neveléstudomány,
pszichológia,
filozófia,
szociológia,
hadtudományok.

(4) A kandidátusi, illetőleg doktori oklevél díszes kivitelű, és az alábbi adatokat tartalmazza:

a) anyakönyvi szám;

b) név;

c) a tudományos fokozat teljes megnevezése a Tvr. 18. § (1) bekezdésében és a Vhr. 29. §-ban foglaltak szerint;

d) a TMB határozatának kelte;

e) a TMB elnökének és titkárának aláírása;

f) a TMB dombornyomású pecsétje.

(5) A fokozatok elnevezése a Vhr. 29. §-ban felsorolt tudományágzatokon belül zárójeles elnevezéssel közelebből is megjelölhető.

(6) A tudományos fokozatról szóló oklevelet a TMB ülésén ünnepélyes keretek között kell átadni.

(2) A tudományos fokozattal rendelkező személyek köteleessége, hogy:

a) tudományos kutató tevékenységüket továbbra is folytassák;

b) tevékenységükkel nyújtsanak segítséget a tudományos élet fejlesztéséhez, valamint a tudományos utánpótlás neveléséhez;

c) munkásságukkal támogassák a társadalmi haladás ügyét.

Tvr. 19. §.

(1) A tudományok kandidátusa és doktora tudományos munkásságának elismeréseképpen illetménykiegészítésben részesül. Ennek rendszerét a Kormány határozza meg.

(2) A TMB megvonhatja az illetménykiegészítést attól a kandidátusi fokozattal rendelkező személytől, aki öt éven át neki felróhatóan nem fejt ki megfelelő tudományos munkásságot. A hatvanadik életév betöltése után az illetménykiegészítés megvonásának e címen nincs helye.

Vhr. 30. § (1) Az illetménykiegészítést a TMB folyósítja, s azt az MTA költségvetésében kell előirányozni.

(2) Az illetménykiegészítést attól függetlenül kell folyósítani, hogy a jogosult rendszeres illetményben részesül-e.

(3) A kandidátusi fokozattal rendelkező személy munkáltatója — a felügyeletét ellátó miniszter útján — köteles a fokozat megszerzésétől számított öt évenként javaslatot tenni arra vonatkozóan, hogy a tudományos fokozattal rendelkező személy tudományos munkássága alapján indokolt-e az illetménykiegészítés további folyósítása.

Ut. 27. §.

(1) A kandidátusi fokozattal járó illetménykiegészítés 5 évenkénti felülvizsgálását a TMB Titkársága kezdeményezi, az esedékességet megelőzően 2 hónappal oly módon, hogy az érdekelt személy munkáltatóját megkeresi a Vhr. 30. §-ának (3) bekezdésében foglalt kötelezettségeinek teljesítésére.

(4) Az illetménykiegészítés megvonása előtt az érdekelt személyt meg kell hallgatni.

(2) Az érdekelt személy meghallgatása arra terjed ki, hogy előadhatja azokat a körülményeket, amelyek folytán megfelelő tudományos munkásság kifejtésére nem volt lehetősége. Ha a TMB meggyőződött róla, hogy a kandidátust fontos közérdekű tevékenysége gátolta tudományos foglalkozásában, akkor az illetménykiegészítést további 5 évre folyósíthatja.

(3) Az olyan kandidátus, akitől az illetménykiegészítést a felügyeletet ellátó miniszter javaslatára megvonták, a megvonástól számított 5 év elteltével kérheti illetménykiegészítésének újra való folyósítását abban az esetben, ha ez időszak alatt a tudományos munkában eredményeket ért el, és az újra folyósítást a felügyeletet ellátó miniszter is javasolja.

Tvr. 20. §.

A tudományos fokozattal rendelkező személy részére a munkahely szerint illetékes miniszter a

munka törvénykönyv 56. §-a alapján rendkívüli szabadságot engedélyezhet jelentősebb tanulmány elkészítésére vagy kutatás elvégzésére.

Vhr. 31. § (1) A kutatási témát a miniszter hagyja jóvá.

(2) Az engedélyezett szabadságidő leteltével a kitűzött feladat megoldásáról jelentést kell tenni a miniszternek.

Tvr. 21. §.

A felsőoktatási intézményekben és a kutatóintézetekben az oktatói és a tudományos kutatói állások betöltésénél a tudományos fokozattal rendelkezőket előnyben kell részesíteni.

Tvr. 22. §.

A TMB megvonhatja a tudományos fokozatot attól, aki annak viselésére méltatlanná vált; meg kell vonni a tudományos fokozatot attól, akit a bíróság a közügyektől jogerősen eltiltott.

Vhr. 32. §. (1) A tudományos fokozattal rendelkező személlyel szemben hozott jogerős büntető ítéletet, illetőleg fegyelmi határozatot a TMB-nek meg kell küldeni.

(2) A tudományos fokozat odaitélése (Tvr. 2. §.), illetőleg megvonása során a jogszabályokban megállapított követelményeken felül a TMB a jogerős bírói ítéletek és jogerős fegyelmi határozatok által megállapított tényállást, illetőleg az orvostikai bizottságok vagy társadalmi szervek véleményét is figyelembe veszi.

VII. Vegyes és záró rendelkezések

Tvr. 23. §.

(1) Az MTA rendes és levelező tagjait a tudományok doktora fokozat megilleti.

Vhr. 33. § Az MTA rendes és levelező tagjait doktori illetménykiegészítés nem illeti meg.

(2) Az egyetemen elnyerhető doktori cím nem tudományos fokozat.

Tvr. 24. §.

Minden munkahely vezetője köteles figyelemmel kísérni és segíteni a dolgozók tudományos törekvéseit. A szervezett képzésben részt vevő jelöltek, valamint a tudományos fokozattal rendelkező személyek számára biztosított kedvezmények megadásáért a munkahely vezetője felelős.

Tvr. 25. §.

A külföldön nyert tudományos fokozat honosítása felől a TMB határoz.

Ut. 28. §.

(1) A külföldön nyert kandidátusi és doktori tudományos fokozat honosítását az ott kiállított okirat bemutatásával és az értekezés egy példányának benyújtásával kell a TMB-től kérni.

(2) A nemzetközi egyezmények alapján, a TMB kezdeményezésére szerzett fokozatok a hazai fokozatokkal egyenértékűek. Egyéb, nem egyezmény alapján szerzett fokozatok honosítása során a TMB külön megvizsgálja, hogy a külföldi tudományos fokozat odaítélésének alapjául szolgáló követelmények megfelelnek-e a hazai igényeknek.

(3) A külföldön szerzett tudományos fokozat alapjául szolgáló értekezés egy példányát a honosítással egyidőben az MTA Könyvtárában el kell helyezni.

(4) Az illetménykiegészítést a külföldön történő nyilvános vitát követő hónap 1-jétől kell folyósítani.

Tvr. 26. §.

(1) Tudományos fokozatot külföldi személy is szerezhethet.

(2) A Kormány állapítja meg azokat a feltételeket, amelyek alapján külföldi személy magyar tudományos fokozatot nyerhet és részt vehet az ezek elnyerésére szervezett képzésben.

Vhr. 34. § (1) Külföldi személy magyarországi ösztöndíjas vagy levelező aspirantúrára államközi kulturális együttműködési egyezmény, az akadémiák között kötött tudományos együttműködési egyezmény vagy diplomáciai úton előterjesztett kérelem alapján kerülhet felvételre.

(2) A TMB feladata annak megállapítása — az illetékes miniszter javaslata alapján —, hogy milyen tudományágzatokban és tudományos intézményekben biztosítható külföldről érkező aspiránsok megfelelő képzése. A külföldről érkezett aspiránsok fogadásának megszervezéséről és képzésük irányításáról a TMB gondoskodik. A külföldről érkező aspiránsok képzését általában a hazai aspiránsokra vonatkozó előírások szerint kell végezni.

Ut. 29. §.

(1) Azokat a tudományágzatokat és tudományos intézményeket, amelyekben külföldi személyek aspiránsképzése folyhat, a TMB állapítja meg az illetékes miniszterek javaslata alapján.

(2) A külföldi személyek aspirantúrája is az év szeptember 1-én kezdődik. Az ösztöndíjas aspiránsok képzése 3, a levelezőké 4 évig tart. Ezen felül 1 év nyelvi képzésre fordítható.

(3) A külföldi személyekre nézve a hazai aspiránsokra vonatkozó előírásokat az alábbiak szerint kell alkalmazni:

a) felvételi vizsgát nem tesznek, egyetemi végzettségüket igazolniuk kell;

b) ideológiai vizsga alól felmentést kaphatnak;

c) magyar nyelvi vizsgát kötelesek tenni, és emellett anyanyelvük — ha az világnyelv — másik nyelvvizsgaként elfogadható;

d) értekezésüket valamely világnyelven is elkészíthetik és megvédhetik.

(3) Azoknak a külföldről érkező aspiránsoknak az ösztöndíja, akik magyar állami ösztöndíjban részesülnek, havi 2000 Ft. A külföldről érkező aspiránsok megfelelő elhelyezésben, a belföldi aspiránsokkal azonos társadalombiztosítási szolgáltatásokban és kedvezményes étkeztetésben részesülnek.

(4) A külföldről érkező aspiránsok elhelyezésének költségeit az MTA költségvetésében kell előirányozni, a nyelvi előkészítő tanfolyam költségeiről pedig a Művelődésügyi Minisztérium költségvetésében kell gondoskodni.

(5) A magyar tudományos fokozatot nyert külföldiek — a belföldiekkel azonos feltételek mellett — megszerezhetik az egyetemi doktori címet is.

(6) A magyar tudományos fokozatot elnyert külföldi állampolgárt megilleti a Tvr. 19. §-a alapján járó illetménykiegészítés, ha magyar állami szervnél áll munkaviszonyban.

Tvr. 27. §.

(1) Ez a törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba; rendelkezéseit a már benyújtott, de még el nem bírált kérelmekre is alkalmazni kell. Az aspirantúrára már felvett személyekkel szemben a korábbi jogszabályokban előírtakat meghaladó követelmény nem támasztható.

(2) A korábbi jogszabályok szerint engedélyezett önálló aspirantúrával járó kedvezmények az önálló aspiráns megállapított képzési idejének — illetőleg a TMB által e Tvr hatályba lépése előtt adott halasztás — lejártával szűnnek meg.

Ut. 30. §.

(1) Az 1951. évi 26. Tvr. 7. § alapján kiadott azon jogosítványok (ún. felszólító levél), amelyekre az értekezést az utasítás megjelenéséig nem nyújtották be, hatályukat veszítik.

(2) Azok a korábban felvett aspiránsok, akiknek képzési ideje 1963. szeptember 1 előtt, de 5 évnél nem régebben járt le, illetőleg akiknek képzési idejét a TMB korábbi határozattal 1963. szeptember 1. utáni időszakra állapította meg, és az utasítás megjelenéséig minden, a korábbi rendelkezésekben előírt vizsgájukat letették, értekezésüket 1964. december végéig, illetőleg a TMB által a Tvr hatálybalépése előtt adott halasztás lejártáig újabb vizsgák letétele nélkül mint szervezett képzésben résztvevők nyújthatják be.

(3) Azok a korábban felvett aspiránsok, akiknek képzési ideje a (2) bekezdésben foglalt határidő szerint járt le, és ez időpontig minden, a korábbi jogszabályokban előírt vizsgájukat nem tették le, továbbá, akiknek képzési ideje 5 évnél régebben járt le, értekezésüket az 1963. évi 19. Tvr. és a 20/1963. (VIII. 14.) Korm. sz. rendeletben foglalt követelmények szerint mint szervezett képzésben részt nem vettek nyújthatják be. Ha korábban összes vizsgáikat letették, de a vizsgák letétele óta 5 év eltelt, a TMB az előzetes bírálat alapján dönt abban a kérdésben, hogy a vizsgákat egészben vagy részben újból le kell-e tenni, kivéve, ha a TMB által a Tvr. hatálybalépése előtt, a vizsgák elismerésére nézve, már határozatot hozott.

(3) Az 1958. évi 29. számú törvényerejű rendelet 3. §-ának (1) bekezdése alapján kijelölt karok feladatait a Tvr. hatálybalépésével a TMB veszi át.

(4) A törvényerejű rendelet hatálybalépésével hatályát veszti az 1950. évi 44., 1953. évi 20., 1954. évi 25., 1958. évi 28., 1958. évi 29. és az 1959. évi 34.

számú törvényerejű rendelet, úgyszintén az 1951. évi 26. számú törvényerejű rendelet 1–9. §-a.

(5) A törvényerejű rendelet végrehajtásáról a Kormány gondoskodik. A tudományos fokozatok elnyerésére, valamint az aspiránsok tevékenységére, kötelezettségeire és fegyelmi felelősségére vonatkozó részletes szabályokat — a TFT elnökével és az érdekelt miniszterekkel egyetértésben — az Akadémia elnöke állapítja meg.

Vhr. 35. § Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba. Egyidejűleg hatályukat veszti a 41/1959. (X. 3.) Korm. számú rendelet, a 2049/1959. (X. 3.), 2017/1961. (IV. 9.) és 2033/1962. (X. 22.) Korm. sz. határozatok, valamint az Akadémia elnöke, a művelődésügyi miniszter, az egészségügyi miniszter és a földművelésügyi miniszter által kibocsátott 9/1959. MTA (AK. 21–22) sz. együttes utasítás.

Ut. 31. §.

(1) Ez az Utasítás kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit az 1963. augusztus 14. után folyamatba tett ügyekre is alkalmazni kell.

(2) Az Utasítás hatálybalépésével érvényüket veszti az 5/1960. MTA (AK. 5. sz.) utasítás, a 62/1960. MTA. Eln. határozat, a 67/1961. MTA. Eln. határozat, a 2/1961. MTA (AK. 5. sz.) utasítás, a 107/1960. MM (M. K. 3. sz.) és FM 26–B–1958. sz. utasításnak a nyelvi vizsgára vonatkozó része, a 8554/B–14/6 MM utasítás, a 146.134/1959. TMB; a 146.133/1959. TMB; a 146.063/1959. TMB, a 145.884/1961. TMB és a 145.086/1962. TMB sz. határozatok.

Budapest, 1964. április 17.

Rusznayk István s.k.,
elnök

✱

1. sz. melléklet a 6/1964 MTA (A. K. 6.) sz. utasításhoz

A Tudományos Minősítő Bizottság ügyrendje

A Tudományos Minősítő Bizottság

1. §.

(1) A Tudományos Minősítő Bizottság (a továbbiakban: TMB) a tudományos minősítés országos hatáskörű, testületi jellegű szakigazgatási szerve, hatáskörének egészét teljes ülésében gyakorolja.

(2) A TMB szervei, éspedig: elnöke, titkára, titkárságának vezetője és az egyes szakbizottságok a teljes ülésen adott eseti megbízás, illetőleg a jelen ügyrendben megjelölt felhatalmazás keretei között a TMB hatáskörében és nevében eljárva, teljesítik a plénum határozatainak előkészítésével, végrehajtásának szervezésével kapcsolatos feladataikat.

(3) Kizárólag a TMB plénuma jár el az alábbi ügyekben:

a) tudományos fokozatok odaítélése és megvonása;

b) a tudományos minősítés rendszerével kapcsolatos általános jelentőségű elvi kérdések, ideértve a TMB által kiadandó normatívákat és a felsőbb szervek elé terjesztendő javaslatokat és állásfoglalásokat;

c) a szakbizottságok számának megállapítása, tagjaink, elnökeik, titkáraik megbízása és visszahívása, munkájuk irányítása és ellenőrzése, ideértve beszámoltatásukat is;

d) aspiránsok felvételével kapcsolatos ügyek, ideértve a pályázati felhívások jóváhagyását, az ösztöndíjas és levelező aspiránsok felvételét, illetőleg kizárását, aspiránsi munkahelyek kijelölését és aspiránsvezetők jóváhagyását, valamint a külföldi állampolgárok aspiránsképzésére alkalmas intézmények kijelölését;

e) az aspiránsi szakvizsgák tárgyának és a vizsgák általános szabályainak megállapítása;

f) az aspirantúrán kívül benyújtott kandidátusi értekezések elbírálás alá bocsátása;

g) a doktori értekezések elbírálás alá bocsátásának engedélyezése;

h) értekezések zártkörű megvédésének engedélyezése;

i) a TMB éves költségvetési tervjavaslatának jóváhagyása;

j) ösztöndíjak adományozása a tudományok doktora fokozatra pályázók részére;

k) döntés a kandidátusok ötvenkénti felülvizsgálásával kapcsolatos kérdésekben;

l) minden olyan fegyelmi határozat meghozatala, mely az aspirantúra megszűnésével vagy tudományos fokozat megvonásával jár;

m) a végző ösztöndíjas aspiránsok elosztási tervével kapcsolatos állásfoglalás.

(4) A plénum bármely folyamatban levő ügyben közvetlenül is intézkedhet, egyes szervei által tett intézkedéseket megsemmisítheti, illetve megváltoztathatja.

2. §.

(1) A TMB üléseit a TMB elnöke a szükséghez képest, de legalább kéthavonta hívja össze. Köteles az ülést 8 napon belül összehívni az Akadémia Elnökségének és a TFT-nek a kívánságára, valamint a TMB tagjai $\frac{1}{3}$ -ának írásban előterjesztett kérelmére.

(2) A TMB maga határozza meg napirendjét. Köteles azonban megtárgyalni azokat a kérdéseket, amelyeket elnöke, titkára, valamint az Akadémia Elnöksége és a TFT napirendjére tűzni javasol. Egyes tagok indítványainak napirendre tűzését illetően a TMB vita nélkül határoz.

(3) Az üléseken tanácskozási joggal részt vesznek az Akadémia Elnökségének és a TFT-nek általuk kiküldött tagjai. Az elnök tanácskozási joggal az ülésekre vagy az egyes napirendi pontokhoz más érdekelt személyeket is meghívhat. Állandó jelleggel, tanácskozási joggal vesz részt az üléseken a TMB Titkárságának vezetője.

(4) Az ülésről, a napirendi javaslatot tartalmazó meghívóval és az egyes napirendi pontok tárgyalását előkészítő anyagokkal legalább az ülést megelőzően egy héttel értesíteni kell a TMB tagjait, az Akadémia Elnökségét és a Tudományos és Felsőoktatási Tanácsot.

3. §.

(1) A TMB tanácskozásait a TMB elnöke vezeti.

(2) A TMB ülése akkor határozatképes, ha a tagok több mint fele jelen van.

(3) A TMB határozatait nyílt szavazással szó-többséggel hozza. A tanácskozás vezetője szükség esetén titkos szavazást is elrendelhet. Két vagy több tag kívánságára a titkos szavazást köteles elrendelni.

4. §.

(1) A TMB üléseiről a hozott határozatokat és a vita lényegét feltüntető jegyzőkönyvet kell vezetni. A többségi határozattal egyet nem értő tag az ülésen kérheti, hogy különvéleményét indokolással együtt tüntessék fel a jegyzőkönyvben.

(2) A jegyzőkönyvet a tanácskozást vezető elnök és két felkért bizottsági tag aláírása hitelesíti.

(3) A határozatokat az ülést követő egy héten belül el kell juttatni a TMB tagjaihoz, az Akadémia Elnökségéhez és a TFT-hez, valamint a szakbizottságok elnökeihez.

5. §.

(1) A TMB határozatait az elnök és a titkár írják alá, ideértve a tudományos minősítést tartalmazó és a tudományok kandidátusai, illetőleg doktori részére kiállítandó okleveleket is.

(2) A TMB elvi jelentőségű és szélesebb kört érintő, valamint tudományos minősítést megállapító határozatait közölni kell az Akadémiai Közönlönyben.

A TMB elnöke és titkára

6. §.

(1) A TMB elnöke képviseli a TMB-t az állami és társadalmi szervek, valamint magánszemélyek irányában. A felettes szervek és a bizottság irányában személyesen felelős a bizottsági munka eredményességéhez szükséges feltételek biztosításáért.

(2) A TMB két ülése között az elnök köteles és jogosult intézkedni a plénum üléseinek előkészítésével, határozatainak végrehajtásával kapcsolatos kérdésekben, valamint a TMB titkárának előterjesztésére és az illetékes szakbizottságok javaslatai alapján az alábbi ügyekben:

a) egyes esetekben az aspirantúra egyik formájáról a másik formájára való átminősítés;

b) egyes vizsgák alóli felmentés;

c) külföldi opponensek felkérésének engedélyezése;

d) egyes értekezések (dolgozatok) munkahelyi megvitatása és a publikációs kötelezettségek alóli felmentés;

e) az aspiránsvezetői díj csökkentésének megállapítása.

(3) Amennyiben eltérés van az elnök álláspontja, valamint a titkár és a szakbizottságok javaslatai között, úgy az ügyet a plénum elé kell terjeszteni.

7. §.

(1) A TMB titkára felelős a plénum, az elnök, valamint a felettes szervek irányában a TMB határozatainak végrehajtásáért, valamint a TMB munkájával és határozatainak végrehajtásával kapcsolatos szervezési feladatok ellátásáért.

(2) Akadályoztatása esetén a TMB elnökének állandó helyettese. Az elnök megbízása alapján a helyettesítéstől függetlenül is képviseli a TMB-t.

(3) Közvetlenül irányítja és ellenőrzi a Titkárság vezetőjének munkáját.

(4) Biztosítja a plénum elé kerülő előterjesztések előkészítését.

(5) A TMB két ülése között a szakbizottságok javaslata alapján a titkár intézkedik a következő ügyekben:

a) külföldi tanulmányutak engedélyezése, valamint a külföldi aspiránsok tanulmányi idejének meghosszabbítása;

b) állásfoglalás a rendkívüli fizetések szabadság ügyében;

c) aspiránsok ösztöndíjának és családi támogatásának megállapítása;

d) aspiránsokkal kapcsolatban fegyelmi vizsgálat elrendelése és a plénum hatáskörébe nem tartozó fegyelmi határozat hozatala;

e) aspiránsok másodállásának és mellékfoglalkozásának engedélyezése.

(6) Kiadományozza a TMB határozatairól szóló értesítéseket.

(7) A TMB ülésén kívüli teendőiben eseti akadályoztatása esetén a titkárt a Titkárság vezetője helyettesíti. Tartós akadályoztatása esetén a TMB tagjai közül helyettes titkárt jelöl ki, ezt az Akadémia Elnökségének be kell jelenteni.

(8) A TMB két ülése között az elnök és a titkár által tett intézkedésekről a titkár köteles a teljes ülésen beszámolni.

A TMB tagjai

8. §.

(1) A TMB tagjai legjobb tudásuk szerint kötelesek elősegíteni a TMB munkáját saját szakterületükön. Ennek megfelelően részt vesznek a TMB plénumának munkájában, a TMB üléseinek napirendjén szereplő kérdések megvitatásában, továbbá egyes, a plénum által meghatározott feladatok teljesítésében.

(2) A TMB tagjai jogosultak megtekinteni a szakterületüket érintő és az egyes döntések alapjául szolgáló iratokat.

A TMB szakbizottságok

9. §.

(1) A szakbizottságok a TMB előkészítő — véleményező — szervei: a tudományos fokozatok odaítélésével, valamint az ezzel összefüggő kérdésekben (aspiránsfelvétel, doktori disszertáció további eljárásra bocsátása stb.) és általában az egyes tudományszakokat érintő és hatáskörébe tartozó minden ügyben a TMB az illetékes szakbizottság javaslata alapján határoz; előkészítő tevékenysége körében — a 10. § (2) bekezdésében meghatározott ügyekben — közbeeső határozatokat hoz.

(2) A TMB a következő szakbizottságokat alakítja meg:

1. Nyelvtudományi, orientalisztikai, klaszika-filológiai Szakbizottság;

2. Irodalomtudományi Szakbizottság;
3. Zenetudományi, néprajzi, folklór Szakbizottság;
4. Filozófiai és szociológiai Szakbizottság;
5. Közgazdaságtudományi Szakbizottság;
6. Történelemtudományi Szakbizottság;
7. Művészettörténeti, építőművészeti, régészeti Szakbizottság;
8. Állam- és Jogtudományi Szakbizottság;
9. Pedagógiai Szakbizottság;
10. Földrajzi Szakbizottság;
11. Matematikai Szakbizottság;
12. Fizikai és csillagászati Szakbizottság;
13. Növénytermesztési Szakbizottság;
14. Állattenyésztési és állatorvostudományi Szakbizottság;
15. Agrárökonómiai Szakbizottság;
16. Elméleti orvosi Szakbizottság;
17. Klinikai orvosi Szakbizottság;
18. Gépészeti-kohászati Szakbizottság;
19. Energetikai Szakbizottság;
20. Híradástechnikai, elektronika, automatika-műszer Szakbizottság;
21. Építészeti és Közlekedéstudományi Szakbizottság;
22. Földtudományi Szakbizottság;
23. Szeretlen, analitikai, fizikai-kémiai, technológiai Szakbizottság;
24. Szerves kémiai, élelméztudományi technológiai és gyógyszerészeti Szakbizottság;
25. Általános biológiai Szakbizottság;
26. Kísérleti biológiai Szakbizottság;
27. Pszichológiai Szakbizottság;
28. Hadtudományi Szakbizottság.

(3) A TMB a szükséghez képest új szakbizottságokat alakíthat, vagy a meglevőket összevonhatja.

(4) A szakbizottságok a TMB által megválasztott tudományos fokozattal rendelkező elnökből, titkárból, legalább 10, de legfeljebb 15 tagból állnak. A TMB tagja nem lehet egyidejűleg szakbizottság tagja is. A TMB az egyes szakbizottságok személyi összetételéről az Akadémia illetékes osztályvezetőségének meghallgatása után határoz.

(5) A szakbizottságok elnökének, titkárnak és tagjainak megbízatása 3 évre, illetve az új szakbizottság megalakításáig szól; a TMB indokolt esetben a szakbizottságot vagy annak egyes tagjait a 3 év lejártá előtt is felmentheti megbízatása alól.

10. §.

(1) A szakbizottságok közreműködnek a TMB elé kerülő ügyek előkészítésében. E körben javaslatot tesznek:

- a) a fokozatok odaítélésére, illetve a fokozat megvonására;
- b) az aspiránsok témáira;
- c) a végzett ösztöndíjas aspiránsok elosztására;
- d) a jogszabályban meghatározott felmentések és kedvezmények megadására;
- e) opponensi és előopponensi, aspiránsvezetői díjak kiutalására, illetve az utóbbiak csökkentésére;

f) doktori értekezések további eljárás alá bocsátására, illetve elutasítására;

g) az aspirantúrán kívül benyújtott értekezések előzetes elfogadására, illetőleg elutasítására;

h) az aspiránsok felvételére, illetőleg az erre irányuló kérelem elutasítására, az aspiránsvezetőre, az aspiránsképzési helyre, az aspirantúra megszüntetésére;

i) a kandidátusi illetménykiegészítés megvonására vagy újra folyósítására;

j) aspiránsok és doktorjelöltek külföldi tanulmányútjának engedélyezésére, azok programjára;

k) a TMB által meghatározott más ügyekben.

(2) A szakbizottságok az előkészítő tevékenység körében az alábbi ügyekben közbeeső határozatokat hoznak:

a) a szakmai vizsgák tárgyának és tematikájának megállapítása a TMB által előírt alapelvek szerint;

b) aspiránsfelvételi és bírálóbizottságok megalkotása, a felvételi és kandidátusi vizsgák időpontjának, tárgyainak megállapítása, vizsgák elrendelése;

c) előbírálók és opponensek kijelölése;

d) értekezések nyilvános vitára való bocsátása (beleértve a tézisek jóváhagyását és a korábban letett vizsgák elismerését), a vita időpontjának és helyének megállapítása;

e) az aspiránsok munkaterveinek felülvizsgálása és jóváhagyása.

(3) A szakbizottságok:

a) rendszeresen beszámolnak tevékenységükről a TMB-nek;

b) ellenőrzik a felvételi-, a vizsga- és a bírálóbizottságok tevékenységét;

c) figyelemmel kísérik az aspiránsok és doktorjelöltek szakmai tevékenységét;

d) javaslatokat dolgoznak ki tudományszakuk körében a tudományos utánpótlás rendszerének fejlesztésére.

11. §.

(1) A szakbizottság a hatáskörébe tartozó ügyekben testületként jár el; a szakbizottság két ülése között elnöke, a titkár javaslatára az utólagos beszámolás és jóváhagyás kötelezettsége mellett intézkedhet a következő ügyekben:

a) a nyilvános vita időpontjának és helyének megállapítása;

b) egyes bírálóbizottsági tagok pótlólagos kijelölése;

c) eltérő opponensi vélemények esetén további opponensek kijelölése;

d) aspiránsok munkaterveinek felülvizsgálása és jóváhagyása;

e) aspiráns felvételi bizottságok egyes tagjának pótlása.

Amennyiben az elnök és a titkár között véleménykülönbség van, az ügyet a szakbizottság elé kell terjeszteni.

(2) A szakbizottság ülését az elnök a szükséghez képest, de legalább kéthavonként hívja össze. Az elnök köteles az ülést összehívni a TMB elnökének, titkárnak javaslatára. A napirendre az elnök tesz

javaslatot. A titkár köteles biztosítani az ügyek megfelelő előkészítését.

(3) A szakbizottság ülésén tanácskozási joggal állandóan részt vehetnek a TMB elnöke, titkára, annak az adott tudományszakot képviselő tagja, az MTA megfelelő tudományos osztálya osztályvezetőségének képviselője, Az elnök és a titkár esetenként — ha az ügy eldöntéséhez ez szükséges — szakértőket meghívhat. Az ülésről a résztvevőket értesíteni kell.

(4) A szakbizottság ülésein köteles részt venni — tanácskozási joggal — a TMB Titkárságának illetékes előadója.

(5) A határozatokat általában nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozzák.

(6) A tudományos fokozatok odaítélésével kapcsolatos ügyekben a szavazás titkos.

(7) A szakbizottság elnöke szükség esetén titkos szavazást is elrendelhet. Két vagy több tag javaslatára a titkos szavazást köteles elrendelni.

(8) Az ülésről jegyzőkönyvet kell vezetni, a jegyzőkönyvet a TMB Titkárságának illetékes előadója vezeti, az elnök és a titkár írja alá.

(9) A szakbizottságok e tevékenységükben a tudományos fokozatokra vonatkozó jogszabályokat, valamint az államigazgatási eljárás szabályait alkalmazzák.

A TMB Titkársága

12. §.

(1) A TMB Titkársága az MTA Hivatalának központi osztályaként, az MTA hivatali szerveire vonatkozó adminisztratív, munkaügyi, fegyelmi, gazdasági stb. rendelkezések szerint működik.

(2) A TMB Titkárság a TMB szervezési, gazdasági és nyilvántartási ügyvitelét látja el.

(3) E körben feladata :

a) szervezés terén :

— a TMB és szakbizottságai üléseinek és az ülésre kerülő ügyek előkészítése ;

— jelentések, javaslatok a TMB üléseire ;

— a végzett aspiránsok elhelyezésében való közreműködés ;

— a belföldi és külföldi aspiránsok tanulmányi, szociális,

— valamint munkaügyi és az ezzel összefüggő egyéb ügyeinek intézése ;

— a külföldön tanuló magyar aspiránsok folyóirat ellátásának megszervezése ;

— a külföldön tanuló magyar aspiránsok munkájának ellenőrzése és erről évenként beszámolás a TMB-nek ;

— a TMB döntései ellen benyújtott fellebbezések felterjesztése az MTA Elnökségéhez ;

— a Tárcaközi Elosztó Bizottság üléseinek előkészítése.

b) Pénzügyi téren :

— az ösztöndíjak és egyéb juttatások, a tudományos fokozattal járó illetménykiegészítés, továbbá az aspiránsvezetői díjak, utazási költségek és a TMB egyéb kiadásainak utalványozása és folyósítása ;

— a TMB működéséhez szükséges hitelkerettel való gazdálkodás ;

— a TMB költségvetési tervének összeállítása ;

— a szükséges gazdasági jelentések és beszámolók elkészítése.

c) Ügyviteli téren :

— a TMB és szakbizottságai ülésein a jegyzőkönyv vezetése, a határozatok írásba foglalása és az érdekelteknek való kiküldése ;

— az aspirantúrával és a tudományos minősítéssel kapcsolatos személyi nyilvántartások vezetése ;

— az ösztöndíjas aspiránsok és doktorjelöltek munkakönyveinek kezelése és a szükséges bejegyzések eszközzése ;

— a tudományos fokozatról szóló oklevelek kiállítása,

— ügykezelés ;

— a fegyelmi bizottság ügyvitelének ellátása.

13. §.

(1) A TMB Titkárságának a vezetőjét az Akadémia elnöke — a TMB elnökének és titkárának javaslatára — nevezi ki. A titkárságvezető munkáját közvetlenül a TMB titkárának felügyelete, irányítása és ellenőrzése alatt végzi.

(2) A Titkárság vezetője a TMB titkárának felhatalmazása alapján egyes ügyek elintézését illetően döntési, továbbá kötelezettségvállalási és utalványozási joggal rendelkezik. Államigazgatási hatáskörben — a TMB titkárának irányításával — az az államigazgatási szervek megfelelő vezető munkaköreire érvényes szabályok szerint önálló felelőséggel működik.

(3) A Titkárság vezetője a TMB ülésein tanácskozási joggal vesz részt.

(4) A TMB Titkárságán dolgozó szakelőadók és egyéb munkatársak feladatkörét — a TMB titkárának jóváhagyásával — a Titkárság vezetője állapítja meg, valamint irányítja tevékenységüket.

A TMB fegyelmi bizottsága

14. §.

(1) A TMB a hatáskörébe tartozó fegyelmi ügyek előkészítésére tagjai sorából — állandó jelleggel — 3 tagú fegyelmi bizottságot alakít.

(2) A fegyelmi bizottság feladata a fegyelmi eljárás lefolytatása, javaslattevés, a TMB-nek, illetve titkárának a fegyelmi határozatra, illetőleg a fegyelmi eljárás megszüntetésére.

(3) A fegyelmi bizottság ügyviteli tennivalóit a TMB Titkársága látja el.

Titoktartási kötelezettség

15. §.

(1) A TMB, illetve a szakbizottságok döntéseiről az elnök, a titkár, illetve a TMB Titkársága ad tájékoztatást.

(2) A TMB és a szakbizottságok tagjai harmadik személyek irányában a tanácskozáson elhangzottakról, valamint az eljárás során más módon tudomásukra jutott tényekről nem nyilatkozhatnak.

(3) Amennyiben a TMB vagy a szakbizottság valamely tagja a (2) bekezdésben foglalt kötelezettségét megsérti — amennyiben a cselekmény súlyosabb elbírálás alá nem vonható — a TMB — megfelelő eljárás után — indítványozza a TMB tagság alóli felmentését, illetve a szakbizottsági tagtól megbízatását visszavonja.

2. sz. melléklet a 6/1964 MTA. (A. K. 6.) sz. utasításhoz

A) A filozófia felvételi vizsga követelményei

1. A marxista filozófia alapjainak ismerete.
2. Az alapvető politikai — ideológiai, valamint az alapvető gazdasági kérdésekben való tájékozottság.

3. A szocializmus építésének kérdéseivel foglalkozó alapvető párthatározatok ismerete (pl.: a művelődéspolitikai irányelvek, nacionalizmusra vonatkozó tézisek. VIII. kongresszus határozatai stb.).

Javasolt irodalom:

a) A marxizmus-leninizmus alapjai c. tankönyv filozófiai része.

b) Gropp: A dialektikus materializmus.

B) A kandidátusi filozófia vizsga tematikája és irodalomjegyzéke

I. Filozófiatörténet

1. A filozófia fogalma. A marxista-leninista filozófia tárgya.
2. Az ókori rabszolgatartó társadalom filozófiája.
3. A kapitalizmus keletkezése, korának filozófiája.
4. A polgári filozófia fejlődése a XVI. század végén és a XVII. században.
5. A polgári filozófia fő irányai az angliai kapitalizmus megszilárdulásának és a francia forradalom előkészítésének időszakában.
6. A klasszikus német filozófia.
7. A marxista filozófia keletkezése és fejlődése.

Irodalom:

a) Tudományegyetemek, Közgazdaságtudományi Egyetem, Orvostudományi Egyetem számára:

Kötelező:

Engels: Ludwig Feuerbach... c. munkája.
Lenin: A marxizmus három forrása és három alkotó része.

Filozófiatörténeti szöveggyűjtemény I—II. kötet.

A marxista filozófia alapjai c. tankönyv I—III. fejezete.

Ajánlott:

A filozófia története (Központi Pedagógus Továbbképző Intézet kiadása, 1959).

Sándor Pál: A filozófia története c. jegyzet.

Szigeti József: A filozófia története c. jegyzet.

A filozófia története c. szovjet tankönyv.

b) A műszaki egyetemek, Agrártudományi Egyetem stb. számára:

Kötelező:

Engels: Ludwig Feuerbach... c. munkája.

Lenin: A marxizmus három forrása és három alkotó része.

Elek Tibor: Filozófiatörténeti bevezetés c. jegyzetének szemelvényei.

Ajánlott:

Filozófiatörténeti szöveggyűjtemény I—II. kötet.

A marxista filozófia alapjai c. tankönyv I—III. fejezete.

Elek Tibor: Filozófiatörténeti bevezetés c. egyetemi jegyzet.

II. Dialektikus materializmus

1. A világ anyagsága. Az anyag létezésének módja és létezési formái.

2. Az anyag és a tudat.

3. Az anyagi világ tárgyainak, jelenségeinek egyetemes összefüggése és fejlődése.

A dialektika az egyetemes összefüggésről és fejlődésről szóló tanítása.

4. A dialektika alaptörvényei:

a) Az ellentétek egységének és harcának törvénye.

b) Mennyiségi változások minőségi változásokba való kölcsönös átcsapásának törvénye.

c) A tagadás tagadásának törvénye.

5. A megismerési folyamat dialektikája.

Irodalom:

Kötelező:

Engels: Anti-Dühring. Bevezetés. I. rész. (Filozófia.)

Engels: A természet dialektikája (Szikra, 1952.) részletek.

Lenin: Materializmus és empiriokriticizmus (Szikra, 1949.) vagy Összes Művek 14. köt.

Lenin: A dialektika kérdésében. (A filozófiai füzetek c. kötetben.)

Lenin: Marx Károly.

A marxista filozófia alapjai c. tankönyv IX—X. fejezete.

Lenin: Filozófiai füzetek.

Lenin: Marx—Engels marxizmus.

III. Történelmi materializmus

1. A történelmi materializmus a társadalmi fejlődés törvényeinek tudománya.

2. Az anyagi termelés a társadalmi élet alapja.

3. A termelőerők és a termelési viszonyok dialektikája.

4. A társadalom alapja és felépítménye.

5. Osztályok, osztályharc, állam.

6. A társadalmi forradalom.

7. A társadalmi tudat és formái.

8. A néptömegek és a személyiség szerepe a történelemben.

9. A mai burzsoá filozófia és szociológia fő irányzatai.

Irodalom:

Marx—Engels: A Kommunista Párt Kiáltványa (Vál. Műv. I.).

Marx: A politikai gazdaságtan bírálatához (1. uo.).

Marx—Engels: Levelek (Vál. Műv. II.).

Lenin: Állam és forradalom (Vál. Műv. II. vagy Művei 25. köt.).

Lenin—Sztálin: A vallásról.

Plehanov: A személyiség történelmi szerepének kérdéséhez.

A marxista filozófia alapjai c. tankönyv XI—XIX. fejezete.

Ajánlott:

Engels: A család, a magántulajdon és az állam eredete (Vál. Műv. II.).

Engels: A szocializmus fejlődése az utópiától a tudományig.

Lenin: Kik azok a „népbarátok” (Művei I. köt. 125—202. o.).

3. sz. melléklet a 6/1964/MTA (A. K. 6.) sz. utasításhoz

TUDOMÁNYOS MINŐSÍTŐ BIZOTTSÁG
SZAKBIZOTTSÁGJ E G Y Z Ő K Ö N Y V
az aspiránsfelvételi vizsgáról

1. A pályázó neve:
születési helye: éve hónap nap
anyja neve:
2. A választott tudományág:
3. Az aspiránsképzési téma:
4. A bizottság javaslata: felvétele javasolja*
külföldi ösztöndíjas
külföldi levelező
belföldi ösztöndíjas
belföldi levelező aspirantúrára
a felvételi kérelmet elutasítani
javasolja.
5. A feltett kérdések:
6. Osztályzat és indokolás:
7. Javasolt aspiránsvezető:
8. Az aspiránsképzésre javasolt ország, intézmény:

Budapest, 196.....

A felvételi bizottság tagjai:

1.
2.
3.
4. a felvételi bizottság elnöke.
5.

* A nem kívánt szöveg törlendő.

*

4. sz. melléklet a 6/1964 MTA (A. K. 6.) sz. utasításhoz

TUDOMÁNYOS MINŐSÍTŐ BIZOTTSÁG
SZAKBIZOTTSÁG

Aspiránsi anyakönyvi törzsszám:

ASPIRÁNSI KERETTERV

(Elkészítendő 2 példányban a felvételtől számított 3 hónapon belül)

1. Aspiráns neve:
2. Aspiráns munkahelye:
3. Aspiráns témája:
4. Aspiránsvezető neve:

I.

Vizsgakötelezettségek

	Vizsgakötelezettségek	Vizsga letételének	
		határideje	időpontja
1. Szakvizsga:			
a) főtárgy			
b) kapcsolódó tárgyak			
2. Ideológiai vizsga:			
3. Nyelvvizsgák:			
a) Középfokú áll. nyelvvizsga:			
b) Alapfokú nyelvvizsga:			

II.

Tanulmányok

- 1. Tanulmányozandó speciális szakmai irodalom felsorolása:
- 2. Tanulmányozandó speciális ideológiai irodalom felsorolása (megjelölendő, ha szervezett képzésben vesz részt, az egyetem is, ahol a felkészülés folyik)
- 3. A nyelvi képzés megszervezésének módja (szervezetten egyetemen, az egyetem megjelölésével, önállóan stb.)

III.

A kísérleti (kutató) munka

- 1. A téma kidolgozásához szükséges kísérlet körvonalazása, illetve a feldolgozandó forrásanyag felsorolása vagy körülhatárolása:
- 2. Külföldi tanulmányútra vonatkozó terv (ösztöndíjasok esetében): ország, téma, időpont megjelölése.
- 3. Az értekezés tervezett fejezeteinek felsorolása és elkészítésének határideje:

4. Az aspiránsvezető véleménye: aspiráns aláírása.

5. A szakbizottság véleménye: az aspiránsvezető aláírása.

..... aláírás.

✱

5. sz. melléklet a 6/1964. MTA (A. K. 6.) sz. utasításhoz

TUDOMÁNYOS MINŐSÍTŐ BIZOTTSÁG

ASPIRÁNSI BIZONYÍTVÁNY

A Tudományos Minősítő Bizottság bizonyítja, hogy
 aki helységben év hó
 napján született, anyja neve:
 19..... szeptember 1-től augusztus 31-ig tudományszakban
 aspiránsi tanulmányokat folytatott. Vizsgakötelezettségeit az aláb-
 biak szerint teljesítette.

tárgya:	A vizsga eredményei:	időpontja:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

A fentiek alapján 19.....-ig kandidátusi értekezést nyújthat be, vizsgák letétele nélkül.
 A fentiek alapján kandidátusi értekezést — mint szervezett aspiránsképzésben részt nem vett pályázó — nyújthat be.

Budapest, 19.....

✱

..... a TMB titkára.

8. sz. melléklet a 6/1964. MTA (A. K. 6.) sz. utasításhoz

TUDOMÁNYOS MINŐSÍTŐ BIZOTTSÁG

Értesitem, hogy a Tudományos Minősítő Bizottság
 ülésén a

 című értekezése alapján Önt a
 tudományok kandidátusává (doktorává) nyilvánította.

Kandidátusi (doktori) illetménykiegészítésének folyósításáról 19.....-től
 kezdődően intézkedtem.

Kandidátusi (doktori) oklevelét 2 hónapon belül kapja meg.

Budapest, 196.....

.....
 a Tudományos Minősítő Bizottság titkára.

Index 25105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 3700 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61257, közületi 61066. Évi előfizetési díj 48,— Ft

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. MÁJUS 22

TARTALOM

Személyi rész	61
Az Akadémia elnökének utasításai	7/1964 MTA (A. K. 7.)
Közlemény	8/1964 MTA (A. K. 7.)
A dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos kérdések szabályozásáról	64
A Magyar Tudományos Akadémia 1964. évre jóváhagyott beszámoló rendszerének bevezetéséről	70
A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárának fogadásairól	79

Személyi rész

A Magyar Tudományos Akadémia 1964. április 24-én tartott CXXIV. közgyűlése újraválasztotta, illetőleg megválasztotta az Akadémia elnökségét.

Az Akadémia Elnökségének tagjai a közgyűlés választása után:

elnök: *Rusznayk István*

alelnökök: *Hevesi Gyula*
Ligeti Lajos
Manninger Rezső
Novobáczky Károly
Jánossy Lajos
Erdei Ferenc

főtítkár: *Erdey-Grúz Tibor*

főtítkárhelyettesek: *Szabó Imre*,
a főtítkár állandó helyettese és

Kónya Albert

választott elnökségi tagok:

Budó Ágoston
Gegesi Kiss Pál
Molnár Erik
Bognár Géza
Hajós György
Szádeczky-Kardoss Elemér
Zambó János

A Magyar Tudományos Akadémia 1964. április 24-én tartott CXXIV. közgyűlése új rendes, levelező és tiszteleti tagokat választott.

Az új rendes, levelező és tiszteleti tagok a közgyűlés választása után:

rendes tagok: *Tamás Lajos*
Nemes Dezső
Szabó Zoltán
Vargha László
Dudich Endre

levelező tagok: *Láng Géza*
Polinszky Károly
Vas Károly
Donhoffer Szilárd
Farkas Gábor

tiszteleti tagok: *B. Sirendeb*
G. Herzberg
T. Csernokolev
N. Stubbe
E. O. Heady
W. Olszak
L. Krasztanov
Gábor Dénes
K. Mothes
J. Roche

Jutalmazások

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége *Erdei Ferenc* akadémikusnak azokért a kimagasló eredményekért, amelyeket mint az Akadémia főtítkára a tudományszervezés és a szaktudománya területén elért,

akadémiai aranyérmét

adományozott.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége a kiemelkedő tudományos eredmények elismeréséül ez évi közgyűlésén kiosztotta az *akadémiai jutalmakat*.

Az akadémiai jutalom I. fokozatában és a vele járó 10 000 Ft-os jutalomban részesült:

Deme László tudományos munkatárs,
Károly Sándor tudományos munkatárs,
Farkas Vilmos tudományos munkatárs,
Imre Samu tudományos munkatárs,
B. Lőrinczy Éva tudományos munkatárs,
H. Molnár Ilona tudományos munkatárs,
Ruzsiczki Éva tudományos munkatárs,
Szépe György tudományos munkatárs,
Temesy Mihály tudományos munkatárs és
S. Hámori Antónia tudományos munkatárs a mai magyar nyelv rendszere, leíró nyelvtan I–II. kötet c. munka elkészítéséért; ez a munka a szakemberek véleménye szerint igen jól szolgálja az anyanyelvi közműveltséget, valamint a különféle fokú magyartanítás és nyelvtani kutatás fejlesztését, ezenkívül a külföldi nyelvészek számára is hozzáférhetővé tette nyelvünk sajátos jelenségeit;

Mendöl Tibor egyetemi tanár, a földrajzi tudományok kandidátusa a „Település földrajz” c. több évtizedes kutatómunkáját összefoglaló monográfiájáért; különösen értékesé teszi a munkát, hogy a szerző a föld különféle településjelenségeinek feltárására, elemzésére, a materialista világnézet szellemében tett kísérletet; hasonló méretű és széles körű áttekintés eddig a nemzetközi irodalomban is csak kettő látott napvilágot;

Neugebauer Tibor, a fizikai tudományok doktora, az ELTE Elméleti Fizikai Intézet egyetemi tanára a kettős frekvenciával történő fényszórással foglalkozó dolgozataiért, amelyek a világon a szakirodalomban először mutattak rá a kettős frekvenciával való fényszórás felléptének elméleti lehetőségeire és ennek kísérleti úton történő bebizonyítására;

Dr. Knoll József egyetemi tanár, a Budapesti Gyógyszertani Intézet igazgatója, az orvostudományok doktora az általa kialakított aktív reflexelmélet kidolgozásáért, valamint az általa felfedezett, elméletileg nagy perspektívájú cellulin előállításáért;

Nagy Ferenc, a kémiai tudományok doktora, a Központi Kémiai Kutató Intézet igazgatóhelyettese a folyadékfázisú kontakt-katalitikus hidrogénezési folyamatok mechanizmusának felderítése terén elért igen jelentős és nemzetközileg elismert eredményeiért.

Az akadémiai jutalom II. fokozatában és a vele járó 8000 Ft-os jutalomban részesült:

Beér János egyetemi tanár, a jogtudományok doktora „A helyi tanácsok kialakulása és fejlődése Magyarországon 1945–1960-ig” c. monográfiájáért; a munka a magyar népi demokratikus állam, ezen belül különösen a helyi szervek kialakulásának és fejlődésének első hazai átfogó tudományos feldolgozása;

Fuchs László egyetemi tanár, a matematikai tudományok doktora „A modern algebra” területén elért eredményeiért; az Akadémiai Kiadónál második angol nyelvű kiadásban jelent meg „Abel-féle csoportok” c. nagy sikert elért könyve, továbbá a közelmúltban jelent meg a „Parciálisan rendezett algebrai rendszerek” c. könyve, szintén angol nyelven;

Böjtös Zoltán, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, a martonvásári Mezőgazdasági Kutató Intézet tudományos főmunkatársa a lucernanemesítés és a lucerna biológiájának kutatása területén elért kiemelkedő eredményeiért; az általa előállított Mv. Synalfa lucerna másfél évtizedes korszerű munkahipotézisen alapuló kitaró nemesítési munka eredménye;

Dr. Bálint Péter egyetemi tanár, az orvostudományok doktora a shock-vese kialakulásának patomechanizmusára vonatkozó újabb vizsgálataiért és a vesekeringés területén folyó kutatásaiért;

Dr. Rauss Károly egyetemi tanár, a pécsi Mikrobiológiai Intézet igazgatója, az orvostudományok doktorát és munkatársai

Dr. Kétyi Iván adjunktus,

Dr. Konthor Tivadar tanársegéd,

Dr. Vertényi Adél tanársegéd és

Dr. Vörös Sándor tanársegéd, az enterális baktériumok antigénszerkezetének, antigénkémiajának és immunmechanizmusának mintegy 10 éves tanulmányozásában elért eredményeiért;

Bajáki László tudományos főmunkatárs,

Löffler László tudományos munkatárs,

Szentay Endre tudományos segédmunkatárs,

Borka József tudományos munkatárs,

Szepesi János tudományos munkatárs,

Járdán Kálmán tudományos segédmunkatárs, az Automatizálási Kutatólaboratórium munkakollektívájának tagjai, akik egy analóg rendszerű autodines, automatikus fordulatszám szabályozást dolgoztak ki széles fordulatszám szabályozási lehetőséggel és rendkívül nagy pontossággal; az autodin szabályozás technikai viselkedése lényegesen eltér a szokásos villamos hajtásokban eddig alkalmazott gépektől, ezért mind elméletben, mind gyakorlatban új megoldásokat kellett kidolgozniuk, amihez széles körű alapkutatásra és alkalmazott kutatásra volt szükség;

Szittner Antal tudományos munkatárs,

Szépe Ferenc tanszékvezető docens és

Halász Ottó a műszaki tudományok kandidátusa, a ragasztott acélszerkezetek, valamint a vékony falú és könnyű acélszerkezetek kapcsolatainak, erőjátékának, szelvényeinek és erőtanú viselkedésének területén végzett elméleti és kísérleti kutatómunkájukért és az ipar számára is nagy jelentőségű feszültségoptikai és modellkísérletekért;

Török Tibor egyetemi tanár, a kémiai tudományok doktora az emissziós spektroszkópia, spektrográfia és a spektrometria hazai bevezetése, az új szinképelemző módszerek kidolgozása, valamint a spektroszkópiai műszerek kifejlesztése területén elért, nemzetközileg is elismert kiemelkedő tudományos eredményeiért;

Banga Ilona a biológiai tudományok doktora, egyetemi docens az elastolitikus enzimek egyes

komponenseinek szétválasztása és azok hatásmechanizmusának vizsgálata terén elért kiemelkedő eredményeiért, amely módszerek nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy főleg kötőszövetekből felépült elasztikus artériák kémiai és morfológiai szerkezete és funkciója közötti összefüggésbe fiziológiás és patológias körülmények között betekintést nyerhessünk;

Mihályi Ferenc a biológiai tudományok kandidátusa, a TTM Állattár vezetője a szinantrop légykutatásban és a magyarországi malária és csípőszúnyog kutatásban elért kimagasló eredményeiért; ez utóbbira vonatkozó könyve „Magyarország csípőszúnyogjai” 1963-ban jelent meg.

Az akadémiai jutalom III. fokozatában és a vele járó 6000 Ft-os jutalomban részesült:

Falvy Zoltán a zenetudományok kandidátusa, tudományos munkatárs és

Mezei László az irodalomtudományok kandidátusa, tudományos munkatárs a Codex Albensis kiadott XII. század eleji kéziratos énekeskönyv, Magyarország legrégebb zenei emlékének felfedezéséért, szöveg- és írástörténeti problémáinak megoldásáért, valamint a Codex helyének kijelöléséért a magyar és európai zenetörténetben;

Herman József egyetemi tanár, a nyelvtudományok kandidátusa „Az alárendelő kötőszók neolatin rendszerének kialakulása” c. könyvéért, amelyet 1963-ban adtak ki német nyelven; a mű a beszélt népi latin nyelv szempontjából megválogatott és kritikailag értékelt forrásanyagra támaszkodva kutatja fel és mutatja be azt a bonyolult nyelvtörténeti folyamatot, amely az alárendelő kötőszók eredeti latin rendszerétől vezet el a neolatin nyelvek új típusú kötőszó rendszeréhez;

Györfly György a történettudományok kandidátusa, tudományos munkatárs „Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza” c. monográfiájáért; a munka 15 vármegye helységeire vonatkozó adatokat ismertet történeti kialakulásuktól a XIV. század közepéig; a munka hézagpótló a további gazdasági, társadalmi és művészettörténeti kutatásokhoz;

Vayer Lajos egyetemi tanár, a művészettudományok doktora „Masolino és Róma” c. könyvéért; a munka a hazai reneszánsz kutatásban úttörő jelentőségű, és nagy érdeklődésre tarthat számot nemcsak a konkrét feltárt anyaga miatt, hanem az elemzés feldolgozási módszere miatt is;

Jánossy Ferenc, az Országos Tervhivatal csoportvezető főmérnöke „A gazdasági fejlettség mérhetősége” c. könyvéért, amely újszerűen és sokoldalúan közelítette meg azt a problémát, hogy a különböző országok gazdasági fejlettség szempontjából hogyan mérhetők egymáshoz;

Szabó Árpád, a Matematikai Kutatóintézet tudományos főmunkatársa, az irodalomtudományok doktora az antik matematika történetének kutatásában elért jelentős eredményeiért; vizsgálatai választ adnak arra a kérdésre, hogyan vált a matematika deduktív tudománnyá, hogyan alakultak ki a görög matematika axiomatikus alakjai, fényt derítettek továbbá a görög matematikának

a görög dialektikával való összefüggésére; munkássága széles nemzetközi visszhangot váltott ki;

Szabó Ferenc, a Központi Fizikai Kutató Intézet főosztályvezetője a reaktorfizikai kutatások területén végzett kiemelkedő tudományos munkájáért, különös tekintettel a szerves hűtő- és lassítóanyagok sugárzással szembeni ellenállóképességének tanulmányozására szolgáló reaktor-hurokkal végzett kutatómunka irányításáért és a vizsgálatokban való aktív és hathatós tevékenységéért;

Ádám András a fizikai tudományok kandidátusa, a KFKI Laboratóriumának vezetője a gyors-neutron spektrométer kidolgozásáért, valamint a gyors-neutron spektroszkópiái vizsgálatok terén elért jelentős eredményeiért;

Dr. Endes Pongrác egyetemi tanár, a debreceni Kórbonctani Intézet igazgatója, az orvostudományok kandidátusa a vese juxtaglomerális apparatusának morfológiája és patofiziológiája terén elért kutatásaiért;

Dr. Stark Ervin az orvostudományok kandidátusa, a Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet igazgatóhelyettese a hipofízis-mellékvesekéregrendszer működését szabályozó mechanizmusok, valamint a mellékvesekéreg-hormonok szerepét a kísérletesen létrehozott patológias folyamatokban végzett vizsgálatokban elért eredményeiért;

Dr. Lapis Károly, az orvostudományok kandidátusa, egyetemi tanár, az Orvostovábbképző Intézet Kórbonctani Tanszékének vezetője a kemoterápiás szerek okozta ultrastrukturális változások terén tett alapvető kutatásaiért és megállapításaiért, valamint a pajzsmirigy indukált daganatainak morfogenezisére vonatkozó vizsgálataiért;

Sviszt Pál, a fizikai tudományok kandidátusa, a MŰFI tudományos munkatársa és

Kovács Pál tudományos munkatárs a ZnS egykristályok növekedési viszonyainak sikeres tisztázásáért és a nagyméretű, tiszta optikai vizsgálatokhoz alkalmas kristályok előállításáért;

Forrai Sándor, a műszaki tudományok kandidátusa, tudományos munkatárs és

Patvaros József tudományos munkatárs a bányászati üzemek külszíni objektumainak optimális elhelyezési és összevonási megoldása terén elért eredményeiért, valamint a bányavágatok hálózatának racionális telepítése területén elért kiváló eredményeiért;

Soós László, a földrajztudományok kandidátusa, tudományos főmunkatárs a mikrofelületek reflexiójának meghatározására kidolgozott új módszeréért; e módszer segítségével olyan reflexiók, valamint abszorpciós mikrospektrofotometriai eljárás nyert kidolgozást, amelynek segítségével az adott mikroszkópos felületeknek más módszerrel el nem végezhető szerkezeti vizsgálatai váltak lehetővé;

Beck Mihály, a kémiai tudományok doktora, tudományos főmunkatárs a komplexek által kifejlesztett katalitikus hatások tanulmányozása terén elért kiemelkedő eredményeiért; vizsgálatai demonstrálták az ún. oxigénhordozó komplexek katalitikus hatását a molekuláris oxigénnel lefolyó oxidációs reakciókban;

Dévay József, a kémiai tudományok doktora, egyetemi docens a váltóáramnak az elektro-folyamatokra kifejlesztett hatásának, valamint a váltó-

áramnak hidrogén túlfeszültségre, az egyenáram eloszlására és az elektrolitikus korrózióra kifejtett hatásának sokoldalú és eredményes vizsgálata során elért elméleti és kísérleti eredményeiért;

Thoma Andor a TTM Embertani Tára muzeológusa „A Homo sapiens kibontakozása” c. monográfiájáért, amelyben a modern evolúciós genetika, paleontológia, valamint a kibernetika fogalomrendszerét használva a teljes ősemberi leletanyagot összehasonlító morfológiai és biometriai elemzésnek vetette alá, és eredményeit szintézisbe hozta a prehistóriai adatokkal;

Jankó Béla, a biológiai tudományok kandidátusa, tudományos munkatárs,

Kárpáti István, a biológiai tudományok kandidátusa, tudományos munkatárs,

Kárpáti Istvánné tudományos munkatárs,

Kovács Margit tudományos munkatárs, a biológiai tudományok kandidátusa és

Précsényi István tudományos munkatárs, akik 1963-ban a terepviszonyok között is alkalmas új termisztoros elektromos mikroklímamérő műszerekkel folyamatosan végzett mérésorozatokkal lényegesen előbbre vitték a löszerdős-sztyepp tölgyesek, ártéri erdők, hegyi tölgyes és bükkös erdők mikroklíma viszonyainak feltárását;

Salamon Jenő, a neveléstudományok kandidátusa, egyetemi docens „Gyermekek gondolkodása a cselekvésben” c. könyvéért; a könyv mind a pedagógiai elmélet, mind a pszichológiai kutatások számára olyan áttekintést biztosít, amely a hazai pedagógiai és pszichológiai kutatásokat közvetlenül segíti, és témája szorosan kapcsolódik a szocialista iskolareform ügyéhez;

Dr. Kozma Béla, az Országos Meteorológiai Intézet munkatársa, a fizikai tudományok kandidátusa a szél erősségének és a szél nyomásának számszerű előjelzése, továbbá az ehhez kapcsolódó légnyomás térbeli eloszlásának és a csapadék mennyiségének kapcsolatára irányuló kutatása terén elért, nemzetközi viszonylatban is figyelemreméltó eredményeiért.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 7/1964. MTA (A. K. 7.) számú

ut as í t á s a

a dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos kérdések szabályozásáról

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1963. évi 34. számú törvényerejű rendelete, a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 39/1963. (XII. 26.) számú rendelete, valamint a Szakszervezetek Országos Tanácsának 2/1963. (XII. 26.) SZOT számú szabályzata alapján a biztonságos munkakörülmények megteremtésére a dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos kérdések szabályozásának végrehajtására a Közalkalmazottak Szakszervezetével egyetértésben az alábbi utasítást adom ki.

Az utasítás hatálya kiterjed a Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alá tartozó, azokra a tudományos kutató intézetekre, kutató csoportokra, kutató laboratóriumokra, továbbá az Aka-

démiai Könyvtárra, vállalatokra és egyéb költségvetésből gazdálkodó szervekre (a továbbiakban: intézet), ahol a tudományos kutatás jellege megkívánja a munkavédelem intézményes megszervezését, a biztonságos munkakörülmények megteremtését.

Az utasítás egységes szerkezetben közli a Munka Törvénykönyve (a továbbiakban: Mt.) VIII. fejezetét, a Mt. 6/A. §-át, a Munka Törvénykönyve végrehajtási rendeletét (a továbbiakban: Mt. V.), valamint a Szakszervezetek Országos Tanácsának Szabályzatát (a továbbiakban: SZOT Szab.), továbbá az Akadémia elnökének utasítását (a továbbiakban: Vh. ut.).

Az egészséges és biztonságos munka feltételei

Üzemek létesítése, üzemeltetése

Mt. 82. §. Új létesítményt (épületet, gépet, berendezést stb.) létrehozni, üzembe helyezni, meglevőt áthelyezni, korszerűsíteni, hosszabb szüneteltetés után újból üzembe helyezni, továbbá új gyártási eljárást bevezetni, valamint gyártási eljárásban korábban nem használt anyagot felhasználni csak az egészséges és biztonságos munkavégzés biztosítása esetén szabad. Az egészséges és biztonságos munkavégzés biztosítása érdekében előzetes vizsgálat és hozzájárulás is előírható.

Mt. V. 155. §. A Mt. 82. §-ában meghatározott felülvizsgálatot és hozzájárulást a Szakszervezetek Országos Tanácsa — egészségügyi vonatkozásban az egészségügyi miniszter a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — írhatja elő.

SZOT Szab. 1. §. (1) A felülvizsgálat lefolytatása, illetőleg ennek eredményétől függően, a hozzájárulás megadása végett meg kell küldeni:

a) az illetékes szakszervezeti központ vezetőségének elnökségéhez a 45/1961. (XII. 9.) Korm. számú rendelet értelmében program készítésre kötelezett beruházások programját és azokat a kiviteli terveket, amelyeket a program felülvizsgálata során a szakszervezet meghatároz, továbbá az új üzemek, épületek típusterveit, valamint a sorozatgyártásra kerülő gépek, berendezések terveit.

b) A szakszervezet területileg illetékes munkavédelmi felügyelőjéhez (15. § (2) bekezdés) az a) pontban fel nem sorolt létesítmények, gépek, berendezések általa meghatározott terveit.

(2) A szakszervezet területileg illetékes munkavédelmi felügyelőjének (15. § (2) bekezdés) hozzájárulására van szükség az új létesítmények üzembe helyezéséhez, továbbá a meglévő létesítmények esetében az áthelyezés, korszerűsítés és a szüneteltetés követő üzemeltetés megindításához is. A szakszervezeti bizottság hozzájárulása kell a vállalaton belül egyes gépek, berendezések üzembe helyezéséhez, áthelyezéséhez stb.

(3) Ha a vállalatnál korábban nem alkalmazott gyártási eljárás vagy anyag bevezetésére, illetőleg felhasználására kerül sor, a bevezetés előtt erről a szakszervezeti bizottságot értesíteni kell. Hozzájárulásra azonban csak akkor van szükség, ha az értesítést követő 48 órán belül ilyen értelmű választ ad.

(4) Azokban az esetekben, amikor az (1)–(3) bekezdés alapján az említett szakszervezeti szervek

hozzájárulására van szükség, a tervek kivitelezését, illetőleg az üzemeltetést megkezdeni csak a hozzájárulás megadása esetén szabad.

SZOT Szab. 2. §. (1) Az 1. § értelmében felülvizsgálatra, illetőleg hozzájárulásra feljogosított szakszervezeti szervek, a program, valamint a terv beérkezésétől, illetőleg a megkereséstől számított 15, illetve 50 millió forintot meghaladó beruházás esetén 30 nap alatt kötelesek a hozzájárulás kérdésében dönteni. Ha az illetékes szakszervezeti szerv e határidőn belül nem nyilatkozik, e körülményt hozzájárulásnak kell tekinteni.

(2) A hozzájárulás megtagadása esetén

a) a szakszervezetek elnökségének döntése ellen a Szakszervezetek Országos Tanácsához;

b) a munkavédelmi felügyelő döntése ellen a 17. §. (2) bekezdés szerint;

c) a szakszervezeti bizottság döntése ellen a területileg illetékes szakszervezeti szerv elnökségéhez 15 napon belül bejelentéssel lehet élni. A bejelentésre annak beérkezésétől számított 15 napon belül a választ meg kell adni.

Ez ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

Vh. ut. 1. §. (1) Új létesítmény (intézet, kísérleti üzem, laboratórium, műhely stb.) beruházási programjának és a kiviteli tervek készítésénél, a meglévő üzemszerkesztés áthelyezésénél, korszerűsítésénél, az elektromos gépek (készülékek) és a berendezések felszerelésénél, áthelyezésénél az intézeteknek az érvényben levő rendeletek, szabványok előírásait továbbá a Tudományos Kutató Intézetek Baleset-elhárítási és Egészségvédelmi Óvrendszabályaiban foglalt rendelkezéseket kell alkalmazniuk.

(2) Új létesítmények üzembe helyezéséhez, továbbá meglévő létesítmények esetében az áthelyezés, a korszerűsítés és a szüneteltetést követő üzemeltetés megindításához a SZOT Szab. 1. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján meg kell hívni a területileg illetékes szakszervezeti szerv — Budapestén a Közalkalmazottak Szakszervezete, vidéken a Szakszervezetek Megyei Tanácsa — képviselőjét.

Az előző bekezdésben meghatározott feladatok szakszerű elvégzése érdekében az intézet vezetője gondoskodik a munkavédelmi előírások érvényesítéséről. A beruházási programot és a kivitelezési terveket előzetes jóváhagyás, illetőleg észrevételezés céljából a Közalkalmazottak Szakszervezete Központja Munkavédelmi Osztályának kell megküldeni.

(3) A kisebb átalakítások, gépek (készülékek) üzembe helyezéséhez a helyi szakszervezeti bizottság munkavédelmi felügyelőjének hozzájárulását kell kikérni.

Szociális és egészségügyi ellátás

Mt. 83. §. (1) A dolgozók részére a vállalatoknál az előírásoknak megfelelően öltöző, mosdó, fürdő, valamint egyéb szociális és egészségügyi helyiségeket kell létesíteni és fenntartani.

(2) A vállalat igazgatója köteles biztosítani, hogy a munkahelyek, valamint az (1) bekezdésben említett helyiségek tiszták és rendezettek legyenek.

(3) A vállalat igazgatója, ha a munkakörülmények indokolják, köteles tisztálkodási eszközökről és szerekéről gondoskodni.

Mt. V. 156. §. A Mt. 83. § (3) bekezdésben meghatározott juttatás feltételeit — az egészség-

ügyi miniszter a Szakszervezetek Országos Tanácsa irányelvei alapján — a miniszter a szakszervezetekkel egyetértésben szabályozza.

SZOT Szab. 3. §. (1) Az öltöző, mosdó, fürdő, valamint az egyéb szociális és egészségügyi helyiségek létesítésére vonatkozó előírásokat a Tervezési Irányelvek szociális és egészségügyi előírásai határozzák meg. Új üzemek (rekonstrukciók, üzem-bővítések) esetében e létesítmények előkészítését, az üzembe állítás időpontját biztosítani kell.

(2) A meglévő létesítményeknél az (1) bekezdésben említett előírások szintjének elérésére — az adott anyagi lehetőségeken belül — a miniszter a szakszervezettel egyetértésben intézkedjen.

Mt. 84. §. Minden olyan vállalatnál, ahol azt a munka jellege vagy egyéb körülmények szükségessé tesz, biztosítani kell, hogy a dolgozók egészségügyi ellenőrzés alatt álljanak.

Mt. V. 157. §. (1) A Mt. 84. §-ában említett vállalatok körét az egészségügyi miniszter a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben határozza meg. Az egészségügyi ellenőrzést az üzemi egészségügyi szolgálat látja el.

(2) A üzemi egészségügyi szolgálat megszervezéséről és felügyeletéről az egészségügyi miniszter gondoskodik.

SZOT Szab. 4. §. A Mt. 85. § (4) bekezdése alapján eltiltott dolgozónak a munkavégzés nélkül eltöltött időre — az Mt. 68. § (2) bekezdés szerint — munkabér nem fizethető.

Vh. ut. 2. §. (1) Új, illetőleg átépítésre kerülő intézeteknél a Tervezési Irányelvek szociális és egészségügyi előírásai szerint kell gondoskodni a létesítendő szociális és egészségügyi helyiségek kialakításáról. A meglévő intézetekben a szociális és egészségügyi előírásokkal kapcsolatos hiányok megszüntetéséről az éves beruházási, költségvetési és felújítási tervekben kell gondoskodni.

(2) Az intézet dolgozói részére munkahelyenként az általános tisztálkodási feltételeknek megfelelő eszközöket kell biztosítani. A juttatás feltételeit és módját az érvényes rendelkezések alapján az intézet vezetője a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben állapítja meg.

Védőintézkedések

Mt. 85. §. (1) Ha a dolgozó egészségét vagy testi épségét a munka végzése során fenyegető veszélyt a munkaszervezés, illetőleg a technológia megváltoztatása vagy egyéb intézkedés (pl. munkahely elköltöztetés) útján kiküszöbölni nem lehet, a vállalat igazgatója ennek elhárítására megfelelő védőintézkedéseket köteles tenni. Ez történhet védőberendezés alkalmazásával, illetve védőöltözet biztosításával, valamint védőétel és védőital juttatásával.

(2) Az (1) bekezdés szerinti védőintézkedés foganatosítása helyett pénzbani megváltást fizetni nem szabad.

(3) Ha a dolgozó biztonságát vagy egészségét fenyegető veszély megszűnt, a szükségtelenné vált védőintézkedést meg kell szüntetni.

(4) Ha a dolgozó az (1) bekezdés alapján előírt és részére biztosított védőberendezést, védőeszközt stb. figyelmeztetés ellenére nem használja, a munkavégzéstől el kell tiltani.

Mt. V. 158. §. (1) Az egyes munkahelyeken alkalmazandó védőberendezéseket, valamint az egyéni védőeszközöket és védőfelszereléseket — ha erről az óvórendszabály vagy egyéb jogszabály nem rendelkezik — a vállalat igazgatója a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben határozza meg. A Szakszervezetek Országos Tanácsa az egészségügyi miniszterrel — a felügyelete alá tartozó területen a miniszter a szakszervezettel — egyetértésben egyes védőberendezések alkalmazását, illetve egyes egyéni védőeszközök, illetőleg védőfelszerelés-fajták juttatását elrendelheti.

(2) A védőöltözet juttatásának rendjét a munkügyi miniszter az egészségügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával, a védőétel és védőital juttatásának szabályait pedig az egészségügyi miniszter, a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben állapítja meg.

Vh. ut. 3. §. (1) A tudományos kutató intézetek balesetelhárítás és egészségvédelmi óvórendszabályában előírt védőruha, védőeszközök használata és védőintézkedések betartása minden dolgozóra nézve kötelező.

(2) Ha a dolgozó az egészségügyi óvórendszabályban előírt és az intézet által biztosított védőeszközöket az illetékes vezető figyelmeztetése ellenére nem használja, az intézet vezetője köteles ellene fegyelmi eljárást lefolytatni.

(3) Azt a dolgozót, aki az előző bekezdésben foglaltak ellenére is elhanyagolja a védőeszközök használatát, végső sorban a munkavégzéstől is el kell tiltani. Ez utóbbi esetben — a munkavégzés nélkül eltöltött időre — munkabér nem jár.

Alkalmaztatási és foglalkoztatási előfeltételek

Alkalmazási tilalom, előzetes és időszakos orvosi vizsgálat

Mt. 86. §. (1) A dolgozó, ha betegsége vagy testi fogyatékosága egyes munkakörök ellátásánál fokozott baleseti veszélyt idézhet elő vagy közegészségügyi szempontból káros lenne, ilyen munkakörben történő alkalmazását, illetőleg foglalkoztatását meg kell tiltani. Ha pedig a munka végzése a dolgozó egészségére vagy testi épségére károsodással járhat, alkalmaztatását, illetőleg foglalkoztatását előzetes orvosi vizsgálat eredményétől kell függővé tenni.

(2) Ha a körülményekre tekintettel a dolgozó egészségét veszély fenyegeti, valamint ha a forgalom biztonsága vagy egyéb közérdek megkívánja, a dolgozót meghatározott időközönként orvosi vizsgálatra kell küldeni. A vizsgálaton részt vett dolgozó további foglalkoztatása felől a vizsgálat eredményétől függően kell intézkedni. Ha a dolgozó a vizsgálaton figyelmeztetés ellenére saját hibájából nem vesz részt, a további munkavégzéstől el kell tiltani.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott orvosi vizsgálatok díjtalanok. Az azokon való részvétel miatt a dolgozót anyagi kár nem érheti.

Mt. V. 159. §. Azokat az eseteket, amikor a dolgozó foglalkoztatása tilos, továbbá azokat, amikor előzetes vagy időszakos orvosi vizsgálat szükséges, az egészségügyi miniszter az érdekelt miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Taná-

csával egyetértésben határozza meg. Az orvosi vizsgálatok lefolytatásának rendjét az egészségügyi miniszter szabályozza.

SZOT Szab. 5. §. A Mt. 86. §. (2) bekezdése alapján eltöltött dolgozónak a munkavégzés nélkül eltöltött időre — a Mt. 68. §. (2) bekezdése szerint — munkabér nem fizethető.

Vh. ut. 4. §. (1) Azoknál az intézeteknél, ahol az egyes munkakörök ellátása fokozott baleseti veszélyt idézhet elő, vagy közegészségügyi szempontból káros, a dolgozót a felvétel előtt és meghatározott időközönként időszakos orvosi vizsgálatra kell kötelezni. Azokat a munkaköröket, amelyekben a dolgozókat előzetes vagy időszakos orvosi vizsgálatnak kell alávetni, illetőleg azokat, amelyek közegészségügyi szempontból károsak, az igazgató a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben — a helyi tanács egészségügyi osztálya felkérésére adott javaslata alapján — állapítja meg. Ugyanez vonatkozik a vizsgálati időszakok meghatározására is. A sugárveszéllyel járó munkakörökben foglalkoztatott dolgozókat ilyen orvosi vizsgálatra havonta kell kötelezni.

(2) Azokat a dolgozókat, akik az előző bekezdésben előírt orvosi vizsgálatnak nem vetik alá magukat, az intézmény igazgatója az előzetes figyelmeztetés és felelősségre vonás után szükség szerint a munkavégzéstől is eltilthatja.

Egészségvédelmi és balesetelhárítási oktatás

Mt. 87. §. (1) Annak érdekében, hogy a dolgozók az egészséges és biztonságos munkavégzés szabályait már a munkaviszonyba lépés előtt megismerhessék, ezeket a képzés során — az oktatási intézmény jellegének megfelelően — oktatni kell.

(2) A vállalatnak gondoskodnia kell arról, hogy a dolgozó az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó — munkájával összefüggő — szabályokat elsajátítsa. Ennek megtörténte előtt a dolgozót csak közvetlen felügyelet mellett szabad foglalkoztatni.

(3) Biztosítani kell, hogy azok a dolgozók, akiknek munkája kihat az egészséges és biztonságos munkakörülmények megteremtésére, az erre vonatkozó szabályokat elsajátítsák, és abból vizsgát tegyenek. A vizsga letétele előtt a dolgozót ilyen munkakörben önállóan foglalkoztatni nem szabad.

Mt. V. 160. §. A Mt. 87. §. (1) bekezdésében meghatározott egészségvédelmi és balesetelhárítási oktatás módját az oktatási intézmény felett felügyeletet gyakorló miniszter az egészségügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben szabályozza.

Mt. V. 161. §. A Mt. 87. §. (2)–(3) bekezdésében meghatározott oktatást munkaidő alatt kell végrehajtani.

SZOT Szab. 6. §. Az egyes munkakörökben oktatásra kerülő munkavédelmi ismereteket, az oktatás idejét, módját és az oktatásban részesültek nyilvántartásának rendjét a szakszervezettel egyetértésben a miniszter határozza meg. A miniszter által valamely szakmára meghatározott munkavédelmi oktatás anyagát kell alapul venni a népgazdaság bármely területén, az abban a szakmában munkát végző dolgozók oktatása során.

SZOT Szab. 7. §. (1) Az oktatást szemléltető eszközök (film- és egyéb propaganda anyagok stb.) felhasználásával is eredményessé kell tenni.

(2) Az oktatás lefolytatása során gondoskodni kell arról, hogy a dolgozó az ismeretek gyakorlati alkalmazását elsajátítsa.

SZOT Szab. 8. §. (1) A munkába állításkor történő oktatás esetén kívül oktatásban kell a dolgozót részesíteni a más munkára beosztás előtt és a munkavégzés körülményeinek jelentős változása esetén is. Meg kell ismételni az oktatást, ha a dolgozó — a miniszter által a szakszervezettel egyetértésben meghatározott — hosszabb szünet után áll ismét munkába.

(2) Az oktatás anyagáról a dolgozót be kell számoltatni, és annak megtörténtét, a dolgozó közvetlen felettesének az erre szolgáló nyilvántartáson minden esetben aláírásával kell igazolni.

(3) Biztosítani kell a dolgozók munkavédelmi ismeretekből szükséges továbbképzését. Ennek során gondoskodni kell a korábban oktatott tárgy ismétlődő oktatásáról is.

SZOT Szab. 9. §. (1) A miniszter a szakszervezettel egyetértésben a (2) bekezdésben megjelölt irányelvek figyelembevételével határozza meg a Mt. 87. §. (3) bekezdése alá tartozó munkaköröket.

(2) Egészségvédelmi és biztonsági vizsgát kell tenniük:

a) a műszaki, műszaki-tervezői munkakörben foglalkoztatott dolgozóknak;

b) az egészségre és testi épségre veszélyt jelentő munkaterületeken csoportvezetői és ennél magasabb beosztású dolgozóknak;

c) a saját vagy mások testi épségét különösen veszélyeztető munkakörben dolgozóknak.

(3) A miniszter a szakszervezettel egyetértésben határozza meg a vizsga anyagát és a vizsgáztatás rendjét. Elrendelheti azt is, hogy a dolgozók a munkavédelmi ismeretekből történt továbbképzés anyagából is vizsgát tegyenek.

SZOT Szab. 10. §. Ha a dolgozó a Mt. 87. §. (2) és (3) bekezdésében előírt oktatáson figyelmeztetés ellenére nem vesz részt, illetőleg a vizsgát nem teszi le, a munkakörében történő további munkavégzéstől el kell tiltani. A munkától eltiltott dolgozó részére a munkavégzés nélkül eltöltött időre — a Mt. 68. §. (2) bekezdés szerint — munkabér nem fizethető.

SZOT Szab. 11. §. A dolgozó részére a munkavédelmi oktatás, illetőleg a vizsga letétele miatt kieső időre átlagkereset (Mt. 140. §) jár.

Vh. ut. 5. §. (1) Az intézet igazgatója köteles gondoskodni arról, hogy az intézet dolgozói a balesetelhárításra és az egészségvédelemre vonatkozó, a speciális szakterületekre tartozó óvórendszabályokat és a munkavédelmi utasítás rájuk vonatkozó részét kellően elsajátítsák. Az intézet dolgozóit ezért munkába állítás vagy új munkakörbe helyezés esetén balesetelhárítási és egészségvédelmi oktatásban kell részesíteni.

(2) A tudományos kutató intézmények dolgozói közül mindazokat oktatásban kell részesíteni, akik balesetveszéllyel járó, illetőleg egészségre ártalmas munkakörben dolgoznak.

(3) Az Akadémia felügyelete alá tartozó vállalatok dolgozóit az iparág szerint illetékes miniszternek az érdekelt szakszervezettel egyetértésben

kiadott Tudományos Kutató Intézetek Balesetelhárítási és Egészségvédelmi Óvórendszabályaiban foglalt rendelkezések figyelembevételével kell oktatásban részesíteni, és az általuk kiadott oktatási anyagot kell oktatni.

(4) Az intézet igazgatója jelöli ki — kellő szakismerettel rendelkező dolgozók közül — azt a személyt, akinek feladata az egyes munkakörökben szükséges munkavédelmi vagy egészségügyi oktatás. Intézetenként az oktatásban részesültekről nyilvántartást kell vezetni.

Az egészséges és biztonságos munkakörülmények megteremtése

Mt. 88. §. (1) Az egészséges és biztonságos munkakörülmények megvalósítása, illetőleg az ezzel kapcsolatos feladatok elvégzésének megszervezése, valamint a megfelelő szervezet létrehozása a vállalat igazgatójának kötelessége. Ennek keretében tervszerűen javítania kell a munkavégzés körülményeit, és ha szükséges, a jogszabályi előírások megtartásán túlmenően is köteles minden rendelkezésre álló intézkedést megtenni a dolgozó egészségét és biztonságát fenyegető veszélyek elhárítására.

(2) A vállalatra vonatkozó terveknek tartalmazniuk kell az egészséges és biztonságos munkakörülmények megteremtéséhez szükséges eszközöket.

(3) A vállalat igazgatója az egészséges és biztonságos munkavégzés érdekében szükséges teendők végrehajtásáról meghatározott időközönként megtartott szemlén maga is köteles meggyőződni.

(4) A dolgozók kötelesek az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályokat megtartani és a balesetek, valamint a foglalkozási megbetegedések elhárításában egyébként is tevékenyen részt venni.

SZOT Szab. 12. §. (1) Minden vállalatnál, ahol a munka végzése baleset (foglalkozási betegség) vagy más egészségi károsodás veszélyével jár, a vállalat igazgatója — saját felelősségének érintetlenül hagyása mellett — az üzem jellegének megfelelő biztonsági és üzemegészségügyi képzettségű személyt (személyeket) köteles a biztonsági feladatok vállalaton belüli ellátására, illetőleg irányítására kijelölni (pl. biztonsági megbízott, munkavédelmi iroda). Erre vonatkozólag a miniszter a szakszervezettel egyetértésben rendelkezik.

(2) A vállalat igazgatója a biztonsági feladatok ellátására kijelölt személyek feladatait is köteles egyidejűleg meghatározni.

SZOT Szab. 13. §. (1) A munkakörülmények tervszerű fejlesztése során fel kell használni a korszerű munkaszervezési, biztonságtechnikai, egészségügyi eszközöket, eljárásokat:

a) a termelőeszközök (gépek, berendezések stb.) baleseti veszélyeit kizáró vagy csökkentő műszaki feladatok megoldására a nehéz testi munkák, baleseteket okozó kézi munkafolyamatok gépesítésének fokozására;

b) a biztonságtechnikai és üzemegészségügyi követelményeket kielégítő munka- és üzemszervezési feladatok megoldására, az egészségre nem ártalmas gyártási-technológiai folyamatok megteremtésére, a zsúfoltság megszüntetésére, a munkahelyek fűtésének, szellőztetésének, világításának stb. megjavítására;

c) az üzemi higiéniai követelmények (ivóvíz, öltöző, mosdó, WC. stb.) javítására, illetve az egészségügyi, szociális helyiségek korszerűsítésére.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak megvalósítására a vállalat (éves és távlati) terveiben kell a szükséges intézkedéseket meghatározni.

SZOT Szab. 14. §. (1) A szemlének ki kell terjednie az épületek, gépek, berendezések, a termelési technológiai eljárások, munka- és üzemszervezés, biztonságtechnikai és üzemegészségügyi helyzetnek vizsgálatára; továbbá a balesetelhárítási és egészségvédelmi szabályoknak a dolgozók foglalkoztatása során történő magatartásának ellenőrzésére.

(2) A szemle során észlelt hiányosságokat írásban (jegyzőkönyvben, munkavédelmi naplóban) rögzíteni kell; ennek során meg kell jelölni a hiányosságok kiküszöbölését szolgáló intézkedést, az annak foganatosításáért felelős személyek nevét és a megvalósítás határidejét.

(3) A szemle megtartásának rendjét az (1) és (2) bekezdésben nem érintett kérdésekben (milyen időközönként kell megtartani, ki vegyen azon részt stb.) a miniszter a szakszervezettel egyetértésben határozza meg.

Vh. ut. 6. §. (1) Az intézet vezetője — személyes felelőssége érintetlenül hagyása mellett — köteles a balesetelhárítási és egészségvédelmi teendők ellátására biztonsági megbízottat kijelölni. Ezzel a feladattal lehetőleg megfelelő szakismeretekkel rendelkező személyt kell megbízni, aki ezt a fő hivatású munkája mellett látja el.

(2) Az intézet vezetője az egész intézetre kiterjedő biztonsági szemlét — az utasítás *mellékletében* feltüntetett időszakonként — köteles elrendelni. A szemlén részt vesz az igazgató megbízottja, a biztonsági megbízott, továbbá a szakszervezeti bizottság képviselője.

Az egészséges és biztonságos munkakörülmények megvalósításával kapcsolatos feladatok irányítása, összehangolása

Mt. 89. §. (1) Az egészséges és biztonságos munkakörülmények megvalósításával kapcsolatos feladatok végrehajtásának irányítása és összehangolása — a törvény és a Minisztertanács által kiadott rendelkezések keretei között — a Szakszervezetek Országos Tanácsának jogkörébe tartozik.

(2) Az egészséges és biztonságos munkakörülmények megteremtésének megszervezése és irányítása a felügyelete alá tartozó vállalatoknál a miniszter feladata.

Vh. ut. 7. §. A Magyar Tudományos Akadémia feladata:

a) a felügyelete alá tartozó intézetek vonatkozásában a munkavédelem összefogása és elvi irányítása;

b) az intézetek által készített munkavédelmi beszámolók értékelése, a baleseti statisztika kidolgozása és elemzése, továbbá a szükséges intézkedések kiadása.

Az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó rendelkezések megtartásának ellenőrzése

Mt. 90. §. (1) Az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartását rendszeresen ellenőrizni kell.

(2) Az ellenőrzés megszervezése és irányítása a Szakszervezetek Országos Tanácsának jogkörébe tartozik.

(3) Az Egészségügyi Minisztérium és más állami szervek jogszabályban meghatározott körben végzik az ellenőrzés szervezését és irányítását.

(4) Az ellenőrzést végző szerveket külön jogszabály által meghatározott körben intézkedési és pénzbírság kiszabási jog illeti meg.

Mt. V. 162. §. (1) A Szakszervezetek Országos Tanácsa által meghatározott szakszervezeti ellenőrző szerv tagja (továbbiakban: munkavédelmi felügyelő):

a) a felügyelete alá tartozó vállalatoknál bármely időben — minden külön engedély nélkül — ellenőrzést tarthat,

b) a vállalat igazgatóját az észlelt hiányosságok záros határidőn belüli megszüntetésére kötelezheti,

c) az egészségvédelmi és biztonsági szabályok megszegésével, illetőleg az előírt balesetelhárítási és egészségvédelmi oktatás mellőzésével foglalkoztatott egyes dolgozók további foglalkoztatását megtilthatja,

d) a dolgozót közvetlenül fenyegető veszély elhárításáig a vállalat (üzemrész, gép stb.) működésének felfüggesztését elrendelheti,

e) az egészségvédelmi és biztonsági szabályok megszegéséért — ide értve a túlmunkára vonatkozó szabályok megsértésének esetét is — felelős dolgozóval szemben 3000 forintig terjedő pénzbírságot szabhat ki,

f) kezdeményezheti büntető vagy fegyelmi eljárás lefolytatását.

(2) A Szakszervezetek Országos Tanácsa határozza meg, hogy az (1) bekezdésben biztosított jogkör a szakszervezeti ellenőrző szervezeten belül hogyan oszlik meg.

(3) A munkavédelmi felügyelő a tudomására jutott állami titok és hivatali titok megőrzéséért a büntetőjogi rendelkezések szerint felelős.

(4) A vállalat igazgatója köteles a munkavédelmi felügyelőnek az ellenőrzés érdekében szükséges felvilágosítást megadni, iratot vagy egyéb anyagot rendelkezésére bocsátani.

SZOT Szab. 15. §. (1) A *Mt. V. 162. §. (1)* bekezdésében meghatározott jogokat:

a) a szakszervezeti munkavédelmi főfelügyelő teljes egészében gyakorolhatja;

b) a szakszervezeti munkavédelmi felügyelő azzal a korlátozással gyakorolhatja, hogy az általa kiszabható pénzbírság összege nem haladhatja meg az 1500 forintot;

c) a társadalmi munkavédelmi felügyelő azzal a korlátozással gyakorolhatja, hogy felfüggesztést [az (1) d) pont] csak egyes gépekre és berendezésekre rendelhet el, és pénzbírságot csak 200 forint erejéig szabhat ki;

d) a szakszervezeti bizottság társadalmi munkavédelmi felügyelője azzal a korlátozással gyakorolhatja, hogy felfüggesztést [az (1) d) pont] csak egyes gépekre és berendezésekre rendelhet el, pénzbírságot pedig egyáltalán nem szabhat ki.

(2) A munkavédelmi felügyelő illetékessége arra a vállalatra terjed ki, amely a munkavédelmi felügyelőt irányító szakszervezeti szerv illetékességi körébe tartozik.

SZOT Szab. 16. §. Ha a Mt. 162. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott követelmények megszegése a vállalatnak felróható okból következik be, és a munkavédelmi felügyelő azért tiltja el a dolgozót a munkavégzéstől, részére az emiatt kiesett időre az átlagkeresetet kell a vállalatnak megtérítenie. Ellenkező esetben a dolgozó részére — a Mt. 68 §. (2) bekezdésének megfelelően — munkabér nem fizethető.

Mt. V. 163. § (1) Ha a 162. § (1) bekezdés d) pontja alapján a munkavédelmi felügyelő az egész üzem vagy ennek egy része működésének felfüggesztését rendelte el, a miniszter írásbeli utasítással a felfüggesztést feloldhatja. Erről és ezzel kapcsolatosan foganatosított intézkedésekről azt a szakszervezeti szervet, amelyhez a felfüggesztést elrendelő munkavédelmi felügyelő tartozik, egyidejűleg értesíteni kell.

(2) A munkavédelmi felügyelő intézkedése ellen a vállalat igazgatója, illetőleg a pénzbírsággal sújtott dolgozó bejelentéssel élhet a Szakszervezetek Országos Tanácsa által meghatározott szakszervezeti szervnél. A bejelentésnek — a pénzbírság kiszabása miatti bejelentés esetét kivéve — az intézkedés végrehajtására nincs halasztó hatálya.

(3) A jogerősen kiszabott pénzbírságot a vállalat köteles a dolgozó munkabéréből levonni. Ha a levonásra nincs mód, a hátralékos összeget adók módjára kell behajtani. A pénzbírságból befolyt összeg felhasználásáról a Szakszervezetek Országos Tanácsa intézkedik.

SZOT Szab. 17. §. (1) Ha a munkavédelmi felügyelő a vállalat igazgatóját munkavédelmi hiányosságok megszüntetésére hívja fel (Mt. V. 162. § (1) bekezdés b) pont), az igazgató a felhívásban foglaltak végrehajtására tett intézkedésről a végrehajtásra megjelölt határidőt követő 8 napon belül köteles a felügyelőt írásban értesíteni.

(2) A munkavédelmi felügyelő intézkedése ellen (Mt. V. 168. § (1) bekezdés b) és c) pont) a vállalat igazgatója, illetőleg a pénzbírsággal sújtott dolgozó 15 napon belül ahhoz a szakszervezeti szervhez élhet bejelentéssel, amelyhez a munkavédelmi felügyelő tartozik. Ha a szakszervezeti szerv a bejelentéssel egyetért, a munkavédelmi felügyelő intézkedését újabb 15 napon belül módosítja, vagy hatályon kívül helyezi, ellenkező esetben az intézkedés végérvényessé válik.

SZOT Szab. 18. §. A pénzbírság címén befolyt összeget 10.116—7/2. számú munkavédelmi bírság számlára kell befizetni, és munkavédelmi propagandára kell felhasználni. A felhasználás módját a Szakszervezetek Országos Tanácsa határozza meg.

Mt. 91. §. A vállalatnál bekövetkezett balesetek, továbbá az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok egyéb megsértésének körülményeit minden esetben ki kell vizsgálni, és intézkedni kell az azokat előidéző okok megszüntetéséről, valamint a felelősségre vonásról.

Mt. V. 164. §. (1) A kivizsgálás, valamint a balesetek és a foglalkozási megbetegedések bejelentésének rendjét a Szakszervezetek Országos Tanácsa az egészségügyi miniszterrel egyetértésben szabályozza.

(2) Az üzemi balesetek statisztikai nyilvántartásának és adatszolgáltatásának rendjét a Központi Statisztikai Hivatal elnöke, az egészségügyi minisz-

terrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben szabályozza.

SZOT Szab. 19. §. A balesetek kivizsgálásának és bejelentésének rendjére a 2/1962. (III. 10.) Eü. M. számú rendeletben foglaltakat kell továbbra is alkalmazni.

Mt. 92. §. (1) Az anyagi ösztönző rendszerek meghatározása, valamint a kitüntetések feltételeinek megállapítása során figyelemmel kell lenni arra, hogy ezek is előmozdítsák az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályokból folyó kötelezettségek teljesítését.

(2) Attól a dolgozótól, akit az egészséges és biztonságos munkakörülmények megvalósítása terén szándékos vagy gondatlan mulasztás terhel — a miniszter által a szakszervezettel egyetértésben kiadott irányelveknek megfelelően — az egyébként járó prémium, valamint nyereségrészesedés egészben vagy részben megvonható. Ez a dolgozó más irányú felelősségre vonását nem érinti.

Vh. ut. 8. §. A balesetek okainak kivizsgálását, továbbá a balesetekkel és a munkavédelemmel kapcsolatos adatszolgáltatást a hatályos jogszabályok szerint kell teljesíteni.

Óvórendszabály

Mt. 6/A. §. (1) Az egészséges és biztonságos munkavégzésre vonatkozó részletes szabályokat elsősorban a balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabályokban kell meghatározni.

(2) Az óvórendszabályokat minden vállalatra kiterjedően (Általános Balesetelhárító és Egészségvédő Óvórendszabály) vonatkozóan kell kiadni.

(3) Az óvórendszabály kiadásának rendjét és alkalmazásának körét a Szakszervezetek Országos Tanácsa az egészségügyi miniszterrel egyetértésben határozza meg.

SZOT Szab. 20. §. (1) Az Általános Balesetelhárító és Egészségvédő Óvórendszabályt az egészségügyi miniszterrel egyetértésben a Szakszervezetek Országos Tanácsa adja ki.

(2) A szakmai balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabályt a szakszervezettel egyetértésben az a miniszter adja ki, akinek felügyelete alá tartozó területen a legtömegesebben fordul elő a szakma körébe tartozó tevékenység. Olyan esetben, ha nem egyértelmű, hogy valamely szakmai óvórendszabály kiadására mely miniszter jogosult, azt a Szakszervezetek Országos Tanácsa határozza meg. A szakmai óvórendszabály kiadásához az egészségügyi miniszter és a Szakszervezetek Országos Tanácsa jóváhagyása szükséges. A szakmai óvórendszabály előírásait a szakmába tartozó tevékenység során a népgazdaság bármely területén alkalmazni kell.

(3) Ha az óvórendszabály vagy annak egy rendelkezése egyes gépekre, berendezésekre, a technológiára stb. csak eltéréssel alkalmazható, ehhez a felmentést az óvórendszabály kiadására jogosult miniszter a szakszervezettel egyetértésben adja meg. A felmentésről azonban értesíteni kell az Egészségügyi Minisztériumot és a Szakszervezetek Országos Tanácsát is.

Egyéb esetekben a felmentéshez az egészségügyi miniszter és a Szakszervezetek Országos Tanácsa hozzájárulása is kell. A felmentés alkalmával meg

kell határozni azt is, hogy az óvórendszabályok előírása helyett milyen feltételek megtartásával kell biztosítani az egészséges és biztonságos munkavégzést.

SZOT Szab. 21. §. Ez a szabályzat 1964. április hó 1. napján lép hatályba.

Vh. ut. 9. §. (1) A tanszéki kutató munkában részt vevő akadémiai dolgozók biztonságos munkakörülményei megteremtésére, továbbá egészségük és testi épségük védelmével kapcsolatos kérdések szabályozására a munkahely szerint illetékes miniszternek az érdekelt szakszervezettel egyetértésben kiadott utasítása az irányadó.

(2) Amennyiben a Tudományos Kutató Intézetek Balesetelhárítási és Egészségvédelmi Óvórendszabályaiban foglalt egyes rendelkezések ezen utasítással ellentétes intézkedéseket tartalmaznak, úgy az utóbbi vonatkozásában az utasítás rendelkezései az irányadóak.

(3) Ez az utasítás 1964. április hó 1-én lép hatályba.

Budapest, 1964. április 22.

Rusznayk István s. k.
elnök

Melléklet a 7/1964. MTA (A. K. 7.) számú utasításhoz

Sorszám	Intézmény megnevezése	Balesetv. megbizott fő	Biztonsági szemle tartása **
1.	Akadémia Hivatala	1	3
2.	Nyelvtudományi Intézet	—	—
3.	Irodalomtörténeti Intézet	—	—
4.	Népzene-kutató Csoport	1	3
5.	Bartók Archivum	—	—
6.	Történettudományi Intézet	—	—
7.	Közgazdaságtudományi Intézet	—	—
8.	Állam- és Jogtudományi Intézet ..	—	—
9.	Földrajztudományi Kutató Csoport ..	—	—
10.	Dunántúli Tudományos Intézet ...	—	—
11.	Filozófiai Intézet	—	—
12.	Régészeti Kutató Csoport	1	—
13.	Szociológiai Kutató Csoport	—	—
14.	Atommag Kutató Intézet	1*	1
15.	Matematikai Kutató Intézet	1	3
16.	Csillagvizsgáló Intézet	1	3
17.	Elméleti Fizikai Kutató Csoport ..	—	—
18.	Napfizikai Kutató Csoport	1	3
19.	Számítástechnikai Központ	1*	1
20.	Mezőgazdasági Kutató Intézet ...	1*	3
21.	Talajtani és Agrokémiai Kut. Int.	1*	3
22.	Állategészségügyi Kutató Intézet ..	1	3
23.	Agrárgazdasági Kutató Intézet ...	1	3
24.	Kísérleti Orvostudományi Kut. Int.	1*	3
25.	Mikrobiológiai Kutató Lab.	1	3
26.	Műszaki Fizikai Kutató Intézet ...	1*	1
27.	Geodéziai és Geofiz. Kut. Lab. ...	1	3
28.	Geokémiai Kutató Laboratórium ..	1	3
29.	Olajbányászati Kutató Laboratórium	1	3
30.	Automatizálási Kutató Intézet	1	3
31.	Ipargazdasági Kutató Csoport	—	—
32.	Központi Kémiai Kutató Intézet ...	1*	1
33.	Sztereo-kémiai Kutató Csoport	1	3
34.	Műszaki Kémiai Kutató Labor. ...	1*	1
35.	Kémiai-Szerkezeti Kutató Labor. ..	1*	1
36.	Genetikai Intézet	1	3
37.	Biológiai Kutató Intézet	1	3
38.	Biokémiai Intézet	1	3
39.	Botanikai Kutató Intézet	1	3
40.	Gyermeklélektani Intézet	1	3

Sorszám.	Intézmény megnevezése	Balesetv. megbizott fő	Biztonsági szemle tartása **
41.	Műszerügyi Szolgálat	1	3
42.	Kutatási Ellátási Szolgálat	1	3
43.	Akadémiai Könyvtár	1	3
44.	Mezőgazd. Kut. Int. Gazdasága ...	1*	3
45.	Akadémiai Nyomda	1*	3
46.	Kutatási Eszközöket Kivitelező Vállalat	1*	3
47.	Mátraházai tudós üdülő	1***	3
48.	Balatonvilágosi tudós üdülő	1***	3
49.	Balatonszabadi hivatali üdülő ...	1***	3
50.	Visegrádi hivatali üdülő	1***	3
51.	Balatonalmádi tudós üdülő	1***	3

Megjegyzés:

* Az intézeti balesetvédelmi megbizott mellett az intézet nagyságától és jellegétől függően szükséges plusz fő

** havonként

*** gondnok személyében

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 8/1964. MTA (A. K. 7.) számú

u t a s í t á s a

a Magyar Tudományos Akadémia 1964. évre jóváhagyott beszámolórendszerének bevezetéséről

A Központi Statisztikai Hivatal elnökének utasítása, a társhatóságok, valamint a Magyar Tudományos Akadémia adatigénye alapján összeállított és 1964. évre jóváhagyott beszámolórendszer bevezetésére az alábbiakban intézkedem:

1. A Magyar Tudományos Akadémia osztályai, az Akadémia felügyelete alá tartozó intézetek és vállalatok, valamint az akadémiai támogatásban részesülő intézmények részére az 1964. évi beszámolórendszer a *melléklet* szerint közzéteszem.

2. A beszámoló elkészítésére kötelezett szervek a jelentéseket a kitöltési utasításoknak megfelelően, az előírt határidőre kötelesek megküldeni az adatkérő szerv részére.

3. Az itt közzétett beszámolóktól eltérő vagy más adatot közölni csak a KSH, illetve az Akadémia által külön kiadott utasításoknak megfelelően lehet.

4. Az előírt beszámolójelentések formanyomtatványait — a kitöltési utasítással együtt — az adatkérő szervek közvetlenül küldik meg az egyes jelentésekben érdekelt szervek részére.

5. A beszámolórendszer közzétételével kapcsolatban felhívom a figyelmet, hogy a statisztikai adatszolgáltatással kapcsolatos kötelezettségek megszegése esetén az állami statisztikáról szóló 1952. évi VI. törvényben, az 1955. évi 17. törvényerejű rendeletben, valamint a 24/1961. sz. Kormányrendeletben foglalt büntető, illetve szabálysértési rendelkezések kerülnek alkalmazásra.

6. Ezen utasítással egyidejűleg a 3/1963. MTA (A. K. 3.) sz. utasítás hatályát veszti.

Budapest, 1964. április 13.

Rusznayk István s. k.
elnök

A Magyar Tudományos Akadémia 1964. évre jóváhagyott beszámoló rendszere

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervek				Engedélyezés száma
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést			
				mely szervnek	milyen határidőre	hány példány- ban	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
			A) A Központi Statisztikai Hivatal adatigénye				
1.	Termékjelentés	havonként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Területi Igazgatóságának MNB fióknak MTA Terv- és Pénzügyi Titkárság Vállalati Osztályának KSH Ipari és Beruházási Főosztályának	Tárgyhót követő hó 4.	1 1 1 2	16.358/1958.
2.	Termelési és létszám jelentés	havonként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Területi Igazgatóságának MNB Fióknak MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Ipari és Beruházási Főosztályának	Tárgyhót követő hó 4.	1 1 1 2	17.111/1961.
3.	Munkabér és munkaóra jelentés	havonként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Területi Igazgatóságának MNB fióknak MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Ipari és Beruházási Főosztályának	Tárgyhót követő hó 12.	1 1 1 2	16.721/1959.
4.	Termelési jelentés	havonként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Területi Igazgatóságának MNB fióknak MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Ipari és Beruházási Főosztályának	Tárgyhót követő második hó 2.	1 1 1 2	17.258/1962.
5.	Munkanorma teljesítési jelentés a negyedév középső hónapjáról	negyedévenként	Akadémiai Nyomda	KSH Területi Igazgatóságának MNB fióknak MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Ipari és Beruházási Főosztályának	Tárgynegyedév utolsó hónapjá- nak 20-án	1 1 1 2	17.082/1960.
6.	Jelentés a külkereskedelemnek átadott termékekről	negyedévenként	Akadémiai Kiadó Akadémiai Nyomda KUTESZ Mezőgazdasági Kut. Int. Gazd.	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának MNB fióknak	A beszámolási negyedévet kö- vető hó 10.	1 1 1	17.109/1961.
7.	Jelentés a külkereskedelemnek 1964 negyedévben át- adott termékekről	negyedévenként	MTA. Terv- és Pénzügyi Titkár- ság Vállalati Osztálya	KSH Külkereskedelmi Osztályának	A tárgynegyedévet követő hónap 15.	1	17.158/1961.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervek				Engedélyezés száma
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést			
				mely szervnek	milyen határidőre	hány példány- ban	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
8.	Értékesítési jelentés	negyedévenként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Területi igazgatóságának MNB fióknak MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Ipari és Beruházási Főosztályának	Tárgynegyedévet követő hó 25.	1 1 1 —	17.112/1961.
9.	Ipartelepi jelentés	negyedévenként	KUTESZ	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának	Tárgynegyedévet követő hó 20-a	1 1	17.556/1963.
10.	Tervteljesítési jelentés	negyedévenként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Területi Igazgatóságának	Tárgynegyedévet követő hó 25.	1	17.556/1963.
11.	Jelentés az ipari nettó termelői árak 1963—1964. január 1-i változásairól	évenként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Ipari és Beruházási Főosztályának	1964. január 19.	1 1 2	17.259/1962.
12.	Jelentés az ipari értékesítési árak, valamint az anyagárak 1962—1963. évi változásairól	évenként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Ipari és Beruházási Főosztályának	1964. április 10.	1 1 2	17.260/1962.
13.	Munkaügyi adatok 1964 október hónapról	évenként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Ipari és Beruházási Főosztályának	1964. október 31.	2 1 1	17.553/1963.
14.	1963. évi éves iparstatisztikai beszámolójelentés	évenként	KUTESZ	KSH Ipari és Beruházási Főosztályának MTA TPT Vállalati Osztályának	1964. április 1.	2	16.723/1959.
15.	1963. évi éves gépipari statisztikai jelentés	évenként	KUTESZ	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Ipari és Beruházási Főosztályának	1964. április 1.	1 1 1	17.589/1963.
16.	Anyagfelhasználási beszámoló jelentés	havonként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Anyag Osztályának OT Nehézipari Főosztályának Országos Energiagazdálkodási Hatóságnak MTA TPT Vállalati Osztályának	Tárgyhót követő hó 8.	1 1 1 1	16.636/1959.
17.	Anyagellátási beszámoló jelentés	negyedévenként	Akadémiai Nyomda	KSH Anyagosztályának OT Anyaggazdálkodási Főosztályának OT Nehézipari Főosztályának Országos Energiagazdálkodási Hatóságnak MNB fióknak MTA TPT Vállalati Osztályának	Tárgynegyedévet követő hó 12.	1 1 1 1 1 1	16.212/1963.

18.	Villamosenergia felhasználási beszámolójelentés	havonta	KUTESZ Akadémiai Nyomda	KSH Anyagosztályának MTA TPT Vállalati Osztályának	Tárgyhót követő hó 12.	1 1	16.213/1957.
19.	Összefoglaló jelentés az állami iparvállalatok részére	negyedévenként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	A terület szerint illetékes kerületi pártbizottságoknak MTA TPT Vállalati Osztályának	Tárgynegyedévet követő hó 12.	1 1	53/20/1961.
20.	1—02 Jelentés a földterületről 1964. V. 31.	évenként	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának	1964. június 4.	1	17.667/1963.
21.	2—01 Jelentés a növénytermelésről	évente kétszer	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. június 4. 1965. január 4.	1—1	17.353/1962.
22.	2—02 Jelentés az elcsépeelt mennyiségről	időszakos	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. július 16. 1964. augusztus 1. 1964. augusztus 16. 1964. szeptemb. 1. 1964. szept. 16.	1—1	17.362/1962.
23.	2—04 Zárójelentés a kalászosok cséplési eredményéről	évente	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. szept. 20.	1	17.354/1962.
24.	2—05 Zárójelentés az 1964. évi őszi vetésekről	évente	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. december 5.	1	17.355/1962.
25.	2—06 Jelentés az öntözésről	évente	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. október 20.	1	17.364/1962.
26.	2—07 Jelentés a trágyázásról	félévenként	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. július 5. 1965. január 5.	1—1	17.633/1963.
27.	2—08 Jelentés a kukorica termeléséről	évente	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. őszén	1	17.239/1961.
28.	3—03 Jelentés a szőlő, gyümölcs telepítésről és kivágásról	évente kétszer	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. június 4. 1964. december 15.	1—1	17.676/1963.
29.	3—11 Jelentés a gyümölcssterelésről és felhasználásáról	évente	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. december 5.	1	17.702/1963.
30.	3—12 Jelentés a szőlő-, komló termeléséről és felhasználásáról	évente	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. december 5.	1	17.677/1963.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervek				Engedélyezés száma
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	a beszámolójelentést			
				mely szervnek	milyen határidőre	hány példányban	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
31.	4—07 Negyedéves jelentés az állami gazdaságok gépesítéséről	negyedéves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	Tárgynegyedévet követő hó 20.	1	17.680/1963.
32.	4—08 Éves jelentés az állami gazdaságok gépesítéséről	évente	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1965. január 20.	1	17.681/1963.
33.	5—01 Jelentés az állatállományról korcsoportonként	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. április 10.	1	17.683/1963.
34.	5—02 Jelentés a június 30-i állatállományról	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. július 10.	1	17.684/1963.
35.	5—03 Jelentés a szeptember 30-i szarvasmarha és sertésállományról	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. október 10.	1	17.685/1963.
36.	5—04 Jelentés a december 31-i szarvasmarha és sertésállományról	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1965. január 10.	1	17.686/1963.
37.	5—05 Jelentés az állatállomány változásáról	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1965. január 15.	1	17.687/1963.
38.	5—08 Jelentés a juhtej, a gyapjútermelésről és méhészetéről 1964. év	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1965. január 15.	1	17.644/1963.
39.	5—13 Jelentés a hizlalásról és az ellések, születések számáról	negyedéves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	Tárgynegyedévet követő hó 10.	1	17.688/1963.
40.	5—14. Jelentés az állatvásárlásról és értékesítéséről	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1965. január 10.	1	17.689/1963.

41.	5—15 Jelentés a tojástermelésről és felhasználásáról	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1965. január 10.	1	17.690/1963.
42.	5—16 Jelentés a keltetőgépek kihasználásáról	negyedéves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	Tárgynegyedévet követő hó 10.	1	17.492/1963.
43.	5—17 Jelentés az épületek, férőhelyek számáról	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1965. január 15.	1	17.486/1963.
44.	5—19 Jelentés a tejtermelésről és felhasználásról	negyedéves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	Tárgynegyedévet követő hó 10.	1	17.693/1963.
45.	5—20 Jelentés a termény és takarmánykészlet változásáról	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1965. január 15.	1	17.497/1963.
46.	6—07 Jelentés a munkások és alkalmazottak létszámmegoszlásáról 1964. szeptember havi keresetük szerint	éves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. október 15.	1	17.627/1963.
47.	6—09 Jelentés a felső- és középfokú iskolai végzettségű szakemberekről, a szak- és betanított munkásokról (nem teljeskörű, csak reprezentatív felvétel)	évente	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	1964. év második fele	1	17.695/1963.
48.	6—10. Jelentés az állami gazdaságok munkaügyi adatairól	negyedéves	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának KSH Mezőgazdasági Főosztályának	Tárgynegyedévet követő hó 16.	1	17.697/1963.
49.	Újítási és találmányi jelentés	féléves	a) Akadémiai Kiadó Akadémiai Nyomda KUTESZ Mezőgazdasági Kut. Intézet Gazdasága	MTA Jogügyi Csoportjának	1964. aug. 1. 1965. február 1.	1—1	17.110/1961.
			b) MTA. Jogügyi Csoportja	Országos Találmányi Hivatalnak	1964. aug. 15. 1964. aug. 15.	1—1	17.110/1961.
50.	Munkaügyi adatok	negyedéves	Akadémiai Kiadó	KSH Területi Igazgatóságának MTA TPT Vállalati Osztályának	Tárgynegyedévet követő hó 15.	2 2	16.800/1959.
51.	Állami vállalatok, szervek, intézmények, valamint szervezetek tulajdonában lévő gépjárművek üzemeltetése 1963. évben	éves	Magyar Tudományos Akadémia (Központi gk. előadó) MTA felügyelete alá tartozó gépkocsival rendelkező szervek	KSH Közlekedés és Posta Osztályának KPM Autófelügyeletnek	1964. február 5.	1 1	16.030/1957.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervek				Engedélyezés száma
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	A beszámolójelentést			
				mely szervnek	milyen határidőre	hány példány- ban	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
52.	Aspiránsok statisztikai kérdőíve	éves	Tudományos Minősítő Bizottság	KSH Kultúrstatistikai Osztályának	Tárgyétet követő február 28.	1	17.226/1961.
53.	Jelentés a külföldi kultur- és sportkapcsolatokról	éves	MTA. Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya	KSH Kultúrstatistikai Osztályának	Tárgyétet követő január 25.	1	15.768/1957.
54.	Jelentés a tudományos és szak- könyvtárak tevékenységéről 1963. évben	éves	a) MTA. összes tudományos és szakkönyvtárral rendelkező intézete b) MTA. Könyvtára	MTA Könyvtárának, mint hálózati központ- nak KSH Kultúrstatistikai Osztályának	Tárgyétet követő január 15. Tárgyétet követő február 15.	2 1	17.596/1963.
55.	Beszámolójelentés a tudományos kutató intézet 1963. évi fonto- sabb statisztikai adatairól	éves	a) MTA összes kutató intézete b) MTA tudományos osztályok c) MTA Terv- és Beruházási Osztály	MTA illetékes tudományos osztályainak útján MTA Terv- és Beruházási Osztálynak KSH Kultúrstatistikai Osztálynak	1964. márc. 31. 1964. április 15.	1 2	17.619/1963.
56.	Beszámolójelentés az egyetemi, főiskolai, tanszéki (intézeti kli- nikai) kutatóhely 1963. évi fontosabb statisztikai adatairól	éves	a) MTA által támogatott tan- székek b) Rektori Hivatal c) MTA Terv- és Beruh. Oszt.	Rektori Hivatalnak MTA Terv- és Beruházási Osztálynak KSH Kultúrstatistikai Osztályának	1964. márc. 25. 1964. márc. 31. 1964. április 15.	2 1 2	17.620/1963.
57.	Lyukkártarendszerű gépi adat- feldolgozó állomások termelési és munkaügyi adatai	havonta	MTA Agrárgazdasági Kutató Intézet	KSH Ügyvitelgépítési Felügyeletének MTA Agrártudományok Osztályának	Tárgyhót követő hó 20-a	1	17.524/1962.
58.	Elektronikus számológépek ter- melési adatai	havonta	MTA Számítástechnikai Köz- pont	KSH Ügyvitelgépítési Felügyeletének MTA Matematikai és Fizikai Tudományok Osztályának	Tárgyhót követő hó 20-a	1 1	17.525/1962.
59.	1963. évi éves beruházás-felújítás- statisztikai beszámoló jelentés	évenként	a) Akadémiai Nyomda KUTESZ Mezőgazdasági Kutató Int. Gazdasága b) Akadémiai Kiadó és az összes MTA felügyelete alá tartozó népgazdasági beruházást végző szerv c) MTA Terv- és Beruh. O.	KSH Területi Igazgatóságának MTA Terv- és Beruházási Osztálynak MTA Terv- és Beruházási Osztályának KSH Területi Igazgatóságának	1963. február 20. 1963. február 20. 1963. márc. 15.	2 1 2 1	17.272/1962. 17.272/1962.

60.	I. sz. havi beszámolójelentés üzembehelyezett beruházásokról	havonta	Üzembehelyezési jegyzőkönyvvel beruházást üzembehelyező szervek	A beruházás helye szerint illetékes KSH Területi Igazgatóságának MTA Terv- és Beruházási Osztálynak	Minden hó 10.	2 1	17.149/1961.
61.	I. sz. Negyedéves beszámoló-jelentés a beruházások és felújítások teljesítésének, valamint a beruházások üzembehelyezésének alakulásáról	negyedévenként	Kutatási Eszközöket Kiv. Váll. Akadémiai Nyomda Mg. K. I. Gazdasága	KSH Területi Igazgatóságának MTA Terv- és Beruházási Osztálynak	negyedévet követő hó 20.	1 1	17.150/1961.
			Akadémiai Kiadó és az összes MTA felügyelete alá tartozó népgazdasági beruházást végző szerv. MTA Terv- és Beruházási Osztály (összesítő)	MTA Terv- és Beruházási Osztály KSH Beruházási Osztálynak	negyedévet követő hó 27.	2 1	17.152/1961.
62.	II. sz. Negyedéves beszámolójelentés az értékhatár feletti beruházások 1964. évi tervteljesítésének alakulásáról	negyedévenként	MTA felügyelete alá tartozó értékhatár feletti,beruházással rendelkező szervek	KSH Területi Igazgatóságának MTA Terv- és Beruházási Osztálynak	negyedévet követő hó 20.	1 1	16.885/1959.
63.	II. sz. Negyedéves összefoglaló beszámolójelentés a beruházások, felújítások és a beruházások üzembehelyezésének alakulásáról népgazdasági áganként	negyedévenként	MTA Terv- és Beruházási Osztály	KSH Beruházási Osztálynak	negyedévet követő hó 27.	1	17.151/1961.
64.	Kutatóintézetek és támogatott társadalmi szervek költségvetési beszámolójelentése	negyedévenként	B) Magyar Tudományos Akadémia adatigénye MTA felügyelete alá tartozó kutatóintézetek	MTA TPT Költségvetési Osztálynak	1964. január 31. 1964. ápr. 25. 1964. július 15. 1964. okt. 25.	3 2 3 2	22.810/1960.
65.	Tájékoztató az MTA támogatásában részesülő intézmények hitelkeretének felhasználásáról	negyedévenként	MTA által támogatásban részesített intézmények gazdasági szervei	MTA Terv- és Pénzügyi Titk. Költségvetési Osztálynak	tárgynegyedévet követő hó 10.	2	05—1/1958.
66.	Javadalomszámolás és beszámoló az MTA által folyósított támogatásokról	negyedévenként	MTA által támogatásban részesített intézmények gazdasági szervei	MTA Terv- és Pénzügyi Titk. Költségvetési Osztálynak	tárgynegyedévet követő hó 10.	1	05—5/1957.
67.	Tájékoztató jelentés az 1963. évi beruházási teljesítésekről	évenként	MTA kutatóintézetei és a támogatásban részesített intézmények gazdasági szervei	MTA TPT Terv- és Beruházási Osztálynak	1964. febr. 20.	2	110.580/1962.
68.	Beszámolójelentés a tudományos kutatóintézetek munkájáról	évenként	MTA felügyelete alá tartozó kutatóintézetek	MTA illetékes osztályainak	1964. márc. 15.	2	05—6/1957.
69.	Beszámolójelentés a tudományos kutatóintézetek munkájáról (összesítő)	évenként	MTA tudományos osztályai	MTA Elnökségi Titkárságának MTA Terv- és Pénzügyi Titkárságának	1964. márc. 25 1964. márc. 25.	2—2	05—6/1957.

Sor- szám	A beszámolójelentés		Az adatszolgáltatásra kötelezett szervek				Engedélyezés száma	
	címe	milyen időszakonként készül	körének meghatározása	A beszámolójelentés				
				mely szervek	milyen határidőre	hány példány- ban		
								küldik meg
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
70.	Jóléti szervek 1963. ...negyedévi beszámoló adatok	negyedévenként	MTA valamennyi jóléti intézménye	MTA Jóléti Csoportjának	tárgynegyedévet követő hó 5.	1	05—4/1957.	
71.	Beszámolójelentés az 1964. évi ...hó 1-től ...hó végéig terjedő időre	havonként	MTA valamennyi jóléti intézménye	MTA Jóléti Csoportjának	tárgyhót követő hó 5.	1	14.379/1956.	
72.	Jóléti szervek 1964 ...negyedévi javadalomszámolója	negyedévenként	MTA valamennyi jóléti intézménye	MTA Jóléti Csoportjának	tárgynegyedévet követő hó 5.	1	05—5/1957.	
73.	Tejtermelési jelentés	havonként	Mezőgazdasági Kutató Intézet Gazdasága, Martonvásár	MTA TPT Vállalati Osztályának	tárgyhót követő hó 5.	1	05—8/1957.	
74.	Mezőgazdasági termelészövetkezetekre vonatkozó folyamatos számtartási és üzemstatistikai adatgyűjtés	havonként	120 mezőgazdasági termelészövetkezet	MTA Mezőgazdasági Üzemtani Intézetének	tárgyhót követő hó 15.	1	05—10/1957.	
75.	Társadalombiztosítási statisztikai jelentés	havonként	C) Társhatóságok adatigénye MTA felügyelete alá tartozó, 30-nál több dolgozót foglalkoztató vállalatok, intézmények, valamint akadémiai státushellyel rendelkező intézmények és az MTA Gazdasági Hivatala		Területileg illetékes SZTK szervek	tárgyhót követő hó 12.	1	1/1959.
76.	Jelentés az 1963. július hóban kifizetett családipótlék utalásokról gyermekszám szerinti részletezésben	évenként	MTA Családi pótlékot fizető hivatali, vállalati stb. fizetőhelyek	Területileg illetékes SZTK szervek	1964. aug. 15.	1	2/1959.	
77.	Iparvállalatok havi jelentése	havonként	KUTESZ Akadémiai Nyomda	MNB fióknak MTA TPT Vállalati Osztályának	tárgyhót követő hó 16.	1	2.153/1957.	
78.	Adatszolgáltatás a költségvetési szervek beralapfelhasználásáról	negyedévenként	MTA Gazdasági Hivatala MTA felügyelete alá tartozó kutatóintézetek	MNB fióknak	tárgynegyedévet követő hó 4.	1	2.662/1961.	
79.	Teljesítményi jelentés a közületi gépjárművekről	negyedévenként	Gépjárművet üzemeltető vállalatok	Központi gépkocsielőadónak	tárgynegyed évet követő hó 15.	1	KPM 43/1957.	
80.	Jelentés a túlfogyasztó gépkocsik hajtóanyag és motorolaj felhasználásáról	havonként	Gépjárművet üzemeltető vállalatok (a túlfogyasztó gépkocsiról)	Központi gépkocsielőadónak KPM Autófelügyeletnek	tárgyhót követő hó 10.	1	KPM 61/1957.	

Közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden kedden 13—15 óráig* — bármilyen természetű ügyben — fodadóórát tart.

Elnökségi Titkárság

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 700 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámlaszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61 257, közületi 61 066

Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.58840 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiái Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. JÚNIUS 17.

TARTALOM

Miniszteri rendeletek és utasítások	1/1964. (V. 7.) Eü. M.	A sugárzó (radioaktív) anyagokról és készítményekről szóló 10/1964. (V. 7.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról	81
	110/1964. (9) Mü. M.	Az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről	93
	2/1964. (III. 26.) M. M.	A sajtótermékek köteles- és tiszteletpéldányairól szóló 2/1960. (V. 25.) M. M. számú rendelet módosításáról	95
Közlemények		A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárnak fogadó- órájáról	95
		Szabadalmi közlemények	95

Miniszteri rendeletek és utasítások

Az egészségügyi miniszter 1/1964. (V. 7.) Eü. M.
számú

rendelete

**a sugárzó (radioaktív) anyagokról és készítményekről
szóló 10/1964. (V. 7.) Korm. számú rendelet végrehajtásáról**

[A 10/1964. (V. 7.) Korm. számú rendeletet (R.)
vastag betűkkel, a végrehajtási rendeletet (Vhr.)
vékony betűkkel egységes szerkezetben közöljük.]

A sugárzó (radioaktív) anyagokról és készítményekről szóló 10/1964. (V. 7.) Korm. számú rendelet 12. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján — az Országos Atomenergia Bizottság elnökével, a belügyminiszterrel, a szállítás kérdéseit illetően a közlekedés- és postaügyi miniszterrel, a vámeljárási szabályait illetően a külkereskedelmi miniszterrel, a kártérítés kérdéseit illetően pedig a pénzügyminiszterrel egyetértésben — az alábbiakat rendelem:

R. 1. §

Országos Atomenergia Bizottság

(1) Az atomenergia békés alkalmazásával kapcsolatos feladatok ellátására létesített Országos Atomenergia Bizottság (a továbbiakban: OAB) a

Minisztertanács tanácsadó és véleményező szerve; feladata az országban e téren folyó munka irányítása, összehangolása és ellenőrzése.

(2) Az OAB elnökét, elnökhelyetteseit, titkárát és tagjait a Minisztertanács nevezi ki; működésének rendjét a Minisztertanács határozza meg.

(3) Az e rendeletben meghatározott egyes feladatokat, különösen a sugárzó (radioaktív) anyagok és készítmények forgalombahozatalát és országos nyilvántartását az OAB Izotóp Intézete látja el.

R. 2. §

A rendelet hatálya

(1) E rendelet hatálya a sugárzó (radioaktív) anyagokra és készítményekre terjed ki. Külön rendelkezések érvényesek a természetes izotóp összetételű (radioaktív bomlástermékeivel egyensúlyban levő) urán- és tóriumtartalmú bányászati nyers-, dúsított és tisztított termékek termelésére, tárolására és szállítására.

(2) Az (1) bekezdésben említett anyagok és készítmények körét az egészségügyi miniszter az OAB elnökével egyetértésben állapítja meg.

Vhr. 1. §

A R. hatálya alá tartozó anyagok
és készítmények

(1) A R. hatálya alá tartozik:

a) minden sugárzó anyag és készítmény, amelynek fajlagos radioaktivitása kilogrammonként meghaladja a 2 mikro-Curiet és összes radioaktivitása

készítményenként vagy anyagmennyiségenként (cso-
magonként, tételenként, szállítmányonként) megha-
ladja az 1. számú mellékletben feltüntetett értéket;

b) valamennyi hordozómentes sugárzó készítmény, tekintet nélkül a radioaktivitás mértékére.

(2) Az 1. sz. mellékletben fel nem sorolt anyagok és készítmények tekintetében az érdekelt szerv kérésére — az OAB Izotóp Intézete (a továbbiakban: Intézet) szakvéleményének meghallgatása után — az Egészségügyi Minisztérium közli a veszélytelennek tekintendő radioaktivitás értéket.

Engedélyezés

R. 3. §

(1) Sugárzó anyagok és készítmények termelésére, illetve ilyen anyagok előállításával járó berendezés létesítésére vonatkozó beruházási programhoz be kell szerezni az OAB elnökének hozzájárulását.

(2) A rendelet hatálya alá tartozó anyagok és készítmények (2. §) termeléséhez, valamint olyan berendezés (atomreaktor, gyorsító) üzemeltetéséhez, amelynek működése sugárzó anyagok előállításával jár, engedély szükséges. A termelési engedélyt az OAB adja meg az érdekelt miniszterekkel egyetértésben.

(3) Engedély szükséges a rendelet hatálya alá tartozó anyagok és készítmények (2. §) felhasználásához (ide értve a tárolást is), valamint szállításához; ezeket csak az erre kijelölt szerv hozhatja belföldi vagy nemzetközi forgalomba.

(4) A felhasználási (tárolási) és szállítási engedélyt — az OAB által megállapított irányelvek figyelembevételével és az ezekben megszabott körben — az egészségügyi miniszter vagy az általa kijelölt szerv adja ki.

(5) Mind a termelési, mind a felhasználási (tárolási) és szállítási engedély csak az esetben adható meg, ha a sugárzásból eredő veszély elhárításának tárgyi és személyi feltételei minden kétséget kizáróan megvannak.

Vhr. 2. §

Termelési engedély

(1) A sugárzó anyagok és készítmények termelésére, illetve a sugárzó anyagok előállításával járó berendezések üzemben tartására adott engedély meghatározott időre vagy visszavonásig érvényes.

(2) Az engedély tartalmazza:

a) az engedélyes nevét;
b) az engedélyezett tevékenység meghatározását;

c) az engedélyezett tevékenység biztonságos folytatásához megkívánt személyi és tárgyi feltételeket.

Vhr. 3. §

Felhasználási és szállítási engedély

(1) Sugárzó anyagok és készítmények tudományos, egészségügyi, ipari és mezőgazdasági célokra történő felhasználására (beleértve a tárolást is) az egészségügyi miniszter által kiadott felhasználási

engedély szükséges. Az engedély feljogosíthatja a felhasználót arra is, hogy az engedélyben meghatározott körben — az e rendeletben megszabott feltételekkel — sugárzó anyagot és készítményt szállítson, illetve közhasználatú fuvarozó vállalattal fuvaroztasson. Az engedély meghatározott időre vagy visszavonásig érvényes.

(2) Azokat az adatokat, amelyeket a felhasználás iránt előterjesztett kérelemben be kell jeleníteni, valamint az engedély tartalmi kellekeit a 2. számú melléklet tartalmazza.

Vhr. 4. §

Belföldi forgalom

(1) Sugárzó anyagot vagy készítményt — bármely mennyiségben — kizárólag az Intézet vagy az Intézet rendelkezése alapján eljáró szerv hozhat forgalomba. Ennek megfelelően:

a) a termelő az általa termelt sugárzó anyagot vagy készítményt csak az Intézetnek vagy az általa kijelölt szervnek adhatja át; a termelő a saját üzemében előállított és felhasznált mennyiségekről nyilvántartást köteles vezetni, s a felhasználásra szánt mennyiségeket az Intézetnek nyilvántartásba vétel céljából jelentenie kell;

b) a felhasználó sugárzó anyagot vagy készítményt kizárólag az Intézettől vagy rendelkezése alapján vehet át; az Intézet csak akkor szolgáltat ki sugárzó anyagot vagy készítményt, ha az igénylőnek a felhasználásra engedélye van.

(2) Sugárzó anyagot tartalmazó, s engedéllyel előállított vagy behozott műszert az illető termék forgalombahozatalát ellátó állami szerv is forgalomba hozhat. Az ilyen műszert azonban csak annak szabad kiszolgáltatnia, aki igazolja, hogy a felhasználásra engedélye (Vhr. 3. §) van; a kiszolgáltatást, valamint a sugárzó anyag adatait az Intézetnek nyilvántartásba vétel céljából egyidejűleg jelentenie kell.

(3) A R. hatálya alá tartozó radioaktív gyógyszerek forgalmára és ellenőrzésére a magisztrális injekciók forgalmáról és ellenőrzéséről szóló 3180/18/1949. (VIII. 14.) N. M. számú rendelet vonatkozó rendelkezéseit is alkalmazni kell.

Vhr. 5. §

Külkereskedelmi forgalom

(1) Az ország területére sugárzó anyagot vagy készítményt behozni csak az erre kijelölt külkereskedelmi vállalat útján és az Intézet címére vagy rendelkezésére szabad. A szállítást vagy fuvarozást végző szervek a vámszervek intézkedésére az egyéb címre érkező sugárzó anyagot vagy készítményt haladéktalanul kötelesek az Intézethez irányítani. Az ilyen küldemény érkezését a vámszervek az Intézethez azonnal bejelentik, és az átirányítást ellenőrzik.

(2) Külföldre csak az erre kijelölt külkereskedelmi vállalat útján s az Intézet rendelkezése alapján szabad sugárzó anyagot vagy készítményt kiszállítani. A jogosulatlan feladótól származó áru

kiviteli vámkezelését a vámszervek kötelesek megtagadni és az árut haladéktalanul az Intézethez visszairányítani. Az ilyen küldemény adatait a vámszervek az Intézethez bejelentik és a visszairányítást ellenőrzik.

(3) A vámszervek a sugárzó anyagok és készítmények áruvizsgálatát az Intézet írásbeli nyilatkozata alapján végzik.

(4) Az ország területén átszállított sugárzó anyagokra és készítményekre vonatkozó adatokat a be- és kiléptető határvámhivatalok jelentik a Belügyminisztériumnak.

Vhr. 6. §

Szállítási és fuvarozási jogosultság

(1) Sugárzó anyagot vagy készítményt kizárólag közúti járművön, vasúton, hajón vagy repülőgépen szabad — a Vhr. 16—20. §-ában meghatározott módon — szállítani, illetve fuvarozni. Állati vagy emberi erővel vont járművön sugárzó anyagot vagy készítményt csak akkor szabad szállítani, ha a munkahely közvetlen megközelítése másként nem lehetséges. Közhasználatú személyszállító járművön, valamint postán sugárzó anyagot vagy készítményt szállítani tilos.

(2) Gépkocsi-fuvarozásra az ország bármely részéről sugárzó anyagot vagy készítményt csak az 1. sz. Autóközlekedési Vállalat (Budapest) vehet fel.

(3) Vasúti, illetve a (2) bekezdés szerinti gépkocsi-fuvarozásra sugárzó anyagot vagy készítményt csak megkülönböztető jelzéssel ellátott fuvarlevéllel szabad felvenni. Fuvarlevelet az Intézettől lehet igényelni. Az Intézet a fuvarlevél kiadása előtt köteles meggyőződni arról, hogy az igénylő engedélyezett tevékenységi köre a fuvarozást indokoltá teszi. A kiadott fuvarleveleket szigorú számadás alá tartozó okmányként kell kezelni; az elrontott vagy fel nem használt fuvarleveleket az Intézet részére vissza kell szolgáltatni.

(4) A sugárzó anyag vagy készítmény termelésére, illetőleg felhasználására jogosult szerv — az engedélyben megszabott körben és az előírt feltételek mellett — saját gépkocsiján szállíthat sugárzó anyagot vagy készítményt.

(5) A (2)–(4) bekezdésben nem említett esetekben sugárzó anyag vagy készítmény szállításához az illetékes KÖJÁL eseti engedélyre van szükség.

R. 4. §

Biztonsági intézkedések

A rendelet hatálya alá tartozó anyagok és készítmények (2. §) termelése, felhasználása, tárolása, szállítása, fuvarozása, behozatala és kivitele, az ország területén (légtérben) történő átszállítása és a hulladékanyag eltakarítása során olyan biztonsági intézkedéseket kell foganatosítani, amelyek a sugárzás folytán a személyekre, a munkahelyre vagy a környezetre háruló veszélyt minden kétséget kizáróan elhárítják.

A) ÁLTALÁNOS BIZTONSÁGI SZABÁLYOK

Vhr. 7. §

Biztonsági előírások

Aki sugárzó anyag vagy készítmény termelése, felhasználása, tárolása, szállítása vagy fuvarozása során tevékenykedik, köteles az általános biztonsági előírásokat (ez idő szerint a „Rádióizotópok sugárzása elleni védelem” c. MSz. 62—61. számú szabványt), valamint az engedélyben megszabott különleges feltételeket és az egészségügyi szervek biztonsági előírásait a leg gondosabban megtartani.

Vhr. 8. §

Jelentéstételi kötelezettség

(1) Aki foglalkozása körében rendellenes sugárzó anyag szennyezettségről vagy ennek nyomán fellépő ártalomról szerez tudomást, köteles erről a foglalkozásánál vagy beosztásánál fogva őt terhelő intézkedések megtétele mellett (pl. sugárvédelmi felelős értesítése) az illetékes KÖJÁL-hoz haladéktalanul bejelentést tenni.

(2) Aki tudomást szerez arról, hogy sugárzó anyagot, illetve készítményt tartalmazó küldemény őrizet nélkül maradt (pl. közlekedési baleset következtében), vagy egyéb rendellenességet észlel (pl. sugárzó anyagot tartalmazó göngyöleg megsérül, sugárzó anyagot rendeltetésellenesen használnak, az előre jelzett szállítmány a közölt határidőre nem érkezik meg, a szállítmány elvész stb.) köteles haladéktalanul az illetékes KÖJÁL-nak — akadály esetén más hatóságnak (tanács, rendőrség) — jelentést tenni. A baleset színhelyén, illetve az őrizetlen küldemény környékén a KÖJÁL intézkedéséig a rendőri szervek kötelesek a biztonsági intézkedéseket megtenni.

B) A DOLGOZÓK KÉPESÍTÉSE ÉS VÉDELME

Vhr. 9. §

Szakképzettség, bejelentés

(1) Sugárzó anyagok és készítmények rendeltésszerű felhasználása során csak olyan személyeket lehet foglalkoztatni, akiknek erre megfelelő szakképzettségük van. Azokat a munkaköröket, melyekhez különleges szakképzettség szükséges, a megkívánt szakképzettséget a termelési, illetve felhasználási (szállítási) engedélyben kell meghatározni.

(2) A szakképzettséghez kötött munkakörben foglalkoztatott dolgozónak igazolnia kell, hogy megfelelő főiskolai vagy technikai képzettsége van, illetve a szükséges jártasságot (pl. szervezett tanfolyam elvégzése útján) megszerezte.

(3) A szakképzettséghez kötött munkakörben foglalkoztatott dolgozók szakképzettségét a munkáltató köteles ellenőrizni és az ilyen dolgozók nevét és szakképzettségét — amennyiben az a fel-

használási engedély kérelmezése során nem történt meg — 8 nap alatt az illetékes KÖJÁL-nak bejelenteni. A R. hatálybalépésekor foglalkoztatott dolgozók tekintetében a bejelentést 60 nap alatt kell megtenni.

(4) A bejelentett személyek körében vagy szak-képzettségében bekövetkezett változásokat a munkáltató köteles 8 nap alatt a KÖJÁL-hoz bejelenteni.

(5) Az egészségügyi miniszter megtilthatja szak-képzettséghez kötött munkakörben olyan személy foglalkoztatását, akit hasonló munkakörben a foglalkozási szabályok megsértése miatt jogerősen elítéltek.

Vhr. 10. §

Kötelező orvosi vizsgálat

(1) A sugárzási ártalomnak kitett munkakörökben foglalkoztatott dolgozók kötelesek magukat előzetes és időszakos orvosi vizsgálatnak alávetni. E munkaköröket — a munkahely jellegének és veszélyességének figyelembevételével — a munkáltató javaslata alapján az egészségügyi miniszter jelöli ki az illetékes miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben.

(2) A munkáltató a kijelölt munkakörökben csak olyan személyt alkalmazhat, akit a munkakör ellátására az orvosi vizsgálat egészségileg alkalmasnak minősített.

(3) Az előzetes és időszakos orvosi vizsgálatot az Országos Munkaegészségügyi Intézet által kijelölt munkahelyeken és munkakörökben az Országos Munkaegészségügyi Intézet orvosa, az egyéb munkahelyeken, ahol üzemi egészségügyi szolgálat működik, e szolgálat orvosa, s ahol üzemi egészségügyi szolgálat nincs, a munkahely szerint illetékes tanács vb. egészségügyi osztálya által kijelölt egészségügyi intézmény ezzel megbízott orvosa végzi. A kötelező orvosi vizsgálatok időpontját a 3. számú melléklet tartalmazza.

(4) Ha a dolgozó vagy munkáltató a munkaköri alkalmasságra vonatkozó véleménnyel nem ért egyet, újabb orvosi vizsgálatot, illetve véleményt kérhet a munkaköri alkalmasságot másodfokon véleményező illetékes orvosi bizottságtól. A másodfokú vélemény további felülvizsgálatának nincs helye.

C) KÜLÖNLEGES BIZTONSÁGI SZABÁLYOK

Vhr. 11. §

Sugárveszélyes munkahelyek tervezése

„A” és „B” típusú radioizotóp laboratóriumot (lásd az MSZ 62—61. számú szabvány 7.1 pontját), valamint hasonló veszélyességű más sugárveszélyes munkahelyet csak az építésügyi miniszter által erre kijelölt intézet tervezhet. „C” típusú laboratóriumot bármely tervező intézet tervezhet.

Vhr. 12. §

Salak és pernye felhasználása építőipari anyagként

Építőipari anyaggyártás céljára (pl. salakbetonhoz) salakot és pernyét csak az ÉM. Építéstudományi Intézet előzetes kedvező szakvéleménye esetén és csak a szakvéleményben megjelölt célra szabad felhasználni.

Vhr. 13. §

Szennyezés-mentesítés

(1) A munkahelyen sugárzó anyaggal történt szennyeződést az engedélyes köteles szennyezés-mentesítéssel (dekontaminációval) haladéktalanul megszüntetni. A dekontaminációs eljárást a 4. számú mellékletben foglaltak szerint kell elvégezni, s annak megtörténtét ellenőrzés végett az illetékes KÖJÁL-nak haladéktalanul be kell jelenteni.

(2) Ha a sugárzó anyaggal történt szennyeződés a szennyezés-mentesítés (dekontaminálás) révén a radioaktív szennyeződésre megengedett szint alá nem csökkenthető, vagy a radioaktív munkahelyen kívül eső területet is érint, azt a szükséges intézkedések megtétele végett az illetékes KÖJÁL-nak távbeszélőn azonnal, majd ezt követően írásban jelenteni kell.

(3) A nyitott izotópokat felhasználó laboratóriumok a laboratórium típusának megfelelő és a 4. számú mellékletben feltüntetett dekontaminációs készletet kötelesek tartani.

Vhr. 14. §

Sugárzó anyagok és készítmények csomagolására használt göngyölegek

(1) A sugárzó anyagok és készítmények csomagolására használt göngyölegeket kiürítés után az engedélyes köteles a szennyeződéstől mentesíteni és ezt a göngyöleg kísérő okmányán igazolni.

(2) Ha a szennyezést megszüntetni nem lehet, a göngyöleget csak a sugárzó anyagokra irányadó szabályok szerint szabad kezelni és szállítani.

Vhr. 15. §

Feleslegessé vált sugárzó anyagok és készítmények, sugárzó hulladékok

(1) Az engedélyes a bármely okból feleslegessé vált vagy biztonságosan már nem kezelhető sugárzó anyagot, illetve készítményt köteles az Intézetnek bejelenteni. Ugyanígy kell eljárnia az engedély lejártá vagy visszavonása esetén is.

(2) Az Intézet köteles a biztonságosan már nem kezelhető készletek esetében haladéktalanul, egyébként pedig legkésőbb 60 nap alatt a bejelentett sugárzó anyag, illetve készítmény felől rendelkezni.

(3) Az engedélyes azt a már fel nem használható sugárzó anyagot vagy készítményt, valamint a szennyezéstől nem mentesíthető anyagokat és eszközöket (radioaktív hulladékok), amelyek a biz-

tonsági szabályok megtartása mellett szennyvízcsatornába nem engedhetők, illetve közönséges hulladékként nem kezelhetők, köteles a Budapesti Fővárosi KÖJÁL-nak bejelenteni. A bejelentett hulladékot az ország egész területén a Budapesti Fővárosi KÖJÁL gyűjti be és szállítja az általa fenntartott izotóphulladék tárolóba (izotóp-temető).

D) SZÁLLÍTÁSI (FUVAROZÁSI) BIZTONSÁGI SZABÁLYOK

Vhr. 16. §

A szállításra (fuvarozásra) vonatkozó általános rendelkezések

(1) A sugárzó anyagok és készítmények szállítására és fuvarozására a R-ben, illetve a Vhr-ben nem szabályozott kérdésekben a szabvány (óvórendszabály) a megfelelő áru fuvarozási szabályzat és a közlekedés- és postaügyi miniszter egyéb rendelkezései irányadók.

(2) Az országba beérkező, onnan kimenő vagy az ország területén átmenő vasúti, vízi, közúti vagy légi forgalomban sugárzó anyag, illetve készítmény szállítására és fuvarozására a nemzetközi fuvarozási előírások, a közlekedés- és postaügyi miniszter rendelkezései és a szabvány (óvórendszabály) irányadók.

Vhr. 17. §

Értesítési kötelezettség

A sugárzó anyagot vagy készítményt tartalmazó szállítmány tervezett elindításáról vagy feladásáról a küldő köteles a címzettet értesíteni, éspedig olyan időpontban, hogy az a szállítmány átvételére felkészülhessen. A szállítmány átvételében a címzett részéről szakképzett személynek kell közreműködnie.

Vhr. 18. §

Szállítás gépkocsin

(1) Gépkocsin sugárzó anyagot vagy készítményt szállítani csak kocsirakományként, megfelelő rögzített állapotban szabad. A gépkocsi rakfelületén személyek nem utazhatnak.

(2) A gépkocsi üzemben tartója köteles gondoskodni arról, hogy a sugárzó anyagot vagy készítményt szállító gépkocsi:

a) el legyen látva az 5. számú mellékletnek megfelelő sugárveszélyt jelző tárcsával, valamint baleset esetére a helyszín ideiglenes lezárására szolgáló jelzőtáblákkal;

b) vezető fülkéjében — jól látható módon — feltüntessék, hogy baleset esetén a helyszínt hány méteres körzetben kell lezárni és a balesetről milyen szervet kell értesíteni;

c) csak olyan személyeket szállítson, akik a szállítmány kíséréséhez elkerülhetetlenül szükségesek;

d) menetlevelén a küldő szerv feltüntesse a szállítási jogosultságra szóló engedély számát, valamint a gépkocsin utazó személyek nevét;

e) megfelelően kioktatott gépkocsivezetővel, helyközi szállítás esetén pedig ezen felül megfelelő kocsikísérővel is közlekedjék;

f) úti célját előre meghatározott, megfelelően megválasztott (pl. legkevésbé forgalmas) útvonalon, indokolatlan megállás nélkül közelítse meg.

(3) A küldő szerv köteles gondoskodni a szállítmány megfelelő csomagolásáról és a szükséges biztonsági intézkedésekről.

(4) A címzett köteles szakképzett személy közreműködésével a gépkocsin érkezett szállítmány lerakása után a gépkocsit nyomban megvizsgálni és a menetlevelén (fuvarlevelén) záradékkal igazolni, hogy a gépkocsi sugárzó anyaggal nem szennyezett. Szennyezetté válás esetén köteles a gépkocsit a szennyezéstől mentesíteni (dekontaminálni). Ha a szállítás az Intézet gépkocsiján történik, a gépkocsi megvizsgálásáról — és szennyezetté válás esetén mentesítéséről (dekontaminálásáról) — az Intézet köteles az utolsó szállítmány lerakásakor gondoskodni.

(5) A gépkocsi üzemben tartója köteles olyan nyilvántartást vezetni, amelyből a sugárzó anyagok vagy készítmények szállítására használt gépkocsi rendszáma, s a szállítások pontos útvonala utólag kétséget kizáróan megállapítható.

Vhr. 19. §

Vasúti fuvarozás

(1) A sugárzó anyagok és készítmények vasúti fuvarozására a vasúti áru fuvarozási szabályok* irányadók.

(2) A vasút a megkülönböztető jelzéssel ellátott fuvarlevellel (Vhr. 6. §) feladott küldeményt és a fuvarlevelet úgy köteles kezelni, hogy a szállításra használt vasúti kocsi utólag kétséget kizáróan megállapíthatók legyenek. A küldeményt a feladó által választott fuvarozási mód szerint az első alkalmas vonattal kell továbbítani.

(3) A küldemény átvétele után a címzett köteles a szállítmány göngyölegének sértetlenségét és külső felületének szennyeztetlenségét szakképzett személy közreműködésével nyomban megvizsgálni és a fuvarlevelén igazolni, hogy a szállítmány külső felülete sugárzó anyaggal nem szennyezett. Ha címzett a göngyöleg sérült voltát vagy a külső felület szennyezettségét állapítja meg, kocsirakományú küldemény esetén köteles gondoskodni a vasúti koci mentesítéséről (dekontaminálásáról), egyéb esetben pedig köteles haladéktalanul a legnagyobb gondossággal a szennyezettség megszüntetésére az összes szükséges intézkedéseket megtenni.

Vhr. 20. §

Fuvarozás vízi vagy légi úton

Vízi vagy légi úton történő fuvarozásra csak az Intézet adhat fel sugárzó anyagot vagy készítményt. A fuvarlevelén és a csomagoláson szem-

* Ez idő szerint: Vasúti Áru fuvarozási Szabályzat A) melléklet, IV/b. osztály, — nemzetközi viszonylatban: Megállapodás a Nemzetközi Vasúti Áru fuvarozásról (SzMGsZ) 4. melléklet (10) táblázat, valamint Vasúti Áru fuvarozásra Vonatkozó Nemzetközi Egyezmény (CIM) I. melléklet (RID) IV/b. osztály.

betűnő módon fel kell tüntetni, hogy a szállítmány sugárzó anyagot, illetve készítményt tartalmaz. A küldemény kezelésére és a járművek vizsgálatára, valamint szennyezettség-mentesítésére az Intézetnek a fuvarozóval egyetértésben adott előírásai irányadók.

R. 5. §

Nyilvántartás

(1) A rendelet hatálya alá tartozó anyagokról és készítményekről (2. §) az ország egész területére vonatkozóan központi nyilvántartást kell vezetni.

(2) Minden szerv, amely a rendelet hatálya alá tartozó anyagot vagy készítményt termel (előállít), használ vagy tárol, készleteiről nyilvántartást köteles vezetni.

Vhr. 21. §

A nyilvántartások vezetése

(1) A sugárzó anyagok és készítmények országos központi nyilvántartását az Intézet vezeti. Az Intézet köteles ezt akként vezetni, hogy a nyilvántartásból időrendben, a sugárzó anyagok és készítmények fajtái szerint, valamint felhasználó (tároló) szervek szerint bármikor megállapítható legyen az ország területén használatra kiadott, illetve a termelő üzemek által közvetlenül használatba vett készlet. Az országos központi nyilvántartást az egészségügyi miniszter, a belügyminiszter és az OAB közvetlenül ellenőrzi.

(2) Az illetékes KÖJÁL nyilvántartást vezet a területén működő engedélyesekről, valamint a Vhr. 9. §-ának (2)–(4) bekezdése alapján bejelentett személyekről.

(3) A sugárzó anyagok és készítmények terelésére, illetve felhasználására engedélyt nyert szerveket — ide nem értve a csak műszerhasználatra jogosult szerveket — a 6. számú mellékletben közölt minta szerint az Intézet látja el hitelesített nyilvántartó könyvvel. Ebben a sugárzó anyagok és készítmények készletét — az Intézet részletes előírásai szerint — olyan módon kell nyilvántartani, hogy a készlet fajtája, mennyisége, holléte, rendeltetése, valamint folyamatban levő felhasználása megállapítható és ellenőrizhető legyen. A nyilvántartott készletekben mutatkozó hiány esetén haladéktalanul jelentést kell tenni az illetékes KÖJÁL-nak.

(4) A nyilvántartásba adatot bejegyezni csak bizonylat alapján szabad. A nyilvántartásból készletet leírni csak a következő címen lehet:

a) a sugárzó anyagot, illetve készítményt rendeltetésszerűen felhasználták;

b) a sugárzó anyag, illetve készítmény az Intézet rendelkezése alapján elszállításra került;

c) más, a nyilvántartásba egyidejűleg felvett új anyag, illetve készítmény alkatrészévé vált;

d) hulladékként — a biztonsági előírások megtartásával — megfelelő elhelyezésben részesült.

(5) Azt a készletet, amely a szabványokban megjelölt idő elteltével sugárzás-mentessé vált (elbomlott), a rendszeres ellenőrzést (Vhr. 22. §) követően törölni kell a nyilvántartásból.

R. 6. §

Ellenőrzés

A készletek és a nyilvántartási, valamint biztonsági szabályok megtartásának ellenőrzéséről az egészségügyi miniszter, rendészeti felügyeletéről pedig a belügyminiszter gondoskodik. A készletek nyilvántartását és rendeltetésszerű felhasználását az OAB is ellenőrizheti. Ez a rendelkezés nem mentesíti az egyes felügyeleti szerveket az őket terhelő ellenőrzési kötelezettség alól.

Vhr. 22. §

Rendszeres közegészségügyi felügyelet

(1) A sugárzó anyagokra és készítményekre vonatkozó biztonsági és nyilvántartási szabályok megtartásának rendszeres ellenőrzése — a (2) bekezdésben foglalt kivétellel — az illetékes KÖJÁL feladata. Az egészségügyi miniszter az ellenőrzés munkájába a megfelelő felkészültséggel rendelkező tudományos intézeteket bevonhatja.

(2) A Központi Fizikai Kutató Intézet, az OAB Izotóp Intézete és az Országos Joliot Curie Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet rendszeres közegészségügyi felügyeletét az Egészségügyi Minisztérium látja el.

(3) Az illetékes KÖJÁL köteles minden engedéllyel rendelkező szervet legalább félévenként egy alkalommal a helyszínen ellenőrizni. Azoknál az intézeteknél (egyetem, központok stb.), ahol a felhasználás mértéke ezt indokolttá teszi, gyakribb vizsgálatról kell gondoskodni. Az ellenőrzésnek ki kell terjednie az általános és az engedélyben megszabott különös biztonsági előírások megtartására, a nyilvántartásra és a nyilvántartott mennyiség egyeztetésére.

(4) A közlekedés- és postaügyi miniszter főfelügyelete alá tartozó szervek tekintetében az ellenőrzés során a 63/1954. (Közl. Ért. 25.) Eü. M. — KPM számú együttes utasítás szerint kell eljárni.

Vhr. 23. §

Rendészeti felügyelet

A Belügyminisztérium a rendészeti felügyelet ellátása során ellenőrzi az R-ben és a Vhr-ben megállapított, a közrendre és közbiztonságra vonatkozó rendelkezések megtartását, különösen:

— az engedélyekben megállapított biztonsági előírások megtartását rendészeti vonatkozásban;

— az engedélyesek által vezetett nyilvántartásokat;

— a sugárzó anyagok és készítmények, műszerek közúti, vasúti, légi, valamint vízi szállítását;

— a sugárzó anyagok és készítmények behozatalát, kivitelét és átmenő (tranzit) szállítását.

R. 7. §

Hatósági intézkedések

(1) A közegészségügyi hatóság a sugárzás általános következményeinek elhárítása érdekében:

a) sugárzási ártalom gyanúja esetén az érdekelt személyt megfigyelés alá helyezheti, meghatározott helyek látogatásától eltilthatja, és kötelezheti meghatározott időpontokban orvosi vizsgálaton való megjelenésre, illetve eseti vagy meghatározott ideig tartó orvosi kezelésre;

b) tárgyak, helyiségek, épületek és ingatlanok kötelező szennyezés-mentesítését (dekontaminálását) rendelheti el, korlátozhatja, vagy megtilthatja ezek használatát;

c) elrendelheti a szennyezett tárgyak megsemmisítését;

d) megállapíthatja a szennyezett építmény (építményrész) lebontásának szükségességét, amelynek alapján az építésügyi hatóság elrendeli a lebontást.

(2) A közegészségügyi hatóság intézkedését jogorvoslatra tekintet nélkül haladéktalanul végre kell hajtani. A jogorvoslatra egyébként az állami közegészségügyi felügyelet megszervezéséről szóló 173/1951. (IX. 16.) M T számú rendelet 7. §-a irányadó. A végrehajtáshoz karhatalom vehető igénybe.

(3) A közegészségügyi hatóság intézkedése folytán keletkezett károkat meg kell téríteni.

R. 8. §

Kártérítési kötelezettség

A sugárzó anyagok és készítmények használata (termelése, felhasználása, szállítása stb.) folytán harmadik személyeket ért károkat a polgári jog szabályai szerint kell megtéríteni.

R. 9. §

Ígények érvényesítése

A 7. § (3) bekezdésében említett kártalanítási igényeket és a 8. §-ban említett kártérítési igényeket kizárólag az arra kijelölt szerv ellen lehet érvényesíteni. Ez nem érinti a kijelölt szerv megtérítési igényét azzal szemben, aki a károkért a polgári jog szabályai szerint felelős.

Vhr. 24. §

A hatósági intézkedésre és a kártérítésre illetékes szervek

(1) A R. 7. §-ának (1) bekezdésében felsorolt intézkedéseket az illetékes KÖJÁL rendeli el. Ha az intézkedés ingatlan használatának végleges megtiltására vagy építmény lebontására irányul, az intézkedés az egészségügyi miniszter hatáskörébe tartozik.

(2) A kártalanítási és kártérítési igényeket (R. 9. §) kizárólag az Állami Biztosítóval szemben lehet érvényesíteni. A kérelmet az érdekelt 8 nap alatt köteles az Állami Biztosító Főigazgatóságánál bejelenteni.

(3) A kártalanítási és kártérítési igények rendezéséhez szükséges adatokat az érintett állami szervek kötelesek az Állami Biztosító felhívására rendelkezésre bocsátani.

R. 10. §

Egyszeri bejelentés

Minden természetes vagy jogi személy köteles az engedély nélkül, vagy az engedély kereteit meghaladó mértékben birtokában tartott, s a rendelet hatálya alá tartozó sugárzó anyagokról, készítményekről, illetve sugárzó anyagot (hitelesítő preparátumot) tartalmazó műszerekről 1964. július hó 1. napjáig az OAB Izotóp Intézetének bejelentést tenni.

Vhr. 25. §

Bejelentési űrlap

A R. 9. §-ban elrendelt egyszeri bejelentést a 7. számú melléklet szerint házilag készítendő űrlapon kell megtenni.

R. 11. §

Büntető és szabálysértési rendelkezések

(1) Aki az e rendeletben, illetve az ennek végrehajtására kiadott jogszabályokban foglalt rendelkezések vagy a sugárzó anyagokra és készítményekre vonatkozó biztonsági szabályok megsértésével közveszélyt idéz elő, annak cselekménye a Btk. 190. §-a szerint közveszélyokozás büntette, aki pedig az e rendeleten alapuló foglalkozási szabályok megszegésével egy vagy több ember életét, testi épségét vagy egészségét közvetlen veszélynek teszi ki, annak cselekménye a Btk. 258. §-a szerint a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés büntette.

(2) Szabálysértést követ el és 3000 forintig terjedhető pénzbírsággal sújtható, aki anélkül, hogy közveszélyt okozna, avagy foglalkozása körébe más életét, testi épségét vagy egészségét közvetlen veszélynek tenné ki:

a) a foglalkozása körében tudomására jutó sugárzó anyaggal történt rendellenes szennyezettségről vagy az ennek nyomán fellépő ártalomról nem tesz jelentést;

b) engedély nélkül, az engedély kereteit túllépve vagy az engedély lejártá után sugárzó anyagot, illetve készítményt termel (előállít), felhasznál, forgalomba hoz vagy tárol (birtokában tart);

c) engedély vagy jogosultság nélkül sugárzó anyagot, illetve készítményt szállít vagy szállíttat;

d) a 10. §-ban megszabott vagy egyéb jogszabályon alapuló bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget.

(3) Szabálysértést követ el és 1000 forintig terjedhető pénzbírsággal sújtható, aki anélkül, hogy közveszélyt okozna, avagy foglalkozása körében más életét, testi épségét vagy egészségét közvetlen veszélynek tenné ki:

a) a sugárzó anyagok és készítmények nyilván tartását nem vezeti vagy pontatlanul vezeti;

b) készlethiány esetén jelentéstételi kötelezettségét nem teljesíti;

c) a sugárzó anyagok és készítmények szállítására, illetve fuvarozására vonatkozó rendelkezéseket megszegi.

(4) A (2) és a (3) bekezdésekben megállapított szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

(5) A biztonsági szabályok egyéb megszegése miatt a közegészségügyi jogszabályok alapján bírság kiszabásának van helye.

R. 12. §

Záró rendelkezések

(1) E rendelet hatálybaléptetéséről és végrehajtásáról az egészségügyi miniszter — az OAB elnökével, a belügyminiszterrel, a szállítás kérdéseit illetően a közlekedés- és postaügyi miniszterrel, a vámeljárási szabályait illetően a külkereskedelmi miniszterrel, a kártérítés szabályait illetően a pénzügyminiszterrel egyetértésben — gondoskodik.

(2) A sugárzó anyagoknak és készítményeknek a fegyveres testületeknél történő felhasználására az illetékes miniszternek az egészségügyi miniszterrel egyetértésben kiadott külön rendelkezései irányadók.

Vhr. 26. §

Hatálybalépés

A R., valamint e rendelet az 1964. évi június hó 1. napján lép hatályba.

Szabó Zoltán s. k.,
az egészségügyi miniszter
első helyettese.

1. számú melléklet az 1/1964. (V. 7.) Eü. M. számú
rendeletre

A veszélytelen radioaktivitás mértéke

[A Vhr. 1. §-ának (1) bekezdés a) pontjához]

A táblázat magában foglalja a gyakorlatban leggyakrabban előforduló izotópok vegyjelét és tömegszámát. A harmadik oszlop azt a megengedhető legnagyobb radioaktivitást tünteti fel mikro-Curie-ben (μC), amely alatt az egyes izotóp-mennyiségek veszélytelennek tekinthetők, s így a R. hatálya alá nem tartoznak.

Izotóp	Tömegszám	Maximális szabadforgalmú aktivitás μC -ben
H	3	1000
Be	7	100
C	14	100
F	18	100
Na	22	10

Izotóp	Tömegszám	Maximális szabadforgalmú aktivitás μC -ben
Na	24	10
Si	31	100
P	32	10
Cl	36	10
Cl	38	100
S	35	10
Ar	37	100
Ar	41	10
K	42	10
Ca	45	10
Ca	47	10
Sc	46	10
Sc	47	10
Sc	48	10
V	48	10
Cr	51	100
Mn	52	10
Mn	54	10
Mn	56	10
Fe	55	100
Fe	59	10
Co	57	10
Co	58	10
Co	58M	10
Co	60	10
Ni	59	10
Ni	63	10
Ni	65	10
Cu	64	100
Zn	65	10
Zn	69M	10
Zn	69	100
Ga	72	10
Ge	71	100
As	73	10
As	74	10
As	76	10
As	77	10
Se	75	10
Br	82	10
Kr	85	100
Kr	85M	100
Kr	87	100
Rb	84	1
Rb	86	10
Rb	87	10
Sr	85	10
Sr	85M	100
Sr	89	10
Sr	90	1
Sr	91	10
Sr	92	10
Y	90	10
Y	91	10
Y	91M	100
Y	92	10
Y	93	10
Zr	93	10
Zr	95	10
Zr	97	10
Nb	93M	10
Nb	95	10
Nb	97	100

Izotóp	Tömegszám	Maximális szabad- forgalmú aktivitás μC -ben	Izotóp	Tömegszám	Maximális szabad- forgalmú aktivitás μC -ben
Mo	99	10	Nd	149	100
Tc	96	10	Pm	147	10
Tc	96M	100	Pm	149	10
Tc	97	10	Sm	147	1
Tc	97M	10	Sm	151	10
Tc	99	10	Sm	153	10
Tc	99M	100	Eu	152	1
Ru	97	10	Eu	152M	10
Ru	103	10	Eu	154	1
Ru	105	10	Eu	155	10
Ru	106	1	Gd	153	10
Rh	103M	100	Gd	159	10
Rh	105	10	Tb	160	10
Pd	103	10	Dy	165	10
Pd	109	10	Dy	166	10
Ag	105	10	Ho	166	10
Ag	110M	10	Er	169	10
Ag	111	10	Er	171	10
Cd	109	10	Tm	170	1
Cd	115	10	Tm	171	10
Cd	115M	10	Yb	175	10
In	113M	100	Lu	177	10
In	114M	10	Hf	181	10
In	115	korlátlan	Ta	182	10
In	115M	100	W	181	10
Sn	113	10	W	185	10
Sn	125	10	W	187	10
Sb	122	10	Re	183	10
Sb	124	1	Re	186	10
Sb	125	10	Re	187	1000
Te	125M	10	Re	188	10
Te	127	10	Os	185	10
Te	127M	10	Os	191	10
Te	129	100	Os	191M	100
Te	129M	10	Os	193	10
Te	131M	10	Ir	190	10
Te	132	10	Ir	192	10
J	126	1	Ir	194	10
J	129	1	Pt	191	10
J	131	1	Pt	193	10
J	132	10	Pt	193M	100
J	133	10	Pt	197	100
J	134	10	Pt	197M	100
J	135	10	Au	196	10
Xe	131M	10	Au	198	10
Xe	133	10	Au	199	10
Xe	135	10	Hg	197	100
Cs	131	100	Hg	197M	10
Cs	134	10	Hg	203	10
Cs	134M	100	Tl	200	100
Cs	135	10	Tl	201	100
Cs	136	100	Tl	202	10
Cs	137	10	Tl	204	10
Ba	131	10	Pb	203	10
Ba	140	10	Pb	210	0,1
La	140	10	Pb	212	1
Ce	141	10	Bi	206	10
Ce	143	10	Bi	207	10
Ce	144	1	Bi	210	1
Pr	142	10	Bi	212	10
Pr	143	10	Po	210	0,1
Nd	144	korlátlan	At	211	0,1
Nd	147	10	Rn	220	10

Izotóp	Tömegszám	Maximális szabadforgalmú aktivitás μC -ben
Rn	222	0,1
Ra	223	1
Ra	224	1
Ra	226	0,1
Ra	228	0,1
Ac	227	1
Ac	228	1
Th	227	0,1
Th	228	0,1
Th	230	0,1
Th	231	10
Th	232	0,1
Th	234	1
Pa	230	1
Pa	231	0,1
Pa	233	10
U	230	1
U	232	0,1
U	233	1
U	234	1
U	235	1
U	236	1
U	238	1
Np	237	0,1
Np	239	10
Pu	238	0,1
Pu	239	0,1
Pu	240	0,1
Pu	241	1
Pu	242	0,1
Am	241	0,1
Am	243	0,1
Cm	242	0,1
Cm	243	0,1
Cm	244	0,1
Cm	245	0,1
Cm	246	0,1
Bk	249	1
Cf	249	0,1
Cf	250	0,1
Cf	252	0,1

2. számú melléklet az 1/1964. (V. 7.) Eü. M. számú rendelethez

Felhasználási és szállítási engedély kellékei

[A Vhr. 3. §-ának (2) bekezdéséhez.]

I.

Felhasználási és szállítási engedély iránt előterjesztett kérelemnek tartalmaznia kell:

1. a kérelmező nevét,
2. a kérelem indoklását,
3. az engedélyezés alapjául szolgáló tevékenység meghatározását, annak kiemelésével, hogy az engedélyt

a) sugárzó anyagokat és készítményeket általában (sokoldalúan) felhasználó laboratórium fenntartására, vagy

b) tételesen meghatározott sugárzó anyagok és készítmények felhasználására, vagy

c) tételesen meghatározott sugárzó anyagot vagy készítményt (hitelesítő preparátumot) tartalmazó műszer használatára kéri,

4. a munkahely felelős vezetőjének és helyettesének nevét, valamint a sugárvédelmi felelős nevét,

5. az engedélyezni kért tevékenységgel kapcsolatos azokat a munkaköröket, melyek betöltéséhez különleges szakképzettség szükséges, továbbá a megkívánt szakképzettség meghatározását,

6. a sugárzó anyagokkal és készítményekkel foglalkozó dolgozók nevét és képzettségét (főiskolai vagy technikai oklevél száma, kelte, kiállító hatóság), illetve jártasságuk megjelölését (okmány, száma, kelte, kiállító hatóság),

7. ha az engedélyt sugárzó anyagokat és készítményeket általában (sokoldalúan) felhasználó laboratórium fenntartására kéri, annak előadását, hogy a laboratórium megfelel-e az MSz 62–61. számú szabvány szerint az „A”, „B” vagy „C” szintnek,

8. annak előadását, hogy az engedélyezni kért tevékenység megkívánja-e és milyen körben (munkahelyen, területen, viszonylatokban) sugárzó anyagok, illetve készítmények szállítását, s a szállítást az engedélyes milyen módon kívánja teljesíteni.

II.

Az engedély a kérelem kellékeiként az 1., 3., 5. és 7. pontban felsoroltakon kívül tartalmazza:

1. az engedélyezett anyagok és készítmények körét, és pedig:

a) ha az engedély sugárzó anyagokat és készítményeket általában (sokoldalúan) felhasználó laboratórium fenntartására vonatkozik, a tárolható, továbbá az egy időpontban aktívan felhasználható anyagok és készítmények összaktivitását,

b) ha az engedélyt tételesen meghatározott sugárzó anyagok és készítmények felhasználására szól, ezek nevét és egyenkénti vagy együttes megengedett összaktivitását,

c) ha az engedély műszerhasználatra szól, a műszer és a hitelesítő preparátum megjelölését,

2. a sugárzó anyagok és készítmények, illetve az ilyeneket tartalmazó műszer engedélyezett felhasználási helyét,

3. ha az engedély több felhasználási helyre szól, a sugárzó anyagok és készítmények, illetve ilyeneket tartalmazó műszerek szállítására vonatkozó jogosultságot (milyen sugárzó anyagok, készítmények, műszerek, milyen felhasználási helyek között, milyen járművekkel szállíthatók),

4. az Intézet és az engedélyezés közötti viszonylatra szóló szállítási jogosultságot,

5. az engedélyesnek azt a kötelezettségét, hogy az engedély alapjául szolgáló tárgyi feltételek változását haladéktalanul be kell jelentenie, továbbá utalást a személyi változások bejelentési kötelezettségére (Vhr. 9. §),

6. az engedélyezett tevékenység folytatásához megkívánt egyéb személyi és tárgyi biztonsági feltételeket.

3. számú melléklet az 1/1964. (V. 7.) Eü. M. számú rendelethez

A kötelező orvosi vizsgálat időrendje

[A Vhr. 10. §-ának (3) bekezdéséhez.]

Az egészségügyi miniszter által előírt orvosi vizsgálat kötelező:

előzetesen a munkaviszony megkezdése (munkakör-, munkahelyváltás) előtt

időszakosan évenként egyszer a következő munkahelyeken:

Orvosi röntgen laboratórium

Ipari roncsolásmentes anyagvizsgálat

„C” típusú (alacsony szintű) izotóp laboratórium (lásd az MSz 62—61. számú szabvány 7—12. pontját);

évenként kétszer a következő munkahelyeken:

Gyorsítóberendezés

Onkológiai sugárkezelés

Uránnal és thoriummal folytatott laboratóriumi munka

„B” típusú (közepes szintű) izotóp laboratórium (lásd az MSz 62—61. számú szabvány 7—12. pontját);

évenként négyszer a következő munkahelyeken:

„A” típusú izotóp laboratórium

Reaktor

A fel nem sorolt sugárveszélyes munkahelyeken az orvos eltérő intézkedése hiányában évenként kétszeri vizsgálat kötelező.

4. számú melléklet az 1/1964. (V. 7.) Eü. M. számú rendelethez

Szennyeződés esetén követendő dekontaminációs eljárás és dekontaminációs készlet

[A Vhr. 13. §-ának (1) és (3) bekezdéséhez.]

I.

Elszennyeződés esetén a következőképpen kell eljárni:

1. ha a környezet sugárzó (radioaktív) anyaggal szennyeződik, első teendő a sugárzó szennyeződés tovaterjedésének megakadályozása az érintett terület elhatárolása révén,

haladéktalanul meg kell vizsgálni a jelenlevő személyek bőrét és ruházatát,

2. sugárzó anyaggal való szennyeződés esetén minden olyan intézkedést meg kell tenni, mely alkalmas minden további személyi és környezeti elszennyeződés megakadályozására.

II.

Nyitott izotópokat felhasználó laboratórium az alább részletezett minimális dekontaminációs készletet köteles készenlétben tartani. Az izotóp laboratórium vezetője, illetve sugárvédelmi felelőse a laboratórium munkahelyei, a dolgozók létszáma és a felhasznált izotópok mennyisége arányában a minimális készletet növelni tartozik.

Dekontaminációs készlet minimum:

2 db 25 cm-es csipesz,

2 db 15 cm-es csipesz,

5 pár gumikesztyű (talkumozva),

5 pár $\frac{1}{2}$ m² nagyságú műanyag fólia cipő elszennyeződésének megelőzésére,

1000 gr, a munkahely felületének lemosására legalkalmasabb mosó- vagy mosogatószer,

1000 gr vatta,

500 ml 10%-os trinátriumfoszfát,

100 gr technikai minőségű Komplexon III. (Trilon B) alkalmazásával készített 2%-os oldat (első sorban testfelület dekontaminálásának céljára alkalmas),

100 ml 10%-os sósav vagy salétromsav.

Amennyiben az izotóp laboratórium olyan radioaktív anyagokat tartalmazó vegyületet használ fel, amelynek mentesítéséhez speciális oldat vagy oldószer használható fel előnyösen, úgy ilyen oldatot vagy oldószert 500 ml mennyiségben kell készenlétben tartania.

A dekontaminációs készletet az izotópos munkahely közelében könnyen elérhető, felirattal megjelölt helyen kell tárolni és annak használatára a dolgozókat ki kell oktatni.

5. számú melléklet az 1/1964. (V. 7.) Eü. M. számú rendelethez

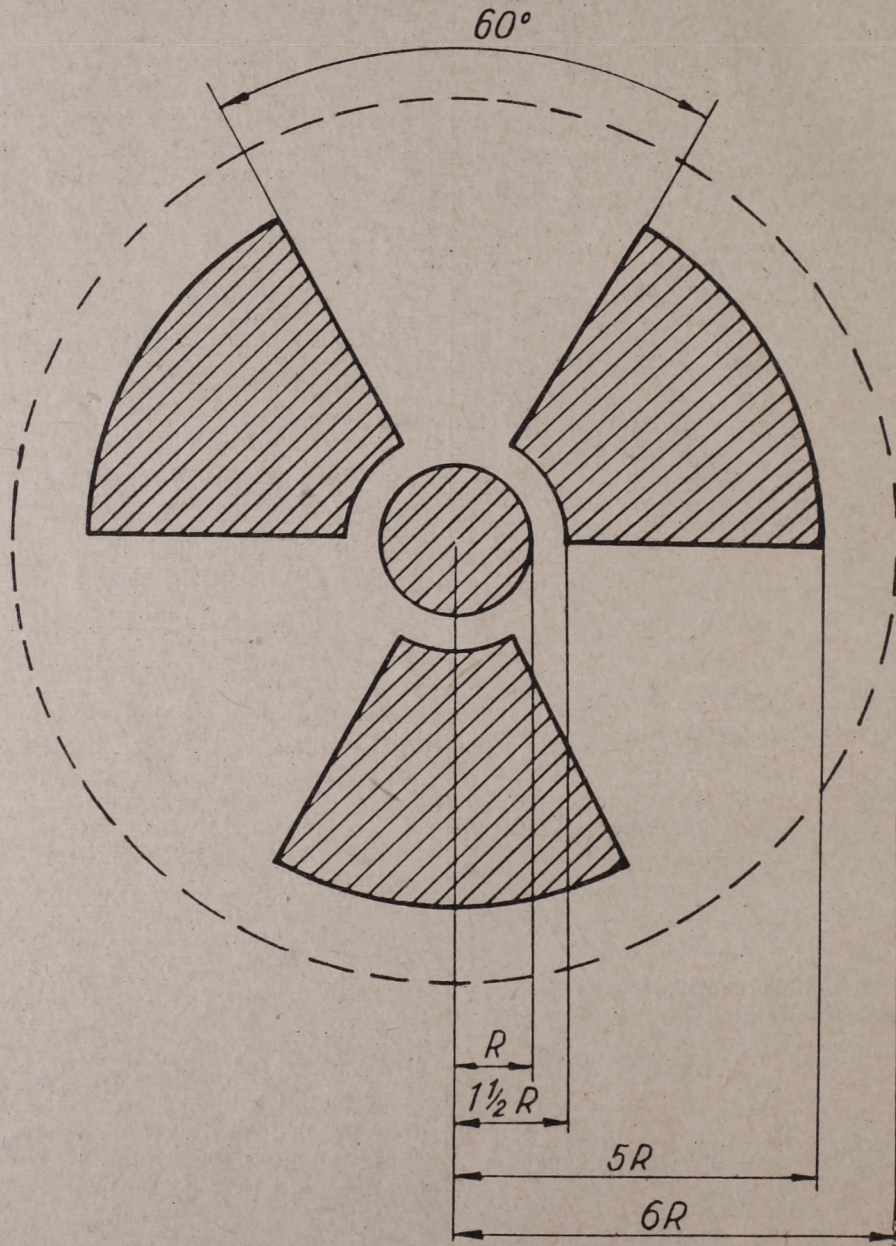
Nemzetközi sugárveszély-jelző körtárcsa

[A Vhr. 18. §-ának (2) bekezdés a) pontjához]

Gépkecsin a tárcsát sötétben előlről vagy oldalról fehér fényel meg kell világítani.

Alap: sárga.

A vonalkázott rész: élénkpiros.

SUGÁRVESZÉLY!

6. számú melléklet az 1/1964. (V. 7.) Eü. M. számú rendelethez

Nyilvántartókönyv-minta

[A Vhr. 21. §-ának (3) bekezdéséhez]

Beérkezéskor kitöltendő a szállítólevél alapján.

Izotóp jele		Érkezés időpontja				
Szállító-levél száma	Védőtok száma	Vegyület (halmazállapot stb.)	Mennyiség (súly vagy térfogat)	Fajlagos aktivitás	Össz-aktivitás	Megjegyzés (szennyezés, sérülés)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

Minden egyes felhasználáskor kitöltendő.

Felhasználás			Felhasználó neve	Felhasznált mennyiség (μC)	Készletben maradt mennyiség (μC)	Megjegyzés
Sor-száma	Időpontja	Célja				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

Kitöltési utasítás:

Az egy évnél rövidebb felezési idejű izotópok természetes elbomlását a negyedév végén, az egy évnél hosszabb felezési idejűekét pedig az év végén

akkor is be kell venni a nyilvántartásba, ha időközben még nem is került sor a teljes vagy részleges felhasználásukra. Ilyenkor a felhasználás célja rovatba az „elbomlás” szót kell beírni.

7. számú melléklet az 1/1964. (V. 7.) Eü. M. számú rendelethez

Bejelentési űrlap-minta

[A Vhr. 25. §-ához]

A bejelentő neve:

A bejelentő címe és telefonszáma:

OAB Izotóp Intézetének

Budapest, 114. Pf. 77.

Alulírott a 10/1964. (V. 7.) Korm. számú rendelet 10. §-a alapján bejelentem, hogy

a) az alábbi olyan sugárzó anyagokat, illetve készítményeket tartom birtokomban, amelyekre engedéllyel nem rendelkezem.

Sugárzó anyag, illetve készítmény megnevezése (külsőjének leírása):

Aktivitása:

A tárolás módja:

A tárolás pontos helye:

b) az alábbi műszereket (és azokban hitelesítő preparátumként radioaktív anyagokat) tartom birtokomban.

Műszer pontos megnevezése:

Gyártási száma és típusa:

A gyártó cég neve:

A műszer által tartalmazott radioizotóp (hitelesítő preparátum) megnevezése és annak aktivitása:

A műszer tárolási helye:

....., 1964. hó nap

(alíírás)

A munkaügyi miniszter 110/1964. (9) Mü. M. számú

ut as í t á s a

az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány felhatalmazása alapján — a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről az alábbi utasítást adom ki:

I.

1. Pótlékban kell részesíteni azokat az alkalmazottakat, akik olyan munkakört töltenek be, amelyben a magyar nyelv mellett az idegen nyelv rendszeres használata nélkülözhetetlen.

2. Azokat a munkaköröket, amelyekben a megnevezett idegen nyelv használata esetén az 1. pont alapján nyelvtudási pótlékot kell fizetni — a miniszternek a szakszervezettel egyetértésben kiadott

utasítása vagy irányelvei alapján — a vállalat (szerv) vezetője a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben határozza meg, és a bérszabályzatban vagy más módon közli a dolgozókkal.

3. Nyelvtudási pótléket — az 1., illetőleg 2. pont alapján is — csak olyan dolgozó részére szabad megállapítani, aki közép- vagy felsőfokú nyelvvizsga eredményes letételét igazoló bizonyítvánnyal rendelkezik.

4. A pótlék mértéke:

Az idegen nyelv megnevezése:	A pótlék alsó és felső határa az alapbér százalékában	
	középfokú	felsőfokú
	nyelvvizsga esetén:	
európai nyelvek után	4—8	8—15
nem európai nyelvek után	8—15	10—20

A pótlék összege középfokú nyelvvizsga esetén 100 forintnál, felsőfokú nyelvvizsga esetén pedig 200 forintnál kevesebb nem lehet.

5. Csak a második és a további idegen nyelvek tudásáért és rendszeres használatáért kaphatnak nyelvtudási pótléket azok a dolgozók, akik munkaidejük alatt rendszeres tolmácsi vagy fordítói (revizor-fordítói) feladatot látnak el, illetve akik tolmácsként vagy fordítóként (revizor-fordítóként) vannak besorolva, továbbá azok, akiknek munkakörében egy meghatározott idegen nyelv ismeretét a 2. pontban meghatározott módon alkalmazási feltételként határozták meg.

6. Nem fizethető nyelvtudási pótlék a diplomáciai vagy külkereskedelmi képviselőkben állandóan külföldön szolgálatot teljesítők, továbbá a nyelvtanári munkakörben foglalkoztatottak (idegen nyelv oktatásával foglalkozók), valamint az idegen nyelven oktatók részére.

7. A pótléket a 2. pont alapján meghatározott minden nyelv tudásáért és használatáért külön-külön kell megállapítani és fizetni. A pótlék mértékének megállapításánál figyelembe kell venni, hogy a dolgozó idegen nyelvismeretének munkaköre ellátásában milyen jelentősége van. A pótlék mértéke — a 4. pontban említett határok között — százalék helyett forintösszegben is megállapítható.

8. A nyelvtudási pótlék

a) folyósítását meg kell szüntetni, illetőleg mértékét módosítani kell, ha a nyelvtudási pótlék korábbi megállapításakor arra okot adó körülmények megváltoznak;

b) százaléka a 4. pontban említett határok között mérsékelhető alaphéremelés esetén is.

9. A pótlék mértékét az alkalmazott besorolására jogosult — az illetékes szakszervezeti szervvel egyetértésben — állapítja meg.

10. A pótlék mértékének a 4. pontban említett határok közötti megállapítása ellen panasznak vagy más jogorvoslatnak helye nincs.

11. A közép- vagy felsőfokú nyelvtudás igazolása céljából a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara nyelvvizsga

bizottsága előtt kell vizsgát tenni. A vizsgáztatás módját és feltételeit a 4/1958. (VIII. 3.) M. M. számú rendelet* szabályozza.

12. A nyelvvizsga eredményes letételét igazoló bizonyítvánnyal egyenértékű igazolásnak felel meg az 1950. évi december 31. napját követően:

a) hazai vagy külföldi egyetemen (főiskolán) élő idegen nyelvből szerzett tanári oklevél az illető nyelv;

b) a Budapesti Egyetemi Orosz Intézetben vagy a Lenin Intézetben szerzett végbizonyítvány az orosz nyelv;

c) a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Külkereskedelmi Szakán vagy a Felsőfokú Külkereskedelmi Szakiskolán valamely idegen nyelvből letett szigorlat, illetőleg államvizsga az illető nyelv;

d) az Idegen Nyelvek Főiskoláján, illetőleg a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara mellett működő Idegen Nyelvek Esti Tanfolyamán szerzett végbizonyítvány (a nyelvvizsga eredményes letételét igazoló bizonyítvány) az illető nyelv;

e) a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara mellett működő Idegen Nyelvek Esti Tanfolyamán a második évfolyam záróvizsgálója az illető nyelv;

f) a Külkereskedelmi Akadémián letett nyelvvizsga az illető nyelv;

g) valamely külföldi közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben szerzett végzettség az illető oktatási intézmény oktatási nyelve;

h) valamely külföldi egyetemen (főiskolán) aspiránsképzéssel elnyert tudományos fokozatról szóló hivatalos igazolás, a vizsgáztatás nyelve;

i) a Művelődésügyi Minisztérium Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya által kiállított tolmácsigazolvány az illető nyelv tudása igazolására.

13. A 12. pont

a)–d) bekezdéseiben megjelölt esetekben jeles vagy jó eredmény esetén felsőfokú, közepes vagy elégséges eredmény esetén középfokú;

e) bekezdésében említett esetben jeles vagy jó eredmény esetén középfokú;

f) bekezdésében említett esetben középfokú;

g)–i) bekezdéseiben megjelölt esetekben pedig felsőfokú nyelvvizsgával egyenértékűnek kell az igazolást elfogadni.

14. Azok részére, akik az utasítás hatálybalépésekor nyelvtudási pótlékban részesülnek, a pótléket az eddigi összegben továbbra is folyósítani kell, míg a 2., illetőleg 8. pont alapján annak megszüntetése vagy módosítása nem válik indokoltá.

15. A nyelvtudás anyagi elismerése az engedélyezett beralapot terheli, vállalati bérghazdálkodás esetén az előírt átlagbér (átlagtörzsbér) betartása mellett.

* Lásd a *Munkügyi Közlöny* 1958. évi 15. számában (a 184. oldalán).

II.

16. Indokolt esetben a 4. pont szerinti mértékű nyelvtudási pótlék fizethető olyan munkakörökben is, amelyekben az idegen nyelv használata a munkakör ellátásához nem nélkülözhetetlen ugyan, de hasznos. Az e pont alapján nyelvtudási pótlékban részesíthető munkaköröket a miniszter — a szakszervezettel egyetértésben — állapítja meg. Ilyen esetben is a 2. pontban említett módon kell a dolgozókkal közölni — az idegen nyelv megnevezése mellett — a nyelvtudási pótlékban részesíthető munkaköröket.

17. A 16. pontban említett miniszteri utasítás csak azokra a területekre vonatkozóan adható ki, amelyekre a munkaügyi miniszter — a Szakszervezetek Országos Tanácsával, költségvetési szervek vonatkozásában a pénzügyminiszterrel is egyetértésben — engedélyezi.

18. A 17. pont alapján az utasítások 1964. április hó 1. napjától vagy azt követően a minisztériumok és egyéb országos hatáskörű államigazgatási szervek, valamint a pénzintézetek alkalmazottaira vonatkozó bérutasítások alkalmazási területére adhatók ki.

III.

19. Az 1. és 2. pont alapján nyelvtudási pótlék folyósítására nem jogosító olyan munkakörökben, amelyekben valamely idegen nyelv tudása előnyösen segíti a munkát és annak színvonalát jelentősen emeli, az idegen nyelv ismeretét és használatát a dolgozó alapbérének (személyi fizetésének) megállapításánál helyes figyelembe venni. Ilyen esetben a besorolási értesítőben fel kell tüntetni, hogy melyik idegen nyelv milyen fokú tudását milyen összegben vették figyelembe az alkalmazott alapbérének (személyi fizetésének) megállapításánál.

20. Nem fizethető nyelvtudási pótlék a 16. pont alapján annak a dolgozónak és olyan idegen nyelv tudásáért, amely miatt az alkalmazott alapbérét felemelték és ezt a besorolási értesítőben is feltüntették.

21. Az idegen nyelvű szakirodalom rendszeres tanulmányozása, ennek a gyakorlati munkában való felhasználása stb. esetében lehet az idegen nyelv ismeretét a 16. és 19. pont szempontjából hasznosítottak tekinteni.

22. A 16., illetve 19. pont esetében is alkalmazni kell az utasítás 3—15. pontjait.

IV.

23. Egyes területeken, ahol a munkakör ellátásához a középfokúnál alacsonyabb szintű idegen nyelvtudás elegendő, ennek anyagi elismerését és vizsgáztatási módját a miniszter — a munkaügyi miniszterrel és a szakszervezettel egyetértésben — az utasításban foglaltaktól eltérő módon is szabályozhatja.

V.

24. Ez az utasítás az 1964. évi április hó 1. napjától lép hatályba. Az utasítás hatálybalépésétől a nyelvtudási pótlék rendszeresítéséről szóló,

a 2093/1956. (VI. 6.) Mt. h. számú határozattal módosított 274/13/1951. N. T. számú határozat nem alkalmazható, a nyelvtudási pótlék fizetéséről és a nyelvvizsgákról szóló 5882/1951. OMB. számú, a 6029/1951. OMB. számú, a 3220—506/1952. OMB. számú, a 3230—511/1952. OMB. számú, a 3230—512/1952. OMB. számú, a 3230—529/1952. OMB. számú, a 26/1953. OMB. számú és a 3230—238/1953. MBT. számú határozatok, illetőleg utasítások hatályukat veszítik.

Veres József s. k.,
munkaügyi miniszter.

A művelődésügyi miniszter 2/1964. (III. 26.) M. M. számú

r e n d e l e t e

a sajtótermékek köteles- és tiszteletpéldányairól szóló 2/1960. (V. 25.) M. M. számú rendelet módosításáról

1. §

A 2/1960. (V. 25.) M. M. számú rendelet 15. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A 2. § (1) bekezdésének b) pontjában felsorolt sajtótermékek közül a szépirodalmi és ismeretterjesztő művekből szolgáltatatható köteles- és tiszteletpéldányok száma a százharminchetet (137), szakmai és tudományos művek (tankönyvek) esetében pedig a százhatot (106) nem haladhatja meg.”

2. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Aczél György s. k.,
a művelődésügyi miniszter
első helyettese.

Közlemények

Közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden kedden 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart.

Elnökségi Titkárság

Szabadalmi Közlemények

Találmányi bejelentések közzététele

A bejelentések és mellékletei az Országos Találmányi Hivatalban (Budapest V., Garibaldi utca 2. szám, Szerkesztőség) megtekinthetők a hivatalos órák alatt.

A közzététel napjától számított két hónapon belül a közzétett bejelentések ellen felszólalások adhatók be. A közzétett bejelentés tárgya egyelőre, jogtalan használat ellen, ideiglenes oltalomban részesül.

Az alábbi felsorolásban a sorok elején álló betűk és számok a bejelentés ügyszámát, zárójelben az ezt követő számcsoport a találmányi — magyar és nemzetközi — osztályt és alosztályt jelenti.

Elektromos ipar

MA—1212 (21 c 63—64; H 02 p) Magyar Tudományos Akadémia Automatizálási Kutató Laboratóriuma, Budapest. Feltaláló: dr. Nagy István okleveles villamosmérnök, a műszaki tudományok kandidátusa, tudományos munkatárs, Budapest. — **Szabályozó kapcsolás, különösen szinkron generátorok, kompenzátorok feszültségének, valamint egyenáramú motorok fordulatszámának szabályozására.** Bejelentés napja: 1962. december 19. Szolgálati találmány.

MA—1293 (12 h; B 01 j) MTA Műszaki Fizikai Kutató Intézet, Budapest. Feltaláló: Hársy Miklós tudományos munkatárs, Budapest, Majthényi Lajos tudományos munkatárs, Budapest. — **Eljárás nagy-tisztaságú anyagok elektrolitokból történő homogén kiválasztására.** Bejelentés napja: 1963. október 24. Szolgálati találmány.

Szervetlen- és nehézevegypipar

TE—329 (42 m 1—11; G 09 b) Magyar Tudományos Akadémia, VII. Kémiai Tudományok Osztálya, Budapest. Feltalálók: dr. Tettamenti Károly okleveles vegyész-mérnök, 55%, Budapest, dr. Messmer András vegyész, 15%, Budapest, Zincz Béla mérnök, 10%, Budapest, Iványi Jenő műszaki tisztviselő, 10%, Budapest, Máté István tudományos osztályvezető, 10%, Budapest. — **Szöghűségeit biztosító atomkalott-modell.** Bejelentés napja: 1962. október 23. Szolgálati találmány.

Megadott szabadalmak

151.300 (16 b; C 05 f) MTA Talajtani és Agro-kémiai Kutató Intézet, Budapest, Műanyagipari Kutató Intézet, Budapest. Feltalálók: dr. Gáti Ferenc mérnök, Budapest, dr. Kazó Béla mérnök, Budapest, dr. Láng István mérnök, Budapest, dr. Mikes János mérnök, Budapest. — **Talajjavító készítmény és eljárás annak előállítására.** Bejelentés napja: 1960. november 18. Szolgálati találmány. (TA—589.)

Talajjavító készítmény azzal jellemezve, hogy feltárt humuszanyagokból és/vagy humuszanyagokat szolgáltató szerves anyagokból, továbbá természetes- vagy műtrágyákból, növényi tápanyagokból, egyéb szervesetlen talajkötő anyagokból, mint montmorillonit-tartalmú agyagásványokból álló adaléko(ka)t és/vagy nagymolekulájú szintetikus műanyagokat, ill. ilyeneket szolgáltató vegyületeket tartalmaz.

Szabadalmak átruházása

A Magyar Tudományos Akadémia Atommag Kutató Intézete (Debrecen), a **149.693** lajstromszámú (alapszám MA—1029) „Alkali-halogén szcintillátorok fényreflektáló felületének előállítására” című szolgálati szabadalmának tulajdonjogát a **Gamma Optikai Művek-re** (Budapest) ruházta át.

(Kivonat a Szabadalmi Közlöny és Védjegyertesítő 1964. évi április havi számából.)

Helyesbítés: az Akadémiai Közlöny f. évi 7. számában a 7/1964. MTA (A.K.7.) számú utasítás mellékletének 34. pontjában feltüntetett Műszaki Kémiai Kutató Laboratórium elnevezés helyesen: Műszaki Kémiai Kutató Intézet.

(Kézirat-hiba)

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztését felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 700 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámú száma: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61 257, közületi 61 066

Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.58976 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. JÚLIUS 23.

TARTALOM

Személyi rész		97
Törvények, rendeletek, határozatok	1964. évi 13. tvr	A devizagazdálkodással kapcsolatos egyes korlátozások megszüntetéséről
	1964. évi 12. tvr	A népi ellenőrzésről szóló 1957. évi VII. törvény módosításáról
	13/1964. (VI. 21.) Korm. rendelet	A népi ellenőrzésről szóló 1957. évi VII. törvény végrehajtása tárgyában kiadott 6/1958. (I. 18.) Korm. számú rendelet módosításáról
	13/1964. számú NET határozat	A Magyar Tudományos Akadémia elnökének tisztségében való megerősítéséről
	14/1964. számú NET határozat	A 6/1961. számú NET határozat módosításáról
	1015/1964. (VI. 6.) Korm. határozat	A Tudományos- és Felsőoktatási Tanács elnökének felmentéséről és megbízásáról
	1016/1964. (VI. 6.) Korm. határozat	A Magyar Tudományos Akadémia alelnökeinek és főtítkárának tisztségében való megerősítéséről
Miniszteri rendeletek és utasítások	8/1964. (VI. 24.) PM	A devizagazdálkodással kapcsolatos egyes korlátozások megszüntetéséről szóló 1964. évi 13. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról
	3/1964. (VI. 28.) MM	A felsőoktatási intézményekbe való felvétel szabályozásáról szóló 3/1963. (V. 19.) MM számú rendelet módosításáról
	130/1964. (M.K. 12.) MM	A hivatalos kiadványokról
Közlemények		A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárának fogadóórájáról

Személyi rész

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 75. születésnapja alkalmából eredményes munkássága elismeréséül *dr. Freund Mihály* Kossuth-díjas akadémikusnak, a Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézet igazgatójának a

MUNKA ÉRDEMREND

arany fokozata

kitüntetését adományozta.

Jogszabályok

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1964. évi 13. számú

törvényerejű rendelete

a devizagazdálkodással kapcsolatos egyes korlátozások megszüntetéséről

1. §. A tervszerű devizagazdálkodással kapcsolatos szabályokról szóló 1950. évi 30. számú törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Tvr.) 8. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A pénzügyminiszter a törvényerejű rendeletben foglalt korlátozások alól a személyek, a vagyontárgyak, illetve az ügyletek meghatározott körére felmentést adhat.”

2. §. A Tvr. 13. §-ának (2) bekezdése helyébe — e törvényerejű rendelet 5. §-ára tekintettel — a következő rendelkezés lép:

„(2) Az utazási és a határszéli forgalomban engedély nélkül kivihető és behozható belföldi pénz mennyiségét a pénzügyminiszter rendelettel állapítja meg.”

3. §. A Tvr. 17. §-ának (1) bekezdése úgy módosul, hogy a vételre történő felajánlás alkalmával a külföldi fizetőeszköz vagy arany vételre felajánlóját, tulajdonosát, illetve a rendelkezésre jogosult személyt nem kell megnevezni.

4. §. (1) Az 1961. évi V. törvény (Btk. 247. §-ába ütköző devizagazdálkodást sértő büntett, továbbá az 1962. évi 10. számú tvr. (Btké.) 54. §-ába ütköző devizasabálysértés miatt eljárást nem lehet indítani azzal szemben, aki

a) a Tvr. 12. §-a (1) bekezdésének a) vagy 16. §-a (1) bekezdésének b) pontjában foglalt tilalom megszegésével külföldi fizetőeszközt, aranyat (platinát) szerzett, vagy

b) a Tvr. 17. §-ának (1) bekezdésében meghatározott külföldi fizetőeszköz, arany (platina), illetve az 1/1953. (I. 10.) MT számú rendelet 1. §-ának (1) és (2) bekezdésében meghatározott ezüst vételre való felajánlását elmulasztotta, vagy

c) a Tvr. 20. §-a (1) bekezdésének a) vagy b) pontjában foglalt rendelkezések megszegésével külföldi pénzürtékre szóló és külföldi által kibocsátott értékpapírt szerzett, átvett vagy letétül elfogadott, vagy

d) a Tvr. 22. §-ának (1) bekezdésében, illetőleg 23. §-ában meghatározott kötelezettség megszegésével a külföldi adóssal szemben fennálló követelést, a külföldi pénzürtékre szóló és külföldi által kibocsátott értékpapírt nem jelentett be, illetőleg nem bocsátotta rendelkezésre, vagy

e) a Tvr. 53. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére a külföldi vagyontárgyat nem jelentette be,

feltéve, hogy e törvényerejű rendelet hatályba lépésétől számított hatvan napon belül a birtokában vagy tulajdonában (rendelkezése alatt) levő külföldi fizetőeszközt, aranyat (platinát) a b) pontban említett ezüstöt vételre önként felajánlja, a d) pontban említett külföldi követelést, a c) és d) pontban említett értékpapírt vagy az e) pontban említett vagyontárgyat önként bejelenti, illetve a devizahatóság felhívásának megfelelően rendelkezésre bocsátja.

(2) A Btk. 247. §-ába ütköző devizagazdálkodást sértő büntett, továbbá a Btké. 54. §-ába ütköző devizasabálysértés miatt eljárást nem lehet indítani, a már megindított eljárást pedig meg kell szüntetni azzal szemben, aki

a) a Tvr. 44. §-ának (1) bekezdésében foglalt tilalom ellenére aranytárgyat (platinatárgyat) ajándekozott vagy ajándékba kapott,

b) a Tvr. 47. §-ában meghatározott kötelezettség megszegésével aranytárgy (platinatárgy) vételre való felajánlását elmulasztotta.

5. §. (1) A Tvr. utazási forgalmat érintő külön rendelkezéseket tartalmazó VI. fejezete, továbbá az aranytárgyak és platinatárgyak forgalmának szabályozását tartalmazó VII. fejezete hatályát veszti.

(2) Felhatalmazást kap a pénzügyminiszter, hogy a nemzetközi utazási forgalommal kapcsolatos devizajogi szabályokat, valamint az aranytárgyak (platinatárgyak) előállítására, javítására és forgalmára vonatkozó szabályokat — az aranytárgyak (platinatárgyak) adás-vételére jogosított vállalatokat illetően a belkereskedelmi miniszterrel egyetértésben — rendelettel megállapítsa.

6. §. Ez a törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Kisházi Ödön s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
helyettes elnöke.

Kiss Károly s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1964. évi 12. számú

törvényerejű rendelete

a népi ellenőrzésről szóló 1957. évi VII. törvény módosításáról

1. §. Az 1957. évi VII. tv. (a továbbiakban: Tv.) 2. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„A népi ellenőrzés feladata, hogy a dolgozók támogatásával

a) ellenőrizze a népgazdaság fejlesztésére irányuló — különösen a több népgazdasági ág, iparág, vagy gazdasági egység együttműködését igénylő — rendelkezések végrehajtását;

b) ellenőrizze a lakosság életkörülményeivel közvetlen kapcsolatban álló gazdasági, szociális stb. feladatok végrehajtását;

c) a közérdekű bejelentésekkel tudomására hozott vagy vizsgálatai során megállapított tények alapján küzdjön a korrupció és a felelőtlen, lélektelen ügyintézés ellen, a hivatali beosztásukkal bármilyen formában visszaélő személyek leleplezéséért és hatékony felelősségre vonásáért;

d) harcoljon a népgazdaság érdekeit sértő szakmai és helyi érdekek érvényesülése, az eredmények felnagyítása, a tények és jelentések eltorzítása, a hanyag és pazarló gazdálkodás ellen;

e) segítséget nyújtson az állami és szövetkezeti szervezeteknek az állami és állampolgári fegyelem megszilárdításához, a nép vagyoniának védelméhez, a visszaélések leleplezéséhez, a munka szervezettebbé és gazdaságosabbá tételéhez;

— mindezek alapján közreműködjék a Magyar Népköztársaság további erősítésében.”

2. §. A Tv. 11. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(2) Ha a népi ellenőrzési bizottság bűncselekménynek minősülő jogsértést tapasztal, megállapításait a területileg illetékes rendőrséggel vagy ügyészséggel közölni köteles. A rendőrség, illetve az ügyészség soronkívül köteles eljárni és az eljárás eredményéről a népi ellenőrzési bizottságot értesíteni. A gazdálkodás rendjét súlyosan sértő büntett alapos gyanúja esetén a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke köteles megállapításairól a Magyar Népköztársaság Legfőbb Ügyészét értesíteni.”

3. §. A Tv. 12. §-a a következő rendelkezésekkel egészül ki:

„12/A. §. (1) A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság vizsgálata során a rendelkezésre álló adatok alapján állásából felfüggesztheti — a felügyeletet gyakorló szerv egyidejű értesítése mellett — a vizsgált állami, szövetkezeti szervnek azt a vezetőjét vagy dolgozóját, akivel szemben a vizsgálat megállapítása szerint bűncselekmény vagy súlyos fegyelmi vétség alapos gyanúja merül fel, és

a) a vizsgálat befolyástól mentes, eredményes lefolytatását magatartásával szándékosan megnehezíti, vagy megghiúsítja

— különösen, ha a vizsgált szerv dolgozóját megfélemlíti, vagy felvilágosítások megadásától eltiltja, a népi ellenőrök számára lényeges adatok szolgáltatását alaptalanul megtagadja, vagy szándékosan valótlan adatokat szolgáltat;

b) a vizsgált szervtől való távoltartását a vizsgálat természete indokoltá teszi.

(2) A felfüggesztés végrehajtásáról az állásából felfüggesztett dolgozó felett fegyelmi jogkört gyakorló szerv köteles haladéktalanul gondoskodni. A felfüggesztés végrehajtásával egyidejűleg köteles elrendelni a fegyelmi eljárást is. A fegyelmi eljárásra a Munka Törvénykönyvében, illetve a felfüggesztett dolgozóra vonatkozó fegyelmi szabályokban foglalt rendelkezések az irányadók.

(3) Az (1) bekezdés rendelkezései az Országgyűlés, az Elnöki Tanács és a Minisztertanács által megválasztott, kinevezett, megerősített — vagy hivatali állásuk szempontjából velük egy tekintet alá eső — személyekre nem terjednek ki.”

„12/B. §. (1) A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság a vizsgálat tartama alatt — a munkabérek és kiemelt népgazdasági beruházások kivételével — a népgazdaság érdekeit súlyosan sértő intézkedés megakadályozása végett zárolhatja az állami, vagy szövetkezeti gazdálkodásban felhasználásra kerülő anyagi és pénzeszközöket, ha

a) rendeltetésellenes felhasználást vagy pazarló gazdálkodást állapít meg;

b) a vizsgált szerv a pénzeszközök kezelésére vonatkozó szabályok súlyos megsértésével a népgazdaságnak kárt okoz.

(2) A zárolás végrehajtásáról a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság megkeresése alapján a vizsgált szerv feletti szerve, illetve a pénzügyminiszter gondoskodik.”

4. §. A Tv. 27. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) A népi ellenőrzés a bíróságokra és az ügyészségekre nem terjed ki.

(2) A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság jogosult a Kormány által meghatározott egyes ellenőrzési feladatokat a fegyveres erőknél, továbbá a fegyveres és rendészeti testületeknél is ellátni.”

5. §. A Tv. 2. § (2) bekezdése és a 28. § (1) bekezdése hatályát veszti.

6. §. Ez a törvényerejű rendelet a kihirdetés napján lép hatályba. Végrehajtásáról a Minisztertanács gondoskodik.

Kisházi Ödön s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
helyettes elnöke.

Kiss Károly s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
13/1964. (VI. 21.) számú

r e n d e l e t e

a népi ellenőrzésről szóló 1957. évi VII. törvény
végrehajtása tárgyában kiadott 6/1958. (I. 18.)
Korm. számú rendelet módosításáról

1. §

A 6/1958. (I. 18.) Korm. számú rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 29. §-a után a következő rendelkezéseket kell felvenni:

„29/A. §. Ha az 1957. évi VII. Tv. 12/A., illetve 12/B. §-aiban meghatározott intézkedés szükségessége a területi népi ellenőrzési bizottság vizsgálata során merül fel, a bizottság az említett intézkedéseket a Központi Népi Ellenőrzési Bizottságnál kezdeményezheti.”

„29/B. §. (1) A felfüggesztés időtartama legfeljebb négy hét lehet. A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság az állásából való felfüggesztést határozattal rendeli el. Erről az érintett dolgozót, a felette fegyelmi jogkört gyakorló szervet és a főfelügyeletet ellátó minisztert (országos hatáskörű szerv vezetőjét) írásban értesíti.

(2) Ha a tanács végrehajtó bizottsága választott vezetőjének felfüggesztése válik szükségessé, a felfüggesztés elrendelésére a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság a fegyelmi jogkör gyakorlására jogosult végrehajtó bizottságot keresi meg.

(3) Szövetkezeti szervek választott vezetőjének felfüggesztése esetén a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság a végrehajtás céljából a szövetkezet felügyeleti szervét — mezőgazdasági termelőszövetkezet esetén a közgyűlést és a járási tanács végrehajtó bizottságát — keresi meg.

(4) A felfüggesztett dolgozó felett fegyelmi jogkört gyakorló szerv a Munka Törvénykönyve és végrehajtási rendeletei, illetve a felfüggesztett dolgozóra vonatkozó fegyelmi szabályok rendelkezései szerint intézkedik a felfüggesztés időtartamára a dolgozó munkabére (javadalmozása, díjazása stb.) meghatározott részének visszatartásáról.”

„29/C. §. (1) Mezőgazdasági termelőszövetkezet választott vezetőjének felfüggesztése esetén — a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság megkeresése

alapján — a járási tanács végrehajtó bizottsága köteles haladéktalanul javaslatot tenni a fegyelmi eljárás megindítására.

(2) A felfüggesztett dolgozó felett fegyelmi jogkört gyakorló szerv a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság meg nem támadott ténymegállapításait — az ellenkező bizonyításig — köteles elfogadni. A fegyelmi eljárás lefolytatására vonatkozó elévülési határidők a népi ellenőrzés — fegyelmi eljárás alapját képező — vizsgálatának befejeztével veszik kezdetüket. A fegyelmi határozatról a Központi Népi Ellenőrzési Bizottságot értesíteni kell.

(3) Az Mt V 189. §-ában meghatározott feltételek fennforgása esetén a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság megkeresésére az illetékes miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője) a határozatot köteles felülvizsgálni.”

„29/D. §. (1) A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság az anyagi és pénzeszközök zárolásáról határozattal rendelkezik. Erről a vizsgált szervet, felettes szervét, a főfelügyeletet ellátó minisztert (országos hatáskörű szerv vezetőjét) és pénzeszközök zárolása esetén — a pénzügyminisztert írásban értesíti.

(2) Az anyagi eszközök zárolását elrendelő határozat végrehajtásáról a vizsgált szerv felettes szerve köteles haladéktalanul intézkedni. A zárolás feloldása a főfelügyeletet ellátó miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője) hatáskörébe tartozik. A feloldás elrendelése előtt a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság véleményét ki kell kérni.

(3) A pénzeszközök zárolását elrendelő határozat végrehajtásáról a pénzügyminiszter — indokolt esetben pénzügyi biztos egyidejű kirendelése mellett — minden további megkeresés nélkül haladéktalanul gondoskodik. A pénzügyi biztos kirendelésével a zárolás hatálya megszűnik.

(4) A pénzeszközök zárolásának végrehajtására és a pénzügyi biztos kirendelésére vonatkozó részletes szabályokat a pénzügyminiszter — a Központi Népi Ellenőrzési Bizottsággal egyetértésben — állapítja meg.”

2. §

A Vhr. 44. §-a a következő (2) és (3) bekezdésekkel egészül ki:

„(2) A népi ellenőrzési bizottságok és az ellenőrzésre jogosult egyéb állami szervek egymás munkáját kölcsönösen támogatni kötelesek. A párhuzamos vizsgálatok kiküszöbölése és a rendelkezésre álló erők összefogása érdekében a népi ellenőrzési bizottságok vizsgálataikat a szervekkel közösen is végeztetik, illetve vizsgálataikba — az illetékes vezetővel egyetértésben — a vizsgált szerv felügyeleti hatóságának dolgozóját is bevonhatják.

(3) A népi ellenőrzés az üzemi gyűlések, ankétok, a sajtó, a rádió és televízió nyújtotta lehetőségek felhasználásával biztosítsa a vizsgálatok megállapításainak és a tapasztalt hibák kiküszöbölésére tett intézkedéseknek nyilvánosságra hozatalát.”

3. §

A Vhr. 44. §-a után a következő rendelkezéseket kell felvenni:

„44/A. §. (1) A fegyveres erőknél, továbbá a fegyveres és rendészeti testületeknél ellátandó egyes ellenőrzési feladatokat a Minisztertanács (Honvédelmi Bizottság) féléves munkatervekben hagyja jóvá.

(2) Az ellenőrzési feladatokra a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke, a fegyveres erők, illetve fegyveres és rendészeti testületek vezetői külön-külön, vagy együttesen tesznek javaslatot.

(3) Az egyes vizsgálati feladatok végrehajtásának módját az ellenőrzési programban kell megállapítani, melyet a vizsgált fegyveres testület vezetője és a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke együttesen hagynak jóvá.”

4. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Kádár János s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-
Paraszt Kormány elnöke.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 13/1964. számú

határozata

a Magyar Tudományos Akadémia elnökének tisztviselésében való megerősítéséről

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Rusznyák István akadémiust a Magyar Tudományos Akadémia elnöki tisztviselésében megerősíti.

Kisházi Ödön s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
helyettes elnöke.

Kiss Károly s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 14/1964. számú

határozata

a 6/1961. számú NET határozat módosításáról

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 6/1961. számú a külföldön élő magyarok állampolgárságának rendezéséről szóló határozata második bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„Azok a külföldön élő magyarok, akik állampolgárságukat rendezni kívánják, kérelmeiket az illetékes magyar külképviseleti hatóságoknál tejeszthetik elő.”

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 20/1961., valamint 33/1962. számú határozatai hatályukat veszítik.

Kisházi Ödön s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
helyettes elnöke.

Kiss Károly s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának
titkára.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
1015/1964. (VI. 6.) számú

határozata

a Tudományos- és Felsőoktatási Tanács elnökének felmentéséről és megbízásáról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány *dr. Erdey-Grúz Tibor* akadémikus, egyetemi tanárt, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárát a Tudományos- és Felsőoktatási Tanács elnöki tisztsége alól — a Tudományos- és Felsőoktatási Tanács munkájában kifejtett érdemei elismerése mellett — felmenti és *Kolos Richárdot*, a Tudományos- és Felsőoktatási Tanács főtitkárát átmenetileg a Tudományos- és Felsőoktatási Tanács elnöki feladatai ellátásával megbízza.

Fehér Lajos s. k.,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt
Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
1016/1964. (VI. 6.) számú

határozata

a Magyar Tudományos Akadémia alelnökeinek és főtitkárának tisztségében való megerősítéséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány *Erdei Ferenc*, *Hevesi Gyula*, *Jánossy Lajos*, *Ligeti Lajos*, *Manninger Rezső* és *Novobútzky Károly* akadémikusokat, a Magyar Tudományos Akadémia alelnökeit, továbbá *Erdey-Grúz Tibor* akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárát ezen tisztségében megerősíti.

Kállai Gyula s. k.,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt
Kormány elnökhelyettese.

Miniszteri rendeletek és utasítások

A pénzügyminiszter 8/1964. (VI. 24.) PM számú

rendelete

a devizagazdálkodással kapcsolatos egyes korlátozások megszüntetéséről szóló 1964. évi 13. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról

Az 1964. évi 13. számú törvényerejű rendelet 5. §-ának (2) bekezdésében, illetve az 1950. évi 30. számú törvényerejű rendelet 8. §-ának (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

A nemzetközi utazási forgalomra vonatkozó rendelkezések

1. §

(1) Külföldi útiokmánnyal rendelkező utas részére külföldre szóló menetjegyet a devizahatóság

engedélye nélkül csak a devizahatóság által megjelölt külföldi fizetőeszköz ellenében szabad kiszolgáltatni. Nem vonatkozik ez a rendelkezés a magyar útvonalra eső díjrészre, amely forintban is kiegyenlíthető.

(2) Magyar útiokmánnyal rendelkező utas részére forintfizetés ellenében kell kiszolgáltatni az útiokmány érvényességi területén belül fekvő külföldi vonalra szóló menetjegyet, kivéve, ha a devizahatóság meghatározott körben — devizagazdálkodási érdekekre figyelemmel — másképpen rendelkezik.

(3) Egy útiokmány alapján csak annyi külföldre szóló menetjegyet szabad kiszolgáltatni, ahány személy részére a bemutatott útiokmány érvényes.

2. §

(1) Az utazási forgalomban a devizahatóság engedélye nélkül személyenként legfeljebb 200 forintot, a határszéli forgalomban pedig személyenként legfeljebb 20 forintot szabad — 20 forintnál nem nagyobb címletekben — az ország területére behozni vagy külföldre kivinni. A határszéli forgalomban behozott vagy kivitt belföldi pénz együttes értéke személyenként egy hónap alatt a 200 forintot nem haladhatja meg.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés külföldiekre is vonatkozik.

3. §

(1) Külföldre utazók a devizahatóság engedélye nélkül vihetnek magukkal:

a) személyes használatukra szolgáló tárgyakat, amennyiben azok mennyisége, figyelembe véve az utazás célját és időtartamát, a szokásos mértéket, nem haladja meg.

b) személyenként élelmiszerből legfeljebb három napra valót, szivarkából legfeljebb 200 darabot, borból legfeljebb 2 litert, égetett szeszesitalból legfeljebb 1 litert; 16 éven aluliak szeszesital és dohányárú kivitelére e rendelkezés alapján nem jogosultak,

c) személyenként 400 forint (a határsávforgalomban — amennyiben nemzetközi megállapodás eltérő rendelkezést nem tartalmaz — havonként egy ízben 200 forint) belföldi fogyasztási árat meg nem haladó összértékű kereskedelmi árunak nem minősülő ajándéktárgyakat, a b) pontban említett áruk, valamint nemesfém-tárgyak és bélyegek kivételével.

(2) Magyar állampolgárok az (1) bekezdés c) pontjában felsorolt tárgyakat külön engedély nélkül csak abban az esetben vihetik magukkal, ha egyéni útiokmánnyal utaznak, illetve az egyéni útiokmányban együtt utazó családtagként meg vannak nevezve.

(3) Devizabelföldiek az (1) bekezdés a) pontjában említett tárgyakat külföldön nem idegeníthetik el.

(4) Az (1) bekezdésben foglaltak — az a) pont rendelkezései a magukkal hozott tárgyakat illetően

— külföldiekre is vonatkoznak. Külföldiek — nemesfém tárgyak és bélyegek kivételével — a devizahatóság külön engedélye nélkül vihetik ki az olyan, kereskedelmi árunak nem minősülő vagyontárgyakat is, amelyeket igazoltan külföldi fizetőeszköz általuk történt átváltásából eredő forintösszegnek a tartózkodási költségeik fedezése után fennmaradó részéből vásároltak.

(5) Ennek a §-nak a rendelkezései a kivándorlókra nem vonatkoznak.

4. §

(1) Külföldi útiokmánnyal beutazók (átutazók) kívánságára a határátlépés (vámvizsgálat) alkalmával a behozott külföldi fizetőeszközről, aranyról, aranytárgyról, drágakőről és igazgyöngyről, valamint nagyobb értékű tartós használati tárgyról tanúsítványt kell kiállítani és az utasnak átadni.

(2) A tanúsítványban megnevezett utas a beutazást követő legközelebbi kiutazás alkalmával a tanúsítványon feltüntetett tárgyakat a devizahatóság külön engedélye nélkül viheti ki.

Aranytárgyak előállításának és forgalmának szabályozása

5. §

(1) Arany feldolgozására, aranytárgy készítésére, át- vagy feldolgozására, javítására, továbbá tárgyak aranyozására kizárólag olyan vállalat jogosult, amelynek ezt a tevékenységét a felügyeleti hatóság a Magyar Nemzeti Bankkal egyetértésben engedélyezte.

(2) Aranytárgy készítésére, át- vagy feldolgozására, javítására, tárgyak aranyozására csak olyan vállalattal szabad ügyletet kötni, amelynek ez az (1) bekezdésben meghatározott engedély alapján a tevékenységi körébe tartozik.

(3) Órásiparosok aranyból vagy arany felhasználásával készült órákkal ellátott órák óraszerkezeti javítására külön devizahatósági engedély nélkül jogosultak.

(4) A devizahatóság engedélye nélkül tilos aranytárgy, aranytárgyról kiállított zálogjegy vagy letéti jegy visszterhes elidegenítésére mással mint erre jogosított vállalattal ügyletet kötni, azt másnak, mint az erre jogosított vállalatnak zálogba adni vagy zálogba venni, továbbá külföldinek elajándékozni.

(5) Ennek a §-nak a rendelkezései nem vonatkoznak a külön szabályozás keretében az illetékes szervek által a fogászati munkához kiutalt arannyal kapcsolatos ügyletekre.

6. §

(1) Aranytárgyat az ország területéről kívinni vagy bármilyen más módon kijuttatni a devizahatóság engedélye nélkül tilos. Ez a korlátozás nem vonatkozik az utazási forgalomban a 3. §. szerint külön engedély nélkül kivihető aranytárgyakra, továbbá aranytárgyaknak a külkereskedelmi forgalomban történő kivételére.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés külföldiekre is vonatkozik.

Vegyes és záró rendelkezések

7. §

Devizakülföldi az 1950. évi 30. számú törvényerejű rendelet 50. §-ának e) pontjában meghatározott ingóságot — értékére tekintet nélkül — devizabelfölditől visszterhesen külön devizahatósági engedély nélkül megszerezhet. A devizakülföldi az így szerzett vagyontárgyat devizabelföldinek külön devizahatósági engedély nélkül elajándékozhatja.

8. §

Ennek a rendeletnek az aranyra vonatkozó rendelkezéseit a platinára, az aranytárgyakra vonatkozó rendelkezéseit a platinatárgyakra is alkalmazni kell.

9. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba; hatálybalépésével a 6/1962. (VI. 14.) PM számú rendeletnek még hatályba levő rendelkezése, továbbá a 14/1963. (IX. 21.) PM számú rendelet hatályát veszti.

Sulyok Béla s. k.,

a pénzügyminiszter első helyettese.

A művelődésügyi miniszter 3/1964. (VI. 28.) számú

rendelete

a felsőoktatási intézményekbe való felvétel szabályozásáról szóló 3/1963. (V. 19.) MM számú rendelet módosításáról

A 35/1962. (IX. 16.) számú rendelet 2. §-ának e) pontjában kapott felhatalmazás alapján az érdekelt miniszterekkel és országos hatáskörű szervek vezetőivel egyetértésben az alábbiakat rendelem:

1. §

A 3/1963. (V. 19.) MM számú rendelet 12. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A felvételi vizsgán az előírt tárgyakból nem kell vizsgázni:

a) az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny, a Kürschák József matematikai verseny, valamint az Eötvös Loránd fizikai verseny első tíz helyezettjének;

b) a Televízió műsorába felvett „Ki miben tudós” elnevezésű szellemi vetélkedő első és második helyezést elért résztvevőinek,

c) azoknak a jelentkezőknek, akik felsőfokú végzettség alapján kérik felvételüket és a korábbi felsőfokú tanulmányaik során a felvételi vizsga valamelyik tárgyából államvizsgát, záróvizsgát, vagy szigorlatot tettek.

(2) Az (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjában megjelölt helyezés csak abban az esetben mentesít a felvételi vizsga alól, ha a jelentkező olyan felsőoktatási intézménybe (karra, illetőleg szakra) kéri felvételét, amelynek felvételi vizsgatárgyai között az a tárgy is szerepel, melyben a helyezést elérte.

(3) Az (1) bekezdés *a)* pontjában megállapított mentesítés nem terjed ki:

a) azokra, akik középiskolai tanulmányaikat 3 évnél régebben fejezték be;

b) a művelődésügyi miniszter által meghatározott szakokon a rajz, az ének-zene és a testnevelés vizsgatárgyakból teendő vizsgára, ha a jelentkező a tanulmányi versenyen más tárgyból ért el helyezést.

(4) Az (1) bekezdés *b)* pontjában megállapított mentesítés nem terjed ki:

a) azokra, akik a középiskolai tanulmányaikat 3 évnél régebben fejezték be, vagy a mentesítés alapjául szolgáló helyezést 3 évnél régebben érték el;

b) a művelődésügyi miniszter által meghatározott szakokon a rajz, az ének-zene és a testnevelés vizsgatárgyakból teendő vizsgára."

2. §

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Ilku Pál s. k.,
művelődésügyi miniszter.

A művelődésügyi miniszter 130/1964. (M. K. 12.) MM számú utasítása a hivatalos kiadványokról

A hivatalos kiadványok kiadását — a pénzügyminiszterrel az Országos Árhivatal elnökével és a munkaügyi miniszterrel egyetértésben — a következők szerint szabályozom.

1. Állami kiadvállalat hivatalos kiadvány kiadására állami szervek, vállalatok, társadalmi szervezetek, szövetkezetek (a továbbiakban: szervek) megrendelése alapján köthet szerződést, feltéve, hogy a megrendelő a 6. pontban meghatározott költségek megtérítésére kötelezettséget vállal.

Jogszabálygyűjtemények kiadására a 2005/1958. (I. 23.) számú kormányhatározat irányadó.

2. Az utasítás alkalmazásában hivatalos kiadványnak minősülnek — az időszaki sajtótermékek kivételével — azok a kiadványok, amelyek a nép-

gazdaság különböző területein, a szervek részére, feladatuk ellátásához szükséges előírásokat, a munka végzését segítő ismeretanyagot vagy szakmai tájékoztatást tartalmaznak.

Abban a kérdésben, hogy a kiadvány hivatalos kiadványnak minősül-e, vitás esetben — a megrendelő felett főfelügyeletet gyakorló szerv meghallgatása után — a Művelődésügyi Minisztérium Kiadói Főigazgatósága dönt.

3. A hivatalos kiadvány megjelölést a kiadványon fel kell tüntetni. A kiadvány megjelentetésével kapcsolatos tartalmi felelősség a megrendelőt terheli.

4. Ha a megrendelő kívánsága szerint a hivatalos kiadvány szerzőjével kiadói szerződést kell kötni, és a szerző a megrendelővel munkaviszonyban áll, a megrendelő szerv vezetője a kiadó és a szerző között létrejövő szerződés megkötése előtt köteles a kiadót tájékoztatni arról, hogy a hivatalos kiadvány megírása milyen mértékben minősül a szerző munkaköri kötelezettsége alapján végzett feladatnak, egyben közölnie kell, hogy a kiadó a szerző részére jogdíjat egyáltalán ne, illetőleg csökkentett vagy teljes összegben folyósítson-e.

5. A hivatalos kiadványok fogyasztói árát a 164/1962. (M. K. 24.) MM—ÁH számú utasítás szerint a kiadványt megjelentető kiadó köteles kiszámítani.

6. Ha a kiadványt a kiadó egészben vagy részben könyvterjesztő útján értékesíti, és a bruttó termelői ár az önköltséget nem fedezi, a megrendelő a különbözetet köteles a kiadónak megtéríteni.

Amennyiben a kiadványt közvetlenül a megrendelő veszi át, a teljes önköltséget kell a kiadó-vállalat részére megtérítenie.

7. Ez az utasítás a közzététel napján lép hatályba. A hatályba lépése előtt kötött szerződésekre az utasítás rendelkezései nem vonatkoznak.

Aczél György s. k.,
a miniszter első helyettese.

Közlemények

KÖZLEMÉNY

A Magyar Tudományos Akadémia főtákará minden kedden 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart.

Elnökségi Titkárság

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 700 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámlaszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61 257, közületi 61 066
Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.59162 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. SZEPTEMBER 12.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	16/1964. (VII. 19.) Korm. rendelet	A társadalombiztosítás szervezetének egységesítéséről szóló 1964. évi 6. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról..... 105
Az Akadémia Elnökségének határozatai	14/1964. sz. határozat	Az 1964. évi közgyűlés határozatainak végleges szövegéről és végrehajtásának megszervezéséről..... 108
	15/1964. sz. határozat	Az alelnökök és a főtítkárhelyettesek feladatkörének és hatáskörének szabályozásáról 109
	17/1964. sz. határozat	Az osztályvezetőségi választások jóváhagyásáról..... 110
	19/1964. sz. határozat	Az akadémiai pályázatokon pályadíjat nyert művek megjelentetéséről 110
	22/1964. sz. határozat	A külföldi folyóiratokban való publikálás szabályozásáról 110
	29/1964. sz. határozat	Az akadémiai összes-ülések tartásáról 112
	31/1964. sz. határozat	Az akadémiai tagok kollektív munkájának és informálásának előmozdításáról 112
	37/1964. sz. határozat	A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság személyi összetételéről 113
	38/1964. sz. határozat	Az akadémiai könyv- és folyóiratkiadásról..... 113
Közlemények	1191/VIII/1964. SZOT	A munkavédelmi felügyelet tagjainak igazolványairól 115 A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárnak fogadóórájáról 116

Jogszabályok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
16/1964. (VII. 19.) számú

rendelete

a társadalombiztosítás szervezetének egységesítéséről szóló 1964. évi 6. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról

A magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a társadalombiztosítás szervezetének egységesítéséről szóló 1964. évi 6. számú törvényerejű rendeletben kapott felhatalmazás alapján — a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben — a következőket rendeli:

1. §.

(1) Társadalombiztosítási feladatokat a következő szakszervezeti szervek végeznék:

- a) a szakszervezetek központi vezetőségei,
- b) a szakszervezetek megyei tanácsai és a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa,
- c) a társadalombiztosítási bizottságok,
- d) a szakszervezeti bizottságok,
- e) a társadalombiztosítási tanácsok.

(2) Az (1) bekezdés c) és e) pontjában említett szakszervezeti szervek létszámát, összetételét, feladatkörét és illetékességét a SZOT szabályzatban állapítja meg.

(3) A társadalombiztosítás igazgatási és ügyviteli feladatait a Szakszervezetek Országos Tanácsa Társadalombiztosítási Főigazgatósága (a továb-

biakban: Főigazgatóság) és ügyviteli szervei végzik. A Főigazgatóság ügyviteli szervei: az igazgatóságok és ezek kirendeltségei.

(4) A Főigazgatóság és ügyviteli szervei feladatkörét és illetékességét a SZOT szabályzatban állapítja meg.

2. §.

A Főigazgatóság jogi személy.

3. §.

(1) A társadalombiztosítási feladatokat végző munkáltatók, illetőleg szövetkezetek körét, az elvégzendő, társadalombiztosítási feladatokat a SZOT szabályzatban állapítja meg.

(2) A társadalombiztosítási feladatok végzésével megbízott munkáltatók, illetőleg szövetkezetek ügyvitelük körében, saját alkalmazottaikkal és saját költségükön kötelesek e feladatokat végezni.

(3) A társadalombiztosítási feladatok végzésével megbízott munkáltatók, illetőleg szövetkezetek az igények elbírálásáért és a szolgáltatások teljesítéséért a Főigazgatósággal (ügyviteli szerveivel) szemben teljes anyagi felelősséggel tartoznak. A szabályszerűen elbírált igények alapján helyesen számfejtett és folyósított szolgáltatások összegét a Főigazgatóság (ügyviteli szervei) megtéríti.

(4) A SZOT az (1)–(3) bekezdés rendelkezéseit — az érdekelt miniszterrel egyetértésben — munkáltatónak, illetőleg szövetkezetnek nem tekinthető szervre (intézményre, szervezetre stb.) kiterjesztheti.

4. §.

Az Országos Társadalombiztosítási Tanács elnökből, titkárból és ötvenegy tagból áll. Az Országos Társadalombiztosítási Tanács elnökét és titkárát a SZOT Elnöksége jelöli ki. Tagjai:

a) a SZOT Elnöksége által a szakszervezetek tagjaiból kijelölt huszonhat személy,

b) az Egészségügyi Minisztérium két kiküldötte, a Külügyminisztérium, a Belügyminisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, a Pénzügyminisztérium, az Igazságügyminisztérium, a Könyvüipari Minisztérium, a Földművelésügyi Minisztérium, a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium, a Munkaügyi Minisztérium, az Országos Tervhivatal és a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány Titkárságának egy-egy kiküldötte,

c) a Termelőszövetkezeti Tanács öt kiküldötte, a Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetségének két kiküldötte, a Kisiparosok Országos Szervezetének, a Kiskereskedők Országos Szabad Szervezetének, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének, az Országos Ügyvédi Tanácsnak és a Szövetkezetek Országos Szövetségének egy-egy kiküldötte.

5. §.

(1) A Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ az 1964. évi július hó 31. napjával megszűnik.

(2) A Főigazgatóság az 1964. évi augusztus hó 1. napján kezdi meg működését, és ettől a naptól kezdődően látja el mindazokat a társadalombiztosítási feladatokat, amelyeket ezideig a Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központ látott el.

(3) A Kisipari Szövetkezeti Kölcsönös Biztosítási Intézet és az Újságírók Szanatórium Egyesülete társadalombiztosítási feladatainak a Főigazgatóság által történő átvétele napját a SZOT az említett intézményeihez tartozó biztosítottak érdekvépviseleti szervének vezetőjével egyetértésben állapítja meg.

(4) Az Országos Nyugdíjintézet megszűnésének és társadalombiztosítási feladatainak a Főigazgatóság által történő átvétele napját a SZOT a munkaügyi miniszterrel egyetértésben állapítja meg. A Főigazgatóság ugyanakkor átveszi az Országos Nyugdíjintézet társadalombiztosításon kívüli feladatait is.

(5) A SZOT a munkaügyi miniszterrel egyetértésben állapítja meg azt a napot, amely nappal a SZOT-ra szállnak át mindazok a jogok, amelyek a társadalombiztosítási jogszabályok értelmében a munkaügyi minisztert illették meg.

(6) A (3)–(5) bekezdések rendelkezéseit legkésőbb az 1964. évi december hó 31-ig végre kell hajtani.

6. §.

(1) A Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központnak, továbbá az Országos Nyugdíjintézetnek minden, a Kisipari Szövetkezeti Kölcsönös Biztosító Intézetnek és az Újságírók Szanatórium Egyesületének a társadalombiztosítást illető ingó és ingatlan vagyona és az ezekhez fűződő követeléseit és tartozásait a SZOT-ra szállnak át. A társadalombiztosítási vagyont a SZOT egyéb vagyonától elkülönítetten kell kezelni.

(2) A Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központnak, továbbá az Országos Nyugdíjintézetnek minden egyéb, a Kisipari Szövetkezeti Kölcsönös Biztosító Intézetnek és az Újságírók Szanatórium Egyesületének a társadalombiztosítást illető minden egyéb követelése és tartozása a Főigazgatóságra száll át.

(3) Az alábbi a)–e) pontok alatt felsorolt kiadásokat, illetőleg bevételeket külön-külön alapszerűen kell kezelni. Ezekről az állami költségvetésre vonatkozó általános szabályok szerint az összes kiadásokat és bevételeket magában foglaló költségvetést és beszámolót kell készíteni:

a) a mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagoknak és hozzátartozóiknak folyósított nyugellátásokat, az öregségi és munkaképtelenségi járadékokat, a kivételes nyugellátásokat, ezeknek — az ügyviteli költségek kivételével — egyéb költségeit, továbbá mindezek fedezetéül szolgáló bevételeket, így különösen a nyugdíjjáradékokat és a termelőszövetkezetek használatában vagy kezelésében álló földek után fizetett hozzájárulások összegét;

b) a kisipari szövetkezeti tagoknak és hozzátartozóiknak folyósított nyugellátásokat, a kivételes nyugellátásokat, ezek ügyviteli és egyéb költségeit, továbbá a mindezek fedezetéül szolgáló nyugdíjjáradékokat;

c) a kisiparosoknak és hozzátartozóiknak folyósított nyugellátásokat, a kivételes nyugellátásokat, ezek ügyviteli és egyéb költségeit, továbbá a mindezek fedezetéül szolgáló nyugdíjjáradékokat;

d) az ügyvédeknek és hozzátartozóiknak folyósított nyugellátásokat, a kivételes nyugellátásokat továbbá a mindezek fedezetéül szolgáló nyugdíj-járulékokat;

e) a kisiparosok betegség esetére szóló önkéntes biztosításával felmerült költségeket — ide értve ezek ügyviteli költségeit is — továbbá a mindezek fedezetéül szolgáló járulékokat.

7. §.

(1) A 67/1958. (XII. 24.) Korm. számú rendelet 74. és 75. §-ának a hozzátartozói igények előterjesztésére és elbírálására vonatkozó rendelkezése azzal egészül ki, hogy a SZOT szabályzatban ettől eltérően is rendelkezhet.

(2) A 21/1958. (II. 25.) Korm. számú rendeletnek és a 6/1960. (II. 14.) Korm. számú rendeletnek a nyugellátási igények előterjesztésére, elbírálására és a határozathozatalra vonatkozó rendelkezései akként módosulnak, hogy az igényeket a Főigazgatóság az igénylő lakóhelye szerint illetékes ügyviteli szervénél kell előterjesztteni, az igényt ugyanez az ügyviteli szerv bírálja el és hoz az ügyben határozatot. A hozzátartozói igények előterjesztésének szabályait — ha a meghalt nyugdíjas volt — a SZOT szabályzatban állapítja meg.

(3) A 21/1958. (II. 25.) Korm. számú rendelet 41. §-a (4) bekezdésében említett külön bizottság megszűnik, feladatkörét a rendelet 47. §-ában említett Termelőszövetkezeti Nyugdíjügyi Bizottság veszi át.

(4) A 48/1961. (XII. 30.) Korm. számú rendelet 38. és 39. §-ának a hozzátartozói igények előterjesztésére és elbírálására vonatkozó rendelkezései akként módosulnak, hogy ezekben az ügyekben a munkaviszonyban álló dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról szóló rendelkezések szerint kell eljárni.

8. §.

(1) Azokat a társadalombiztosítási kérdéseket, amelyeket a munkaügyi miniszter rendeletben szabályozhatott, a SZOT szabályzatban rendezi.

(2) A SZOT társadalombiztosítási szabályzatait a Magyar Közlönyben kell hirdetni.

9. §.

A társadalombiztosítás kérdéseiben a SZOT a munkaügyi miniszter véleményének meghallgatásával tesz előterjesztést; a hatáskörébe utalt kérdésekben pedig, ha azok a dolgozók életszínvonalát, vagy a munkaerőgazdálkodást érintik, a munkaügyi miniszterrel egyetértésben dönt. Az említett kérdésekben előzetesen meg kell hallgatni az érdekelt minisztereket és az érdekelt szervek (Termelőszövetkezeti Tanács, Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetsége stb.) vezetőit.

10. §.

(1) A Kisipari Szövetkezeti Kölcsönös Biztosító Intézet, valamint az Újságírók Szanatórium Egyesülete által ellátott társadalombiztosításra vonatkozó jogszabályok rendelkezései hatályban marad-

nak. Az eljárási kérdésekben azonban — ideértve a jogorvoslati eljárást és a jogorvoslatra illetékes szerveket is — a munkaviszonyban álló dolgozókra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) Hatályban maradnak továbbá a társadalombiztosítási jogszabályoknak azok a rendelkezései is, amelyek az 1964. évi 6. számú törvényerejű rendelettel, illetőleg jelen rendelettel nem ellenkeznek. Minden olyan esetben azonban amikor valamely korábbi jogszabály társadalombiztosítási kérdésben Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központot vagy helyi szervét; Kisipari Szövetkezet Kölcsönös Biztosító Intézetet vagy helyi szervét; Újságírók Szanatórium Egyesületét; Országos Nyugdíjintézetet említ, ezek helyett a Főigazgatóságot, illetőleg ügyviteli szerveit kell érteni.

11 §.

A Főigazgatóságba, illetőleg ügyviteli szerveibe a Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központtól vagy helyi szerveitől, a Kisipari Szövetkezeti Kölcsönös Biztosító Intézettől, vagy helyi szerveitől, az Újságírók Szanatórium Egyesületétől, valamint az Országos Nyugdíjintézettől átvett alkalmazottakat népgazdasági érdekből áthelyezett dolgozóknak kell tekinteni.

12. §.

Ez a rendelet nem érinti a fegyveres erők, valamint a Belügyminisztérium és az Igazságügyminisztérium kötelékébe, illetőleg felügyelete alá tartozó fegyveres testületek tagjai és családtagjai, továbbá a Magyar Államvasutak és a Győr—Sopron—Ebenfurti Vasutak dolgozói és ezek családtagjai társadalombiztosításáról szóló rendelkezéseket.

13. §.

Ez a rendelet az 1965. évi január hó 1. napján lép hatályba; a 2. §. rendelkezéseit azonban az 1964. évi augusztus hó 1. napjától, a 6—7. §-ok és a 10—11. §-ok rendelkezéseit pedig az érdekelt szervekkel kapcsolatosan a társadalombiztosítási feladatoknak az 5. §-ban említett átvétele napjától kell alkalmazni. Ezzel egyidejűleg hatályukat veszítik mindazok a jogszabályi rendelkezések, amelyek e rendelettel nem egyeztethetők össze. Így különösen: a 190/1950. (VII. 15.) MT számú rendelet 1. §-ának (1) bekezdése, 2. §-a, 3. §-ának (1)—(2) bekezdései, a 91/1952. (X. 2.) MT számú rendelet 1. §-a, 5—8. §-ai, 13—14. §-ai, 16. §-a, 18. §-a, 21. §-a, a 71/1955. (XII. 31.) Korm. számú rendelet 3. §-a, 75—76. §-ai 79—80. §-ai, az 1037/1957. (IV. 13.) Korm. számú határozat, a 21/1958. (II. 25.) Korm. számú rendelet 48/A. §-a, a 67/1958. (XII. 24.) Korm. számú rendelet 1. §-ának (2) bekezdése, a 12/1959. (III. 1.) Korm. számú rendelet 3. §-ának (3) bekezdése, 4. §-a, 5. §-ának (1)—(3) bekezdései és a 38/1959. (VIII. 15.) Korm. számú rendelet 25. §-ának (2) bekezdése, 26. §-a.

Kállai Gyula s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt
Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 14/1964. számú

határozata

az 1964. évi közgyűlés határozatainak végleges
szövegéről és végrehajtásának megszervezéséről

(Elnökség, 1964. május 29.)

(Kiegészítve és egységes szerkezetbe foglalva az
Elnökség 27/1964. számú határozatával)

Teljes szöveg

Az Elnökség az 1964. évi közgyűlés határozatainak szövegét az alábbiak szerint hagyja jóvá.

I.

1. Az Akadémia tevékenységének minden tudományág művelésére ki kell terjednie, kötelessége azonban legfőbb erőit és legtöbb figyelmét azokra a kutatási területekre koncentrálni, amelyek a jelenlegi időszakban és a belátható jövőben a társadalmi fejlődés, hazánk szocialista építése számára a legfontosabbak. Ilyenekül a közgyűlés az alábbiakat itéli:

- a szocialista gazdasági irányítás fejlesztését szolgáló kutatások;
- a szocialista tudat kialakítására és fejlesztésére irányuló kutatások;
- a szilárd testek kutatása;
- az automatikai kutatások, továbbá a kibernetika és alkalmazásainak fejlesztése;
- a szerveskémi kutatások;
- az ország természeti erőforrásainak kutatása és feltárása;
- a molekuláris biológia kifejlesztése;
- a nagyüzemi állattartás egészségügyi feladatai.

E kiemelkedő fontosságú problémakörökben — az országos távlati tudományos kutatási terv alapján — az illetékes tudományos osztályok és bizottságok véleményét figyelembe véve — az Elnökség határozza meg a kitűzendő kutatási programot, közvetlenül kísérvé figyelemmel a kutatások koordinálását és a kutatási eredmények értékelését, s a rendelkezésre álló eszközöket a szükség és a lehetőség szerint koncentrálni ezekre a kutatásokra.

2. Az Elnökség vizsgálja meg a tudományos kutatások tervezési rendszerét abból a szempontból, hogy mi módon lehetne megvalósítani a folyamatos tervezést oly módon, hogy a szükséges éves tervezés mellett évente hosszabb időre, de legalább is két évre szóló terveket dolgozzanak ki az intézetek. Ennek alapján az Elnökség tegyen intézkedéseket az Akadémia körében, s terjesszen javaslatokat az illetékes állami szervek elé.

3. Az Elnökség törekedjék arra, hogy az Akadémia fokozza irányító-befolyásoló tevékenységét a magyar tudományos élet egészére, használja fel az e tekintetben rendelkezésére álló testületi és szervezeti lehetőségeket. Az Elnökség segítse elő továbbá, hogy az Akadémia tudományos testületei, bizottságai és intézményei útján növekvő mértékben vegyen részt az ország szellemi életében, a közéletünket foglalkoztató társadalmi, gazdasági és kulturális problémák megtárgyalásában és megvitatásában, s ily módon is hasson közre a szocialista közfelfogás kialakításában.

II.

Az Akadémia 1964. évi közgyűlése az Elnökség előterjesztése alapján megállapítja, hogy az 1960. évi akadémiai törvényerejű rendeletben és a hozzá kapcsolódó egyéb állami és akadémiai határozatokban rögzített szervezeti keretek, az azóta szerzett tapasztalatok alapján és más szocialista országok akadémiainak tapasztalatai alapján is, több vonatkozásban továbbfejlesztésre, módosításra szorulnak. Ezért a közgyűlés szükségesnek tartja a felvetett szervezeti problémák mélyreható megvizsgálását, megvitatását és megoldását. Ezért a következőket határozza.

1. Az előterjesztés és a közgyűlési vita anyagából kiindulva, s alapul véve az Akadémia általános tudományos hivatását és a következő időszakra kitűzött legfontosabb kutatási feladatait, az Elnökség készítse elő részletesebb megvitatás és a határozati javaslatok kialakítása végett, különösen a következő szervezeti problémákat:

- az Akadémia szerepe és feladatai az országos tudományos irányításban;
- az akadémiai testületek (ideértve a bizottságokat is) összetételének, szervezeti felépítésének és funkcióinak fejlesztése;
- az akadémiai igazgatási tevékenység szervezetének és eljárásainak javítása;
- az akadémiai intézeti hálózat fejlesztése és a tanszéki kutatások szervezeti rendezése.

2. Az előkészítő munka során az Elnökség támaszkodjék a tudományos osztályok és a bizottságok véleményére, a szükséghez képest végeztesen speciális tanulmányokat a szóban forgó kérdések minél teljesebb megvilágítása és a megoldások minél szilárdabb megalapozása érdekében, s a kialakuló következtetéseket és javaslatokat folyamatosan egyeztesse az illetékes állami és társadalmi szervekkel. Az előkészítő munka során a közgyűlésen felvetett összes szempontokat gondosan mérlegelni kell.

3. A kellően előkészített határozati javaslatokat természetük szerint az elhatározásra hivatott szervek elé kell terjeszteni azzal, hogy olyan kérdésekben, amelyek eldöntése az Elnökség hatáskörébe tartozik, maga az Elnökség hozza meg a szükséges határozatokat (intézetek szervezése, bizottságok alakítása, a tudományos osztályok-keretén belül csoportok — pl. geotudományi, gazdaságtudományi — szervezése).

4. A közgyűlés megerősíti az 1963. évi közgyűlés által előírt akadémiai tevékenység és az akadémiai

szervezet demokratizmusa továbbfejlesztésének szükségességét. Ezt az érdeket szolgálja a jövőben az általános érvényű akadémiai kérdésekben, illetőleg a javaslatok kialakításában tagértekezlet, szükség szerint pedig rendkívüli közgyűlés összehívása.

III.

A közgyűlés határozatainak végrehajtásával kapcsolatban az Elnökség az alábbiak szerint határoz:

1. A kiemelt kutatási feladatoknak a közgyűlésen felvetett további kiegészítésével kapcsolatban az Elnökség felkéri a főtítkárt, hogy az Elnökség legközelebbi ülésére tegyen javaslatot arra, hogy az „állathigiéniai kutatások” kiemelése — figyelembe véve e kutatási terület valamennyi összefüggését — indokolt-e.

2. Az Elnökség a tudományos osztályok és az Akadémiához tartozó valamennyi szerv köteleességévé teszi, hogy a közgyűlés határozatait munkájuk során alkalmazzák, végrehajtásuk érdekében pedig a szükséges intézkedéseket megtegyék.

3. Az Elnökség különösen fontosnak tartja, hogy a kiemelt kutatási feladatoknak tervezésére, figyelemmel kísérésére, ellenőrzésére, anyagi eszközökkel való ellátására az Akadémia főtítkára megfelelő módszereket dolgozzon ki. Ajánlja, hogy a kiemelt tudományterületek akadémiai kutatásaira elkülönített több évre (3 év) szóló kutatási terv és évenkénti beszámoló készüljön. Az évi költség- és létszámtervekben elsősorban a közgyűlés által kiemelt kutatási területek reális igényeit kell kielégíteni, azzal a korlátozással azonban, hogy ez az évi fejlesztésnek mintegy 60%-ánál többet ne vegyen igénybe. A beruházások tervezésében is elsősorban e kiemelt kutatások reális igényeit kell kielégíteni.

4. Az Elnökség felkéri az Akadémia főtítkárát, hogy az Elnökség júniusi ülésére az illetékes osztálytitkárokkal tanácskozva tegyen javaslatot arra nézve, hogy a kiemelt kutatási feladatok gondozását osztályokhoz tartozó meglévő tudományos bizottságra, vagy e célra létrejött osztályok közötti komplex bizottságra, illetve elnökségi bizottságra célszerű-e bízni.

5. A főtítkár az Elnökség munkatervének kialakításánál vegye figyelembe a közgyűlés határozatait, gondoskodjék a problémák megtárgyalásának napi-rendre tűzéséről; a közgyűlés határozatainak végrehajtásáról pedig a következő közgyűlést megelőző időszakban tegyen jelentést az Elnökségnek.

Budapest, 1964. június 2.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 15/1964. számú

határozata

az elnökök és a főtítkárhelyettesek feladatkörének és hatáskörének szabályozásáról

(Elnökség, 1964. május 29.)

Teljes szöveg

Az Akadémia ez évi közgyűlésén megválasztott alelnökök és főtítkárhelyettesek feladatait és hatáskörét az Elnökség az alábbiak szerint állapítja meg

azzal, hogy felkéri a főtítkárt, tegyen javaslatot ez év végéig arra, hogy az alelnököket és a választott elnökségi tagokat milyen formában és módon lehet fokozottabban bevonni az Elnökség irányító munkájába.

I. Alelnökök

1. Az Akadémia elnökének távollétében vagy akadályoztatása esetén állandó jelleggel helyettese *Ligeti Lajos* akadémikus, alelnök. Az Akadémia elnöke — meghatározott feladatok ellátásával — bármelyik alelnököt megbízhatja.

2. Az alelnökök meghatározott esetekben az Akadémia elnöke helyett személyükben reprezentálják az Akadémiát, különösen külföldi akadémiaikon, egyéb külföldi szervezetekben, továbbá hazai tudományos, szakmai vagy egyéb jellegű rendezvényeken.

3. Az alelnökök segítséget nyújtanak az osztályvezetőségeknek, illetőleg az osztálytitkároknak az osztályok irányításában, továbbá az osztályok helyzetének, problémáinak részletes ismerete alapján elősegítik az Elnökség állásfoglalásainak, határozatainak kialakítását.

4. A tudományos egyesületek és társaságok vonatkozásában a szükséges intézkedések megtételére és az ez irányú munkálatok összefogására *Hevesi Gyula* akadémikus, alelnök az illetékes.

II. Főtítkárhelyettesek

1. A közgyűlés határozata alapján az Akadémia főtítkárának állandó helyettese *Szabó Imre* akadémikus, főtítkárhelyettes, aki emellett az Akadémiai nemzetközi kapcsolatainak irányításával összefüggő feladatokat az alábbiak szerint látja el:

a) előkészíti és az Elnökség elé terjeszti a nemzetközi kapcsolatokra vonatkozó javaslatokat, tervet, egyezményeket; rendszeresen tájékoztatja az Elnökséget az Akadémia nemzetközi kapcsolatainak alakulásáról;

b) az Akadémia nemzetközi kapcsolataival összefüggésben képviseli az Akadémiát hazai és külföldi szerveknél, illetőleg a nemzetközi kulturális és tudományos kapcsolatokkal foglalkozó tárcaközi bizottságokban, kivéve, ha a kapcsolat jellege az Akadémia elnökének, vagy főtítkárának személyes képviselését kívánja meg, illetőleg, ha erre az Elnökség valamely más tagját kéri fel;

c) mint a nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó elnökségi bizottság elnöke, vezeti a bizottságok munkáját és gondoskodik a hozott határozatok végrehajtásáról;

d) az Elnökség határozatai alapján rendelkezik a központi devizakerettel, ennek keretében utalványozási jogot gyakorol.

2. A személyzeti és jóléti ügyekkel kapcsolatos feladatok elnökségi irányítására az Elnökség *Kónya Albert* levelező tag, főtítkárhelyettes bízta meg az alábbi hatáskör szerint:

a) a személyi ügyekre vonatkozó elnökségi határozatok előkészítése, a hozott határozatok végrehajtásának irányítása;

b) az Elnökség megbízásából a TMB munkájának folyamatos figyelemmel kísérése és működésének általános felügyelete, továbbá a TMB határo-

zata elleni fellebbezések ügyében az Elnökség tagjai köréből alakított bizottság munkájának vezetése, a fellebbezések elnökségi döntésre való előkészítése;

c) az Elnökség felkérése alapján intézkedés egyes konkrét személyzeti vonatkozású ügyekben;

d) rendkívüli fizetéses és fizetés nélküli szabadság engedélyezése;

e) mint a Jóléti Bizottság elnöke, irányítja az Akadémia ez irányú tevékenységét.

Az Akadémia Elnöksége, illetőleg elnöke és főtitkára megbízhatja a főtitkárhelyetteseket az előzők szerint hatáskörükbe nem tartozó egyes ügyek előkészítésével, vagy intézésével.

Budapest, 1964. június 2.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 17/1964. számú

h a t á r o z a t a

az osztályvezetőségi választások jóváhagyásáról

(Elnökség, 1964. május 29. és június 26.)

(Kiegészítve és egységes szerkezetbe foglalva az Elnökség 32/1964. számú határozatával.)

Teljes szöveg

Az Elnökség az Akadémia tudományos osztályainak osztályvezetőségi választását az Alapszabályok 20. §. (1) bek. d) pontja alapján az alábbi összetételben hagyja jóvá:

I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Osztálytitkár:

Tamás Lajos akadémikus.

Osztálytitkár-helyettes:

Tolnai Gábor akadémikus.

Választott tagok:

Németh Gyula akadémikus, Sötér István levelező tag, Szabolcsi Bence akadémikus, Kardos László levelező tag, Ortutay Gyula akadémikus, Trencsényi-Waldapfel Imre akadémikus.

Tanácskozó tagok:

Klaniczay Tibor, az irodalomtudományok doktora, Benkő Loránd, a nyelvészeti tudományok doktora, Süpek Ottó, az irodalomtudományok kandidátusa.

Hivatalból tagja az osztályvezetőségnek:

Ligeti Lajos akadémikus.

II. Társadalmi-Történeti Tudományok Osztálya

Osztálytitkár:

Mátrai László akadémikus.

Osztálytitkár-helyettes:

Pach Zsigmond Pál levelező tag.

Választott tagok:

Ember Győző akadémikus, Eörsy Gyula levelező tag, Friss István akadémikus.

Tanácskozó tagok:

Gerevich László, a művészettörténeti tudományok kandidátusa, Háy László, a közgazdasági tudományok doktora, Nagy Sándor, a neveléstudományok doktora, Szigeti József, a filozófiai tudományok doktora.

Hivatalból tagjai az osztályvezetőségnek:

Molnár Erik és Szabó Imre akadémikusok.

III. Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya

Osztálytitkár:

Budó Ágoston akadémikus.

Osztálytitkár-helyettes:

Tarján Imre, a fizikai tudományok kandidátusa.

Választott tagok:

Gombás Pál akadémikus, Pál Lénárd levelező tag, Rényi Alfréd akadémikus, Szőkefalvy-Nagy Béla akadémikus, Turán Pál akadémikus, Varga Ottó levelező tag.

Tanácskozó tagok:

Nagy Károly, a fizikai tudományok doktora, Prékopa András, a matematikai tudományok kandidátusa, Rapcsák András, a matematikai tudományok doktora.

Hivatalból tagjai az osztályvezetőségnek:

Hajós György, Jánossy Lajos és Novobátczy Károly akadémikusok és Kónya Albert levelező tag.

IV. Agrártudományok Osztálya

Osztálytitkár:

Mócsy János akadémikus.

Osztálytitkár-helyettes:

Horn Artúr levelező tag.

Választott tagok:

Somos András akadémikus, Máté Imre levelező tag, Láng Géza levelező tag.

Tanácskozó tagok:

Szücs Kálmán, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, Rajki Sándor, a biológiai tudományok kandidátusa, Szabolcs István, a mezőgazdasági tudományok doktora, Gergely István, az MSZMP KB. Mezőgazdasági Osztályának főelőadója.

Hivatalból tagjai az osztályvezetőségnek:

Erdei Ferenc és Manning Rezső akadémikusok.

V. Orvosi Tudományok Osztálya

Osztálytitkár:

Babics Antal akadémikus.

Választott tagok:

Gömöri Pál levelező tag, Jancsó Miklós akadémikus, Lissák Kálmán akadémikus, Weiszfeiler Gyula levelező tag.

Tanácskozó tagok:

Keztyüs Lóránt, az orvostudományok kandidátusa, Knoll József, az orvostudományok doktora, Szabó Zoltán, az orvostudományok kandidátusa, miniszterhelyettes.

Hivatalból tagjai az osztályvezetőségnek:

Rusznayk István és Gegesi Kiss Pál akadémikusok.

VI. Műszaki Tudományok Osztálya**Osztálytitkár:**

Bognár Géza akadémikus.

Osztálytitkár-helyettes:

Osztrovszki György levelező tag.

Választott tagok:

Geleji Sándor akadémikus, Benedikt Ottó akadémikus, Széchy Károly levelező tag, Gillemot László levelező tag.

Hivatalból tagjai az osztályvezetőségnek:

Hevesi Gyula és Szádeczky-Kardoss Elemér akadémikusok és Zambó János levelező tag.

VII. Kémia Tudományok Osztálya**Osztálytitkár:**

Lengyel Béla levelező tag.

Osztálytitkár-helyettes:

Gerecs Árpád akadémikus.

Választott tagok:

Bognár Rezső akadémikus, Erdey László akadémikus, Korach Mór akadémikus, Polinszky Károly levelező tag, Schay Géza akadémikus.

Tanácskozó tagok:

Hardy Gyula, a kémiai tudományok kandidátusa, Márta Ferenc, a kémiai tudományok kandidátusa, Szőr Péter, a kémiai tudományok doktora.

Hivatalból tagja az osztályvezetőségnek:

Erdey-Grúz Tibor akadémikus.

VIII. Biológiai Tudományok Osztálya

Osztálytitkár: Straub F. Brunó akadémikus.

Választott tagok:

Törő Imre akadémikus, Dudich Endre akadémikus, Szentágothay János levelező tag, Zólyomi Bálint levelező tag.

Tanácskozó tagok:

Faludi Béla, a biológiai tudományok kandidátusa, Tigyi József, az orvostudományok kandidátusa, Szabolcsi Lászlóné, a biológiai tudományok kandidátusa, Balogh János, a biológiai tudományok doktora.

Budapest, 1964. június 30.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 19/1964. számú

h a t á r o z a t a

az akadémiai pályázatokon pályadíjat nyert művek megjelentetéséről

(Elnökség, 1964. május 29.)

Teljes szöveg

Az Elnökség az akadémiai pályázati felhívásra beérkezett, jutalomban részesített pályamunkák megjelentetésével kapcsolatban az alábbi határozatot hozza:

1. A tudományos osztályok és elnökségi bizottságok pályázati felhívására készült pályadíjat nyert munkákat csak abban az esetben lehet megjelentetni, ha azok az akadémiai könyvkiadás tudományos színvonalát elérik.

2. Az Elnökség felhívja a tudományos osztályok és az elnökségi bizottságok figyelmét arra, hogy a pályázati felhívásokban a pályadíjban részesült munkák megjelentetésére ne vállaljanak kötelezettséget.

3. A pályadíjban részesült, tudományos színvonal tekintetében megfelelő munkák megjelentetésére — egyéni elbírálás alapján — a tudományos osztályok a betervezhető új művek részére biztosított ívkeret terhére terjeszthetnek elő javaslatot.

Budapest, 1964. június 2.

Rusznayk István s. k.,
elnök

Az MTA Elnöksége 22/1964. számú

h a t á r o z a t a

a külföldi folyóiratokban való publikálás szabályozásáról

(Elnökségi Tanács, 1964. június 12.)

Teljes szöveg

1. Az Akadémia kutatóhelyein (akadémiai intézetekben, laboratóriumokban, kutatócsoportokban, az Akadémia által támogatott tanszékeken és egyéb intézményekben) készült tudományos cikkeket általában Magyarországon megjelenő magyar vagy idegen nyelvű folyóiratokban kell publikálni. A magyar szakkörök közvetlen tájékoztatása és a magyar szaknyelv folyamatos fejlesztése céljából kívánatos, hogy az idegen nyelvű közlemények (esetleg rövidítve) magyar nyelvű folyóiratban is megjelenjenek.

2. Külföldi folyóiratban való publikálás az alábbi esetekben engedélyezhető:

a) Ha olyan szűk szakmáról van szó, amely egyik Actába sem illeszthető be.

b) Ha Actában megjelenő részletes cikkekre vonatkozó rövid közleményről van szó (előzetes közlemény, „levél a szerkesztőhöz”).

c) Ha a szerző által hosszabb időn át folytatott és részleteiben magyarországi folyóiratban publikált kutatások eredményeinek összefoglalásáról van szó.

d) Ha külföldi kongresszuson vagy külföldi tudományos intézmény rendezésében elhangzott előadás publikálásáról van szó.

e) Ha külföldi folyóirat szerkesztősége kéri fel a szerzőt kritikai összefoglaló cikk írására.

f) Ha a szerző olyan folyóiratban kíván közölni, amelynek szerkesztőségi tagja.

g) Ha a szerzőnek polémiája támadt, vagy polémiát kíván kezdeni külföldi folyóiratban.

h) Ha különleges tudománypolitikai cél (marxizmus propagálása, magyar tudomány ismertetésére emlékkönyv vagy emlékfüzet kiadása stb.) indokolja a közlést külföldi folyóiratban.

i) Ha (főleg újonnan induló Acták esetében) az az értekezés korábban megindult sorozat folytatása. Ilyen esetben kívánatos a sorozatot a külföldi folyóiratban lezárni és a megfelelő Actában folytatni.

3. A 2. szerint külföldön publikált értekezésekről (b) szerintiek kivételével) a szakma szerinti, vagy a szakmához legközelebbi Actában jelenjék meg rövid közlemény (előzetes közlemény, „levél a szerkesztőhöz stb.).

4. Külföldi publikációt fenti elvek szerint a kutatóhely vezetője (az igazgató, a tanszékvezető) engedélyezheti. Kétes vagy vitás esetekben az illetékes osztályvezetőség dönt. A kutatóhely vezetője minden év januárjában adjon statisztikai kimutatást az osztályvezetőségnek a kutatóhelyről származó, s az előző év folyamán megjelent publikációkról a következő részletezéssel:

magyar nyelvű tudományos folyóiratban megjelent részletes tanulmány,
rövid tudományos közlemény,
Actában megjelent részletes tanulmány, ..
rövid tudományos közlemény,
külföldi tudományos folyóiratban megjelent részletes cikk,
rövid közlemény

Budapest, 1964. június 15.

Ligeti Lajos s. k.,
akadémikus, alelnök.

Az MTA Elnöksége 29/1964. számú

h a t á r o z a t a

az akadémiai összes-ülések tartásáról

(Elnökség, 1964. június 26.)

Nem teljes szöveg

1. Az Elnökség a következő közgyűlésig terjedő időszakban összes-ülések tartását irányozza elő, amelyeken az Akadémia tagjai és az osztályvezető-

segek tanácskozási jogú tagjai vehetnek részt. Jávahagyja az ülések melléklet szerinti programját és megbízza a főtítkárt, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket az összes-ülések megszervezésére.

2. A műszaki tudományok és a hazai tudományos életünk szervezeti kérdéseinek fontosságát tekintve, az Elnökség felhívja a főtítkárt, hogy alkalmas időpontban tegyen javaslatot ezeknek kérdéseivel foglalkozó összes-ülés tartására.

Budapest, 1964. június 30.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Melléklet az Elnökség 29/1964. számú határozatához.

Az akadémiai összes-ülések programja

1964. szeptemberben:

Tájékoztatás a fejlett ipari országok tudománytervezési és szervezési rendszeréről

Előadó: Kónya Albert levelező tag

1964. decemberben:

A matematika szerepe a többi tudományokban

Előadó: Hajós György akadémikus.

Korreferens: Jánossy Lajos akadémikus, Straub F. Brunó akadémikus, Szalai Sándor levelező tag, Zambó János levelező tag.

1965. januárban.

A közgazdaságtudomány helye és szerepe a társadalomban, valamint ezen belül az Akadémián

Előadó: Friss István akadémikus.

Korreferens: Erdei Ferenc akadémikus, Csanádi György levelező tag, Pach Zsigmond Pál levelező tag

Az MTA Elnöksége 31/1964. számú

h a t á r o z a t a

az akadémiai tagok kollektív munkájának és informálásának előmozdításáról

(Elnökség, 1964. június 26.)

Teljes szöveg

1. Az Elnökség a tudományos osztályok testületi munkájának előmozdítására fontosnak tartja, hogy az osztálytitkárok az Akadémia Szervezeti és Működési Szabályzatának megfelelően negyedévente legalább egyszer osztályülést tartsanak. Az üléseken az osztály tagjain kívül az osztályvezetőség tanácskozási jogú tagjai is vegyenek részt, kivéve az akadémikusok személyi ügyeit tárgyaló üléseket.

a) Minden osztályülésen az osztálytitkár számoljon be az Elnökségnek és az osztályvezetőségnek a legutóbbi osztálygyűlés óta hozott határozatairól, továbbá adjon tájékoztatást az osztályon történtekről, valamint az Akadémiának az osztályt érdeklő eseményeiről (a költségvetésről és a beruházásokról,

a kinevezésekről, a véleményezésekről, a tudományos rendezvényekről, a külföldi kiküldetésekről és vendégekről, a tudományos minősítésekről stb.).

b) Az osztályok rendszeresen tárgyalják meg a tudományos élet fontosabb időszzerű kérdéseit, különös figyelemmel az MTA Szervezeti és Működési Szabályzata 27. §-a szerint az osztályülés hatáskörébe tartozó teendőkre.

c) Kívánatos, hogy a Szabályzat 28. §-a szerint az osztályvezetőség hatáskörébe tartozó fontosabb elvi jellegű kérdéseket döntés előtt vitassa meg az osztályülés. Ha indokoltnak látja az osztályvezetőség, egyes ide tartozó kérdéseket döntés céljából is az osztályülés elé terjeszthet.

2. Az osztálytitkárok segítsék elő és folyamatosan ellenőrizzék a tudományos bizottságok működését, igyekezzenek előmozdítani hogy a bizottságoknak az alapszabályok szerinti országos irányító hatása is érvényesüljön. Fordítsanak továbbá gondot arra, hogy a határterületeken megfelelő együttműködés alakuljon ki az Akadémia többi tudományos osztályaival. Kívánatos, hogy az osztályközi bizottságok munkáját az illetékes osztályvezetőségek együttes üléseken értékeljék, és ott dolgozzák ki a bizottság munkájának fő elveit.

Az osztályok által osztályközi vagy az osztályhoz nem tartozó más bizottságokba delegált tagoknak az osztályvezetőségek adnak iránymutatást, és időnként számoltassák be őket működésükről.

Az osztályvezetőségek fordítsanak nagyobb gondot a bizottságok javaslatainak az elbírálására. Az osztálytitkárok kísérik figyelemmel a más szervekhez továbbított javaslatok sorsát, és tájékoztassák arról a bizottságot.

A bizottságok általában tanácsadó és javaslattevő szervekként látják el a Szabályzat 29. §-a szerinti feladataikat. Az osztályvezetőség azonban — pontosan körülírt körben — konkrét feladatokat is ruházhat bizottságra, különösen az akadémiai kutatóhelyek tudományos irányítása és ellenőrzése vonatkozásában. Bizottságok kutatóintézetek tudományos tanácsának a feladatát is elláthatják.

Konkrét tudományos problémák kidolgozására vagy fontos témakörök kutatásainak folyamatos megvitatására, irányítására, illetőleg ellenőrzésére az illetékes tudományos bizottság javaslatára munkabizottságokat (témabizottságokat) szervezhet az osztályvezetőség, amelyek komplex jellegűek is lehetnek.

Az osztályvezetőség vagy az osztály hatáskörébe tartozó fontos kérdések tárgyalásának az előkészítésével szűkkörű ad hoc bizottság bízható meg.

Kívánatos, hogy a tudományos bizottságok időnként nyilvános előadó- és vitaüléseket is rendezzenek, tudományos problémák alapos megvitatására.

3. Az osztályvezetőség, az osztály, illetőleg a bizottságok üléseire vagy azok egyes pontjainak tárgyalására esetenként külső szakemberek is meghívhatók.

Budapest, 1964. június 30.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 37/1964. számú

határozata

a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság személyi összetételéről

(Elnökség, 1964. június 26.)

Teljes szöveg

Az Elnökség a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság személyi összetételére az alábbiakat határozza:

1. A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottságnak hivatalból elnöke az *Akadémia főtákará*.

2. Az Elnökség a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság tagjaivá *Trencsényi-Waldapfel Imre*, *Hajós György*, *Manninger Rezső*, *Gegesi Kiss Pál* akadémikusokat és *Zambó János* levelező tagot kéri fel.

Budapest, 1964. július 8.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 38/1964. számú

határozata

az akadémiai könyv- és folyóiratkiadásról

(Elnökség, 1964. június 26.)

Nem teljes szöveg

1. Az akadémiai könyvkiadás célja, hogy az alap- kutatások és az alkalmazott tudományok területén folyó elvi jellegű kutatások eredményeinek magas színvonalú feldolgozását magyar vagy idegen nyelven mind a hazai tudományos körök, mind a külföldi tudományos közvélemény részére rendelkezésre bocsássa. Ennek megfelelően a kiadásra javasolt művek kiválasztásánál az alábbi elvi szempontokat kell figyelembe venni:

a) A kiadandó műveknek dokumentálniuk kell a magyar tudomány fejlődését és eredményeit, A tudományos művek első kiadásai — témáiktól, illetőleg a kereslettől függően — magyar vagy idegen nyelven, a további kiadások — bármilyen nyelven — a kereslettől függően jelenjenek meg.

b) Azokon a területeken, amelyekeken tudományos életünk sajátos fejlődése következtében elmaradás van, indokolt esetekben korszerű külföldi — elsősorban standard — munkák lefordításával kell a hiányt pótolni.

c) A kiadásra javasolt művek fontossági sorrendje:

— a népgazdasági terv, a távlati tudományos kutatási terv vagy a kulturális forradalom időszzerű, aktuális súlyponti kérdéseivel foglalkozó művek;

— az idealista szemléletű, reakciós elméletek marxista kritikáját tartalmazó művek;

— a világ haladó tudományos közkincsét képező klasszikus művek;

— a tudományos káderutánpótlás fejlesztését szolgáló egyéb művek (kézikönyvek, összefoglaló művek, szöveg- és anyagközlések);

— a felsorolt kategóriába nem illő, de valamely tudományág különleges szükségletei következtében az illető tudományág fejlődéséhez feltétlenül szükséges művek;

— a haladó hagyományok ápolását elősegítő tudománytörténeti művek;

— a tudomány iránt érdeklődő, elsősorban egyetemet végzett fiatalok (gyakorló orvosok, mérnökök stb.) igényeit kielégítő szakmai művek;

— magas színvonalú ismeretterjesztő művek.

2. b) A szerzők körét tekintve továbbra is általános elvként kell érvényesíteni, hogy az Akadémiai Kiadó elsősorban akadémiai tagok és akadémiai intézetekben dolgozó kutatók munkáit adja ki, illetőleg az Akadémia körében készült tudományos munkákat általában kiadja.

Ezt az általános elvet azonban a gyakorlatban a következő korlátozásokkal, illetőleg kiegészítésekkel kell alkalmazni:

— akadémiai intézetekben, illetőleg az Akadémia által támogatott kutatóhelyeken készült munkákat az esetben kell kiadni az Akadémiai Kiadónál, ha azok az akadémiai könyvkiadás elvi célkitűzéseinek és tudományos színvonal tekintetében a követelményeknek megfelelnek;

— Akadémián kívüli szerzők munkáit is tervszerűen be kell vonni az akadémiai könyvkiadásba, ha azok kiadási célkitűzéseinek és követelményeinek megfelelnek;

— akadémiai tagok számára nyitva kell hagyni annak a lehetőségét, hogy egyéni munkájukat az Akadémiai Kiadónál vagy más kiadónál adják ki, a vezetésük alatt, akadémiai munkahelyen készült munkákat azonban az Akadémiai Kiadónak kell felajánlani.

c) Az Akadémiának aktív és kezdeményező könyvkiadási politikát kell folytatnia, tehát nemcsak várnia kell, hogy a kiadói célkitűzéseknek és követelményeknek megfelelő művekre javaslatok érkezzenek, hanem a tudományos fejlődés, valamint a könyvek iránti szükséglet igényei szerint kezdeményezni és ösztönözni kell a megfelelő művek elkészülését.

3. A könyvkiadás tervezési rendszerét, illetőleg a művek kiadásának elhatározására vonatkozó eljárást a következők szerint kell kidolgozni:

a) Továbbra is évenként kerettervet kell készíteni, amely a következő néhány évben elkészülő konkrét művekre vonatkozó elhatározásokat tartalmazza azzal, hogy — a művek elkészülési fokától és a szerződési kerettől függően — a kiadó ez alapon köthet szerződést a szerzőkkel.

b) A könyvkiadási kerettervbe felvehető új művekre az Elnökség évente egy alkalommal a KFB javaslata alapján, szerzői ívben kifejezett ívkeret kontingenst állapít meg az alábbi három (nem egyenlő) kategória szerint:

— a tudományos osztályok könyvkiadási kerete, amelynek terhére a szaktudományi munkák kerülnek kiadásra;

— az Elnökség kerete, amelynek terhére az összakadémiai vonatkozású művek kerülnek kiadásra;

— a Kiadó kerete, amelynek terhére a lexikonok, szótárak, más kiadvállalatnál magyar nyelven megjelent szakkönyvek idegen nyelvű változata, akadémiai kiadványok második, illetőleg többszörös magyar vagy idegen nyelvű változata és a TERRA kiadványok kerülnek kiadásra.

E három kategória arányát, valamint az első kategória osztályok szerinti bontását a KFB javaslataira az Elnökség határozza meg, figyelembe véve a többéves kerettervben már igénybe vett terjedelmeket.

c) Az Elnökség által megszabott ívkeretekre a konkrét kiadási keretterv elkészítése az alábbiak szerint történjék:

— az osztályok könyvkiadási terveit az Elnökség által megszabott ívkeret figyelembevételével az illetékes szaktanárságok javaslatai alapján, testületi felelősséggel — a Kiadóval konzultálva — az osztályvezetőség hagyja jóvá, és az ennek megfelelő operatív intézkedéseket egyéni felelősséggel az osztálytitkár teszi meg;

— az elnökségi keretbe tervezhető összakadémiai vonatkozású művek tervbe való felvételének elhatározása az Elnökség hatáskörébe tartozik, erre a keretre a KFB terjeszt elő összakadémiai vonatkozású javaslatot;

— a Kiadó kerete felett az Akadémiai Kiadó igazgatója diszponál.

d) Az éves kiadási tervet az Akadémiai Kiadó javaslata alapján az osztályvezetőségek és az Elnökség hagyja jóvá.

4. A folyóiratok évi ívkeret kontingensét — a tudományos osztályok javaslatait figyelembe véve — felül kell vizsgálni és a folyóirat ívkeret kontingenseket — néhány évre — újonnan meg kell határozni. A kereteket a tudományos osztályok javaslatait tartalmazó konkrét előterjesztés alapján az Elnökség határozza meg.

Az akadémiai folyóiratkiadás egyes kérdéseiben az Elnökség a következőket határozza:

a) A folyóiratokért mind sajtójogilag, mind az Akadémián belül a felelős szerkesztő a közvetlen felelős személy. Két vagy több szerv felügyelete alá tartozó folyóirat akadémiai felelőse a szerkesztő bizottság elnöke, aki az illetékes osztályvezetőség, illetőleg osztály tagja.

b) Az akadémiai folyóiratok felelős irányítószerve lehet:

- akadémiai intézet;
- akadémiai bizottság;
- akadémiai társulat;
- közvetlenül az osztályvezetőség;
- kivételes esetekben az Elnökség.

Ennek megfelelően minden osztályvezetőségnek pontosan meg kell határozni a folyóiratai irányítószervét, s minden esetben a felelősség, illetőleg a beszámolási kötelezettség kereteit és módját:

c) Az Akadémiához nem tartozó szerv folyóiratát az Akadémiai Kiadó vagy bér munkában adhatja ki, vagy pedig, ha az Akadémiai Kiadó kiadásában jelenik meg, akkor az illető szerv megtéríti a folyóiratkiadás deficitjét.

d) Meg kell vizsgálni, hogy a több tudományágat magába foglaló Acták esetében az egységesebb

profil kialakítása a szocialista Akadémiákkal történő együttműködés keretében megvalósítható-e.

5. A tudományos osztályok az általuk kiadott művek és folyóiratok tudományos és ideológiai színvonaláért felelősek.

a) A tudományos osztályok döntenek el, hogy mely műveket adja ki az Akadémiai Kiadó és határoznak arról, hogy az akadémiai intézetekben készült, de akadémiai kiadásra nem alkalmas műveket melyik szakkiadónak kell kiadásra felajánlani.

b) Kijelölik a tudományos lektorokat.

c) Döntenek az egyes kéziratokkal kapcsolatos elvi, ideológiai, tudományos jellegű vitás kérdésekben.

d) Határoznak a kerettervben korábban jóváhagyott — különböző okok miatt el nem készült vagy kiadásra nem alkalmas — műveknek a kerettervből történő törléséről és a szerződések felbontásáról akár saját kezdeményezésük, akár az Akadémiai Kiadó javaslata alapján.

e) A tudományos osztályok könyv- és folyóiratkiadási tevékenységük osztályon belüli szervezeti formáit — az adott körülmények figyelembevételével — az osztály számára a legmegfelelőbb alakítsák ki.

f) A tudományos osztályok a megjelent munkákkal, folyóiratokkal az eddigieknél többet foglalkozzanak, rendezzenek könyvankétokat és gondoskodjanak arról, hogy az osztályhoz tartozó szakfolyóiratokban az osztály kiadásában megjelent művekről — az eddigieknél több és érdemibb — könyvkritikák és recenziók jelenjenek meg. Ez a könyvterjesztésnek is egyik legfontosabb eszköze.

6. A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottságot át kell szervezni. A jelenlegi — a tudományos osztályok képviselőitől alapuló — KFB helyett a főtitkár vezetésével 3–4 tagból álló bizottságot kell létrehozni.

A bizottság az Akadémia Elnökségének elvi állásfoglalását készíti elő, beszámol az előző évi tervteljesítésről, továbbá az Elnökség irányelveinek érvényesüléséről. Irányító szerve az Akadémiai Kiadónak és az Akadémiai Nyomdának. Döntő fóruma az osztálytitkár és az osztályvezetőség, a tudományos osztályok és az Akadémiai Kiadó, valamint Akadémiai Nyomda közti vitás kérdéseknek. Elvi jelentőségű, valamint a tudományos osztályok és a KFB közti vitás kérdésekben az Elnökség dönt.

7. Az Akadémiai Kiadó a többi Magyarországon működő kiadványvállalathoz hasonlóan felelős kiadói tevékenységet kell hogy folytasson. Ennek érdekében — a tudományos kiadási tevékenység speciális követelményeit figyelembe vevő — az eddigieknél önállóbb, egyben felelősebb tevékenységet kell kifejtenie a következők szerint:

a) A könyvkiadási javaslatok kialakításánál (a tudományos osztályoknál és a KFB-nél) egyes művek tervbe való felvételét javasolhatja, illetőleg egyes művek tervbe való felvételénél — a felvevő piac ismeretében — a várható nehézségekre felhívhatja az illetékes tudományos osztály figyelmét.

b) Az elfogadott tervben szereplő művek tervből való törlésére, illetőleg a szerződések felbontására javaslatot tehet.

c) Az illetékes tudományos osztály vélemények kikérése mellett az idegen nyelven kiadásra alkalmas műveket kiválaszthatja, és egyes művek másodík, illetőleg többszörös kiadását elhatározhatja.

d) Az éves papírkeret bizonyos százaléka fölött rendelkezhet (részben a TERRA kiadványok, részben az előző pont alattiaknak és lexikonok, szótárak megjelentetésére).

e) A szerződésben szereplő ívterjedeleminél nagyobb vagy kisebb ívterjedelemben elkészült kéziratok végleges ívterjedelmét — a tudományos osztályok véleménye alapján — meghatározhatja.

Budapest, 1964. július 8.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Közlemények

A Szakszervezetek Országos Tanácsa 1191/VIII/
1964. számú

közleménye

a munkavédelmi felügyelet tagjainak igazolványairól

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1963. évi 34. számú törvényerejű rendelete; a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 39/1963. (XII. 26.) számú rendelete; a Szakszervezetek Országos Tanácsának 2/1963. (XII. 26.) SZOT számú szabályzata a dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos kérdésekről; valamint a SZOT Elnöksége 1964. II. 29-i határozata alapján, a Szakszervezetek Országos Tanácsának Munkavédelmi Osztálya a munkavédelmi felügyelet tagjait fényképes igazolvánnyal látja el, illetve a korábban kiadott igazolványokat kicseréli az alábbiak szerint:

1. A munkavédelmi főfelügyelők, felügyelők igazolványai 1964. augusztus hó 1-ig bezárólag már kicserélésre kerültek. A SZOT Munkavédelmi Osztálya hitelesítette aláírásával és bélyegzőjével.

Az új főfelügyelői és felügyelői igazolványok tartalmazzák a főfelügyelő, illetve a felügyelő adatait, valamint rövidített formában eljárási és bírósági jogait.

2. A szakszervezeti központok és területi szervezetek társadalmi munkavédelmi felügyelőinek igazolványai 1964. október hó 1-ig lesznek kicserélve.

A szakszervezeti központok; a központi társadalmi munkavédelmi felügyelőinek; az SZBT-k és SZMT-k, a szakmaközi bizottságok, a budapesti, illetve a megyebizottságok társadalmi munkavédelmi felügyelőinek igazolványait érvényesítik fényképenként.

3. A szakszervezeti bizottságok (egyes műhelybizottságok) társadalmi munkavédelmi felügyelői 1964. október hó 1-ig lesznek ellátva új igazolvánnyal.

Az igazolványt a szakszervezeti bizottság — visszavonásig — adja ki.

Szakszervezetek Országos Tanácsa
Munkavédelmi Osztály

KÖZLEMÉNY

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára *minden kedden* 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart.

Elnökségi Titkárság.

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 700 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámlaszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61 257, közületi 61 066

Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.59406 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. OKTÓBER 22.

TARTALOM

Törvények, rendeletek, határozatok	1023/1964. (VIII. 30.) Korm. határozat	A mérnöktovábbképzés és a szakmérnökképzés továbbfejlesztéséről 117
	1027/1964. (IX. 29.) Korm. határozat	A Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek adományozásáról szóló 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról 118
	1028/1964. (IX. 29.) Korm. határozat	Az Állami Díj és Kossuth-díj Bizottság tagjainak kinevezéséről 120
	1029/1964. (IX. 30.) Korm. határozat	A Tudományos és Felsőoktatási Tanács személyi összetételében bekövetkező változásokról 122
Az Akadémia Elnökségének határozatai	41/1964. sz. határozat	A Pszichológiai Bizottság személyi összetételéről 122
	42/1964. sz. határozat	Az Elnökségi Szervezetudományi Bizottság személyi összetételének megállapításáról 122
	43/1964. sz. határozat	A TMB egyes szakbizottságainak elnöki tisztségében történő változásokról 123
	44/1964. sz. határozat	A Magyar Tudomány c. folyóirat szerkesztő bizottságának összetételéről 123
	48/1964. sz. határozat	Az akadémiai rendezvények tartásáról 123
	55/1964. sz. határozat	A Csehszlovák Tudományos Akadémiának nyújtott segítség elismeréséről 123
Az Akadémia elnökének utasítása	9/1964. (A. K. 11.)	A tudományos dolgozók hozzátartozói részére járó ellátás megállapításáról és folyósításáról 123
Közlemények		A pártfőiskolai hallgatók munkaviszonyával és társadalombiztosításával kapcsolatos egyes kérdésekről (19.688—3/1964. Mü. M.—SZOT) 127
		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról 128

Törvények, rendeletek, határozatok

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
1023/1964. (VIII. 30.) számú

határozata

a mérnöktovábbképzés és a szakmérnökképzés
továbbfejlesztéséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
a mérnöktovábbképzés és a szakmérnökképzés
továbbfejlesztése érdekében az alábbiakat határozza.

1. A mérnöktovábbképzést annak az alapelvnek figyelembevételével kell fejleszteni, hogy az kiegészíti a műszaki egyetemi oktatást és feladatai első-sorban

— a műszaki tudományok eredményeinek, felhasználásuk módszereinek megismertetése, figyelembevételével a mérnököknek a termelés, üzemeltetés irányításában vagy a műszaki fejlesztésben betöltött szerepéből adódó sajátos igényeket;

— a fiatal mérnökök részére a gyakorlati tapasztalatok és a termelés irányításával kapcsolatos ismeretek átadása abból a célból, hogy gyorsabban és eredményesebben kapcsolódhassanak be a gyakorlati munkába;

— az általános műszaki ismeretek felújítása, illetve frissen tartása, az e téren bekövetkezett fejlődés megismertetése azokkal, akik az alapismeretekkel tanulmányaik során már régen foglalkoztak.

2. A vidéken dolgozó mérnökök továbbképzésének elősegítése érdekében ki kell alakítani a Mérnök Továbbképző Intézet vidéki központjait, elsősorban a műszaki egyetemek, majd a trösztök és nagyvállalatok közreműködésének igénybevételével.

3. A szakmérnökképzés levelező, esti és egyes területeken kivételesen indokolt esetekben nappali oktatási formában szervezhető. A levelező oktatás tanulmányi ideje 3 félévtől 5 félévig terjedhet, az esti és a nappali oktatás tanulmányi ideje ennél rövidebb időben is megállapítható. A felvételt — azokon a szakmérnöki szakokon, ahol ez indokolt — meghatározott szakon szerzett egyetemi oklevélhez kell kötni. Azoktól a mérnököktől, akik nem a megfelelő szakon végeztek, különbözeti vizsga letételét lehet megkövetelni. A szakmérnökképzésre való jelentkezés a levelező oktatásra vonatkozó szabályok szerint történik, az oklevél államvizsga letételével szerezhető meg.

4. A miniszterek és az országos hatáskörű szervek vezetői a szükséges feltételek biztosítása esetén a felügyeletük alá tartozó vállalatoknál és intézményeknél működő mérnökök számára a mérnök-továbbképzésben való rendszeres részvételt általánosan vagy meghatározott területen tegyék lehetővé és határozzák meg azokat a munkaköröket, amelyek betöltéséhez szakmérnöki oklevél szükséges, valamint a művelődésügyi miniszterrel egyetértésben állapítsák meg a szakmérnöki oklevél megszerzésének határidejét.

5. A miniszterek és az országos hatáskörű szervek vezetői a művelődésügyi miniszterrel egyetértésben gondoskodjanak a mérnök-továbbképzés és szakmérnökképzés tervszerű előkészítéséről. A káderfejlesztési tervekben meg kell határozni a mérnöki továbbképzés irányait és a képzésben részesítendőek számát.

6. A munkaügyi miniszter az érdekelt miniszterekkel és országos hatáskörű szervek vezetőivel, valamint a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben 1964. december 31-ig szabályozza a szakmérnöki oklevelet szerzett mérnökök munkabérével kapcsolatos kérdéseket oly módon, amely ösztönöz a szakmérnöki oklevél megszerzésére.

7. Ez a határozat kihirdetése napján lép hatályba, végrehajtásáról — amennyiben a határozat egyes rendelkezéseiből más nem következik — az érdekelt miniszterekkel és országos hatáskörű szervek vezetőivel egyetértésben a művelődésügyi miniszter gondoskodik.

8. A 2043/1960. (VI. 22.) Korm. számú határozat 6. pontjának utolsó mondata hatályát veszti, a 6. pont egyéb rendelkezései pedig e határozatnak megfelelően módosulnak.

Kádár János s. k.,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszti
Kormány elnöke.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszti Kormány 1027/1964. (IX. 29.) számú

h a t á r o z a t a

a Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek adományozásáról szóló 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról

I.

A Magyar Népköztársaság állami díjainak Kormánybizottsága

1. A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszti Kormány a Magyar Népköztársaság Állami Díja, a Kossuth-díj, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető címek adományozásának előkészítésére, a javaslatok felülbírlására és a Minisztertanács elé terjesztésére Kormánybizottságot létesít.

2. A Kormánybizottság elnökét, elnökhelyetteseit, titkárát és tagjait a Minisztertanács nevezi ki.

3. A Kormánybizottság elnöke, elnökhelyettesei és titkára alkotják a Kormánybizottság Elnökségét. Az Elnökség a Kormánybizottság ülései közötti időben a Kormánybizottság jogkörében jár el. Tevékenységéről a Kormánybizottságnak beszámolni köteles.

4. A Kormánybizottság működésével kapcsolatos ügyviteli teendőket a Kormánybizottság titkára látja el.

5. A Kormánybizottság munkáját a Kormánybizottság egy-egy tagjának vezetése alatt működő albizottságok segítik.

Az albizottságok elnökét és tagjait közreműködésre a Kormánybizottság elnöke kéri fel.

6. Azok, akik a Kormánybizottság tevékenysége során — egyébként nyilvánosságra nem hozott — adatokról, véleményekről tudomást szereznek, ezt szolgálati titokként kötelesek megőrizni, és a javaslatokról, valamint a Kormánybizottság Elnökségén vagy teljes ülésén elhangzott véleményekről csak a Kormánybizottság elnökének engedélyével adhatnak tájékoztatást.

II.

Az állami díjak és kitüntető címek adományozásának feltételei

1. A Magyar Népköztársaság Állami Díjának és a Kossuth-díjnak adományozását az 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelet 1. § és 2. §-ában meghatározott feltételek esetén lehet javasolni.

2. A Magyar Népköztársaság Állami Díjának, illetőleg a Kossuth-díjnak adományozása azok részére is javasolható, akik a tudományos, művészeti és kulturális élet, valamint a szocialista társadalmi rend- és tevékenység szervezése terén kiemelkedő eredményeket értek el.

3. Az előző pontokban meghatározott feltételek mellett is csak azok az eredmények jöhetnek számításba, amelyeket az adományozás évét megelőző három év folyamán értek el.

4. A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze, illetve a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntető cím adományozása azoknak javasolható, akik életük java részében munkásságukkal a szocialista művészetek fejlesztését szolgálták és e téren kimagasló érdemeket szereztek.

5. A javaslatok alapjául csak olyan eredmények (művek, teljesítmények) vehetők figyelembe, amelyek bemutatásra, illetve közzétételre kerültek, és amelyek értékelése a tudományos kritika vagy a hivatásos bíráló részéről megtörtént. Ha a javaslat alapjául termeléssel vagy termelési folyamatok korszerűsítésével kapcsolatos tudományos műszaki vagy szervezési eredmények szolgálnak, ezek közül csak az vehető figyelembe, amely legalább egy éve már kipróbálás alatt áll és a gyakorlatban bevált; ha termékről van szó, akkor hazai termelése legalább egy éve megfelelő színvonalon és eredménnyel megoldott.

6. Állami Díjast vagy Kossuth-díjast újabb hasonló kitüntető cím adományozására csak olyan új teljesítmények alapján lehet javasolni, amelyeket a korábban adományozott kitüntető cím elnyerése óta ért el, vagy amelyeket a korábbi cím adományozásakor a javaslat elbírálásánál nem vettek alapul.

III.

Javaslatétel

1. A kitüntető cím adományozására javaslatot tehetnek a Kormánybizottsághoz:

a) közvetlenül:

- a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége,
- a SZOT Elnöksége,
- a Minisztertanács tagjai,
- a Minisztertanácsnak közvetlenül alárendelt országos hatáskörű szervek vezetői,
- az Országos Atomenergia Bizottság Elnöksége,
- az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság Elnöksége,
- a Tudományos és Felsőoktatási Tanács Elnöksége,
- a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének Elnöksége,
- a Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat Elnöksége,
- a művészeti és irodalmi szövetségek elnökségei,
- az egyetemek, az egyetemi jellegű főiskolák és a főiskolák tanácsai,
- a fővárosi, megyei és megyei jogú városi tanácsok végrehajtó bizottságai,
- a Kormánybizottság tagjai,
- a Kormánybizottság által létrehozott albizottságok,
- az Állami Díjasok, Kossuth-díjasok, Kiváló művészek és Érdemes művészek;

b) közvetve:

- az Akadémia tudományos kutatóintézeteinek tudományos tanácsai vagy illetékes szakbizottságai a Magyar Tudományos Akadémia útján,
- a szakszervezetek központi vezetői a SZOT útján,
- állami vállalatok, intézmények igazgatói az irányító minisztérium útján.

2. A kitüntető cím adományozására irányuló javaslatokat a javaslatételre jogosultak az év során bármikor megtehetik.

3. A javaslatokat a Kormánybizottság titkárnál beszerezhető, kizárólag e célra rendszeresített úrlapon három példányban kell megtenni. A javaslatnak tartalmaznia kell a javasolt személy nevét, születési adatait, lakóhelyét, munkahelyét, tudományos fokozatát, korábban kapott kitüntető címeit és kitüntetéseit, tevékenysége ismertetését, annak a tevékenységnek vagy műnek részletes leírását, amely a kitüntetői javaslat alapjául szolgál (irodalmi alkotásnál annak egy példányát, egyéb alkotásoknál az arról készült fényképet, modellt vagy az alkotás, vagy tevékenység alapos megismerésére szolgáló leírást), a megjelent bírálókat, a gyakorlati megvalósítással, gyártásbavétellel stb. kapcsolatos tényeket és megállapításokat.

IV.

A javaslatok elbírálása

A Kormánybizottság évenként a november 30-ig beérkező javaslatokat bírálja el. A november 30-a után beérkező javaslatok a következő évben kerülnek elbírálásra.

V.

A kitüntető címek odaítélése és adományozása

1. A kitüntető címek adományozásáról a Kormánybizottság előterjesztése alapján a Minisztertanács dönt.

2. A kitüntető címeket ünnepélyes külsőségek között az Országházban általában április 3-án kell átadni.

3. A kitüntető cím adományozásával jelvénnyel, okirattal, igazolvánnyal, illetve az Állami Díjnal és Kossuth-díjnal a törvényben meghatározott díj, a Kiváló Művész és Érdemes Művész cím adományozásánál a törvényben e címen meghatározott nyugdíjminimum jár.

4. Ha az Állami Díjat vagy Kossuth-díjat több személy közös munkája elismeréséül kapja, a kitüntető címmel együttjáró díjat a Kormánybizottság javaslatára a Minisztertanács a kitüntettek közötti arány feltüntetésével adományozza.

Megosztott díj adományozása esetén a kitüntetett személyek mindegyike megkapja az adományozásról szóló okiratot, a díj jelvénnyét és az igazolványt.

A megosztott díjban részesült személyek mindegyikét legalább olyan összegű díjban kell részesíteni, mint amennyi a díj III. fokozatával egy

személy részére jár. Ha a megosztott díj III. fokozatú, akkor az egy főre jutó jutalomösszeg nem lehet 15 000 Ft-nál kevesebb.

5. Ha az Állami Díj, illetve Kossuth-díj adományozásakor a kitüntetett személy már nincs életben, a kitüntetés jelvénye, okirata, igazolványa és a díj összege a kitüntetett törvényes örököseit illeti meg.

VI.

A kitüntetések leírása

1. A Magyar Népköztársaság Állami Díjának jelvénye 22 mm átmérőjű, felül nyitott koszorúba hajló két, az I. fokozatnál arany, a II. fokozatnál ezüst, a III. fokozatnál bronz babérág, amelynek szárát alul pirosra zománcozott szalag fogja össze. A szalagon ötágú vörösre zománcozott csillag helyezkedik el. A babérág levelei domborítottak, hátlapján „Állami Díj” felírás van bevésve. A nagydíj jelvényén az ötágú vörösre zománcozott csillag nem a szalagon helyezkedik el, hanem a két arany-színű babérág közötti helyet tölti ki.

2. A Kossuth-díj jelvénye 22 mm átmérőjű, felül nyitott koszorúba hajló két, az I. fokozatnál arany, a II. fokozatnál ezüst, a III. fokozatnál bronz babérág, amelynek szárát alul pirosra zománcozott szalag fogja össze. A babérág levelei domborítottak, hátlapján „Kossuth-díj” felírás van bevésve. A nagydíj jelvényén vörösre zománcozott ötágú csillag zárja le az arany-színű babérkoszorú felső nyitott részét.

3. A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze jelvény 24 mm átmérőjű kör alakú érem, a kör alakú mezőt a Magyar Népköztársaság kidomborodó címere tölti ki, a „Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze”, illetve a „Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze” körirattal. Az érmet alul-felül fémből készült merevítővel ellátott, fekvő helyzetben téglalap alakú, 30 mm × 20 mm méretű tűzpiros éremszalag egészíti ki, nagyobb méretére felezőleg merőlegesen 10 mm szélességben piros-fehér-zöld betéttel.

VII.

Vegyes, átmeneti és zárórendelkezések

1. A Minisztertanács attól, aki erre érdemtelenné vált, az Állami Díjas, a Kossuth-díjas, a Kiváló Művész, illetve Érdemes Művész kitüntető címet megvonhatja.

Az, akitől a Minisztertanács a kitüntető címet megvonta, úgyszintén az, akit a bíróság belföldi kitüntetések elvesztésére jogerősen elítélt, egyidejűleg elveszíti a kitüntető cím viselésére és a díjjal járó egyéb kedvezményre való jogát.

2. Az Állami Díj és Kossuth-díj adó- és illetékmentes.

3. A kitüntető címek adományozásával a Kormánybizottság működésével kapcsolatos költségeket a Minisztertanács költségvetésében kell előirányozni.

4. E határozat kihirdetése napján lép hatályba, egyidejűleg az 5/1955. (I. 20.) MT számú rendelet, a 65/1958. (XII. 13.) Korm. számú rendelet, az 1011-5-23/1950. (VIII. 4.) Np. M számú rendeletnek még hatályban levő rendelkezései, valamint az 1011-5-46/1950. (1951. I. 5.) Np. M számú rendelet hatályát veszti.

Kállai Gyula s. k.,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1028/1964. (IX. 29.) számú

határozata

az Állami Díj és Kossuth-díj Bizottság tagjainak kinevezéséről

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a Kossuth-díj Bizottság tagjait e tisztségük alól felmenti és az 1963. évi 36. számú törvényerejű rendelettel alapított Állami Díj és Kossuth-díj Bizottság

elnökévé:

Kállai Gyulát, a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettesét,

elnökhelyetteséivé:

dr. Ajtai Miklóst, az Országos Tervhivatal elnökét,

Brutyó Jánost, a SZOT főtítkárárt,

Ilku Pál művelődésügyi minisztert,

Kiss Árpád, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökét,

dr. Molnár Erik akademikust,

dr. Rusznyák István akademikust, a Magyar Tudományos Akadémia elnökét,

titkárává:

dr. Gál Tivadart, a Minisztertanács Titkársága vezetőjét,

tagjaivá:

Aczél Györgyöt, a művelődésügyi miniszter első helyettesét,

dr. Ács Ernő kétszeres Kossuth-díjast, a műszaki tudományok doktorát, a Távközlési Kutató Intézet igazgatóját,

dr. Babics Antal Kossuth-díjas akademikust, a Budapesti Orvostudományi Egyetem Urológiai Klinika igazgatóját,

dr. Bognár Géza kétszeres Kossuth-díjas akademikust, a Távközlési Kutató Intézet igazgatóhelyettesét,

dr. Bognár Józsefet, a közgazdaságtudományok doktorát, egyetemi tanárt, a Kulturális Kapcsolatok Intézete elnökét,

Bulla Elma Kossuth-díjas színművészt,

dr. Csáki Frigyeszt, a műszaki tudományok doktorát, a Budapesti Műszaki Egyetem rektorát,

dr. Csanádi György Kossuth-díjast, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagját, közlekedés-és postaügyi miniszter,

Csepányi Sándort, az Ózdi Kohászati Üzemek vezérigazgatóját,

dr. Dabronaki Gyulát, az élelmezésügyi miniszter első helyettesét,

Darvas József kétszeres Kossuth-díjas író, az Írószövetség elnökét,

Domanovszky Endre kétszeres Kossuth-díjas képzőművészt,

dr. Erdei Ferenc kétszeres Kossuth-díjas akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia alelnökét, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa főtítkárát,

dr. Erdey-Grúz Tibor kétszeres Kossuth-díjast, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkárát,

Fischer Annie kétszeres Kossuth-díjas zongoraművészt,

Friss István akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézet igazgatóját,

Gál Lászlót, a SZOT titkárát,

dr. Gerecs Árpád Kossuth-díjas akadémikust, az ELTE Kémiai Technológiai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanárát,

dr. Hajós György kétszeres Kossuth-díjas akadémikust, tanszékvezető egyetemi tanárt, az MTA Matematikai Kutató Intézet osztályvezetőjét,

Hardy Gyulát, a kémiai tudományok kandidátusát, a Műanyagipari Kutató Intézet igazgatóját,

Herczeg Károlyt, a Vasas Szakszervezet főtítkár-helyettesét,

Hevesi Gyula Kossuth-díjas akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia alelnökét, az MTA Ipargazdaságtani Kutató Csoport igazgatóját,

Hidas Antal Kossuth-díjas író,

Jámbor Istvánt, a földesi (Hajdú megyei) Rákóczi Termelőszövetkezet elnökét,

Jánossy Lajos Kossuth-díjas akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia alelnökét, a Központi Fizikai Kutató Intézet igazgatóját,

dr. Kerta György Kossuth-díjast, a föld és ásványtani tudományok doktorát, a Központi Földtani Hivatal elnökét,

Kodály Zoltán háromszoros Kossuth-díjas akadémikust,

Kolos Richárd tanszékvezető egyetemi tanárt, a Tudományos és Felsőoktatási Tanács főtítkárát,

dr. Kovács Gábort, a mezőgazdasági tudományok kandidátusát, a Szarvasi Öntözési és Rizstermesztési Kutató Intézet igazgatóját,

Lehr Ferenc Kossuth-díjas kandidátust, a könnyűipari miniszter helyettesét,

dr. Lévárdi Ferenc kandidátust, nehézipari minisztert,

Magyari Andrást, a biológiai tudományok doktorát, az Agrártudományi Egyetem rektorát,

Major Tamás kétszeres Kossuth-díjas színművészt, főrendező,

Mikus Sándor kétszeres Kossuth-díjas képzőművészt,

Nádasdy Kálmán kétszeres Kossuth-díjast, a Magyar Állami Operaház igazgatóját,

dr. Pándi (Kardos) Pált, az irodalomtudományok kandidátusát, az ELTE Bölcsészettudományi Kar docensét, kritikust,

dr. Reischl Antalt, a műszaki tudományok kandidátusát, a Magyar Építőművészek Szövetsége elnökét,

dr. Soós Gábor földművelésügyi miniszter-helyettes,

Sötér István Kossuth-díjast, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagját, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektorát,

dr. Straub F. Brunó kétszeres Kossuth-díjas akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia Biokémiai Kutató Intézet igazgatóját,

dr. Szabó Imre Kossuth-díjast, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkár-helyettesét, az Állam és Jogtudományi Intézet igazgatóját,

Szabó Pál kétszeres Kossuth-díjas író,

dr. Szabó Zoltán kandidátust, egészségügyi minisztert,

Szabolcsi Bencze Kossuth-díjas akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia Bartók Archivuma igazgatóját, a Zeneművészeti Főiskola tanárát,

Szökefalvi Nagy Béla kétszeres Kossuth-díjas akadémikust, a Szegedi József Attila Tudományegyetem Természettudományi Kar dékánját, a Bolyai Intézet tanszékvezető egyetemi tanárát, az MTA Matematikai Kutató Intézet osztályvezetőjét,

Tasnádi Emilt, az Országos Találmányi Hivatal elnökét,

dr. Törő Imre Kossuth-díjas akadémikust, a Budapesti Orvostudományi Egyetem Szövet- és Fejlődéstani Intézet igazgatóját,

dr. Trautmann Rezsőt, a műszaki tudományok kandidátusát, építésügyi minisztert,

dr. Vajta László Kossuth-díjast, a kémia tudományok doktorát, az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt helyettes vezérigazgatóját,

Váradai Jánost, a Ganz-MÁVAG Mozdony-, Vagon- és Gépgyár műszaki igazgatóját,

Vargha László Kossuth-díjas akadémikust, a Gyógyszeripari Kutató Intézet igazgatóját,

dr. Vayer Lajost, a művészettörténeti tudományok doktorát, az ELTE tanszékvezető egyetemi tanárát,

Verő József kétszeres Kossuth-díjas akadémikust, a Vasipari Kutató Intézet igazgatóját,

dr. Weichinger Károly Kossuth-díjas kandidátust, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Középülettervezési Tanszék tanszékvezető egyetemi tanárát,

Zámbó János Kossuth-díjast, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagját, a Nehézipari Műszaki Egyetem rektorát kinevezi.

Kállay Gyula s. k.,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány
1029/1964. (IX. 30.) számú

h a t á r o z a t a

a Tudományos és Felsőoktatási Tanács személyi összetételében bekövetkező változásokról

1. A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1964. október 1-i hatállyal

Erdei Ferencet, Gruber Józsefet, Osztrovszky Györgyöt, Perényi Imrét, Petőházi Gábort és Törő Imrét — munkakörükben történt változás miatt, eddigi munkájuk elismerése mellett — a Tudományos és Felsőoktatási Tanácsban viselt tagsága alól felmenti, és

Bakonyi Sebestyén Endrét, az Országos Tervhivatal elnökhelyettesét,

Csáki Frigyeset, a műszaki tudományok doktorát, a Budapesti Műszaki Egyetem rektorát,

Hazay Istvánt, a műszaki tudományok doktorát, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem rektorát,

Sós Józsefet, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagját, a Budapesti Orvostudományi Egyetem rektorát

a Tudományos és Felsőoktatási Tanács tagjává kinevezi.

2. Az 1015/1962. (VI. 11.) Korm. számú határozat a fentieknek megfelelően módosul.

Kállai Gyula s. k.,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnökhelyettese.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 41/1964. számú

h a t á r o z a t a

a Pszichológiai Bizottság személyi összetételéről

(Elnökségi Tanács, 1964. szept. 18.)

Teljes szöveg

1. Az Elnökség a Pszichológiai Bizottságot 3 évi időtartamra az alábbiak szerint választotta meg.

Elnök:

Gegesi Kiss Pál akadémikus

Titkár:

Salamon Jenő, a neveléstudományok kandidátusa

Tagok:

Bartha Lajos, a neveléstudományok kandidátusa

Duró Lajos, a neveléstudományok kandidátusa

Horányi Béla, az orvostudományok doktora

Horváth László Gábor, a biológiai tudományok doktora

Kardos Lajos, a pszichológiai tudományok doktora

Lénárd Ferenc, a pszichológiai tudományok kandidátusa

P. Liebermann Lucy tudományos munkatárs

Mátrai László akadémikus

Surányi Gábor egyetemi docens

2. Az Elnökség felkéri az Akadémia elnökét, hogy a Bizottság elnökét, titkárát és tagjait értesítse megválasztásukról.

Budapest, 1964. szeptember 25.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 42/1964. számú

h a t á r o z a t a

az Elnökségi Szervezéstudományi Bizottság személyi összetételének megállapításáról

(Elnökségi Tanács, 1964. szept. 18.)

Teljes szöveg

1. Az Elnökség a Szervezéstudományi Bizottságot a következő három évi időtartamra az alábbiak szerint választotta meg.

Elnök:

Erdei Ferenc akadémikus

Titkár:

Kovács István, a jogtudományok doktora

Tagok:

Bartha Lajos, a neveléstudományok kandidátusa

Beér János, a jogtudományok doktora

Dallos Ferenc miniszterhelyettes

Dobossy Imre, az OFFI igazgatóhelyettese

Hegedűs András, a közgazdaságtudományok kandidátusa

Kiss Árpád, az OMFB elnöke

Nyers Rezső, az MSZMP K. B. titkára

Poros Tamás, a Budapesti Vegyiművek igazgatója

Szabó Imre akadémikus

Szalai Sándor levelező tag

Szamel Lajos, a jogtudományok kandidátusa

Vilcek Jenő, a közgazdasági tudományok kandidátusa

2. Az Elnökség felkéri az Akadémia elnökét, hogy a Bizottság elnökét, titkárát és tagjait értesítse a megválasztásukról.

Budapest, 1964. szeptember 25.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 43/1964. számú

határozata

a TMB egyes szakbizottságainak elnöki tisztségében
történő változásokról

(Elnökségi Tanács, 1964. szept. 18.)

Teljes szöveg

1. Az Elnökségi Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi *Soós József* levelező tagnak a TMB Elméleti Orvosi Szakbizottsága elnöki tisztségéről, továbbá *Lengyel Béla* levelező tagnak, a TMB Szervetlen-kémiai Szakbizottsága elnöki tisztségéről történt lemondását. Egyidejűleg jóváhagyja *Lissák Kálmán* akadémikusnak a TMB Elméleti Orvosi Szakbizottsága elnökévé, továbbá *Erdey László* akadémikusnak a TMB Szervetlen Kémia Bizottsága elnökévé történt jelölését.

2. Az Elnökségi Tanács felhívja a TMB elnökét, hogy a felmentésekről és a megbízásokról az érdekelteket tájékoztassa.

Budapest, 1964. szeptember 25.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

AZ MTA Elnöksége 44/1964. számú

határozata

a Magyar Tudomány c. folyóirat szerkesztő
bizottságának összetételéről

(Elnökségi Tanács, 1964. szept. 18.)

Teljes szöveg

1. Az Elnökség a Magyar Tudomány c. folyóirat szerkesztő bizottságát három évi időtartamra az alábbiak szerint választotta meg.

Felelős szerkesztő:

Trencsényi-Waldapfel Imre akadémikus

Szerkesztő bizottsági tagok:

Bóka László levelező tag

Eörsy Gyula levelező tag

Geleji Sándor akadémikus

Gömöri Pál levelező tag

Hevesi Gyula akadémikus

Jánossy Lajos akadémikus

Mócsy János akadémikus

Polinszky Károly levelező tag

Zólyomi Bálint levelező tag

Szerkesztők:

Rejtő István és

Szántó Lajos

2. Az Elnökség felhívja az Akadémia főtítkárát, hogy a felelős szerkesztő a szerkesztő bizottsági tagokat és a szerkesztőket értesítse megválasztásukról.

Budapest, 1964. szeptember 25.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 48/1964. számú

határozata

az akadémiai rendezvények tartásáról

(Elnökség, 1964. szeptember 25.)

Teljes szöveg

Az Elnökség az akadémiai tagok tudományos és oktatómunkájának zavartalanabbá tétele érdekében a következőket határozza:

1. Érvényt kell szerezni az akadémiai rendezvények tervszerűbbé tételéről szóló 51/1961. sz. elnökségi határozatnak oly módon, hogy a jövőben azok a hét napjai közül csütörtökön vagy pénteken, illetőleg egészen kivételesen a szerdai napon tartandók.

2. Az Elnökség felhívja a főtítkárt, hogy az előző pontban foglaltakat érvényesítse az összes akadémiai rendezvények időpontjának megállapításánál, míg az osztálytítkárokat arra, hogy az osztályok rendezvényeinél hasonló értelemben járjanak el.

Budapest, 1964. szeptember 30.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 55/1964. számú

határozata

a Csehszlovák Tudományos Akadémiának nyújtott
segítség elismeréséről

(Elnökség, 1964. szeptember 25.)

Teljes szöveg

Az Elnökség elismerését fejezi ki *Szemerédy Tibornak*, az Akadémia Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya h. vezetőjének és *Kapócs Ferencnek*, az MTA Kutatási Ellátási Szolgálat vezetőjének a szocialista akadémiai közötti együttműködés öntevékeny, hatékony és gyors intézkedésekkel való előmozdításáért.

Budapest, 1964. szeptember 30.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
9/1964. (A. K. 11.) számú

utasítása

a tudományos dolgozók hozzátartozói részére járó
ellátás megállapításáról és folyósításáról

A tudományos dolgozók és hozzátartozóik nyugellátásáról szóló 1014/1954. (III 6.) Mt. számú határozat végrehajtásaként a pénzügyminiszterrel,

a munkaügyi miniszterrel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben az alábbi utasítást adom ki.

Az utasítás hatálya kiterjed a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) rendes és levelező tagjainak, a tudományok doktornak és kandidátusainak (a továbbiakban: tudományos fokozattal rendelkező személyek) igényjogosult hozzátartozóira.

Özvegyi ellátás

1. §.

1. A tudományos fokozattal rendelkező személyek özvegyei a néhai férjük részére folyósított tiszteletdíjon alapuló ellátásra (a továbbiakban: özvegyi ellátás) életkorukra tekintet nélkül jogosultak.

2. Az az özvegy, akinek férje a házasság megkötésekor hatvanadik életévét már betöltötte, özvegyi ellátásra csak abban az esetben jogosult, ha a házasságból gyermek származott, vagy a házastársak a házasság megkötése után legalább öt évig együtt éltek.

3. Ha a férj hatvanadik életévének betöltése előtt kötött házasságát, felbontották, és a volt házastársak között — a férj hatvanadik életévének betöltése után — újabb házasság jött létre, az öt évi házastársi együttélést nem kell vizsgálni.

4. Annak a nőnek, akinek házasságát felbontották, és annak a feleségnek, aki férjétől egy évnél hosszabb ideje külön él, az özvegyi ellátás az egyéb feltételek mellett is csak abban az esetben jár, ha a férjének halálakor tartásdíjban részesült.

5. Azt a törvényesen elvált nőt vagy különélő feleséget, akinek a részére a tartásdíjat bírói ítélet (bírói egyezség) megállapította, akkor is tartásdíjban részesülöknek kell tekinteni, ha tartásdíjat ténylegesen nem kapott.

6. Özvegyi ellátásra jogosult a feleséggel egyenlő feltételek mellett az a nő (élettárs) is, aki a meghalt férjével annak halálát közvetlenül megelőzően legalább egy éven át együtt élt, ha az együttélésből gyermek származott, és a férfi az apaságot elismerte, vagy azt a bíróság jogerősen megállapította. Özvegyi ellátásra jogosult az az élettárs is, aki a meghalt férjével annak haláláig, legalább 10 éven át megszakítás nélkül közös háztartásban élt.

A 3. bekezdésben előírt öt évi házastársi együttélés hiányában is jár özvegyi ellátás annak az özvegynek, aki férjével a házasságuk megkötése előtt együtt élt, és együttélésük a férj haláláig legalább 10 éven át fennállott.

Az a feleség, akinek a férje eltűnt, és az eltűnést a bíróság jogerősen megállapította, ugyanúgy jogosult özvegyi ellátásra, mintha férje meghalt volna. Ezt a rendelkezést az árvaellátásra és a szülői ellátásra jogosultság elbírálása során is megfelelően alkalmazni kell.

Az eltűnés, illetve holtján nyilvánítás esetében a hozzátartozók jogosultsága azzal a nappal áll be, amellyel a bírói határozat az eltűnést, illetőleg a vélelmezett halált megállapította, tekintet nélkül arra, hogy az eljárást mikor folytatták le és a határozatot mikor hozták. Az ilyen eljárás alapján meg-

állapított ellátást azonban legkorábban annak a hónapnak első napjától lehet folyósítani, amelyben a bíróság a jogerős határozatot meghozta.

7. Az özvegyi ellátás megszűnik, ha az özvegy újból házasságot köt.

8. Annak az özvegynek, akinek özvegyi ellátása újabb házasságkötés folytán szűnt meg, egy évi özvegyi ellátásával egyenlő összegű végkielégítés jár.

9. Az özvegyi végkielégítésre vonatkozó igény az újabb házasságkötést követő egy éven belül érvényesíthető.

10. Az az özvegy, aki özvegyi ellátást újabb házasságkötéséig nem igényelt, ezt a jogát újabb házasságkötés után már nem érvényesítheti és végkielégítésre sem jogosult.

11. Ha az özvegyi ellátást több jogosult között megosztva kell folyósítani, az egyik jogosult házasságkötése esetén járó végkielégítés összegét a reá eső özvegyi ellátáshányad figyelembevételével kell megállapítani.

Az 1963. évi május hó 1. napján vagy ezt követően kötött házasság miatt megszüntetett özvegyi ellátásra jogosultság e házasság megszűnése esetén feléled, ha

a) az igénylő a házasság megkötésekor végkielégítést nem vett fel és

b) az igénylőt — a házasság létrejötté nélkül — az özvegyi ellátás egyébként is megilletné.

Árvaellátás

2. §.

1. Árvaellátás jár a meghalt tudományos fokozattal rendelkező személy gyermekének, mostoha-gyermekének és örökbefogadott gyermekének. Árvaellátás jár a nevelt gyermeknek, a testvérnek és az unokának is, ha a tudományos fokozattal rendelkező meghalt személy saját háztartásában tartotta el, feltéve, hogy a nevelt gyermeknek, testvérnek, illetőleg unokának tartásra képes és köteles hozzátartozója nincs.

2. Az árvaellátás az árva tizenhatodik életévének betöltéséig, közép-, vagy középfokú iskolai tanulmányok folytatása esetén a tanulmányok befejezéséig, de legfeljebb tizenkilencedik életévének betöltéséig jár. Ha az árva tizenhatodik-, illetőleg közép-, vagy középfokú iskolai tanulmányok folytatása esetén a tanulmányok befejezéséig — de legfeljebb tizenkilencedik életévének betöltéséig testi, vagy szellemi fogyatkozás miatt tartósan megrokkann és eltartásra szorul, ennek az állapotnak tartamára az árvaellátás életkorra tekintet nélkül jár.

3. Nem érinti az árvaellátásra jogosultságot, ha az árva özvegyen maradt szülője újból házasságot köt, vagy ha az árvát örökbefogadják.

4. Az árvaellátásra jogosultság szempontjából közép-, vagy középfokú oktatás keretében tanulmányt folytatóknak kell tekinteni a középiskolák, technikumok tanulóin kívül a képzőintézetek (tanítóképző, ápolónőképző stb.) és a szakiskolák (ipari, mezőgazdasági, erdészeti, zenei szakiskolák stb.) tanulóit, valamint az ipari (műszaki), mezőgazdasági (erdőgazdasági) és kereskedelmi tanulókat, ha

e tanulmányok megkezdése előtt közép-, illetőleg közép fokú iskola befejezésével érettségi, képesítő, stb. vizsgát nem tettek.

5. Egyetemi (főiskolai) tanulmányokat folytató árvának árvaellátás abban az esetben sem jár, ha az árva a tizenkilencedik életévét még nem töltötte be.

6. A közép- vagy közép fokú iskolai tanulmányok folytatása címén folyósított árvaellátás a tanulmányok időtartama alatt a nyári szünet idejére is jár. A tanulmányok befejezését követő nyári szünet tartamára az árvaellátás csak abban az esetben jár, ha az árva a tanév befejezésekor önhibáján kívül záróvizsgát nem tehetett.

7. Közép-, vagy közép fokú iskolai tanulmányok címén azt az árvát is megilleti az árvaellátás, aki orvosi igazolás szerint betegsége, testi, vagy szellemi fogyatékosága miatt tanulmányait magántanulónként végzi.

8. A tizenhatodik életévét betöltött árva tanulmányainak folytatását az iskola igazgatója (megbízottja) által kiállított igazolással minden évben július hó folyamán kell igazolni. Ha ez az igazolás július hó 31. napjáig az Akadémiához nem érkezik be, az árvaellátás folyósítását augusztus hó 31. napjával meg kell szüntetni. A tanulmányok folytatásának később történeti igazolása esetén az árvaellátást az igazolás beérkezésének hónapjától visszamenőleg számított legfeljebb három hónapra lehet folyósítani.

9. Az árvaellátásra jogosultság szempontjából tartósan rokkantnak kell tekinteni azt az árvát, aki testi, vagy szellemi fogyatkozás következtében munkaképességét legalább kétharmad részben elvesztette, és ez az állapota egy év alatt előreláthatóan nem szűnik meg.

10. A 16. életév betöltését követően, illetőleg a közép fokú iskolai tanulmányok befejezése után a betegséggel járó átmeneti munkaképtelenség árvaellátás megállapítására alapul nem szolgálhat. A gümőkórban szenvedő árva azonban árvaellátásra jogosult, ha a betegség legalább egy éven át tartó rokkantságot okoz, és ez a rokkantság az árva tizenhatodik, illetőleg közép-, vagy közép fokú iskolai tanulmányok folytatása esetén a tanulmányok befejezése és legfeljebb tizenkilencedik életévének betöltése előtt keletkezett.

11. A rokkantság miatt árvaellátásban részesülő személyt nem lehet tartásra szorulóknak tekinteni, ha három egymást követő hónapban 500 forintos meghaladó keresete van.

12. A tizenhatodik életévét betöltött árvának folyósított árvaellátást meg kell szüntetni, ha az árva házasságot köt.

Szülői ellátás

3. §.

1. Szülői ellátás állapítható meg a meghalt tudományos fokozattal rendelkező személy szülőjének, nagyszülőjének, ha őt a meghalt tudományos fokozattal rendelkező személy

a) halálát megelőzően egy éven át egészben vagy túlnyomórészt eltartotta, és

b) tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs.

2. A szülői ellátás a szülő, illetőleg a nagyszülő rokkantságának tartamára jár.

3. A szülői ellátásra jogosultság szempontjából rokkantnak kell tekinteni azt a szülőt, aki a Munkaképességsökkenést Véleményező Orvosi Bizottság véleménye szerint munkaképességét legalább kétharmad részben elvesztette. Vizsgálat nélkül véleményezni kell a rokkantságot, ha a szülő életkora a nyugdíjtörvényben meghatározott öregségi nyugdíjhoz előírt korhatárt (jelenleg férfiaknál hatvanadik, nőknél ötvenötödik életév) öt évvel meghaladja.

4. A rokkantságnak az igénybejelentés időpontjában kell fennállania.

Hozzátartozói ellátás összege

4. §.

1. A hozzátartozók ellátásának összegét a meghalt tudományos fokozattal rendelkező személy részére folyósított tiszteletdíj alapulvételével kell megállapítani.

2. Az özvegynek járó ellátás a meghalt férj tiszteletdíjának 50%-a.

3. Ha az özvegyi ellátásra többen jogosultak, azt közöttük egyenlő arányban meg kell osztani.

4. Annak a nőnek, akinek a házasságát felbontották, illetőleg annak a feleségnek, aki férjétől egy évnél hosszabb ideje külön él, az esetleg megállapított tartásdíj összegére tekintet nélkül, az özvegyi ellátás teljes összegét kell megállapítani, ha kivülről özvegyi ellátásra jogosult személy nincs.

5. Ha az özvegyi ellátásra jogosult személyek valamelyike akkor jelenti be igényét, amikor az ellátást a másik jogosultnak már folyósítják, a későbbi igénylő a megosztás szerint reá eső ellátáshányadra az igénybejelentés hónapjának első napjától jogosult.

6. Ha az özvegyi ellátásra többen is jogosultak és az egyik jogosultsága megszűnik, az özvegyi ellátást a megmaradó jogosultak között újól meg kell osztani.

7. Ha az özvegyi ellátásra jogosultak közül az egyik özvegy jogosultsága azért szűnik meg, mert részére végkielégítést állapítottak meg, az özvegyi ellátás megszüntetését követő egy év eltelté után kell az özvegyi ellátást újból megosztani, illetőleg az özvegyi ellátásban részesülő özvegy ellátását felemelni.

8. Az árvaellátás összege árvánként az özvegyi ellátás ötven százaléka; annak az árvának pedig, akinek mindkét szülője meghalt (szülőtlen árva), az özvegyi ellátás teljes összegének megfelelő árvaellátás jár.

9. Azt az árvát, akinek életben levő szülője munkaképességét legalább kétharmad részben elvesztette, azaz rokkant, az árvaellátás szempontjából szülőtlen árvának kell tekinteni.

10. Az árvaellátás szempontjából szülőtlen árvának kell tekinteni azt az árvát is, akit életben levő szülője elhagyott és róla nem gondoskodik. Az árva-

ellátás és szülőtlén árva részére járó árvaellátás közötti különbözetet a szülőktől be kell hajtani, ha gyermekének eltartására képes.

11. Ha az árvaellátásra jogosult mostohagyermek után a vérszerinti szülő tartásdíjat fizet, ezt a nyugdíj-jogszabályok szerint járó árvaellátás összegébe be kell számítani. Abban az esetben, ha a tartásdíj összege magasabb a nyugdíj-jogszabályok szerint járó árvaellátás összegénél, a különbözetet ennek az utasításnak az alapján járó árvaellátás összegébe kell beszámítani. Ha a tartásdíj összege több, mint a nyugdíj-jogszabályok szerint járó és ennek az utasításnak az alapján folyósított árvaellátás együttes összege, az árvaellátás folyósítását szüneteltetni kell.

12. A szülői ellátás összege azonos az özvegyi ellátás összegével. Ha több szülő, illetőleg nagyszülő jogosult ellátásra, a szülői ellátás a jogosultakat egyenlő arányban illeti meg.

13. Az özvegyi ellátás, az árvaellátás és a szülői ellátás együttes összege nem haladhatja meg a tudományos fokozattal rendelkező személy tiszteletdíjának százhuszonöt százalékát.

14. Ha a hozzátartozók ellátásának együttes összege a 13. bekezdésben meghatározott összeget meghaladná, az ellátások összegét — az özvegyi ellátás kivételével — arányosan csökkenteni kell.

Jogosultságot kizáró és korlátozó okok

5. §.

1. Ha az özvegy saját jogán is jogosult tiszteletdíjra, ellátás csak egyféle jogcímen illeti meg; a jogosult a két ellátás közül választhat.

2. Nem lehet az ellátásra vonatkozó igényét elbírálni annak a hozzátartozónak, akinek tudományos fokozattal rendelkező férje, apja, gyermeke az ország területét a vonatkozó rendelkezések megsértésével vagy kijátszásával hagyta el, avagy a rendelkezések megszegésével tartózkodik külföldön.

3. A 2. bekezdés hatálya alá tartozó személy jogán az ország területén tartózkodó hozzátartozóknak özvegyi ellátást, árvaellátást és szülői ellátást nem lehet megállapítani, ha a 2. bekezdésben említett személy külföldön halt meg.

4. A 2. bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell arra a személyre is, aki az ország területét külföldön való állandó letelepedés szándékával jogszerűen hagyta el és külföldön halt meg.

Az ellátások folyósítása

6. §.

1. Ennek az utasításnak alapján járó hozzátartozói ellátásokat a Magyar Tudományos Akadémia folyósítja.

2. Az ellátást havonta, utólag kell folyósítani.

3. Az özvegyi ellátást a munkaviszony vagy keresőfoglalkozás tartama alatt, valamint a nyugdíj-jogszabályok szerint járó nyugdíjban való részesülés esetében is korlátozás nélkül folyósítani kell.

4. Az ellátást legkorábban a jogosultság beállásától lehet folyósítani. Az igénybejelentés hónapjától visszafelé számított három hónapnál hosszabb időre azonban az ellátást folyósítani nem szabad.

5. Ha a folyósított ellátást a jogosult nem veszi fel, az erre vonatkozó igény az esedékességtől számított egy év alatt évül el.

6. Az ellátást az igényjogosult kezéhez, ha pedig szülői felügyelet alatt vagy gyámság, illetőleg gondnokság alatt áll, törvényes képviselője kezéhez kell kifizetni.

7. A jogosult haláláig esedékessé vált, fel nem vett és el nem évült ellátások felvételére az örökösök jogosultak.

8. Az árvaellátás folyósítása szünetel arra az időre, amíg az árva ingyenes állami ellátásban részesül. Állami gondozásba vett vagy állami nevelőintézetben elhelyezett árva részére az árvaellátás csak akkor folyósítható, ha az árva után a szülő vagy az árva gondozója térítést fizet. A nevelt gyermek, a testvér és az unoka árvaellátásának folyósítását szüneteltetni kell, ha tartásra köteles, de korábban tartásra képtelen hozzátartozója tartásra képessé válik.

A folyósítás megindítása

7. §.

1. Az özvegyi ellátás, az árvaellátás, a szülői ellátás folyósítását annak a hónapnak első napjától kell megindítani, amelyben az igényjogosultság feltételei beállottak.

2. Ha az igényt az 1. bekezdésben megjelölt időpontot követő három hónapon túl jelentették be, az özvegyi ellátás, az árvaellátás, a szülői ellátás folyósítását az igénybejelentéstől visszafelé számított harmadik hónap első napjától kell megindítani.

3. Ha az 1—2. bekezdésekben megjelölt hónapban az özvegyi ellátás, az árvaellátás, a szülői ellátás folyósítását valamely ok miatt egyébként szüneteltetni kellene, a folyósítást annak a hónapnak első napjától kell megindítani, amelyben folyósítást kizáró ok már nem áll fenn.

Külföldön tartózkodó hozzátartozó ellátásának folyósítása

8. §.

1. Érvényes útlevelemmel átmenetileg külföldön tartózkodó özvegy, árva, szülő ellátásának folyósítását a külföldi tartózkodás 30 napot meghaladó tartamára szüneteltetni kell.

2. Ha az özvegy, árva, szülő harminc napot meghaladó külföldi tartózkodása gyógykezelés céljából szükséges, az ellátást a külföldi tartózkodás harminc napot meghaladó tartamára az Akadémia elnöke külön engedélye alapján folyósítani lehet. A kérelmezőnek a külföldi gyógykezelés szükségességét és indokolt időtartamát hazai egészségügyi intézmény (kórház, klinika, rendelőintézet) bizonyítványával kell igazolnia.

3. Az 1. bekezdésben említett harminc napra járó ellátást a külföldről visszaérkezés után kell kifizetni. A harminc napot meghaladó külföldi tartózkodás miatt szüneteltetett ellátást legkorábban a visszaérkezés napját követő naptól kezdődően lehet újból folyósítani. Az elszámolás szempontjából a külföldi tartózkodás tartamának az eltávozás napját követő naptól a visszaérkezés napjáig eltelt naptári napokat kell tekinteni.

4. A gyógykezelés céljából külföldön tartózkodó hozzátartozó kérheti, hogy ellátását külföldi tartózkodása alatt esetenként adott meghatalmazás alapján belföldön tartózkodó személy részére folyósítsák.

Vegyes rendelkezések

9. §.

1. A jogosult ellátásra vonatkozó igényéről sem egészben, sem részben nem mondhat le, kivéve, ha az állampolgársági kötelekből elbocsátását kéri. Ellátását másra át nem ruházhatja, állami pénzügyintézetekkel szemben fennálló tartozása fejében azonban ellátásának lefoglalható részét engedményezheti.

2. Ha számlási hiba miatt vagy egyéb okból a hozzátartozó részére a törvényesnél kisebb összegű ellátást fizettek ki, az Akadémia a hiba felfedezéséről vagy az ellátásban részesülő erre irányuló kérelmének a beérkezésétől visszafelé számított legfeljebb egy év tartamára járó különbözetet az igényjogosult részére kifizetni köteles.

3. Ha az ellátásban részesülő részére olyan összegű ellátást fizettek ki, amely nem illeti meg, ezt a különbözetet visszafizetni köteles. A visszafizetésre kötelezésről az ellátásban részesülőt határozatban értesíteni kell. Ha az ellátás jogalap nélküli felvétele az igényjogosult terhére nem róható, a határozat kézbesítésétől visszafelé számított legfeljebb három hónap alatt felvett ellátás visszafizetésére lehet kötelezni.

4. Az utasítás alapján a megállapított ellátás költségeit az Akadémia költségvetésében kell előirányozni.

5. A hozzátartozók részére járó ellátás megállapításának és folyósításának módját az Akadémia külön utasításban szabályozza.

6. Ez az utasítás 1964. július hó 1-én lép hatályba. Az utasításban nem szabályozott esetekre vonatkozóan a nyugdíj-jogszabályok rendelkezései az irányadók.

Budapest, 1964. szeptember. 22.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Közlemények

A pártiskolai hallgatók munkaviszonyával és társadalombiztosításával kapcsolatos egyes kérdésekről

Az MSZMP Pártfőiskolája, valamint az egyéves vagy ennél rövidebb időtartamú pártiskolák (a továbbiakban: pártiskolák) hallgatóinak munka-

viszonyával és társadalombiztosításával kapcsolatos egyes kérdésekben a Munkaügyi Minisztérium és a Szakszervezetek Országos Tanácsa az alábbi tájékoztatót adja ki:

1. A pártiskolák hallgatóit tanulmányaik ideje alatt úgy kell tekinteni, mint akik a Munka Törvénykönyve 56. § 1. és 2. bekezdésének és a Munka Törvénykönyve végrehajtási rendelete 106. §-ának alapján rendkívüli (fizetett) szabadságon vannak. Ennek megfelelően munkaviszonyuk a tanulmányok ideje alatt változatlanul fennáll, de szünetel. A tanulmányok befejezése, illetőleg abbahagyása után a munkaviszony a tanulmányok megkezdését megelőző jogokkal és kötelezettségekkel minden külön intézkedés nélkül teljes egészében tovább folytatódik. A hallgató tanulmányainak befejezése vagy abbahagyása után haladéktalanul köteles munkáltatójánál munkavégzésre jelentkezni és a munkáltató a dolgozót eredeti munkakörében munkába állítani.

2. A hallgató munkaviszonyát a Munka Törvénykönyve végrehajtási rendelete 37. § 1. bekezdésének e) pontjában foglalt rendelkezésnek megfelelően a tanulmányok ideje alatt felmondással megszüntetni nem lehet.

3. A pártiskolai hallgató tanulmányai alatt a Munka Törvénykönyve végrehajtási rendeletének 140. §-a alapján számított átlagkeresetére jogosult. Ezt a munkáltató fizeti. A hallgató tanulmányainak ideje alatt — a többi munkaviszonyban álló dolgozóval azonos feltételek mellett és mértékben — azok a juttatások is megilletik, amelyek nem függenek össze tényleges munkavégzéssel. A hallgató részére a Munka Törvénykönyve 79—80. §-ai szerint a munkáltató segélyt és fizetési előleget is folyósíthat.

4. A pártiskolai tanulmányok ideje a munkaviszonyban töltött (szolgálati) idő alapján növekedő munkabérek, illetőleg kiegészítő pótlékok (korpótlék) pótszabadság és jubileumi jutalom szempontjából munkaviszonyban töltött időnek tekintendő, amennyiben figyelembevételének más jogszabályi akadálya (pl. fegyelmi úton történt elbocsátás) nincsen.

5. A pártiskolai tanulmányok ideje nem számítható be rendes szabadság időtartamába, kivéve több éves iskola végzése esetében a két tanév közti oktatási szünetet.

6. A hallgató munkakönyvét tanulmányai alatt is a munkáltatónak kell megőriznie.

7. A hallgatót és igényjogosult családtagjait a társadalombiztosítási szolgáltatások (táppénz stb.) ugyanúgy illetik meg, mint azokat a dolgozókat, akik a munkáltatónál munkát végeznek.

8. A pártiskolai tanulmányok ideje a családi pótlékra, a betegségi biztosítási szolgáltatásokra és a nyugdíjra való jogosultság szempontjából munkaviszonyban töltött jogszerző időnek tekintendő.

9. Az átlagkeresethez igazodó társadalombiztosítási szolgáltatások összegének a megállapításánál a társadalombiztosítási jogszabályok szerinti átlagkeresetet kell alapul venni.

10. A társadalombiztosítási szolgáltatások igénybevételéhez szükséges igazolásokkal a hallgatót a munkáltató látja el.

11. A biztosítási igazolványt a munkáltató egy tanulmányi év tartamára szóló érvényességgel állíthatja ki annak külön feltüntetésével, hogy az igazolvánnyal rendelkező a pártiskola hallgatója. A tanulmányok befejezését vagy abbahagyását követően a munkáltató az igazolványt haladéktalanul köteles bevonni.

12. A tanulmányok ideje alatt a betegségi biztosítási és nyugdíjjarulék fizetésére ugyanazok a szabályok érvényesek, mint azokra a dolgozókra, akik a munkáltatónál munkát végeznek.

13. A társadalombiztosítási szolgáltatásokat — ideértve a családi pótlékot is — az a szerv köteles nyújtani, amely a dolgozó részére a szolgáltatások nyújtására a tanulmányokat közvetlenül megelőzően illetékes volt. (19.688—3/1964. Mű. M. — SZOT.)

A Magyar Tudományos Akadémia főttkára minden kedden 13—15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart.

Elnökségi Titkárság

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 700 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámlaszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61 257, közületi 61 066

Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.59620 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. NOVEMBER 23.

TARTALOM

Az Akadémia elnökének utasításai	10/1964. (A. K. 12.)	Az akadémiai könyv- és folyóiratkiadásról 129
	11/1964. (A. K. 12.)	Az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről 137
Az Akadémia főtitkárának utasítása	1/1964. (A. K. 12.)	A tudományos dolgozók hozzátartozói részére járó ellátás megállapításáról és folyósításáról szóló elnöki utasítás végrehajtásáról 140
Közlemény		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról 144

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasításai

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 10/1964. (A. K. 12.) számú

utasítása

az akadémiai könyv- és folyóiratkiadásról

Az alapszabályok 46. §-a értelmében az Akadémia a tudományos kutatások eredményeinek nyilvánosságra hozatala érdekében tervszerűen tudományos könyveket és folyóiratokat ad ki. Az akadémiai könyv- és folyóiratkiadás célja, hogy az alapkutatások és az alkalmazott tudományok területén folyó elvi jellegű kutatások eredményeinek magas színvonalú feldolgozását mind a hazai tudományos körök, mind a külföldi tudományos közvélemény részére magyar vagy idegen nyelven rendelkezésre bocsássa. Az Akadémia aktív és kezdeményező kiadási tevékenységet folytat. A tudományos fejlő-

dés igényei szerint kezdeményezi és ösztönzi a megfelelő publikációk elkészülését.

Az Akadémia Elnöksége a vázolt cél és feladat alapján 38/1964. számú határozatában megállapította az akadémiai könyv- és folyóiratkiadás főbb elveit, ennek alapján a könyv- és folyóiratkiadásra vonatkozó érvényes elnökségi határozatok figyelembevételével, az akadémiai könyv- és folyóiratkiadás szabályozására az alábbi utasítást adom ki.

I. Az akadémiai kiadványok jellege és a tervekészítés

1. §.

Az akadémiai kiadványok típusai, a művek kiválasztásának szempontjai

(1) Az Akadémia monográfiákat egyedi és sorozatos megjelentetésben, kézikönyveket, forráskiadványokat, anyagközléseket, klasszikusok kritikai kiadásait, bibliográfiákat, az Akadémia rendezésében lezajlott nemzetközi kongresszusok anyagát, ismeretterjesztő műveket, szakszótárakat, tudományos és szaklexikonokat, külföldi művek magyar nyelvű fordításait és folyóiratokat ad ki. A tudományos művek első kiadásai — témáiktól, ill. a kereslettől függően — magyar vagy idegen nyelven jelennek meg.

a) Az *akadémiai kiadványok* (osztály és összakadémiai kiadványok) körében olyan művek jelenhetnek meg — bármilyen munkahelyen készültek is —, amelyek az akadémiai tudományos színvonalnak megfelelnek. Az akadémiai kiadványok körébe tartoznak az *akadémiai intézeti kiadványok* is, amelyekben az intézet kutatási tervébe felvett témák eredményeit akadémiai intézeti kutatók foglalják össze, vagy intézeti tervmunkaként az intézet kötelekébe nem tartozó kutatók megbízásaként készítették, továbbá az akadémiai intézetekben készült munkák közül azok, amelyekre az Akadémia külön megbízást adott, vagy amelyek jellegük, témájuk, vagy feldolgozásmódjuk miatt akadémiai kiadványnak tekinthetők.

b) Az akadémiai *intézeti* (illetőleg más akadémiai kutatóhelyen készült) *sokszorosítványokat* az intézeti kutatók munkaköri kötelezettségként, ill. külső munkatársak az intézet vagy kutatóhely megbízásából készítik. Kiadásukról az intézet saját hatáskörében és saját költségvetése keretében gondoskodik.

c) A *kongresszusi kiadványok kiadása* a tudományos osztályok elhatározása alapján, az akadémiai rendes könyvkiadás szabályai szerint folyóiratokban vagy külső szerv megrendelése alapján az Akadémiai Kiadó kerete terhére történik.

d) A *szakszótárak, általános szótárak, tudományos- és szaklexikonok* kiadását a tudományos osztályok saját keretükre és felelősségükre vagy az Akadémiai Kiadó, ill. az országos Lexikon Bizottság viszont az Akadémiai Kiadó keretére és felelősségére határozzák el.

e) *Akadémiai folyóiratként* magyar és idegen nyelvű (Acták, Studiák) szakfolyóiratok, az Akadémia egészét érintő központi folyóiratok, az egyes tudományos osztályok tevékenységét tükröző Osztályközlemények, továbbá akadémiai intézeti folyóiratok és akadémiai társulati folyóiratok jelennek meg.

(2) A kiadandó műveknek dokumentálniuk kell a magyar tudomány fejlődését és eredményeit. Korszerű külföldi — elsősorban standard — munkák lefordításával, elsősorban azon tudományágakban kell a hiányt pótolni, amelyekben nem található, ill. nem vállalkozik megfelelő színvonalú magyar szakember könyvírásra.

(3) A kiadásra javasolt művek kijelölésében különösen a következő tárgykörökre vonatkozó munkák veendőek figyelembe:

a) a népgazdasági terv, a távlati tudományos kutatási terv és a kulturális forradalom időszaki kérdéseivel foglalkozó művek;

b) a világ tudományos közkincsét képező klaszikus művek;

c) a tudományos káderutánpótlás fejlesztését szolgáló egyéb művek (kézikönyvek stb.);

d) az idealista szemléletű, reakciós elméletek marxista kritikáját tartalmazó művek;

e) a felsorolt kategóriákba nem illő, de valamely tudományág különleges szükségletei vagy a szerző kiemelkedő teljesítményei által indokolt művek;

f) haladó hagyományok ápolását elősegítő tudománytörténeti művek;

g) a tudomány iránt érdeklődő, elsősorban egyetemest végzett fiatalok igényeit kielégítő szakmai művek;

h) magas színvonalú ismeretterjesztő művek.

(4) Az Akadémia elsősorban a tagjainak és az akadémiai intézmények (intézetek, kutatócsoportok, laboratóriumok, könyvtár) kutatóinak a munkáit, ill. általában az Akadémia körében készült tudományos munkákat adja ki, ha azok színvonala megfelel a követelményeknek. Akadémián kívüli szerzők munkáit is tervszerűen be kell vonni az akadémiai könyvkiadásba, ha azok a kiadás célkitűzéseinek és követelményeinek megfelelnek. Az akadémiai tagok, akadémiai intézetben dolgozó társszerzők nélküli, egyéni munkájukat saját elhatározásuk szerint ajánlhatják fel az Akadémiai Kiadónak vagy más kiadónak. A többi kutatók — akadémiai munkahelyük kutatási tervébe tartozó — munkáit akadémiai kiadásra kell felajánlani. Ha az Akadémia illetékes szerve 6 hónapon belül nem értesíti a szerzőt a mű tervbeállításáról, akkor a szerző más kiadónak is felajánlhatja művét.

2. §.

Ívkeretkontingens meghatározása és felhasználása, a tervkészítés szabályozása

(1) Az Elnökség a könyvkiadási kerettervek és az éves könyvtervek készítésére utasítást ad ki, figyelembe véve az országos kiadói szakfelügyeletet gyakorló Kiadói Főigazgatóságnak és a koordinálást végző Kiadói Tanácsnak — az Akadémia igényei ismeretében — az Akadémia részére rendelkezésre bocsátott különböző kereteit. Az Elnökség a könyvkiadási kerettervbe felvehető új művekre, valamint az éves könyvtervbe felvehető művekre az előző évi ívkeret-felhasználás és a korábbi években jóváhagyott művek állománya figyelembevételével, a Kiadói Tanács tematikai ajánlásainak az ismeretében, szerzői ívben kifejezett ívkereteket állapít meg.

Az engedélyezett ívkeretet az Elnökség három (nem egyenlő) kategóriára osztja:

a) az *Elnökség ívkerete*, amelynek terhére az összakadémiai vonatkozású művek kerülnek kiadásra;

b) a *tudományos osztályok ívkerete* — osztályonkénti bontásban —, amelynek terhére a szaktudományi munkák első kiadása jelenik meg;

c) az *Akadémiai Kiadó ívkerete*, amelynek terhére a lexikonok, szótárak, más kiadvállalatnál magyar nyelven megjelent szakkönyvek idegen nyelvű változata, akadémiai kiadványok második, ill. többszörös magyar vagy idegen nyelvű változata,

a TERRA kiadványok és külső szervek által kezdeményezett idegen nyelvű folyóiratok kerülnek kiadásra.

(2) A konkrét műveket tartalmazó könyvkiadási kerettervet, valamint az éves könyvkiadási tervet az ívkeretkontingenssel rendelkező szervek saját hatáskörükben hagyják jóvá.

(3) Évenként egy alkalommal a következő néhány évben elkészülő művekből *könyvkiadási kerettervet* kell készíteni. E terv két részből áll: új művekből és a korábbi években jóváhagyott művekből, amelyek a könyvkiadási keretterv elkészítésének évében még nem jelenhetnek meg. Az Elnökség a könyvkiadási kerettervbe felvehető új művekre szerzői ívben kifejezett ívkeretet határoz meg az (1) bek. a)–c) pontjaiban meghatározott három fő kategória szerint.

a) A könyvkiadási kerettervnek tartalmaznia kell a mű szerzőjét (szerkesztőjét), a mű címét és rövid tartalmi ismertetését, a szerzői ívben kifejezett terjedelmét, a kézirat elkészülésének várható időpontját.

b) Az Elnökség a könyvkiadási kerettervbe felvehető új művek kiválasztásánál érvényesítendő tudománypolitikai célkitűzéseket és a szerzői ívben kifejezett ívkereteket minden év február 1-ig meghatározza.

c) A könyvkiadási kerettervek új művekből álló részét minden év április 15-ig kell elkészíteni. Amennyiben bármely szerv április 15-ig a részére biztosított új művekre vonatkozó ívkeretet nem teljes egészében használja fel, a fennmaradó ívkeretről az Elnökség dönt.

d) A tudományos osztályok és az Akadémiai Kiadó könyvkiadási keretterveiket a KFB-nek minden év május 1-ig, a pótlólag jóváhagyott kerettervet június 15-ig tájékoztatásul megküldik.

(4) Évente egy alkalommal éves könyvkiadási tervet kell készíteni. Az *éves könyvkiadási terv* tartalmazza mindazokat a könyveket és folyóiratokat, amelyek megjelentetése a következő naptári év alatt lehetséges. Az Elnökség az éves könyvkiadási tervben szereplő kiadványokra szerzői ívben kifejezett keretet határoz meg, az (1) bek. a)–c) pontjaiban meghatározott három fő kategória szerint.

Az éves könyvkiadási tervre vonatkozó javaslatokat az Akadémiai Kiadó a művek készültségi foka, az ívkeretek és a Kiadói Főigazgatóság által előírt papírkontingens figyelembevételével állítja össze.

a) Az éves könyvkiadási tervnek tartalmaznia kell: a mű szerzőjét (szerkesztőjét), a mű címét, rövid tartalmi ismertetését, szerzői ívben kifejezett terjedelmét, a tervezett példányszámot, a tervezett ráfordítást, ill. eredményt.

Az éves könyvkiadási terv kiegészül egy *tartaléktervvel*, amelyben azokat a műveket kell fentiek szerint felsorolni, amelyek megjelentetése a tárgy-

évben akkor lehetséges, ha az éves tervben előírányzott valamelyik mű nem készül el. A tartaléktervre vonatkozóan az Elnökség ívkereteket nem határoz meg. A tartaléktervben szereplő műveknél fel kell tüntetni a kéziratnak a tervösszeállítás időpontjában meglévő állapotát (mikorra ígérte a szerző a kéziratot, a szerző leadta a kéziratot, lektornál, szerkesztőnél van stb.).

b) Az Elnökség az éves könyvkiadási terv tudománypolitikai szempontjait és az ívkereteket minden év június 30-ig szabja meg.

c) Az éves könyvkiadási tervre vonatkozó javaslatot az Akadémiai Kiadó összakadémiai vonatkozású művek esetében az Elnökségnek, a szaktudományi munkák első kiadásainak esetében a tudományos osztályoknak minden év szeptember 1-ig terjeszti elő jóváhagyásra. Az éves könyvkiadási terv jóváhagyásának határideje minden évben szeptember 30.

d) Az Akadémiai Kiadó a tudományos osztályok keretében jóváhagyott éves könyvkiadási tervet és tartaléktervet, továbbá a kiadóállalat saját ívkeretében kiadásra tervezett kiadványok tervét és tartaléktervét minden év október 15-ig a KFB-nek tájékoztatásul megküldi.

e) Az Akadémiai Kiadó a *féléves operatív terveket* a tudományos osztályoknak, a KFB-nek és a Vállalati Osztálynak minden év december 15-én és június 15-én tájékoztatásul megküldi.

(5) Az éves kiadási ívkeretkontingenssel rendelkező szervek a tartaléktervből az éves könyvkiadási tervbe csak a részükre megszabott ívkeret terhére tehetnek át műveket, amennyiben a tartaléktervben szereplő mű nyomdakész (szerkesztett, tipografizált) kézírata a tárgyév június 30-ig a kiadó-vállalat rendelkezésére áll. Amennyiben az ívkeretkontingenssel rendelkező szervek által kiadásra tervezett, ill. a tartaléktervben szereplő művek elkészülésében akadályok mutatkoznak, és az említett szervek az éves könyvkiadási tervben az ívkeretkontingensüket teljes egészében nem használják fel, a fennmaradó ívkeretkontingens felett a KFB rendelkezik.

(6) Az Akadémiai Kiadó a folyóiratok kiadásának éves tervét a tárgyévre vonatkozó elnökségi határozatok figyelembevételével készíti el. A folyóiratok megjelenésének ütemtervét a Kiadó javaslata alapján a tudományos osztályok hagyják jóvá.

II. A testületi szervek hatásköre a könyv- és folyóiratkiadásban

3. §.

Az Elnökség

(1) Az Elnökség az akadémiai könyv- és folyóiratkiadás legfőbb irányító szerve. A könyv- és folyóiratkiadási tevékenységre vonatkozó határo-

zatait a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság javaslatai és véleménye alapján hozza.

Főfelügyeleti szerve az Akadémiai Kiadónak és az Akadémiai Nyomdának.

(2) Az Elnökség meghatározza:

a) a publikációs tevékenység tudománypolitikai, ill. kultúrpolitikai célkitűzéseit és a kiadási tevékenység kereteit;

b) dönt az elvi jelentőségű ügyekben, új folyóiratok megindítása és a folyóiratok ívkeretének szabályozása ügyében, összakadémiai kiadványok megjelentetéséről, továbbá a tudományos osztályok és a KFB közötti vitás kérdésekben;

c) kijelöli a közvetlen irányítása alá tartozó központi folyóiratok (Magyar Tudomány, Akadémiai Közlöny) szerkesztő bizottságát, ill. felelős szerkesztőjét;

d) évenként egy alkalommal beszámoltatja a KFB-t az Akadémia könyv- és folyóiratkiadási tevékenységéről.

4. §.

A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság

(1) A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság (KFB) elnökségi bizottság, tevékenységéért közvetlenül az Elnökségnek felelős. Részben javaslattevő, részben határozó szerv; javaslatai felett az Elnökség dönt.

(2) A KFB elnöke az Akadémia főtitkára, tagjait az Elnökség választja meg 3 évre. Az Akadémiai Kiadó igazgatója a KFB ülések állandó meghívottja.

(3) A KFB a könyv- és folyóiratkiadás elvi kérdéseivel foglalkozik, és elnöke révén közvetlen irányító szerve az Akadémiai Kiadónak és az Akadémiai Nyomdának.

Feladatait hivatali szervei útján látja el.

a) A KFB *javaslatot* tesz az Elnökségnek:

— a könyv- és folyóiratkiadás tudománypolitikai általános elvi szempontjaira;

— a könyvkiadási keretterv és az éves könyvkiadási terv ívkeretének felosztására;

— az összakadémiai kiadványok megjelentetésére;

— az országos hatáskörű szervek könyv- és folyóiratkiadására vonatkozó rendeleteinek végrehajtására;

— a könyv- és folyóiratkiadás területén a külföldi akadémiaikkal, valamint más tudományos intézményekkel való együttműködés tartalmi és szervezeti vonatkozású kérdéseire.

b) *Beszámol*:

— a tudományos osztályok jelentései alapján az irányelvek érvényesítéséről és az ívkeretek felhasználásáról, a kiadási tervek teljesítéséről;

— saját tevékenységéről.

c) *Véleményezi*:

— az országos hatáskörű szervektől az Akadémiához érkező könyv- és folyóiratkiadásra vonatkozó javaslatokat;

— a tudományos osztályok új folyóirat indítására és az ívkeretek megváltoztatására vonatkozó javaslatait.

d) *Dönt*:

— az osztálytitkár és az osztályvezetőség, valamint a tudományos osztályok és az Akadémiai Kiadó, ill. az Akadémiai Nyomda közötti vitás kérdésekben.

(4) A KFB az alábbiak szerint ellátja az Elnökség által hatáskörébe utalt vállalati irányító feladatokat:

a) *Javaslatot tesz*:

— az igazgató, főmérnök, főkönyvelő és a szerkesztőség vezetőjének kinevezésére;

— a külföldi kiküldetési keretre;

— elnöki jutalmazásra;

— állami kitüntetésre.

b) *Véleményezi*:

— a vállalatok szervezeti felépítésére és működési szabályzatára vonatkozó javaslatokat;

— a vállalatok éves tervének fő mutatóit;

— a vállalatok prémiumfeltételeit;

— a vállalatok mérlegbeszámolóinak fő mutatóit;

— a vállalatok beruházási javaslatait;

— a vállalatoknál végzendő éves dokumentációs, revíziós vizsgálatok szempontjait;

— a külföldi tanulmányutakra vonatkozó személyi javaslatokat.

(5) A KFB határozatait ellen 30 napon belül az Elnökséghez lehet fellebezni.

5. §.

A tudományos osztályok

(1) A szaktudományi munkák első kiadásai (magyar vagy idegen nyelven) és az Elnökség által jóváhagyott szakfolyóiratok kiadása a tudományos osztályok hatáskörébe tartozik.

(2) A tudományos osztályok, ill. osztályvezetőségek az Elnökség által kialakított elvi szempontok alapján a szerzői ívben meghatározott ívkeretek figyelembevételével határoznak a *konkrét könyvkiadási* ügyekben. Az osztályok, ill. osztályvezetőségek határozatait az osztálytitkár hajtja végre egyéni felelősséggel.

a) Az osztályok, ill. osztályvezetőségek a tervezett művek tematikája vagy az elkészült kézirat alapján döntenek a művek tervbe való felvételéről; a feldolgozandó témától, ill. kiadványtípustól függően a szerzőkkel való tárgyalás után meghatározzák a kiadvány terjedelmét, és a határozatról értesítik a szerzőket, ill. a szerkesztőket, valamint a Kiadót.

— Kijelölik a tudományos lektorokat.

— A tudományos osztályok keretében szereplő művek esetében az Akadémiai Kiadó javaslatai alapján a szerzőkötési keret és a kéziratok készletiségi fokának figyelembevételével határoznak a szerzői, szerkesztői, fordítói szerződés megkötésének időpontjáról.

— Az Akadémiai Kiadó jelentése alapján az osztály kiadásában megjelenő művek elkészülését figyelemmel kísérik.

— Jóváhagyják a tudományos osztályokhoz tartozó tudományterületek vonatkozásában az Akadémiai Kiadó éves könyvkiadási tervét.

— A lektorok jelentése, ill. az Akadémiai Kiadó előterjesztése alapján 1 hónapon belül állást foglalnak a kéziratokkal kapcsolatos elvi, ideológiai, tudományos jellegű vitás kérdésekben. Az Akadémiai Kiadó erről a szerzőt értesíti. Amennyiben az osztálytitkár az állásfoglalásról 1 hónapon belül nem értesíti az Akadémiai Kiadót, utóbbi a KFB-nek tesz jelentést.

b) Állást foglal az *intézeti kiadványokkal* kapcsolatban, a kutatóhely vezetőjének javaslata alapján.

— Intézeti kiadványnak tekintendő általában a kutatóintézetekben, intézetekben készülő, annak tervébe felvett minden mű, továbbá az a mű is, amelyet az intézet megbízásából termékmunkaként az intézet kötelékébe nem tartozó kutató készít el. Az intézeti kiadványokon fel kell tüntetni az intézet elnevezését, címét és az igazgató nevét.

— Az intézeti kiadványok megjelentetése a tudományos osztályok részére biztosított ívkeret terhére történik. Az osztályok azonban külön ívkeretet hasíthatnak ki egyes intézeteik részére.

— A kutatóintézetben készülő művek esetében az Akadémiai Kiadó vagy az intézettel mint jogi személlyel, vagy a művet elkészítő személlyel köt szerződést. A szerződő felekre vonatkozóan az intézet igazgatójának javaslata alapján az osztályvezetőség dönt.

c) A tudományos osztályok döntenek — saját kezdeményezésükre vagy az Akadémiai Kiadó javaslata alapján — az osztály tervében korábban jóváhagyott, de különböző okok miatt el nem

készült, vagy kiadásra nem alkalmas műveknek a könyvkiadási kerettervből való törléséről és a szerzői szerződések felbontásáról.

— Ha a törlés olyan műre vonatkozik, amelyre a Kiadó már kötött szerződést, akkor azt fel kell bontani, és a szerzők (szerkesztők) a jogszabályban előírt módon kötelesek az előleget az Akadémiai Kiadónak visszafizetni.

— A könyvkiadási kerettervből történő törlésekre, ill. a szerzői (szerkesztői) szerződések felbontására vonatkozó javaslatait az Akadémiai Kiadó minden év szeptember 15-ig terjeszti fel a tudományos osztályokhoz. A tudományos osztályok minden év október 15-ig közlik döntésüket az Akadémiai Kiadóval és az MTA Vállalati Osztályával.

— A művek könyvkiadási kerettervből való törlése, ill. a szerződések felbontása nem jelenti azt, hogy az Akadémia a mű kiadásáról végleg lemond. Ha a kézirat utóbb mégis elkészül, és a téma még aktuális, az osztály ismét felveheti a művet a könyvkiadási kerettervébe.

(3) A hatáskörükbe tartozó *folyóiratok kiadásának* konkrét ügyeiben a tudományos osztályok döntenek, új folyóiratok megindításának és az éves ívkeretek szabályozásának kivételével. Meghatározzák a kiadásukban megjelenő folyóiratok irányító szervét és e szervek beszámolási kötelezettségét.

(4) A folyóiratok irányító szerve lehet: közvetlenül az osztályvezetőség, akadémiai bizottság, akadémiai intézet és akadémiai társulat. A folyóiratok felelős szerkesztője mellé tanácsadó szervként szerkesztő bizottságot kell létrehozni.

(5) A tudományos osztályok által kiadott folyóiratok típusai:

a) *Acta Hungarica és Studia*. Ezekben az egyes tudományterületek magas színvonalú, új magyar tudományos eredményeket tartalmazó, külföldi érdeklődésre számot tartó közlemények jelennek meg idegen nyelven. Az acták kb. 30 B/5 nyomdai ív terjedelmű kötetekben jelennek meg (ez megfelel kb. 30 szerzői ívnek), egy kötet 4 (esetleg 3) füzetből áll. A kötetek füzetei rendszeresen, egész évre kiterjedő, egyenletes ütemben jelenjenek meg. Az acták a tudományos osztályok közvetlen irányítása alá tartoznak.

— Az acták elsődleges feladata a magyar tudományos eredmények közlése. Amennyiben azonban az Acták ívterjedelme megengedi, külföldi szerzők cikke is közölhető. A külföldi szerzők cikkeinek közlésre való elfogadása tekintetében ugyanazok a szabályok érvényesek, mint a belföldire.

— Az éves ívkereten belül a tudományos osztályok által rendezett nemzetközi tanácskozások előadásai vagy a tanácskozás anyaga is közölhető az Actában.

— Arra kell törekedni, hogy a közlemények a kézirat benyújtásától számított 8 hónapon belül megjelenjenek az actákban, számításba véve, hogy

a nyomdai átfutási idő az egyes füzetek átlagára számítva 70 nap.

b) Az *osztályközlemények* az osztály, ill. a hozzá tartozó tudományterületek magyar nyelvű központi orgánuma. Az osztályközleményekben az évenként megtartott osztálytitkári beszámolón és annak vitáján kívül, elsősorban az osztályhoz tartozó tudományterületek eredményeit szintetizáló összefoglaló értekezéseket, az osztályon, ill. bizottságaiban elhangzott előadások, az egész szakterület számára hasznos tanulmányok, székfoglalók, tudománypolitikai, tudományszervezési és módszertani cikkek, az osztály életéből, disszertációs vitákról, külföldi tanulmányutakról készült beszámolók, jelentős bel- és külföldi tudományos tanácskozások rövid kivonatai jelenjenek meg. Az osztályközlemények kb. 30 B/5-ös nyomdai ív terjedelmű kötetekben jelennek meg (ez megfelel kb. 30–35 szerzői ívnek) egy kötet négy füzetből áll. A kötetek füzetei rendszeresen, az egész évre kiterjedő egyenletes ütemben jelenjenek meg. Az osztályközlemények a tudományos osztályok közvetlen irányítása alá tartoznak.

c) A *többi magyar nyelvű szakfolyóiratokban* a tudományos kutatásokról szóló publikációk, összefoglaló tanulmányok, könyvkritikák, útibeszámolók, jelentős bel- és külföldi tudományos tanácskozások anyagának rövid kivonatai jelennek meg. Idegen nyelvű összefoglalók és tartalomjegyzék közzététele az osztályvezetőségek elhatározásától függően történik. A szakfolyóiratok az Elnökség által meghatározott éves nyomdai ívkeretekben (ez szerzői ívekben számolva 10–50%-kal több) évente legalább két alkalommal, egyenletes ütemben jelenjenek meg. A magyar nyelvű szakfolyóiratok vagy a tudományos osztály közvetlen irányítása, vagy a tudományos szakbizottságok, vagy a tudományos intézetek irányítása alá tartoznak. A folyóiraton fel kell tüntetni, hogy melyik tudományos osztály, ill. tudományos bizottság, ill. tudományos intézet folyóirata.

d) Az Akadémia kiadja, egyes hozzá tartozó *társulatok folyóiratait*. E folyóiratok kutatómunkákra vonatkozó publikációkon és összefoglaló tanulmányokon kívül a társulat életéről adnak tájékoztatást. Idegen nyelvű összefoglalók és tartalomjegyzék közzétételéről a társulat dönt. Évente legalább egy alkalommal jelennek meg. A társulati folyóiratokon fel kell tüntetni, hogy melyik társulat folyóirata.

(6) Azonos tanulmányt teljes terjedelemben magyarul két vagy több folyóirat nem közölhet. Az idegen nyelven megjelent közlemények azonban magyar nyelven is megjelenhetnek. A kettős közlések egyeztetése a technikai szerkesztők feladatkörébe tartozik.

(7) A tudományos osztályok folyóiratok kiadásával kapcsolatos feladatai:

a) Megválasztják a folyóiratok felelős szerkesztőjét és szerkesztő bizottságát, kijelölik a folyóiratok technikai szerkesztőjét, az intézeti és társulati folyóiratok szerkesztő bizottságát pedig az illetékes intézet vagy társulat javaslatára jóváhagyják.

— A folyóiratért mind sajtójogiilag, mind az Akadémián belül a felelős szerkesztő a közvetlen felelős. A felelős szerkesztő nevét a folyóiraton fel kell tüntetni. A felelős szerkesztő nem szükségszerűen azonos a főszerkesztővel. Az acták esetében a „redigit” megjelölés a felelős szerkesztőre utal.

— Két vagy több szerv felügyelete alá tartozó folyóirat felelős szerkesztőjét és szerkesztő bizottságát az illetékes szervek együtt választják meg.

b) Javaslatot tesznek a KFB-nek új folyóirat megindítására és a folyóiratívkeretek megváltoztatására a következő szempontok figyelembevételével:

— Új folyóiratok megindításának feltétele, hogy a kérdéses tudományág hazai művelése olyan magas színvonalú és olyan terjedelmű legyen, hogy eredményeinek közlése nem illeszthető be a meglévő általánosabb jellegű folyóiratokba.

— Az új folyóirat megindítására és a folyóiratívkeret szabályozására vonatkozó javaslatot minden év március 31-ig kell a KFB-nek megküldeni. Az éves ívkeret megváltoztatása a következő naptári évben vagy előfizetési évadban megjelenő kötetekre vonatkozik.

— Az új folyóirat megindítására vonatkozó javaslatnak tartalmaznia kell a folyóirat jellegének részletes leírását, a folyóirat éves ívterjedelmét nyomdai ívben — meghatározva ennek szerzői ívterjedelmét is —, a megjelenés periódusát hónapokban, a tervezett felelős szerkesztőnek és a szerkesztő bizottság tagjainak nevét.

(8) A tudományos osztályok az általuk kiadott művek és folyóiratok tudományos és ideológiai színvonaláért felelősek. Kísérjék rendszeresen figyelemmel a megjelent könyvek és folyóiratok tudományos és ideológiai színvonalát, rendezzenek könyv- és folyóirat anketokat, segítsék elő az osztály kiadásában megjelent művekről könyvkritikák és recenziók megjelenését, és használják fel ezeket kiadási tervük értékelésében.

(9) A tudományos osztályok adjanak minden év március 1-ig jelentést a KFB-nek az előző naptári évben megjelent könyvekről és folyóiratokról — különös tekintettel a kiadványok hazai és nemzetközi visszhangjára —, valamint általában az osztály könyv- és folyóiratkiadási tevékenységéről.

(10) A tudományos osztályok könyv- és folyóiratkiadási tevékenységük osztályon belüli módját saját hatáskörükben szabályozzák és határozzák meg, hogy mi tartozik az osztályplénumra és mi az osztályvezetőség, ill. esetleg az osztály könyvfelelősének hatáskörébe. Az osztály, ill. vezetősége határozatait — az Akadémiai Kiadóval egyetértésben — operatív egyéni felelősséggel az osztálytitkár hajtja végre. Vitás eseteket a KFB elé kell terjeszteni.

(11) Az *intézeti sokszorosítványok* megjelentetéséről, ill. előállításáról az intézetek saját hatáskörükben gondoskodnak.

a) Az intézeti sokszorosítványok az intézet munkatervében előirányzott kutatások keretében munkaköri kötelezettségként végzett munkák. Ebben a formában külső munkatársak esetenkénti megbízás alapján készített munkája is kiadható. Az intézeti sokszorosítványok szerzőit szerzői honorárium nem illeti meg.

b) Az intézeti sokszorosítványok lehetnek: intézeti beszámolók, forrásanyagok, témadokumentációk, bibliográfiák, fordítások, kutatói jelentések és nyers feldolgozások, tanulmányutakról szóló jelentések, olyan tanulmányok, amelyek szűkebb szakörök számára készültek.

c) Az intézeti sokszorosítványokat általában kis példányszámban bármilyen technikával sokszorosított módon, az intézet költségére állítják elő és térítés nélkül vagy cserepéldányként bocsátják a könyvtárak, valamint a társintézmények és egyes érdekelt kutatók rendelkezésére. Kivételesen a példányok egy része könyvtárusi forgalomba is adható. A terjesztők az eladásra szánt példányokat bizományba veszik át.

d) Az intézeti sokszorosítványok kiadásáért az intézet igazgatója felelős. A kiadványon fel kell tüntetni az intézet és az intézet igazgatójának nevét, az osztályvezetőnek a nevét, akinek a felelősségi körében a munka elkészült és a munkát készítő vagy készítőik nevét.

e) Az intézeti sokszorosítványok közül azok, amelyek szélesebb körű érdeklődésre tarthatnak számot, ill. tárgyak vagy a feldolgozás színvonala alapján maradandóbb értékű alkotásnak ítéltetők, ezért kiadásuk nagyobb példányszámban indokolt, nyomdai úton is kiadhatók. Ebben az esetben a könyvkiadásra vonatkozó eljárást kell követni.

III. A hivatali szervek feladat- és hatásköre, a vállalatok közreműködése az akadémiai könyv- és folyóiratkiadási tevékenységben

6. §.

A könyv- és folyóiratkiadás hivatali szerve: a KFB Titkárság, a szaktitkárságok és a Terv- és Pénzügyi Titkárság Vállalati Osztálya

(1) A KFB Titkársága a könyv- és folyóiratkiadási tevékenység elvi jellegű kérdéseivel foglalkozik, ill. a hatáskörébe utalt ügyekben intézkedik a KFB elnökének irányításával.

Ennek során:

a) Előkészíti

— a KFB, ill. az Elnökség részére a kiadási tevékenység egészét érintő javaslatokat, beszámolókat és a véleményezésre, döntésre a KFB elé kerülő ügyeket;

— a KFB üléseit;

— a KFB elnökének intézkedéseit.

b) A KFB határozatait közli a tudományos osztályokkal, a Terv- és Pénzügyi Titkársággal, az Akadémiai Kiadóval és az Akadémiai Nyomdával.

c) Segíti és ellenőrzi a szaktitkárságokon az Akadémiai Kiadóban és az Akadémiai Nyomdában az Elnökség, ill. a KFB határozatainak végrehajtását.

d) A KFB elnökének esetenkénti megbízása alapján a Titkárság egy tagja képviseli a KFB-t.

(2) A tudományos osztályok könyv- és folyóiratkiadási tevékenysége operatív feladatait a *szaktitkárságok* útján látják el. A szaktitkárságok feladatkörébe tartozik:

a) A tudományos osztályok könyv- és folyóiratkiadási tevékenységének az előkészítése, a végrehajtás megszervezése és az ehhez szükséges intézkedések kiadása.

b) Az osztály könyv- és folyóiratkiadási tevékenységének figyelemmel kísérése az osztálytitkár által meghatározott körben, annak felügyelete és ellenőrzése alatt.

c) A testületi szervek határozatainak és az osztálytitkár intézkedéseinek a végrehajtása.

d) Az osztály könyv- és folyóiratkiadási tevékenységében az osztálytitkár felhatalmazása alapján az osztály képviselőjének ellátása.

(3) A *Terv- és Pénzügyi Titkárság Vállalati Osztálya* a könyv- és folyóiratkiadás gazdasági, pénzügyi, illetve a vállalatgazdálkodás üzemi szak- és operatív irányításának feladatát látja el. Felügyeletet gyakorol minden vállalati gazdálkodási ügyben, amelyeket hatályos jogszabályok, főfelügyeleti, szakfelügyeleti (országos hatáskörű szervek), szakirányító, ill. irányító szervek hatáskörébe utalnak.

(4) A hivatali szervek az akadémiai könyv- és folyóiratkiadásból rájuk háruló feladatokat szorosan együttműködve látják el. A vállalatok irányításával elvi és gazdasági vonatkozásban összefüggő ügyeket a KFB Titkárság vezetője és a Terv- és Pénzügyi Titkárság vezetője, a KFB elnökéhez együttesen terjesztik elő.

7. §.

Akadémiai Kiadó és Akadémiai Nyomda

(1) Az *Akadémiai Kiadó* az Akadémia Elnöksége és a tudományos osztályok határozatai alapján tudományos műveket és folyóiratokat ad ki magyar és idegen nyelven, részt vesz a kiadványok terjesztésében. Feladatkörébe tartozik továbbá a lexikonok, szótárak és szakkönyvek idegen nyelvű kiadása. Vállal bel- és külföldi bér munkát, továbbá Akadémián kívüli szervek felkérésére idegen nyelvű folyóiratok kiadását. A nem akadémiai jellegű munkákat és kisszótárakat TERRA néven jelenteti meg. Az Elnökség által meghatározott ívkeret felett saját

felelősséggel rendelkezik, tudományos szakkérdésekben meghallgatva az illetékes tudományos osztályok véleményét.

(2) Az Akadémiai Kiadó az írói művek kiadásának szabályozásáról szóló 98/1951. (IV. 21.) MT. sz. rendelet alapján felelős kiadói tevékenységet folytat, az Akadémia által jóváhagyott vállalati ügyrend szerint.

a) A kiadóvállalat felelős kiadói tevékenységét az akadémiai kiadványokkal kapcsolatban az alábbiak szerint érvényesíti:

— A könyvkiadási javaslatok kialakítása előtt (a tudományos osztályoknak, ill. a KFB-nek) egyes művek tervbe való felvételét javasolhatja, ill. egyes művek tervbe való felvétele előtt — a felvevő piac ismeretében — a várható nehézségekre felhívhatja a figyelmet.

— Műveknek tervből való törlésére, ill. a szerzői (szerkesztői) szerződések felbontására az osztályok kontingensét érintő művek esetében csak a tudományos osztályok (összakadémiai kiadványok esetében az Elnökség) határozata alapján van joga. A kiadóvállalat a fenti kategóriákban egyes művek tervből való törlésére, ill. szerzői (szerkesztői) szerződések felbontására javaslatot tehet.

— Jelentést tesz az illetékes tudományos osztálynak arról, hogy a magyar nyelven megjelent művek (akadémiai kiadványok, valamint más szakkiadók-nál megjelent művek) közül melyikre van külföldi érdeklődés, és kivételes esetben, amikor más külföldi kiadó megelőzése megkívánja, mely művekre tudott külföldi partnerrel kiadásra opciós szerződést kötni. A műveket — opciós szerződés alapján — csak az illetékes tudományos osztály hozzájárulásával jelentetheti meg a Kiadó. Mindkét esetben az Osztály határozatát kéri ki, hogy tudománypolitikai szempontok alapján a jelzett művek megjelentethetők-e, és hogy ezen művek az Akadémiai Kiadó, Terra vagy netán a külföldi cég emblémájával lássanak napvilágot (utóbbi bér munka). Az ily módon kiadott művek a Kiadó keretét terhelik. Az olyan magyarul már megjelent mű idegen nyelvű kiadásáról — amelyet a tudományos osztályok javasolnak, és a Kiadó idegen nyelvű kiadásukkal nem ért egyet — az Elnökség dönt. Amennyiben az Elnökség a mű idegen nyelvű kiadását elhatározza, e művek megjelentése az illetékes osztály kerete terhére történik.

A magyar nyelven megjelent akadémiai kiadványok második vagy további magyar nyelvű kiadását, továbbá azoknak a műveknek a második, illetőleg további vagy más nyelvű kiadását, amelyek eredetileg idegen nyelven jelentek meg, az Akadémiai Kiadó saját elhatározása alapján, saját kerete terhére jelenteti meg.

— Szükség esetén javaslatot tesz a megállapított ivterjedelem változtatására.

— A Kiadó igazgatója által a kiadvány gondozásával megbízott szerkesztő, a szerzővel szoros együttműködésben tevékenykedik, és lehetőség sze-

rint már a kézirat készítésének időszakában együttműködik a szerzővel. A szerkesztő a mű megjelenítése körüli kiadói teendőkért a kéziratnak a kiadóba való beérkezésétől a forgalomba hozatalig felelős. A Kiadó által megbízott szerkesztő a szerző, az illetékes osztály, illetve összakadémiai kiadványok esetében a KFB elnökének hozzájárulása nélkül nem változtathat a kézíraton.

— A szedési engedélyt a tudományos osztályok ivkeretébe tartozó műveknél az osztálytitkár, az Elnökség keretébe tartozó műveknél a KFB elnöke, a Kiadó keretébe tartozó műveknél pedig a Kiadóvállalat igazgatója adja meg.

— Az imprimatúrát a könyvek esetében a szerző, a folyóiratok esetén a felelős szerkesztő adja meg a Kiadó számára. A továbbiakban a Kiadó a 26/1959. Korm. sz. rendelet szerint jár el.

— A kéziratokkal kapcsolatban felmerült tudományos és ideológiai vitás kérdéseket a Kiadó az illetékes tudományos osztály elé terjeszti.

— A kiadói szerkesztő ellenőrzi a Kiadó propaganda csoportja által előterjesztett reklámszöveget, és megadja a terjesztéshez szükséges felvilágosításokat a Terjesztési Osztálynak.

— A kiadói műszaki szerkesztő a kézirat tartalmának megfelelően tipografálja a kéziratot és gondoskodik arról, hogy a mű kulturált, korszerű, színvonalas formában jelenjen meg.

b) A Kiadó — az állami terjesztő szervek mellett — részt vesz a kiadásában megjelent könyvek és folyóiratok terjesztésében. Saját könyvesbolttal rendelkezik, szervezőket foglalkoztat, gondoskodik a kiadványok bel- és külföldi propagandájáról (katalógusok, prospektusok, sajtótájékoztató), és instruktorkkal piacutatást végez, továbbá nemzetközi könyvkiállításokon és könyvvásárokon részt vesz.

(3) Az *Akadémiai Nyomda* az akadémiai kiadványokat állítja elő. Ezenkívül bel- és külföldi bér munkákat vállal. Felelős a kiadványok nemzetközi színvonalon történő előállításáért.

8. §.

Zárórendeletkezés

(1) Ez az utasítás kihirdetése napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg a 10/1958. sz., a 82/1959. sz., a 23/1960. sz., a 42/1960. sz., a 17/1961. sz., a 39/1961. sz., a 40/1961. sz., a 95/1961. sz., a 143/1961. sz., a 36/1962. sz., a 55/1962. sz., a 138/1962. sz., továbbá a kiadványok értékelésének elvi és gyakorlati módzatairól szóló, 1958. január 2-án hozott elnökségi határozat hatályát veszti.

Budapest, 1964. október 13.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
11/1964. (A. K. 12.) számú

u t a s í t á s a

az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről

A munkaügyi miniszter 110/1964. (9) Mü. M. számú utasításának végrehajtására az idegen nyelvtudás anyagi elismeréséről — a Közalkalmazottak Szakszervezetével egyetértésben — az alábbi utasítást adom ki.

Az utasítás hatálya kiterjed a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) felügyelete alá tartozó valamennyi költségvetési szervre, vállalatra és a támogatott egyéb kutatóhelyek akadémiai állományú dolgozóira.

(A végrehajtási utasítással egységes szerkezetben közöljük a 110/1964. (9) Mü. M. számú utasítást. Az utasítás előtt Ut., a végrehajtási utasítás előtt pedig Vhu. megjelölés szerepel.)

I.

Ut. 1.

Pótlékban kell részesíteni azokat az alkalmazottakat, akik olyan munkakört töltenek be, amelyben a magyar nyelv mellett az idegen nyelv rendszeres használata nélkülözhetetlen.

Ut. 2.

Azokat a munkaköröket, amelyekben a megnevezett idegen nyelv használata esetén az első pont alapján nyelvtudási pótlékot kell fizetni — a miniszternek a szakszervezettel egyetértésben kiadott utasítása vagy irányelvei alapján — a vállalat (szerv) vezetője a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben határozza meg, és a bérszabályzatban vagy más módon közli a dolgozókkal.

Vhu. 1.

Az idegen nyelvtudás — legalább középfokú nyelvvizsga szintjén — a munkakör ellátásához az alábbi munkakörben nélkülözhetetlen:

a) Az Akadémia központi és szakigazgatási szerveiben:

— a Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya vezetője és helyettese, továbbá az ügyintézők,

a tudományos osztályokon:

a nemzetközi kapcsolatok ügyeivel foglalkozó dolgozók munkaköreiben,

b) a kutatóintézetekben, kutató csoportokban, kutató laboratóriumokban, tanszéki kutatóhelyeken:

— könyvtárosi, fordítói, dokumentátori munkakörben,

— idegen nyelvű szöveg leírásával foglalkozó titkárnői vagy gyors- és gépírói munkakörben,

c) az Akadémiai Könyvtárban:

— osztályvezetői, osztályvezető helyettesi, könyvtári csoportvezetői, továbbá

— tudományos főmunkatársi, tudományos munkatársi, főkönyvtárosi, könyvtárosi I. munkakörökben.

Vhu. 2.

Az egy idegen nyelvtudás alkalmazási feltétel a Vhu. 1. a) pontjában feltüntetett valamennyi munkakörben, továbbá a b) pontban felsorolt fordítóknál és dokumentátoroknál. Kivételt képez ez alól a Vhu. 1. a) pontjában feltüntetett tudományos osztályon foglalkoztatott, nemzetközi kapcsolatok ügyeit intéző dolgozó, ha az osztály irányítása alá tartozó tudományág valamelyikének megfelelő felsőfokú iskolai végzettséggel, illetve szakképesítéssel rendelkezik és szakelőadói feladatot is ellát.

Az alkalmazási feltételként előírt idegen nyelv ismerete után nyelvtudási pótlék nem fizethető, így ezen dolgozók részére csak a második és további idegen nyelvtudás esetén engedélyezhető nyelvtudási pótlék. Ilyen esetben az első idegen nyelv anyagi elismerését az alapbér magában foglalja.

Vhu. 3.

Azokban a munkakörökben, ahol az idegen nyelvtudás alkalmazási feltételként került előírásra, új dolgozóval a munkaviszony létesítésekor, a már alkalmazásban álló dolgozóval pedig jelen utasítás végrehajtásaként közölni kell a részére kötelezően előírt idegen nyelvet. Alkalmazási feltételként olyan idegen nyelvet kell előírni, amelyet a dolgozó napi munkájának ellátása során rendszeresen használ.

Ut. 3.

Nyelvtudási pótlékot — az 1., illetőleg a 2. pont alapján is — csak olyan dolgozó részére szabad megállapítani, aki középfokú vagy felsőfokú nyelvvizsga eredményes letételét igazoló bizonyítvánnyal rendelkezik.

Ut. 4.

A pótlék mértéke:

Az idegen nyelv megnevezése	A pótlék alsó és felső határa az alapbér százalékában	
	középfokú nyelvvizsga esetén	felsőfokú nyelvvizsga esetén
Európai nyelvek után	4—8	8—15
Nem európai nyelvek után ..	8—15	10—20

A pótlék összege középfokú nyelvvizsga esetén 100 forintnál, felsőfokú nyelvvizsga esetén pedig 200 forintnál kevesebb nem lehet.

Ut. 5.

Csak a második és a további idegen nyelvek tudásáért és rendszeres használatáért kaphatnak nyelvtudási pótlékot azok a dolgozók, akik munkaidejük alatt rendszeresen tolmácsi, vagy fordítói (revizorfordítói) feladatot látnak el, illetve akik tolmácsként vagy fordítóként (revizor-fordítóként) vannak besorolva, továbbá azok, akiknek munkakörében egy meghatározott idegen nyelv ismeretét a 2. pontban meghatározott módon alkalmazási feltételként határozták meg.

Vhu. 4.

Az Akadémia központi és szakigazgatási szerveinél a pótlék mértékét az érdekelt osztályvezető javaslatának figyelembevételével a kinevezésre illetékes vezető a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben állapítja meg.

A tanszéki kutatóhelyeknél a pótlék mértékére vonatkozó indokolást a támogatott kutatóhely vezetője javaslatának figyelembevételével a kinevezésre illetékes vezető a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben terjeszti elő a tudományos osztályhoz. A pótlék mértékét a kinevezésre illetékes vezető a támogatott kutatóhely javaslatának figyelembevételével — pénzügyi feltételeket illetően az Akadémia Terv- és Pénzügyi Titkárságának előzetes hozzájárulása alapján — állapítja meg.

Vhu. 5.

Intézményeknél (kutatóhely stb.) — a Vhu. 1. b) pontjában felsorolt munkakörökön belül — azokat a munkaterületeket, amelyeknek ellátásához az idegen nyelvtudás nélkülözhetetlen, továbbá a pótlék mértékét az igazgató a helyi szakszervezettel egyetértésben állapítja meg.

Ut. 6.

Nem fizethető nyelvtudási pótlék a diplomáciai vagy külkereskedelmi képviselőkön állandóan külföldön szolgálatot teljesítők, továbbá a nyelvtanári munkakörben foglalkoztatottak (idegen nyelv oktatásával foglalkozók), valamint az idegen nyelven oktatók részére.

Ut. 7.

A pótléket a második pont alapján meghatározott minden nyelv tudásáért és használatáért külön-külön kell megállapítani és fizetni. A pótlék mértékének megállapításánál figyelembe kell venni, hogy a dolgozó idegen nyelvismeretének munkaköre ellátásában milyen jelentősége van. A pótlék mértéke — a 4. pontban említett határok között — százalék helyett forint összegben is megállapítható.

Vhu. 6.

A pótléket a munkakör ellátásához nélkülözhetetlen idegen nyelvek után — a Vhu. 2. pontjában foglalt kivételektől eltekintve — külön-külön kell megállapítani és fizetni.

A pótlék mértékének megállapításánál az alábbiakat kell figyelembe venni:

a) A munkakör ellátása szempontjából nagyobb jelentőségű idegen nyelvnek kell tekinteni azt a nyelvet, amelynek ismerete a rendszeres napi munka végzésénél hasznos, mivel az idegen nyelvű szakirodalom elsősorban ezen a nyelven található. Ilyen esetben magasabb összegű nyelvpótléket kell biztosítani.

b) A munkakör ellátásánál kevésbé jelentős idegen nyelvnek azt a nyelvet kell tekinteni, amelyet a dolgozó ugyan napi munkája során rendszeresen használ, de kevésbé gyakran, és ezért jelentősége kisebb. Ebben az esetben kisebb mértékű nyelvpótlék állapítható meg.

c) A nyelvpótléket százalék helyett forint összegben is meg lehet állapítani.

Ut. 8.

A nyelvtudási pótlék

a) folyósítását meg kell szüntetni, illetőleg mértékét módosítani kell, ha a nyelvtudási pótlék korábbi megállapításakor arra okot adó körülmények megváltoznak;

b) százaléka a 4. pontban említett határok között mérsékelhető alapbér emelés esetén is.

Ut. 9.

A pótlék mértékét az alkalmazott besorolására jogosult — az illetékes szakszervezeti szervvel egyetértésben — állapítja meg.

Ut. 10.

A pótlék mértékének a 4. pontban említett határok közötti megállapítása ellen panasznak vagy más jogorvoslatnak helye nincs.

Ut. 11.

A közép- vagy felsőfokú nyelvtudás igazolása céljából a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara Nyelvvizsga Bizottsága előtt kell vizsgát tenni. A vizsgáztatás módját és feltételeit a 4/1958. (VIII. 3.) M. M. számú rendelet szabályozza.

Ut. 12.

A nyelvvizsga eredményes letételét igazoló bizonyítvánnyal egyenértékű igazolásnak felel meg az 1950. évi december 31. napját követően:

a) Hazai, vagy külföldi egyetemen (főiskolán) élő idegen nyelvből szerzett tanári oklevél az illető nyelv,

b) a Budapesti Egyetemi Orosz Intézetben, vagy a Lenin Intézetben szerzett végbizonyítvány az orosz nyelv,

c) a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Külkereskedelmi szakán vagy a Felsőfokú Külkereskedelmi Szakiskolán valamely idegen nyelvből letett szigorlat, illetőleg államvizsga az illető nyelv,

d) az Idegen Nyelvek Főiskoláján, illetőleg a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara mellett működő Idegen Nyelvek Esti Tanfolyamán szerzett végbizonyítvány (a nyelvvizsga eredményes letételét igazoló bizonyítvány) az illető nyelv,

e) a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara mellett működő Idegen Nyelvek Esti Tanfolyamán a II. évfolyam záró vizsgája az illető nyelv,

f) a Külkereskedelmi Akadémián letett nyelvvizsga az illető nyelv,

g) valamely külföldi közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben szerzett végzettség az illető oktatási intézmény oktatási nyelve,

h) valamely külföldi egyetemen (főiskolán) aspiráns képzéssel elnyert tudományos fokozatról szóló hivatalos igazolás a vizsgáztatás nyelve,

i) a Művelődésügyi Minisztérium Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya által kiállított tolmácsolóvizsgázó az illető nyelv tudása igazolására.

Ut. 13.

A 12. pont

a)–d) bekezdéseiben megjelölt esetekben jeles vagy jó eredmény esetén felsőfokú, közepes vagy elégséges eredmény esetén középfokú,

e) bekezdésében említett esetben jeles vagy jó eredmény esetén középfokú,

f) bekezdésben említett esetben középfokú,

g)–i) bekezdéseiben megjelölt esetekben pedig felsőfokú nyelvvizsgával egyenértékűnek kell az igazolást elfogadni.

Ut. 14.

Azok részére, akik az utasítás hatálybalépésekor nyelvtudási pótlékban részesülnek, a pótléket az eddigi összegben továbbra is folyósítani kell, amíg a 2., illetőleg 8. pont alapján annak megszüntetése vagy módosítása nem válik indokolttá.

Ut. 15.

A nyelvtudás anyagi elismerése az engedélyezett beralapot terheli, vállalati bérigazgatás esetén az előírt átlagbér (átlag törzsbér) betartása mellett.

II.

Ut. 16.

Indokolt esetben a 4. pont szerinti mértékű nyelvtudási pótlék fizethető olyan munkakörökben is, amelyekben az idegen nyelv használata a munkakör ellátásához nem nélkülözhetetlen ugyan, de hasznos. Az e pont alapján nyelvtudási pótlékban részesíthető munkaköröket a miniszter — a szakszervezettel egyetértésben — állapítja meg. Ilyen esetben is a 2. pontban említett módon kell a dolgozókkal közölni — az idegen nyelv megnevezése mellett — a nyelvtudási pótlékban részesíthető munkaköröket.

Ut. 17.

A 16. pontban említett miniszteri utasítás csak azokra a területekre vonatkozóan adható ki, amelyekre a munkaügyi miniszter — a Szakszervezetek Országos Tanácsával, a költségvetési szervek vonatkozásában a pénzügyminiszterrel is egyetértésben — engedélyezi.

Ut. 18.

A 17. pont alapján az utasítások 1964. április hó 1. napjától vagy ezt követően a minisztériumok és egyéb országos hatáskörű államigazgatási szervek, valamint a pénzügyintézetek alkalmazottaira vonatkozó bérutasítások alkalmazási területére adhatók ki.

Vhu. 7.

Az Akadémia központi és szakigazgatási szerveinél, azokban az esetekben, melyekben az idegen nyelv használata a munkakör ellátásához nem nélkülözhetetlen, de hasznos, az utasítás 19., illetve a végrehajtási utasítás 8. a) pontja alapján kell eljárni.

III.

Ut. 19.

Az 1. és 2. pont alapján nyelvtudási pótlék folyósítására nem jogosító olyan munkakörökben, amelyekben valamely idegen nyelv tudása előnyösen segíti a munkát és annak színvonalát jelentősen emeli, az idegen nyelv ismeretét és használatát a dolgozó alapbérének (személyi fizetésének) megállapításánál helyes figyelembe venni. Ilyen esetben a besorolási értesítőben fel kell tüntetni, hogy melyik idegen nyelv milyen fokú tudását, milyen összegben vették figyelembe az alkalmazott alapbérének (személyi fizetésének) megállapításánál.

Vhu. 8. a)

Az Akadémia központi és szakigazgatási szerveinél a végrehajtási utasítás 1. és 2. pontjában, nyelvtudás szempontjából nélkülözhetetlennek minősített munkakörökön kívül az I–III. állománycsoportba tartozó dolgozóknál az igazolt idegen nyelv tudása az alapbérben ismerhető el, az utasítás 19. pontjában szabályozott módon.

A feltételek fennállását a dolgozó kérelmére — közvetlen felettesének javaslata alapján — a ki nevezésre jogosult a Szakszervezeti Bizottsággal egyetértésben egyedileg bírálja el és engedélyezi az alapbér megállapításánál nyelvtudás címén figyelembe veendő összeg mértékét.

Vhu. 8. b)

Az Akadémia felügyelete alá tartozó intézmények és vállalatok dolgozói hasznosnak minősülő nyelvtudása esetén nyelvpótlékban nem részesíthetők, de alapbérük megállapításánál az idegen nyelv tudása elismerhető.

A feltételek fennállása esetén a 8. a) pont értelemszerű alkalmazásával kell eljárni.

Ut. 20. Nem fizethető nyelvtudási pótlék a 16. pont alapján annak a dolgozónak és olyan idegen nyelv tudásáért, amely miatt az alkalmazott alapbérért felemelték és azt a besorolási értesítőben is feltüntették.

Ut. 21.

Az idegen nyelvű szakirodalom rendszeres tanulmányozása, ennek a gyakorlati munkában való felhasználása stb. esetében lehet az idegen nyelv ismeretét a 16. és 19. pont szempontjából hasznosítottak tekinteni.

Ut. 22.

A 16., illetve 19. pont esetében is alkalmazni kell az utasítás 3–15. pontjait.

IV.

Ut. 23.

Egyes területeken, ahol a munkakör ellátásához a középfokúnál alacsonyabb szintű idegen nyelvtudás elegendő, ennek anyagi elismerését és vizsgáztatási módját a miniszter — a munkaügyi miniszterrel és a szakszervezettel egyetértésben — az utasításban foglaltaktól eltérő módon is szabályozhatja.

Vhu. 9.

Az utasítás IV. része jelen utasítással érintett területen nem alkalmazható.

V.

Ut. 24.

Ez az utasítás az 1964. évi április hó 1. napjától lép hatályba. Az utasítás hatálybalépésétől a nyelvtudási pótlék rendszeresítéséről szóló, a 2093/1956. (VI. 6.) Mt. h. sz., határozattal módosított 274/13/1951. N. T. sz. határozat nem alkalmazható, a nyelvtudási pótlék fizetéséről és a nyelvvizsgáról szóló 5.882/1951. OMB. számú, a 6.029/1951. OMB. számú, a 3220-506/1952. OMB. számú, a 3230-511/1952. OMB. számú, a 3230-512/1952. OMB. számú, a 3230-529/1952. OMB. számú, a 26/1953. OMB. számú és a 3230-238/1953 MBT. számú határozatok, illetőleg utasítások pedig hatályukat veszítik.

Vhu. 10.

Ez az utasítás 1964. április 1-től lép hatályba. Budapest, 1964. X. 13.

*Rusznayk István s. k.,
elnök.*

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 1/1964. (A. K. 12.) számú

u t a s í t á s a

a tudományos dolgozók hozzátartozói részére járó ellátás megállapításáról és folyósításáról szóló elnöki utasítás végrehajtásáról

A tudományos dolgozók hozzátartozói részére járó ellátásról a Magyar Tudományos Akadémia elnökének 9/1964. MTA. (A. K. 11.) számú utasítása intézkedik. Ennek végrehajtása érdekében az alábbi utasítást adom ki:

I. Az ellátások megállapítása

1. A tudományos fokozatot elért személyek hozzátartozói részére járó ellátásokat a hivatkozott elnöki utasítás alapján az MTA Terv- és Pénzügyi Titkárságának Költségvetési Osztálya (továbbiakban: Költségvetési Osztály) állapítja meg. A megállapításhoz szükséges, hogy a tudományos fokozatot elért személy elhalálása esetén az elhalálózásról a Tudományos Minősítő Bizottság Titkársága, illetőleg az MTA Gazdasági Hivatala a Költségvetési Osztályt értesítse, a folyósított tiszteletdíj feltüntetésével. Ebben az értesítésben azt is fel kell tüntetni, hogy a tiszteletdíj meddig került folyósításra.

2. Az ellátások megállapítása a hozzátartozó igénybejelentése alapján történik. Az igényt a jelen utasítás — 7. számú melléklete szerinti nyomtatvány kitöltésével kell bejelenteni.

3. Az ellátások megállapításához az igényjogosult hozzátartozók az alább felsorolt okmányokat, igazolásokat kötelesek csatolni:

a) özvegyi ellátás esetén:

- házassági anyakönyvi kivonatot,
- halotti anyakönyvi kivonatot,
- a lakóhely szerint illetékes Tanács, illetőleg a lakóbizottságnak pecséttel ellátott igazolását arról, hogy férjével annak elhalalozásáig közös háztartásban együtt élt,
- az elvált vagy külön élő feleség a tartásdíj megállapítására vonatkozó jogerős bírói ítéletet.

b) árvaellátás esetén:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát,
- a 16. életévét betöltött gyermeknél az iskola által kiállított igazolást arról, hogy a gyermek közép- vagy középfokú iskolai tanulmányokat folytat,
- a lakóbizottság igazolását arról, hogy a gyermeket az özvegy saját háztartásában tartja el;

c) szülői ellátás esetén:

- a lakóbizottság igazolását, mely szerint a szülőnek eltartásáról az elhalt saját háztartásában gondoskodott.

4. A Költségvetési Osztály az említett okmányokkal ellátott igényt elbírálja, és megállapításáról az özvegyet a 2. számú, a szülőt pedig a 3. számú melléklet szerinti „Határozat” útján értesíti.

5. A „Határozat” ellen, a kézbesítést követő naptól számított 15 napon belül hozzám lehet felfőszólással élni.

6. A „Határozat” egy példányát a Költségvetési Osztály az ellátások folyósítása céljából az MTA Gazdasági Hivatalának megküldi. A Gazdasági Hivatal a „Határozat” alapján járó ellátásokat havonként utólag folyósítja. A folyósítás a tárgyhónap 23. napja után történhet.

II. Az ellátások folyósítása

Az MTA Gazdasági Hivatala feladatkörébe tartozik az ellátások számfejtése, folyósítása, továbbá az ellátásokat esetleg terhelő tartozások előjegyzése és levonása.

1. A megállapított ellátásokról számfejtőlapot kell felfektetni. A számfejtőlap a tudományos fokozatot elért személy hozzátartozói részére járó ellátások és az abból levonandó tartozásainak, továbbá a számfejtésnél szükséges egyéb adatok feltüntetésére szolgál.

2. A számfejtőlap fejrészének a következő adatokat kell tartalmaznia: 1. törzsszám, 2. név, 3. születési hely, év, hó és nap, 4. anyja neve, 5. lakás, lakásváltozás, 6. tudományos fokozat megjelölése, amely után az ellátás megállapításra került, 7. árvák neve, 8. születési ideje, 9. a tizenhatodik életévének betöltése, 10. tanulmányok folytatása esetén az iskola igazolásának kelte és száma.

A számfejtőlap további rovatai:

1. megállapítás (változás) kelte, 2. ügyirat száma, 3. özvegyi ellátás, 4. árva-ellátás, 5. szülői ellátás, 6. ellátások összesen, 7. levonás összege, 8. kifizetendő ellátás.

A számfejtőlapra új bejegyzést csak akkor kell eszközölni, ha az ellátások összegében, továbbá a levonandó tartozás összegében változás következik be.

3. A számfejtett ellátásokról MNB utalványt kell kiállítani és az utalványok alapján a kifizetés foganatosítása céljából az MNB részére feladójegyzéket kell készíteni. A számfejtés helyességét a gyűjtő-, illetőleg megszüntetési kimutatás útján kell ellenőrizni. A gyűjtőkimutatásban az ellátások összegében bekövetkezett növekedéseket, a megszüntetési gyűjtőkimutatásban pedig a csökkenéseket kell feltüntetni. A tárgyhavi ellátások összegét úgy kell megállapítani, hogy az előző havi ellátások összegéhez hozzá kell adni a tárgyhavi emelkedéseket, viszont le kell vonni a tárgyhónapra vonatkozó csökkenéseket. A kettő különbözete adja azt az összeget, amely ellátásként a tárgyhónapra vonatkozó tiszta utalványozás alapját képezi.

Az ellátások kiutalásának, az abból történt levonások átutalásának feljegyzésére és ellenőrzésére külön erre a célra felfektetett nyilvántartást kell vezetni. A nyilvántartás rovatai: 1. tételszám, 2. tárgyhónap megjelölése, 3. kiutalt ellátás összege, 4. levonás összege, 5. nettó ellátás, 6. kiutalás kelte, 7. átutalás kelte. A nettó ellátás összegének meg kell egyeznie a feladójegyzék végösszegével. A kiutalt, de elhalálozás miatt fel nem vett ellátásokat tértímként kell elszámolni és nyilvántartani.

Az ellátásból levonást eszközölni csak a bírói végrehajtás szabályai vagy az ellátásban részesülőnek engedélyezési okirata alapján lehet.

4. Az ellátásokat a megállapított összegben az MTA Gazdasági Hivatala mindaddig folyósítja, míg a megváltoztatására a Költségvetési Osztálytól értesítést nem kap, kivéve a tanulmányok folytatása esetén folyósított árvaellátást. Arra nézve ugyanis, hogy a 16. életévét betöltött árva közép- vagy középfokú iskolai tanulmányokat folytat, az elnöki utasítás 2. §. (8) bekezdésében előírt igazolás beszerzésére az ellátásban részesült az MTA Gazdasági Hivatala hívja fel. Ha az ellátásban részesülő az árva tanulmányainak folytatását a naptári év július hó 31. napjáig nem tudja igazolni, az árvaellátásnak augusztus 31. napjával történő megszüntetéséről az MTA Gazdasági Hivatala saját hatáskörben intézkedik.

5. Az MTA Gazdasági Hivatala az ellátások folyósítását szünetelteti, ha az ellátásra jogosult érvényes útlevéllel 30 napot meghaladó időtartamra külföldre távozott. Visszaérkezése után az ellátást újból folyósítani kell. Ha az ellátást töredék hónapra kell számfejtetni, az egy napra eső ellátáshányadot úgy kell kiszámítani, hogy az ellátás havi összegét a tárgyhónapban levő naptári napokkal kell osztani.

6. Ha az ellátásban részesülő meghalt, a folyósított ellátást az elhalálozás hónapjának végével meg kell szüntetni.

Budapest, 1964. szeptember 30.

Erdey-Grúz Tibor s. k.,
főtthkár.

1. sz. melléklet a Magyar Tudományos Akadémia főtthkárának 1/1964. MTA (A. K. 12.) számú utasításához.

Magyar Tudományos Akadémia
Budapest V., Nádor utca 7.

IGÉNYBEJELENTŐ LAP

a hozzátartozói ellátások megállapításához tudományos fokozatot elért személy után.

Az alábbi adatok alapján kérem részemre, gyermekeim részére ellátás megállapítását.

Az ellátást igénylő neve és pontos lakcíme:

I.

Az elhunyt adatai:

Neve:
Születési ideje:
Az elhalálozás helye:
Az elhalálozás ideje:
Az elhuny milyen tudományos fokozattal rendelkezett:

II.

Az özvegyi ellátás megállapításához szükséges adatok:

Az özvegy neve (leánykori neve is):
Születésének ideje:év hó nap
Anyja leányneve:
Házasságkötésének ideje:
Rendelkezik-e tudományos fokozattal, ha igen, milyennel:
Amennyiben az özvegy elvált, vagy külön élt:
a) tartásdíjra jogosult volt-e: igen, nem.
b) ha tartásdíjat kapott, annak legutóbbi összege: Ft
Ha élettárs igényel özvegyi ellátást, az együttélés kezdete:

Van-e igénylőn kívül elvált vagy különélő feleség? van, nincs.

III.

Az özvegyi ellátás megállapításához szükséges igazolás.

A Tanács VB., illetve a Lakóbizottság elnöke tölti ki.

Igazoljuk, hogy 19..... év hó
napján..... elhunyt..... tudományos fokozatot elért személlyel

a) halálának napjáig együtt élt,

b)év hó nap óta nem élt együtt.

A házasságból (együttélésebből) származott-e gyermek? igen, nem.

Kelet:

P. H.

.....
Tanács VB. lakóbizottság elnöke

IV.

Az árvaellátás megállapításához szükséges adatok:

16 éven aluli gyermekek neve és születési ideje:

.....	név	év	hó	nap
.....	név	év	hó	nap
.....	név	év	hó	nap
.....	név	év	hó	nap

A 16—19 éves közép- vagy középfokú iskolában továbbtanuló, vagy 16. évnél idősebb tartósan munkaképtelen gyermek neve és születési ideje:

.....	név	év	hó	nap
.....	név	év	hó	nap

A fent említett gyermekek közül valamelyik

- részesül-e az államtól természetbeni ellátásban? igen, nem.
Ha igen, honnan és névszerint melyik?
- állandó nevelőintézetben van-e? igen, nem.
Ha igen, hol és névszerint melyik?
- ha nevelőintézetben van, fizetnek-e utána térítést? igen, nem.
Ha igen, mennyit?

V.

Az árvaellátás megállapításához szükséges igazolás.

A Tanács VB., illetve a Lakóbizottság Elnöke tölti ki.

Igazoljuk, hogy az árvaellátás megállapításához szükséges fenti adatok a valóságnak megfelelnek.

Kelet:

P. H.

.....
Tanács VB. (lakóbizottság elnöke)

VI.

A szülői ellátás megállapításához szükséges adatok:

A szülő (nagyszülő) neve:

Születésének ideje: év hó nap

Anyja leánykori neve:

Igénylő az elhunyt tudományos fokozatot elért személynek szülője vagy nagyszülője?

Rokkantnak érzi-e magát? igen — nem

Munkaviszonyban áll-e? igen — nem

Kereső foglalkozást folytat-e? igen — nem

Havi jövedelme Ft

VII.

A szülői ellátás megállapításához szükséges igazolás:

A Tanács VB., illetve a Lakóbizottság Elnöke tölti ki:

Igazoljuk, hogy a VI. hasámban található, a szülői ellátás megállapításához szükséges adatok a valóságnak megfelelnek.

Igazoljuk továbbá, hogy a VI. hasámban említett
 nevű személyt munkaképtelensége miatt
 nevű és év hó napján
 elhunyt tudományos fokozatot elért személy halálát megelőzően, legalább egy éven át egészben vagy túlnyomó
 részben eltartotta, és hogy nevezett ellátásigénylőnek tartásra köteles és képes hozzátartozója nincsen.

Kelet:

P. H.

.....
 Tanács VB. (lakóbizottság elnöke)

Anyagi és büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy az igénybejelentőlapon fejtett kérdésekre adott válaszok a valóságnak megfelelnek.

Kelet:

.....
 igénybejelentő

2. sz. melléklet a Magyar Tudományos Akadémia főtítkárnak 1/1964. MTA (A. K. 12.) számú utasításához.

Magyar Tudományos Akadémia
 Budapest V., Nádor utca 7.

HATÁROZAT

özvegyi ellátás és árvaellátás megállapításáról

Értesítem, hogy a Magyar Tudományos Akadémia az 19..... évi hó
 napján előterjesztett igénybejelentésére ellátását az alábbiak szerint állapította meg.

Az özvegyi ellátás meghalt férje tiszteletdíjának 50%-a Ft

Az árvaellátás:

.....-n született	nevű	
.....-n született	nevű	
.....-n született	nevű	
.....-n született	nevű	
árva (árvák) részére árvaként Ft,		Ft

A megállapított ellátás összesen havi: Ft

Az ellátás havonta utólag esedékes.

Az ellátás folyósításának kezdete: napja.

Az 19..... évi hó 1-től 19..... évi
 hó-ig terjedő időre már esedékessé vált. Ft

Ebből levonásra kerül: Ft

Kiutalva tehát visszamenőleges ellátás címén: Ft

Felhívom a figyelmét az alábbiakra:

1. Az özvegyi ellátás megszűnik, ha az özvegy házasságot köt.
2. Az árvaellátás az árva 16. életévének betöltéséig, közép- vagy középfokú iskolai tanulmányok folytatása esetében a tanulmányok befejezéséig, de legfeljebb 19. életévének betöltéséig jár. Az árvaellátás abban az esetben is jár, ha az árvát örökbe fogadják vagy, ha az özvegy házasságot köt. Ha az árva köt házasságot, részére az árvaellátás 16. életévé betöltése után nem jár.
3. Az ideiglenes vagy végleges lakásváltozást a változást követően a törzsszámra való hivatkozással az MTA Gazdasági Hivatalának írásban kell bejelenteni.
4. A külföldre távozást vagy kivándorlást a törzsszámra hivatkozással ugyancsak az MTA Gazdasági Hivatalával írásban kell közölni.

E határozat ellen a kézbesítést követő naptól számított 15 napon belül az Akadémia főtítkárához felszólalással lehet élni.

Budapest, 19..... hó-n.

.....
 osztályvezető

3. sz. melléklet a Magyar Tudományos Akadémia főtítkárnak 1/1964. MTA (A. K. 12.) számú utasításához.

Magyar Tudományos Akadémia
Budapest V., Nádor utca 7.

HATÁROZAT

szülői ellátás megállapításáról

Értesítem, hogy a Magyar Tudományos Akadémia évi hó napján előterjesztett igénybejelentésére ellátását az alábbiak szerint állapította meg.

A szülői ellátás évi hó napján meghalt
..... nevű gyermeke tiszteletdíjának 50%-a Ft

Az ellátás összege havonként utólag esedékes.

Az ellátás folyósításának kezdete:

..... évi hó napja.

Az 19..... évi hó 1-től, 19..... évi

..... 1-ig terjedő időre már esedékessé vált: Ft

Ebből levonásra kerül: Ft

Kiutalva tehát visszamenőleges ellátás címén: Ft

E határozat ellen a kézbesítés napját követő naptól számított 15 napon belül az Akadémia főtítkárához fel-
szólalással lehet élni.

Budapest, 19..... hó-n.

.....
osztályvezető

Közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia főtitékára
minden kedden 13—15 óráig — bármilyen természetű
ügyben — fogadóórát tart

Elnökségi Titkárság

INDEX: 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 700 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámlaszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszám: egyéni 61 257, közületi 61 066

Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.59733 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. DECEMBER 7.

TARTALOM

Személyi rész		145
Törvények, rendeletek, határozatok	21/1964. számú NET határozat	A Magyar Népköztársaság kitüntetéseinek alapszabályairól..... 146
Az Akadémia Elnökségének határozatai	71/1964. sz. határozat 72/1964. sz. határozat 77/1964. sz. határozat 78/1964. sz. határozat	A Pszichológiai Intézet létesítéséről..... 148 Az Akadémia részvételéről az 1964. évi kiállításokon és a Kiállítási Bizottság 1965. évi tervjavaslatának jóváhagyásáról 148 A III. Osztályhoz tartozó „Szilárd testek kutatása” c. kutatási területen létrehozandó komplex bizottság személyi összetételéről 149 Az Akadémiai Könyvtár kiadásában megjelenő „Tájékoztató” címének megváltoztatásáról 149
Az Akadémia elnökének utasítása	11/1964. MTA (A. K. 13.)	A Pszichológiai Intézet létesítéséről 149
Az Akadémia főtitkárának utasítása	2/1964. MTA (A. K. 13.)	A tudományos együttműködési egyezmények alapján érkező vendégek kulturális szükségleteinek fedezetéül szolgáló költségek folyósításának szabályozásáról... 150
Miniszeri rendeletek és utasítások	5/1964. (XI. 6.) SZOT	A társadalombiztosítás szervezetének egységesítésére vonatkozó egyes kérdések szabályozásáról..... 150
Közlemény		A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának fogadóórájáról 151

Személyi rész

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa

90. születésnapja alkalmából tudományos munkássága elismeréséül *dr. Földessy Gyula* Kossuthdíjas irodalomtudósnak, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának,

60. születésnapja alkalmából, az irodalomtörténet terén kifejtett tudományos munkássága elis-

meréséül *Waldapfel József* akadémikusnak, tanársegítő egyetemi tanárnak és

60. születésnapja alkalmából eredményes munkássága elismeréséül *dr. Rázsó Imre* egyetemi tanárnak, akadémiai levelező tagnak, a műszaki tudományok doktorának, a Budapesti Műszaki Egyetem Gépezetmérnöki Kara dékánjának a

MUNKA ÉRDEMREND

arany fokozata

kitüntetését adományozta.

Jogszabályok

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 21/1964. számú

határozata

a Magyar Népköztársaság kitüntetéseinek alapszabályairól

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az egyes kitüntetések alapításáról szóló — az 1963. évi 35. számú, továbbá az 1964. évi 23. számú törvényerejű rendelettel módosított — 1953. évi V. törvény 6. §-a alapján az érdemrendek, valamint a Szocialista Munka Hőse kitüntető címmel járó kitüntetés leírásával és viselésének szabályaival kapcsolatban az alábbiakat határozza.

I.

A kitüntetések leírása

A *Szocialista Munka Hőse* kitüntető cím jelvénye 30 mm átmérőjű aranyból készült ötágú prizmás csillag, melynek közepén keresztben fekvő búzakalász és kalapács domborodik. A jelvény arany színű fémkeretbe foglalt téglalap alakú 13 mm széles és 20 mm hosszú meggyvörös színű szalagjának közepét függőleges irányban 4 mm széles nemzetiszínű szalag osztja ketté.

A *Magyar Népköztársaság Érdemrendjének* jelvénye 44 mm átmérőjű aranyozott sugaras csillagon elhelyezett 45 mm átmérőjű, arany színű, zománczott ötágú vörös csillag. A csillag közepén a Magyar Népköztársaság 16 mm átmérőjű vésett zománczott címere látható. A Magyar Népköztársaság Érdemrendje háromszögletű fehér színű, jobboldalt a szélétől 4 mm-re 4 mm széles piros-fehér-zöld hímzett sávval, baloldalt a szélétől 5 mm-re 4 mm széles piros hímzett sávval ellátott szalagon viselendő.

A *Magyar Népköztársaság Zászlórendje I. fokozatának* jelvénye 80 mm átmérőjű csillag 8 nagy sugárnyalábbal, egyenként 11 sugárral. A sugárnyalábok között egy-egy kisebb sugárnyaláb, egyenként 3 sugárral. A sugárnyalábok középső élén bekeretezett gyöngysor fut. A csillag 11 mm magas, kúp alakú. A csillagon plasztikus 45 mm átmérőjű nyitott babérkoszorú van, 3-as levélosztással. A koszorú 10 db rubinnal van díszítve. A koszorún belül 24×30 mm méretű zománczott magyar nemzetiszínű zászló van elhelyezve.

A Magyar Népköztársaság Zászlórendje I. fokozatának úgynevezett járulékos jelvényvel történő adományozása esetén az I. fokozat jelvényében rubinkövek helyett gyémántok vannak.

A *Munka Vörös Zászló Érdemrendjének* jelvénye 36 mm átmérőjű arany színű kör alakú babérkoszorúra helyezett arany színű vörös zászló, amely a Magyar Népköztársaságnak a babérkoszorú alsó részére helyezett vésett címere fölött van. A Munka Vörös Zászló Érdemrendje háromszögletű mély-

vörös, felső bal harmadában 5 mm széles fehér alapon futó 2 mm piros-fehér-zöld sávval ellátott szalagon viselendő.

A *Magyar Népköztársaság Zászlórendje II. fokozatának* jelvénye 70 mm átmérőjű csillag 8 nagy sugárnyalábbal, egyenként 11 sugárral. A sugárnyalábok között egy-egy kisebb sugárnyaláb, egyenként 3 sugárral. A sugárnyalábok középső élén bekeretezett gyöngysor fut. A csillag 9 mm magas, kúp alakú. A csillagon plasztikus 36 mm átmérőjű nyitott babérkoszorú van, 3-as levélosztással. Az osztásokat szárral ellátott gömbök díszítik. A koszorún belül 21×24 mm méretű zománczott magyar nemzetiszínű zászló van elhelyezve.

A *Munka Érdemrend arany fokozatának* jelvénye aranyozott 42 mm nagyságú ovális irányban futó búzakalász koszorúval körülvevett fehér zománczott mezőben elhelyezett szétágazó sugarú ötágú vörös zománc csillag. A búzakalász koszorú alsó részén nemzetiszínű zománc szalagon kiemelkedve helyezkedik el a keresztben fekvő kalapács és fáklya. A Munka Érdemrend arany fokozata háromszögletű meggypiros szalagon viselendő.

A *Magyar Népköztársaság Zászlórendje III. fokozatának* jelvénye 60 mm átmérőjű csillag 8 nagy sugárnyalábbal, egyenként 15 sugárral. A nagy sugárnyalábok között egy-egy sugárral. A sugárnyalábok középső élén bekeretezett gyöngysor fut. A csillag 8 mm magas, kúp alakú. A csillagon plasztikus 32 mm átmérőjű nyitott, babérkoszorú van 3-as levélosztással. Az osztásokat szárral ellátott gömbök díszítik. A koszorún belül 18×20 mm méretű zománczott magyar nemzetiszínű zászló van elhelyezve.

A *Munka Érdemrend ezüst fokozatának* jelvénye ezüstözött 42 mm nagyságú ovális irányban futó búzakalász koszorúval körülvevett fehér zománczott mezőben elhelyezett szétágazó sugarú ötágú vörös zománc csillag. A búzakalász koszorú alsó részén nemzetiszínű zománc szalagon kiemelkedve helyezkedik el a keresztben fekvő kalapács és fáklya. A Munka Érdemrend ezüst fokozata háromszögletű meggypiros szalagon viselendő.

A *Munka Érdemrend bronz fokozatának* jelvénye bronzozott 42 mm nagyságú ovális irányban futó búzakalász koszorúval körülvevett fehér zománczott mezőben elhelyezett szétágazó sugarú ötágú vörös zománc csillag. A búzakalász koszorú alsó részén nemzetiszínű zománc szalagon kiemelkedve helyezkedik el a keresztben fekvő kalapács és fáklya. A Munka Érdemrend bronz fokozata háromszögletű meggypiros szalagon viselendő.

A *Vörös Zászló Érdemrend* jelvénye 40 mm átmérőjű arany színű kör alakú babérkoszorúra helyezett arany színű és nemzetiszínű éksorral csipkézett vörös zászló, mely a Magyar Népköztársaságnak a babérkoszorú alsó részére erősített vésett címere fölött van. A Vörös Zászló Érdemrend jelvénye háromszögletű mélyvörös, belső bal harmadában 5 mm széles fehér alapon futó 2 mm piros-fehér-zöld sávval ellátott szalagon viselendő.

A *Vörös Csillag Érdemrend* jelvénye arany színű 35 mm átmérőjű kör alakú babérkoszorú, amelyet az alján zománc piros-fehér-zöld sáv díszít. A babérkoszorúra 49 mm átmérőjű zománcozott vörös ötágú csillag helyezkedik, középen a Magyar Népköztársaság arany színű fémből készült címerével. A *Vörös Csillag Érdemrend* háromszögletű meggy-piros szalagon viselendő.

A *Kiváló Szolgálatért Érdemrend* 36 mm átmérőjű kör alakú, arany színű babérkoszorú, melynek belső részében ezüstözött sugarú, arany szegélyű zománcozott vörös csillag van. A vörös csillagon a Magyar Népköztársaság arany színű 6 mm átmérőjű címere van. A csillag alatt, kettő darab keresztbe fektetett arany színű géppisztoly van a babérkoszorúra ráerősítve. A babérkoszorút az alján, függőlegesen zománc nemzetiszínű szalag szeli át. A *Kiváló Szolgálatért Érdemrend* háromszögletű mélyvörös, felső bal harmadában 5 mm széles fehér alapon futó kétszer piros-fehér-zöld sávval ellátott szalagon viselendő.

II.

A kitüntetések viselése

1. Amennyiben egyes alkalmakkor kiadott rendelkezések a kitüntetések eredeti alakjukban való viselését nem írják elő, a kitüntetés szalagsáv formájában is viselhető. A szalagsáv a kitüntetés szalagjának 40 mm hosszú, 13 mm széles téglalap alakú sávja. A fegyveres testületek tagjai a szalagsávot polisztirolból készült 23 mm hosszú, 10 mm széles domborított téglalap alakú formában is viselhetik. A szalagsáv a kitüntetés kicsinyített másával is viselhető.

2. A kitüntetések baloldalon viselendők — kivéve a Köztársasági Elnök Elismerésének Koszorúját és a Tanácsköztársasági Emlékérmet, amelyeket jobboldalon kell viselni.

3. A Munka Vörös Zászló Érdemrendjével kitüntetett vállalat, intézmény vagy más szerv, illetőleg a fegyveres testületek érdemrenddel kitüntetett intézménye és tanintézete érdemrendjének arányosan nagyított mását az általa használt zászlón, annak a zászlórúdhhoz eső felső sarkában ráhímezve használhatja; ezen felül jogosult a kitüntetés lenyomatát levélpapírajain és egyéb nyomtatványain is feltüntetni.

III.

Általános rendelkezések

1. A kitüntetések, illetőleg a Szocialista Munka Hőse kitüntető cím adományozásával együttjáró okiratot a Népköztársaság Elnöki Tanácsa, az igazolványt az Elnöki Tanács Titkársága állítja ki.

2. Ugyanaz a kitüntetés ugyanannak a személynek több ízben is adományozható.

Magasabb fokú kitüntetéssel kitüntetett személy részére a már előzőleg adományozott kitüntetésnél alacsonyabb fokú kitüntetés is adományozható.

3. A kitüntetések adományozásával járó ügykezelési tennivalókat a Népköztársaság Elnöki Tanácsának Titkársága látja el.

4. A kitüntetés jelvénye, a kitüntetésről szóló okirat és igazolvány a kitüntetett személy halála után az örökös birtokában maradnak.

5. A Magyar Népköztársaság kitüntetéseinek viselési sorrendje a következő:

1. Szocialista Munka Hőse,
2. Magyar Népköztársaság Érdemrendje,
3. Magyar Népköztársaság Zászlórendje I. fokozata,
4. Magyar Népköztársasági Érdemrend I. fokozata,
5. Kossuth Érdemrend I. osztálya,
6. Munka Vörös Zászló Érdemrendje — Vörös Zászló Érdemrend,
7. Magyar Népköztársaság Zászlórendje II. fokozata,
8. Magyar Népköztársasági Érdemrend II. fokozata,
9. Magyar Szabadság Érdemrend ezüst fokozata,
10. Kossuth Érdemrend II. osztálya,
11. Munka Érdemrend arany fokozata — Munka Érdemrend — Vörös Csillag Érdemrend,
12. Magyar Népköztársaság Zászlórendje III. fokozata,
13. Magyar Munka Érdemrend arany fokozata,
14. Magyar Népköztársasági Érdemrend III. fokozata,
15. Kossuth Érdemrend III. osztálya,
16. Magyar Népköztársaság Zászlórendje IV. fokozata,
17. Magyar Népköztársasági Érdemrend IV. fokozata,
18. Magyar Szabadság Érdemrend bronz fokozata,
19. Magyar Munka Érdemrend ezüst fokozata,
20. Magyar Népköztársaság Zászlórendje V. fokozata,
21. Magyar Népköztársasági Érdemrend V. fokozata,
22. Munka Érdemrend ezüst fokozata — „Szocialista Munkáért” Érdemérem — Kiváló Szolgálatért Érdemrend — „Kiváló Szolgálatért” Érdemérem,
23. Magyar Népköztársasági Érdemérem arany fokozata,
24. Magyar Munka Érdemrend bronz fokozata,
25. Magyar Népköztársasági Sportérdemérem arany fokozata,

26. Munka Érdemrend bronz fokozata — Magyar Érdemérem — Szolgálati Érdemérem,
 27. Magyar Népköztársasági Érdemérem ezüst fokozata,
 28. Magyar Munka Érdemérem,
 29. Magyar Népköztársasági Sportérdemérem ezüst fokozata,
 30. Magyar Népköztársasági Érdemérem bronz fokozata,
 31. Magyar Népköztársasági Sportérdemérem bronz fokozata,
 32. „48-as Díszérem”.

Jobb oldalon kell viselni:

a Köztársasági Elnök elismerésének (arany, ezüst, bronz) koszorúja,

Tanácsköztársasági Emlékérem.

Kisházi Ödön s. k.,
 a Népköztársaság
 Elnöki Tanácsának
 helyettes elnöke.

Kiss Károly s. k.,
 a Népköztársaság
 Elnöki Tanácsának
 titkára.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 71/1964. számú

h a t á r o z a t a

a Pszichológiai Intézet létesítéséről

(Elnökségi Tanács 1964. nov. 13.)

Teljes szöveg

- 1 Az Elnökség a Pszichológiai Intézet 1965. évi január hó 1. hatállyal történő létesítését jóváhagyja és tudomásul veszi, hogy az Intézet építési költsége kb. 15 millió forintot tesz ki.
 2 Az Elnökség felkéri az Akadémia elnökét, hogy az Intézet létesítésére vonatkozó és a határozat mellékletét képező utasítást adja ki, továbbá felhívja a Pszichológiai Bizottság elnökét, gondoskodjék arról, hogy az Intézet igazgatója az átszervezés után készítse el az Intézet Szervezeti Szabályzatát, és azt annak idején terjessze jóváhagyás céljából az Akadémia elnökéhez.

Budapest, 1964. november 16.

Rusznayk István s. k.,
 elnök.

Az MTA Elnöksége 72/1964. számú

h a t á r o z a t a

az Akadémia részvételéről az 1964. évi kiállításokon és a Kiállítási Bizottság 1965. évi tervjavaslatának jóváhagyásáról

(Elnökségi Tanács 1964. nov. 13.)

Nem teljes szöveg

- 1 Az Elnökség jóváhagyólag tudomásul veszi a Kiállítási Bizottságnak az 1964. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron és a Mezőgazdasági Kiállításon az Akadémia részvételéről szóló beszámolóját.
 2 Az Elnökség a Kiállítási Bizottság előterjesztése alapján dicséretben részesíti
 22 A Budapesti Nemzetközi Vásárral kapcsolatban:
 222 A Központi Fizikai Kutató Intézetet kiállításának tartalmi színvonaláért, a 128 csatornás analízátor elkészítéséért, illetőleg a kiállított készülékek népgazdasági fontosságáért.
 223 Az MTA Geofizikai Kutató Laboratóriumát a totális számláló készülékekért.
 224 Az MTA Orvosi Radiológiai Kutató Csoportját a 4 csatornás mágneses jelerőgítő készülékéért.
 225 Az MTA Kutatási Eszközököt kivitelező Vállalatot a 4 csatornás kompenzográf készülékéért.
 226 Az Akadémiai Kiadót és az Akadémiai Nyomdát a kiállított művek magas színvonalú, művészi kivitelezésért.
 23 A Mezőgazdasági Kiállítással kapcsolatban:
 233 A Mezőgazdasági Kutató Intézetet élőanyag bemutatójáért.
 234 A Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetet talajvédelmi témáiért.
 3 Az Elnökség a Kiállítási Bizottság, illetőleg a földművelésügyi miniszter előterjesztése alapján a Mezőgazdasági Kiállítással kapcsolatban kifejtett értékes munkásságukért dicséretben részesíti:
 33 Pálinkás István intézeti igazgatóhelyettest,
 34 Egyed Imre szaktitkárt,
 35 Kapócs Ferencet, a KESZ vezetőjét,
 36 Szalai Béla főelőadót,
 37 Takács Lajos tudományos főmunkatársat és
 38 Lőrinczi László tudományos munkatársat.
 Budapest, 1964. november 16.

Rusznayk István s. k.,
 elnök.

Az MTA Elnöksége 77/1964. számú

h a t á r o z a t a

**a III. Osztályhoz tartozó „Szilárd testek kutatása”
c. kutatási területen létrehozandó komplex bizottság
személyi összetételéről**

(Elnökségi Tanács, 1964. nov. 13.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség a III. Osztályhoz tartozó „Szilárd testek kutatása” c. kutatási területen — a III. és a VI. Osztály közös javaslatával egyetértve — „Szilárdtestfizikai Komplex Bizottság”-ot létesít. A Komplex Bizottság

elnökéül: *Szigeti György* akadémikust,

alelnökéül: *Pál Lénárd* levelező tagot,

titkárául: *Gergely Györgyöt*, a fizikai tud. kandidátusát,

tagjaiul: *Bodó Zalánt*, a fizikai tud. doktorát, *Giber Jánost*, a kémiai tud. kandidátusát, *Kónya Albert* levelező tagot, *Millner Tivadar* akadémikust, *Nagy Elemért*, a fizikai tudományok doktorát, *Prohászka Jánost*, a műszaki tudományok doktorát, *Stefán Mihályt*, a műszaki tudományok kandidátusát, *Tarján Imrét*, a fizikai tudományok kandidátusát, *Várhegyi Győzöt*, a műszaki tudományok kandidátusát és *Winter Ernő* akadémikust

választja meg. Az Elnökség tudomásul veszi, hogy a Komplex Bizottságban az érdekelt osztályok osztálytitkárai: *Budó Ágoston* és *Bognár Géza* akadémikusok hivatalból vesznek részt.

2 Az Elnökség felhívja a főtitkárt, hogy a választásról az 1 pontban felsoroltakat értesítse.

Budapest, 1964. november 16.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Az MTA Elnöksége 78/1964. számú

h a t á r o z a t a

**az Akadémiai Könyvtár kiadásában megjelenő
„Tájékoztató” címének megváltoztatásáról**

(Elnökségi Tanács, 1964. nov. 13.)

Teljes szöveg

1 Az Elnökség egyetért azzal, hogy az Akadémiai Könyvtár kiadásában megjelenő „Tájékoztató a tudományos kutatás tervezésének, igazgatásának és szervezésének nemzetközi irodalmáról” időszaki kiadvány címét egyszerűbbé kell tenni. A kiadvány címe a jövőben a következő legyen:

„Tudományszervezési tájékoztató

A tudományos kutatás tervezésének, igazgatásának és szervezésének nemzetközi irodalma”

2 Az Elnökség felhívja a főtitkárt, hogy erről a határozatról tájékoztassa az Akadémiai Könyvtár igazgatóját.

Budapest, 1964. november 16.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
11/1964. MTA (A. K. 13.) számú

u t a s í t á s a

a Pszichológiai Intézet létesítéséről

1. A pszichológiai tudományos kutatómunka művelése, szervezett összefogása érdekében — 1965. január 1-től kezdődően — Pszichológiai Intézetet kell létesíteni.

Az Intézet elnevezése: Magyar Tudományos Akadémia Pszichológiai Intézete, (a továbbiakban: Intézet). Az Intézet székhelye: Budapest.

2. Az Intézet feladata:

a) a társadalmi fejlődést elősegítő pszichológiai alap- és ehhez kapcsolódó alkalmazott kutatások művelése a marxizmus—leninizmus szemlélete alapján, korszerű módszerekkel és eszközökkel;

b) a pszichológia több területére kiterjedő tudományos kérdések komplex vizsgálata;

c) a korszerű kísérleti pszichológiai módszerek fejlesztése és gyakorlati alkalmazásuk kiterjesztése;

d) az azonos célú külföldi tudományos intézményekkel való együttműködés kialakítása.

3. Az Intézetet a Magyar Tudományos Akadémia Gyermeklélektani Intézetének átszervezésével kell létrehozni. Az Intézet vegye át a Gyermeklélektani Intézet költségvetésében meghatározott álláshelyeket és pénzügyi előirányzatot, a beruházási és a TKFA kereteket, továbbá a leltári tárgyakat és helyiségeket.

4. Az Intézet fejlesztésének, megfelelő elhelyezésének és felszerelésének kereteit és ütemét a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége 13/1962. és 65/1962. számú határozatának megfelelően kidolgozott, az Intézet székházának létesítésére vonatkozó beruházási program határozza meg.

5. Az Intézet élén az Intézet igazgatója áll. Az Intézet igazgatójának, valamint többi dolgozójának kinevezésére (alkalmazására, megbízására) az MTA Szervezeti és Működési Szabályzatában, a gazdasági vezető kinevezésére pedig az 5/1959. MTA (A. K. 6—7.) számú utasításban foglaltak az irányadók.

6. Az Intézet költségvetésileg önállóan gazdálkodó szerv, a személyi és dologi kiadások fedezetéről a Magyar Tudományos Akadémia költségvetésében kell gondoskodni.

7. A Gyermeklélektani Intézet szervezetileg 1965. január 1-ével megszűnik. A Pszichológiai Intézet felett a közvetlen felügyeletet a Magyar Tudományos Akadémia Pszichológiai Bizottsága látja el.

8. Az Intézet szervezetét és működésének részletes szabályait az Intézet igazgatójának előterjesztésére, a Pszichológiai Bizottság javaslata alapján a Magyar Tudományos Akadémia elnöke állapítja meg.

Ez az utasítás 1965. január 1.-ével lép hatályba; végrehajtásáról a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára gondoskodik.

Budapest, 1964. november 16.

Rusznayák István s. k.,
elnök.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának utasítása

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának
2/1964. MTA (A. K. 13.) számú

u t a s í t á s a

**a tudományos együttműködési egyezmények alapján
érkező vendégek kulturális szükségleteinek fedezet-
tül szolgáló költségek folyósításának szabályozásáról**

A szocialista akadémiákkal kötött tudományos együttműködési egyezményeink végrehajtását szolgáló munkaterv-jegyzőkönyvek egyebek között biztosították, hogy az egyezmények alapján érkező vendégek kulturális ismeretszerzés céljából, heti két alkalommal koncert, színház, illetve operai előadásra a Magyar Tudományos Akadémia költségén, jegyellátmányban részesüljenek. Annak érdekében, hogy az érkező vendégek a kulturális kiadások fedezetére szolgáló költséget napidíjokkal együtt készpénzben megkapják, a következőket rendelem.

1. A Magyar Tudományos Akadémia Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya azoknak a tudományos együttműködési egyezmények alapján érkező vendégeknek, akik részére a munkaterv itt-tartózkodásuk ideje alatt a kulturális kiadásokat is biztosítja, ennek fedezetére átalányt folyósítson. Az átalány összege heti 60,— Ft. Ezt az átalányt a napidíj kifizetéssel egyidőben, az érkezés napján kell kifizetni. A kulturális kiadások céljára folyósított összegről — a tételes elszámolás mellőzésével — a kedvezményezettől elismervényt kell kérni.

2. Külön meghívott vendégek esetében a kulturális kiadások célját szolgáló átalányt a kísérő részére kell folyósítani, amiről a kísérő a 60054/1964. számú utasításom (3) bekezdés c) pontja szerint számol el.

Ez az utasítás 1964. november hó 1.-ével lép hatályba.

Budapest, 1964. október 30.

Erdey-Grúz Tibor s. k.,
főtitkár.

Miniszteri rendeletek és utasítások

A Szakszervezetek Országos Tanácsának 5/1964.
(XI. 6.) SZOT számú

s z a b á l y z a t a

**a társadalombiztosítás szervezetének egységesítésére
vonatkozó egyes kérdések szabályozásáról**

A társadalombiztosítás szervezetének egységesítéséről szóló 1964. évi 6. számú törvényerejű rendelet végrehajtására vonatkozó 16/1964. (VII. 19.) Korm. számú rendelet 5. §-a (3)—(5) bekezdéseiben kapott felhatalmazás alapján a Szakszervezetek Országos Tanácsa a társadalombiztosítás szervezetének egységesítésével kapcsolatos egyes kérdéseket — a munkaügyi miniszterrel, a pénzügyminiszterrel, a Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetségének elnökével és a Magyar Újságírók Országos Szövetségének elnökével egyetértésben — a következőkben szabályozza:

1. §.

Azokat a jogokat, amelyek a társadalombiztosítási jogszabályok értelmében a munkaügyi minisztert illették meg, az 1964. évi 6. számú törvényerejű rendeletben, valamint a 16/1964. (VII. 19.) Korm. számú rendeletben foglaltak szerint a Szakszervezetek Országos Tanácsa az 1964. évi szeptember hó 1. napjától gyakorolja.

2. §.

(1) Az Országos Nyugdíjintézet megszűnésének napja az 1964. évi augusztus hó 31-e; a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatósága Nyugdíjfolyósító Igazgatósága működésének kezdőnapja az 1964. évi szeptember hó 1-e.

(2) A Nyugdíjfolyósító Igazgatóság az 1964. évi állami költségvetésben jóváhagyott kiadások teljesítését és bevételek beszedését az 1964. évi december hó 31-ig bezárólag a „97 Nyug- és egyéb ellátás” fejezetben foglaltak szerint hajtja végre.

(3) A Nyugdíjfolyósító Igazgatóság a 2/1964. (VII. 19.) SZOT számú szabályzat 14. §-ában meghatározott feladatkörén kívül az 1964. évi december hó 31. napjáig ellátja a mezőgazdasági termelőszövetkezetek tagjainak kötelező kölcsönös nyugdíjbiztosításáról szóló 1957. évi 65. számú törvényerejű rendelet, valamint öregségi és munkaképtelenségi járadékáról szóló 6/1960. (II. 14.) Korm. számú rendelet alapján járó nyugdíjellátások megállapításával kapcsolatos azokat a feladatokat is, amelyeket az Országos Nyugdíjintézet látott el. Az 1965. évi január hó 1. napjától az 1957. évi 65. számú törvényerejű rendelet, valamint a 6/1960. (II. 14.) Korm. számú rendelet alapján előterjesztett igények elbírálása és a nyugellátások megállapítása a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának az igénylő lakhelye szerinti megyei

igazgatósága, illetve az igazgatóság kirendeltsége feladatkörébe tartozik. A meghalt nyugdíjas, illetve járadékos hozzátartozói által előterjesztett igények elbírálása a 2/1964. (VII. 19.) SZOT számú szabályzat 14. §-a szerint továbbra is a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság feladatkörében marad.

(4) A 21/1958. (II. 25.) Korm. számú rendelet 41. §-a (4) bekezdésében említett külön bizottság feladatkörét a Termelőszövetkezeti Nyugdíjügyi Bizottság az 1964. évi szeptember hó 1. napjától gyakorolja.

3. §.

A Kisipari Szövetkezeti Kölcsönös Biztosító Intézet és az Újságírók Szanatórium Egyesülete társadalombiztosítási feladatkörét a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatósága, illetve ügyviteli szervei az 1965. évi január hó 1. napjától veszik át.

Brutyó János s. k.,

a Szakszervezetek Országos
Tanácsa főtársa.

Közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia főtársa *minden kedden* 13–15 óráig — bármilyen természetű ügyben — fogadóórát tart.

Elnökségi Titkárság.

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős: a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 700 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámlaszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk-zámla: egyéni 61 257, közületi 61 066
Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.59923 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Akadémiai Közlöny

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
HIVATALA

BUDAPEST, 1964. DECEMBER 24.

TARTALOM

Személyi rész		153
Az Akadémia Elnökségének határozatai	82/1964. sz. határozat	Egyes takarékosági intézkedések megtételéről ... 157
Miniszteri rendeletek és utasítások	4/ 1964. (XI. 26.) MM	A kiadói szerződések és az írói tevékenységgel kapcsolatos egyes szerződések feltételeiről 157
Közlemény		A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárának fogadóórájáról 177

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége az Akadémia tagjainak, a tudományos testületek és intézmények valamennyi dolgozójának boldog új esztendőt kíván.

Személyi rész

Jutalmazások

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke az 1964. évben teljesített kiemelkedő tudományos kutató, tudománypolitikai és szervező munkájuk elismeréséül

elnöki jutalomban

részesítette:

I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Lukácsy Sándort és

Somogyi Sándort, az Irodalomtörténeti Intézet tudományos munkatársait, a magyar irodalomtörténeti kutatások eddigi eredményeit összefoglaló Magyar Irodalomtörténeti Kézikönyv egyes kötetinek segédszerkesztői tevékenységéért;

Vikár László kandidátust, a Népzene Kutató Csoport tudományos titkárát, a Nemzetközi Népzenei Tanács 1964. évi budapesti konferenciájának szervezésében és lebonyolításában végzett kiemelkedő munkájáért;

Horváth Jánost az irodalomtudományok doktorát, egyetemi tanárt, a középlatin Szótár Naptár szerkesztési munkálatai irányításában és szervezésében nyújtott kimagasló teljesítményéért;

*Imre Sámuel*t, a nyelvtudományok kandidátusát, a Nyelvtudományi Intézet osztályvezetőjét, a Magyar Nyelvjárások Atlasza c. tervmunka intézeti felelőseként végzett kitűnő szervező és irányító munkájáért, valamint az intézet tudományos titkáraként végzett többéves tevékenységéért;

Keleti Istvánnét, a Népzene Kutató Csoport gazdasági vezetőjét, a Nemzetközi Népzenei Tanács 1964. évi budapesti konferenciájának szervezésében és lebonyolításában végzett kiemelkedő munkájáért;

Kovács Zoltánt, a Néprajzi Múzeum Könyvtára vezetőjét, a Magyar Néprajzi Kongresszussal és a szocialista országok vezető néprajztudósainak Budapesten megtartott munkaértekezletével, valamint a moszkvai kongresszus előkészítő munkájával kapcsolatos eredményes, szervező tevékenységéért.

II. Társadalmi-Történeti Tudományok Osztálya

Tihanyi Józsefet, a Filozófiai Intézet tudományos munkatársát, a Filozófiai Szemle szerkesztésében kifejtett eredményes tevékenységéért;

Vigh Józsefnét, a Magyar Közgazdasági Társaság Pénzügyi szakosztályának titkárát, a szakosztály titkári teendőinek kiváló ellátásáért, valamint a szeptemberben megtartott nemzetközi pénzügyi konferencia megszervezésében végzett eredményes közreműködéséért;

*Sági Márton*t, a Közgazdaságtudományi Intézet tudományos titkárát, az intézet belső munkájának szervezésében kifejtett pontos, lelkiismeretes munkájáért;

Becht Katalint és

Dobos Rózsát, a Közgazdaságtudományi Intézet dokumentátorait, az intézet megalakulása óta végzett magas színvonalú fordítói, dokumentátori tevékenységükért, mellyel hasznos segítséget nyújtottak az intézet tudományos tervének teljesítéséhez;

Hanák Pétert, a történettudományok kandidátusát, a Történettudományi Intézet osztályvezetőjét, ez év májusában megrendezett Osztrák—Magyar Monarchia történetével foglalkozó konferencia megszervezésében kifejtett eredményes munkájáért;

Földes Évát, a neveléstudományok doktorát, a Gyógypedagógiai Főiskola tanárát, a Pedagógiai Bizottság titkáráként végzett sokéves lelkiismeretes és eredményes szervező tevékenységéért;

Takács Etel egyetemi adjunktust, a Didaktikai-metodika albizottság titkárát, az albizottság munkájának jó megszervezéséért és eredményes működtetéséért

III. Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya

Vincze Istvánt, a matematikai tudományok kandidátusát, a Matematikai Kutató Intézet igazgatóhelyettesét, igazgatóhelyettesi működéséért, továbbá a statisztikai módszerek terjesztése terén végzett jó munkájáért, valamint az 1964-ben rendezett, a matematikai statisztika ipari alkalmazásával foglalkozó kollokvium sikeres megrendezéséért;

Juvancz Ireneuszt, az orvosi tudományok kandidátusát, a Matematikai Kutató Intézet tudományos osztályvezetőjét, a Biometriai Osztály vezetőjeként végzett irányító és tudományszervező munkájáért, a biometriai módszerek széles körben való terjesztéséért;

Adler Györgyöt, a matematikai tudományok kandidátusát, a Matematikai Kutató Intézet tudományos munkatársát, az intézetben tervfelelősként végzett tudományszervező munkájáért és szép tudományos eredményeiért;

Bognár Jánost, a matematikai tudományok kandidátusát, a Matematikai Kutató Intézet tudományos munkatársát, az intézet külföldi kapcsolatainak elmélyítése érdekében közmegelegedésre végzett lelkiismeretes munkájáért, továbbá az 1964. évi funkcionálanalízis tárgykörű kollokvium sikeres megszervezéséért;

Gyires Bélát, a matematikai tudományok doktorát, a Kossuth Lajos Tudományegyetem Matematikai Intézet tv. egyetemi tanárát, a tanszék tudományos témájába vágó munka eredményes irányításáért, valamint a tanszéknek a debreceni és debrecenkörnyéki üzemekkel való kapcsolatai megszervezéséért;

Nagy Tibort, az ELTE Elméleti Fizikai Intézet tudományos munkatársát, a gyenge áramok SU3-szimmetriájával foglalkozó hézagpótló munkájáért;

Szabó Eleket, a kémiai tudományok kandidátusát, a KFKI tudományos osztályvezetőjét, a hazai uránérczek kémiai feldolgozásával kapcsolatos vizsgálatok terén, elsősorban a szerves oldószeres extrakciós módszerekkel történő uránvegyületek előállításában elért eredményeiért;

Szeidl Bélát, a Csillagvizsgáló Intézet tudományos munkatársát, a Messier 3 gömbhalmazokról szóló nagyszabású, jelentős tudományos eredményeket tartalmazó munkájáért;

Gerlei Ottót, a Napfizikai Obszervatórium tudományos munkatársát és

Horváth Erzsébetet, a Napfizikai Obszervatórium műszaki ügyintézőjét, a napfolt-észlelési program keretében közel hét év óta végzett lelkiismeretes és jó munkájáért.

IV. Agrártudományok Osztálya

Geritsen Vilmost, az Agrárgazdaságtani Kutató Intézet műszaki ügyintézőjét, az intézeti kartográfia megszervezéséért, valamint Magyarország 250-ezres méretarányú alaptérképének, a talajismereti és talajhasznosítási részlet-térképek újszerű követelményeinek megfelelően történő elkészítéséért;

Juhász Györgyöt, az Agrárgazdasági Kutató Intézet tudományos munkatársát, a sertésenyésztési ágazatok költség és jövedelem viszonyainak vizsgálatában elért módszertani és gazdaságpolitikai szempontból egyaránt figyelemreméltó eredményeiért;

Pesti Lászlót, az állatorvostudományok kandidátusát, az Állategészségügyi Kutató Intézet tudományos munkatársát, a gyomor-bélgyulladás keletkezési mechanizmusa vizsgálata terén elért tudományos eredményeiért, valamint a mezőgazdasági vásár rendezésében és előkészítésében kifejtett szervező munkájáért;

Dolinka Bertalant, a mezőgazdasági tudományok kandidátusát, a Mezőgazdasági Kutató Intézet tudományos munkatársát, az 1963—64 telén Vietnamban a reábizott kukoricaszaporítási feladat nehéz körülmények között történő eredményes megoldásáért;

Barabás Zoltánt, a mezőgazdasági tudományok kandidátusát, a Mezőgazdasági Kutató Intézet tudományos munkatársát, a szemes-cirok hibridek előállításában végzett kiemelkedő tudományos munkásságáért;

Bruckner Lajost, a Mezőgazdasági Kutató Intézet mérnökét, a martonvásári intézet parkjának rekonstrukciója és továbbfejlesztése terén végzett kiemelkedő munkájáért;

Kerék Károlyt, a Talajtani és Agrokémiail Kutató Intézet főkönyvelőjét, az 1964. évi Budapesten

megrendezésre került Szódás-Szikes Szimpózium adminisztratív munkáinak szervező és irányító tevékenységéért;

Timár Mátyásné, a Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézet tudományos munkatársát, a szikes-talajokon végbemenő biológiai folyamatok tanulmányozása során elért értékes tudományos eredményeiért;

Orszlányi Istvánt, a mezőgazdasági tudományok kandidátusát, tanszékvezető egyetemi tanárt, a mezőgazdasági üzemek korszerű vízgazdálkodása témakörben végzett nagy jelentőségű kutatómunkájáért, melynek eredményei hasznosíthatók a korszerű mezőgazdasági üzemek gyakorlatában is.

V. Orvosi Tudományok Osztálya

Fornosi Ferencet, az Országos Közegészségügyi Intézet osztályvezetőjét, az Orvosi Tudományok Osztálya külső előadójaként végzett széles körű szakismeretet igénylő kiváló tudányszervezői munkájáért;

Mórik Józsefet, az orvostudományok kandidátusát, az Országos Közegészségügyi Intézet osztályvezetőjét, az Egészségtudományi Bizottság és a Gerontológiai Bizottság keretében kifejtett sokoldalú tudányszervező munkájáért;

Bachhausz Richárdot, az orvostudományok kandidátusát, a Humán Oltóanyagtermelő és Kutató Intézet osztályvezetőjét, a Magyar Mikrobiológiai Társaság titkáráként végzett tudányszervező tevékenységéért, valamint az ez évben megtartott mikrobiológiai kongresszus szervezési munkálataiban való aktív közreműködéséért;

Fedina Lászlót, a Budapesti Orvostudományi Egyetem tanársegédét, az elektrofiziológiai kérdésekkel kapcsolatos figyelemreméltó tudományos eredményeiért, valamint tudányszervezői tevékenységéért;

Magasi Pétert, az orvostudományok kandidátusát, a BOTE Urológiai Klinika adjunktusát, a húgyhólyag záróizomzata funkcionális zavarainak vizsgálata terén elért tudományos eredményeiért, valamint az Akadémián e tárgykörből tartott figyelemreméltó előadásáért;

Kiss A. Ferencet, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Anatómiai Intézetének tanársegédét, az MTA és a Lengyel Tudományos Akadémia tudományos együttműködési tervében szereplő: a csontszövet fiziológiája, különös tekintettel az indukált oszteogenezis kutatásokra c. téma kidolgozásában történő eredményes részvételéért;

dr. Pósalaky Zoltánt, a Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet tudományos munkatársát, az intézet Morfológiai Osztályának megszervezésében és a korszerű morfológiai módszerek lehetőségének megteremtésében végzett kiemelkedő munkájáért, valamint a spermiogenesis hisztiofiziológiájának kutatása terén elért figyelemreméltó eredményeiért;

Papp Miklóst, az orvostudományok kandidátusát, a Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet tudományos főmunkatársát, a Kórélettani Osztály szervezésében és a kísérleti munka feltételeinek megteremtésében végzett lelkiismeretes és igen eredményes munkájáért, valamint a nyirokkeringés vizsgálata terén végzett kutatásainak figyelemreméltó eredményeiért;

Horváth Lajost, a Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet főkönyvelőjét, az intézet gazdasági vezetőjeként az intézet megalakulása óta végzett lelkiismeretes és fáradtságot nem kímélő munkájáért.

VI. Műszaki Tudományok Osztálya

Pócza Jenőt, a fizikai tudományok kandidátusát, a Műszaki Fizikai Kutató Intézet osztályvezetőjét, a fém és félvezető rétegek szerkezetvizsgálata területén felépített szisztematikus kutatásaiért, különös tekintettel a párolgatott rétegszerkezetek kialakulási körülményeinek tisztázása céljából végzett alapvető kutatásaiért;

Somló Jánost, az Automatizálási Kutató Intézet tudományos munkatársát, a nemlineáris szabályozási rendszerek vizsgálatára kidolgozott új számítási módszeréért, mely lehetővé teszi, hogy ezeknek a nehezen számítható, de a gyakorlat szempontjából rendkívül fontos eseteknek a kezelése egyszerű mérnöki módszerekkel történjék;

Bisztricsányi Edét, a műszaki tudományok kandidátusát, tudományos főmunkatársát,

Csomor Dezsőt, az ELTE Geofizikai Tanszék tudományos munkatársát,

Kiss Zoltánt, az ELTE Geofizikai Tanszék tudományos munkatársát,

Bisztricsányi Edénét,
Pacsirszy Lászlónét és

Steiner Magdolnát, mint munkakollektívát, a szeizmológus konferencia tudományos programjának sikeres előkészítéséért, valamint az ülésszak példás technikai lebonyolításáért;

Gerő László kandidátust, építészmérnököt,
Sódor Alajos egyetemi adjunktust,
Sallay Mariann műtörténészt,

K. Nagypál Judit építészmérnököt,
C. Harrach Erzsébet építészmérnököt és

Tóth Melinda művészettörténészt mint munkakollektívát, a Nemzetközi Műemlékvédelmi Konferencia tudományos programjának sikeres előkészítéséért, valamint a konferencia példás technikai lebonyolításáért;

Dávid Jánost, az Építéstudományi Intézet tudományos főmunkatársát és mérnökét, a hosszú évek óta rendkívül aktív és eredményes tudányszervezési munkájáért, amelyet a Lakó- és Középületszerkezeti Szakbizottság titkáráként fejtett ki;

Tatár Jánost, a műszaki tudományok kandidátusát, a Műszaki Tudományok Osztálya külső

előadóját, a Geodéziai-, a Geofizikai-, a Geokémiai-, a Földtani és a Bányászati Bizottság akadémiai külső előadójaként végzett sokoldalú lelkiismeretes tudományszervező munkájáért;

Martos Ferencet, a műszaki tudományok kandidátusát, a Bányászati Kutató Intézet főosztályvezetőjét, a Bányászati Bizottság titkáráként végzett kiemelkedő tudományszervező tevékenységéért.

VII. Kémiai Tudományok Osztálya

Medzihradszky Kálmánt, az ELTE Szerves Kémiai Tanszékének adjunktusát, a VII. Európai Peptidszimposium megszervezésével kapcsolatban végzett kitűnő munkájáért, valamint a peptidkémiai kutatások terén elért figyelemreméltó tudományos eredményeiért, továbbá a KGST keretébe illesztett peptidkémiai kutatások koordinációs munkájában való részvételéért;

Farkas Lorándot, a kémiai tudományok kandidátusát, az MTA Alkaloid Kémiai Kutató Csoport tudományos főmunkatársát, a flavonoidok és flavonoid-glikozidok területén végzett nemzetközileg elismert tudományos eredményeiért, valamint az e tématerületen dolgozó külföldi tudósokkal megteremtett gyümölcsöző kapcsolatok kiépítéséért;

Tüdös Ferencet, a kémiai tudományok kandidátusát, a Központi Kémiai Kutató Intézet tudományos osztályvezetőjét, a Műanyagkémiai Munkabizottság megszervezéséért, mely bizottság vezetésével igen színvonalas és eredményes tevékenységet fejt ki;

Mázor Laszlót, a kémiai tudományok kandidátusát, egyetemi docentet, a szerveskémia analízis területén elért kiemelkedő kutatásaiért, valamint a világirodalomban közzétett szerves minőségi és mennyiségi analitikai módszerek kritikai feldolgozásáért;

Sárkány Györgyöt, a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi docensét, a Vegyipari Munkabizottság létrehozásában, megszervezésében, munkaprogramjának és tevékenységi formájának kidolgozásában végzett széles körű áttekintést, valamint hozzáértést igénylő színvonalas munkájáért;

Kerekes Károlyt, a Központi Kémiai Kutató Intézet gazdasági vezetőjét, az intézet gazdasági és adminisztratív ügyviteli szabályzatának elkészítéséért;

Medzihradszky Kálmánét, az MTA Polipeptid Kémiai Kutató Csoport tudományos munkatársát, a kutatócsoport Mikroanalitikai Laboratóriumának mintaszerű fejlesztéséért, valamint számos tudományos és ipari intézmény mikroanalitikusának a legkorszerűbb eljárásokra történő kiképzéséért;

Király Jánost, a Központi Kémiai Kutató Intézet tudományos munkatársát, aki az intézet megalakulásától fogva adszorpciós kutatással foglalkozik és az adsorbensek és katalizátorok fajlagos felületének, valamint póruseloszlásának vizsgálatára több új kísérleti metodikát vezetett be. E tárgykörből számos közleménye jelent meg.

VIII. Biológiai Tudományok Osztálya

Loksa Imrét, a biológiai tudományok kandidátusát, az ELTE Állatrendszertani Intézet adjunktusát, „A magyarországi karsztbokorerdők talajzoológiája” című munkájáért;

Várterész Vilmost, az orvostudományok kandidátusát, az Országos Sugárbiológiai és Sugár-egészségügyi Intézet igazgatóját, a Sugárbiológia c. kézikönyvéért, valamint a Magyar Biofizikai Társaság 1964. évi III. vándorgyűlésének eredményes megszervezéséért;

Aros Béla egyetemi docent és

Vigh Béla egyetemi tanársegédet, az ependima szekréciók tanulmányozásával kapcsolatban elért tudományos eredményeikért;

Garay Andrást, a biológiai tudományok kandidátusát, a Növény-nemesítési Kutató Intézet tudományos munkatársát és

Sági Ferencet, a Növény-nemesítési Kutató Intézet tudományos munkatársát, valamint

G. Szilvai Margitot, a Növény-nemesítési Kutató Intézet tudományos munkatársát, a fertődi Növény-nemesítési Kutató Intézet új növényéletlani laboratóriumának megszervezéséért és a növényi növekedés élettan néhány alapvető kérdésében elért eredményeikért;

Steimann Henriket, a biológiai tudományok kandidátusát, a TTM Állattár muzeológusát, „A rovatok idegrendszerének anatómiai vizsgálata” c. megjelenés alatt álló kismonografiájáért és a természettudományi ismeretterjesztés vonalán végzett szervező munkájáért.

Pszichológiai Bizottság

Horváth László Gábort, a Pszichológiai Bizottság tagját, a Magyar Pszichológiai Tudományos Társaság Munkalélektani Szekciójának elnökét, a munkalélektan szervezése és gyakorlati alkalmazása terén végzett igen eredményes munkájáért;

Duró Lajost, a Pszichológiai Bizottság tagját, a Pszichológiai TMB Szakbizottságban végzett tevékenységéért, valamint a pszichológiai tudomány fellendítése érdekében Csongrád megyében végzett eredményes munkájáért;

Horányi Bélát, a Pszichológiai Bizottság tagját, a Magyar Pszichológiai Tudományos Társaság Orvosi Klinika Lélektani Szekció elnökét, a Pszichológiai TMB Szakbizottság elnökét, e területen végzett eredményes tudományszervező munkájáért;

Elnökségi Meteorológiai Bizottság

Kéri Menyhért kandidátust, az Országos Meteorológiai Intézet főosztályvezetőhelyettesét, Magyarország csapadék- és hőviszonyairól írt tudományos dolgozataiért, valamint a kecskeméti Agrometeorológiai Konferencia előkészítésében és lebonyolításában végzett jó munkájáért.

Kemper Ervint, a KÖZTI tervező mérnökét, a Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet részére végzett, mind a tudományos kutatómunka, mind az építészeti szempontjából kiváló tervező munkájáért.

A Magyar Tudományos Akadémia elnökségének határozatai

Az MTA Elnöksége 82/1964. számú

h a t á r o z a t a

egyes takarékosági intézkedések megtételéről

(Elnökség, 1964. november 27.)

Nem teljes szöveg

1. Az Elnökség az állami költségen történő újratervezési jótállásokkal kapcsolatban a takarékoság érvényesítése érdekében az alábbiakat határozza.

2. Akadémiai kutatóintézmények (intézetek, kutatócsoportok, laboratóriumok, támogatott intézmények, egyéb költségvetési szervek) és vállalatok állami költségen újratervezési jótállásokat nem fejezhetnek ki. A Magyar Tudományos Akadémiáról ismertetés céljából készült orosz és angol nyelvű kis tájékoztató szétküldése alkalmával jótállásokat kifejező névjegy csatolható. Az akadémiai intézmények a külföldről érkező újratervezési jótállásokért egyszerű formában köszönetet mondhatnak.

3. Az Elnökség felhívja a főtitkárt, hogy az Akadémiai Közletemben és esetleg valamely napilapban tegyen közzé egy rövid kommunikét a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége újratervezési jótállásainak kifejezéséről és 1965. január közepén hasonló nyilatkozatban mondjon köszönetet az érkező jótállásokért.

Budapest, 1964. november 30.

Rusznayk István s. k.,
elnök.

Miniszteri rendeletek és utasítások

A művelődésügyi miniszter 4/1964. (XI. 26.)
MM számú

r e n d e l e t e

a kiadói szerződések és az írói tevékenységgel
kapcsolatos egyes szerződések feltételeiről

A 98/1951. (IV. 21.) MT számú rendeletben, az
1043/1954. (VI. 17.) számú minisztertanácsi hatá-

rozatban, valamint a 10/1957. (II. 24.) Korm. számú rendeletben foglalt felhatalmazás alapján — az Országos Árhivatal elnökével egyetértésben — az alábbiakat rendelem :

I.

Általános rendelkezések

1. §.

(1) E rendelet hatálya az alábbi művekre terjed ki :

- a) szépirodalmi művek,
- b) tudományos és szakmai művek,
- c) ismeretterjesztő művek,
- d) tankönyvek,
- e) fordítások,
- f) lexikonok és szótárak,
- g) zeneművek kiadása,
- h) szabványok kiadása
- i) reklám és propaganda célra készült művek.

(2) A rendelet rendelkezéseit a magyar (devizabelföldi) szerző és a magyar kiadó között létrejövő szerződésekre kell alkalmazni.

(3) A rendelet alkalmazásában kiadó az, aki a művet megrendeli, vagy a már elkészült mű kiadási, illetve a kiadással kapcsolatos felhasználási jogát megszerzi.

(4) Külön rendelkezések vonatkoznak a napilapok és a folyóiratok számára készült írói művekre, valamint a tankönyvet helyettesítő jegyzetekre, oktatási segédletekre és oktatási segédkönyvekre.

2. §.

(1) A kiadói szerződésben meg kell határozni — a szükségesnek mutató egyéb kikötések mellett — a mű terjedelmét, műfaját, a kézirat benyújtásának időpontját és a mű elfogadásának esetében fizetendő jogdíj összegét.

(2) A jogdíjat jövőben megalkotandó mű esetében a rendelet megfelelő mellékletében meghatározott alsó és felső határok között kitűzött alsó és felső határértékben kell megállapítani oly módon, hogy a két határérték között legalább 40% eltérés legyen. (Pl. szépirodalmi eredeti mű után 5000 példányig a jogdíjtáblázat szerint ívenként 1040—2000 forint fizethető; a szerződésben jogdíjként 1200—1680, vagy 1300—1820 Ft stb. jelölhető meg.) A kiadó a mű elfogadásával egyidejűleg köteles a szerzővel közölni, hogy a szerződésben megjelölt határértékek között milyen összegű szerzői jogdíjat fizet. A szerzői jogdíj összegének ily módon történő megállapításánál figyelembe kell venni a mű jelentőségét, színvonalát és a feldolgozás módját. A jogdíjtáblázatban meghatározott díjtétel felső határának 90%-át vagy ennél magasabb szerzői jogdíjat csak kimagasló tartalmú (kidolgozású, szintű stb.) művek esetén szabad megállapítani.

3. §.

Jövőben megalkotandó eredeti mű szerzői jogdíját a kiadó a szerzővel egyetértésben a tervezett ívterjedelem alapján a jelen rendelet mellékleteit képező díjtáblázatban meghatározott díjtételek alkalmazásával, meghatározott összegben is megállapíthatja. Ebben az esetben a szerződésben megállapított jogdíj jár a szerzőnek akkor is, ha a jogdíj megállapításának alapjául szolgáló (tervezett) ívterjedelemtől nagyobb vagy kisebb terjedelmű kéziratot készít, és azt a kiadó elfogadja.

4. §.

(1) A kiadói szerződés megkötése előtt vagy a kiadói szerződésben a kiadó és a szerző írásban megállapodhatnak abban, hogy a kiadó jogosult a magyar nyelven megírt (megírandó) mű magyarországi idegen nyelvű kiadása érdekében eljárni. Ebben a szerződésben meg kell határozni, hogy a kiadó milyen feladatra vállalkozik, milyen nyelveken kívánja a kiadást előkészíteni, továbbá hogy a szerző megbízásából meghatalmazotti minőségben belföldi és közös kiadások érdekében külföldi kiadókkal érintkezésbe léphet, a műből saját költségére fordításokat készíthet, és ezeket az idegen nyelvű kiadásnak a közreműködésével történő megvalósítása érdekében más kiadókkal közölheti, végül meg kell jelölni az időtartamot, amelyre a szerződés vonatkozik. A szerződésben a szerzőnek kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy a kikötött időn belül a mű idegen nyelvű kiadására a kiadó hozzájárulása nélkül sem belföldön, sem külföldön szerződést nem köt.

(2) A szépirodalmi és ismeretterjesztő művek tekintetében az (1) bekezdésben foglalt rendelkezések csak a Magyarországon idegen nyelvű művek kiadásával foglalkozó kiadókra vonatkoznak.

5. §.

(1) A kiadói szerződés időtartamának — a mű elfogadásától számított legfeljebb négy év — lejártá után a művet új kiadásban csak újabb kiadói szerződés alapján szabad megjelentetni. A szerzői jogdíj összegét ilyen esetben is e rendelet szerint kell megállapítani.

(2) Eredeti tudományos, szakmai művek és tankönyvek újabb kiadása esetén az előző bekezdésben foglalt rendelkezéseket azzal a kiegészítéssel kell alkalmazni, hogy a kiadó a kiadási és forgalombahozatali jogért az I. kiadás alkalmával kifizetett jogdíjnak legfeljebb 20%-át az újabb kiadásért járó szerzői jogdíjon felül kifizetheti. Kivételes esetben — ha ezt a mű kiemelkedő jelentősége indokolta teszi — az így kifizetett összeget az I. kiadásért fizethető jogdíj felső határának alapulvétele mellett lehet kiszámítani.

(3) Az új kiadói szerződés a megkötésétől számított újabb legfeljebb négy évre ruhazza át a kiadóra a mű kiadásának és forgalombahozatalának jogát.

Terjedelem és példányszám

6. §.

(1) A szerzői jogdíjat az írói mű szövegterjedelme alapján, szerzői ívenként — verses műveknél soronként —, illetve a rendelet mellékletében meghatározott egyéb egységek alapján kell megállapítani. (Egy szerzői ív 40 000 betűhelyet tartalmaz.)

(2) Írói műben szereplő szövegek (grafikai munkák, ábrák, fényképek és egyéb illusztrációk) után az írói mű szerzőjének csak abban az esetben jár díjazás, ha azok megalkotásában vagy rendelkezésre bocsátásában közreműködik.

(3) Ha a könyv jellege vagy egyéb különleges szempontok miatt (pl. ABC-s könyv, rajzkönyv, zenei tankönyv stb.) a terjedelem szerzői ívekben nem állapítható meg, azt ívenként tizenhat A/5 alakú nyomtatott oldalban kell meghatározni.

(4) Ha a szerzői jogdíj mértéke a példányszámtól függ, és a kiadott példányszám nem kerek ezer, a szerzői jogdíjat a töredék után arányosan kell kiszámítani.

(5) Példányszámhoz igazodó díjazás esetén a jogdíj összegét a ténylegesen kiadott példányszám alapján kell megállapítani. Ha a táblázat alappéldányszámot állapít meg, élő írók művének I. kiadása esetén a jogdíjat az alappéldányszám után kell megállapítani abban az esetben is, ha a ténylegesen kiadott példányok száma ennél kevesebb.

Elfogadás

7. §.

(1) A kiadó a szerződés alapján szolgáltatott kézirat átvételét — az átvétel idejének pontos feltüntetésével — írásban ismeri el. A teljes kézirat átvételétől számított négy hónapon belül írásban köteles nyilatkozni a kézirat elfogadásáról, visszautasításáról vagy esetleges átdolgozás iránti kívánságáról. A nyilatkozat elmulasztása egy tekintet alá esik az elfogadással. Tankönyvek esetén a négyhónapos határidő nem kötelező.

(2) Ha a kézirat bonyolultsága, az anyag terjedelme, természete vagy a lektori vélemények eltérése miatt a kiadó a négyhónapos határidő alatt nem tud nyilatkozni, legkésőbb annak lejártá előtt 30 nappal megállapodhat a szerzővel a határidő meghosszabbításában.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezések irányadók a kiadó kívánságára átdolgozott kézirat elfogadása tekintetében is.

Kézirat, korrektúra

8. §.

(1) A szerző köteles a kéziratot a szerződésben előírt formában és példányszámban a kiadónak átadni. Ennek egy példányát a kiadó változatlan-

formában — a mű megjelenésétől számított hat hónapig köteles megőrizni.

(2) A nem megfelelő formában és példányszám-ban készített kézirat átírásának (leírásának) költségét a kiadó a szerzői jogdíjból levonhatja. A kiadónak erről a szerzőt előzetesen, írásban értesítenie kell.

9. §.

(1) A szerzőnek joga, de egyben kötelessége is a magyar nyelven megjelenő mű nyomdai első (hasáb) levonatának kijavítása (korrektúra) és második (tördelt) levonatának jóváhagyása (imprimatúra), a szerződésben előírt határidőn belül.

(2) Ha a szerző a korrektúrát, illetőleg az imprimatúrát a szerződésben megszabott határidőben nem végzi el, a kiadó jogosult a korrektúrát a szerző költségére elvégeztetni, illetőleg az imprimatúrát megtörténtnek tekinteni.

(3) Ha a szerző a korrektúra során a kézírathoz viszonyítva változtatásokat eszközöl (szerzői korrektúra), az ennek következtében a kiadóra háruló többletköltségnek a mű szedési költsége 10%-át meghaladó részét a szerzői jogdíjból le kell vonni, ez azonban nem lehet több a szerzői jogdíj 15%-ánál.

Előleg

10. §.

A szerzői jogdíjra előleget csak élő szerző részére lehet folyósítani és csak az alábbi művek után :

a) eredeti művek (ideértve a szerző magyarországi kiadvállalat által idegen nyelven kiadott műveit is és az életműszerződésbe felvett műveket),

b) fordítások,

c) átdolgozások, adaptálások,

d) gyűjteményes művek szerkesztése.

11. §.

(1) Az eredeti művek I. kiadása esetén fizethető előleg mértékében és az esedékesség időpontjában a felek állapodnak meg. Az előleg azonban nem haladhatja meg :

a) a szerződés megkötésekor a jogdíj 25%-át,

b) a kézirat átvételekor további 15%-át,

c) a kézirat elfogadásakor további 25%-át.

(2) Az imprimálástól számított 15 napon belül a kifizetett előlegeket további előleggel kell kiegészíteni oly módon, hogy a kiadó a mű megjelenéséig a jogdíj 15%-át köteles visszatartani. Ez utóbbi összeg — az esetleges levonással [9. § (3) bek.] — a mű megjelenésétől számított 30 nap alatt fizetendő ki.

(3) Fordítás I. kiadása esetén előlegként a szerződés megkötésekor legfeljebb a jogdíj 25%-a, a fordítás elfogadásáig az átadott kéziratok arányában legfeljebb további 40% fizethető. A fordítás elfogadásától számított 15 napon belül a kifizetett előlegek a jogdíj 85%-áig kiegészítendők. A hátralékos 15%-ot — a 9. § (3) bekezdésére figyelemmel — a mű megjelenésétől számított 30 nap alatt kell kifizetni.

(4) Ha a mű a kézirat elfogadásától számított egy éven belül nem jelenik meg, az egy év elteltétől számított 15 napon belül a szerzőnek további 20% előleg jár. A fennmaradó jogdíj a mű megjelenésétől számított 30 nap alatt, de legkésőbb a kézirat elfogadásától számított két év elteltével esedékes.

12. §.

A kézirat elfogadása előtt — amennyiben a jogdíjat a szerződés nem határozott összegben állapítja meg — az előlegeket csak a szerződésben a 2. § (2) bekezdése szerint meghatározott alsó határérték alapján szabad számítani.

13. §.

(1) Írói mű új (további) kiadása esetén a kiadó a nyomdába adáskor a szerzői jogdíjra 50% erejéig előleget fizethet.

(2) A kiadói szerződés időtartamának eltelte után megkötött újabb szerződés [5. § (1) bek.] alapján járó díj nem előleg, és az új szerződés megkötésekor teljes összegben esedékes.

(3) Bíráló ellenőrző szerkesztői, lektori tevékenység után járó díjra előleg nem folyósítható. A kikötött díjat az elvégzett munka benyújtását követő 15 napon belül kell kifizetni.

Átdolgozás díja

14. §.

(1) Ha a szerző saját művét a műfaj megváltoztatása nélkül átdolgozza, a további kiadás fejében a rendelet értelmében egyébként járó jogdíjon felül az átdolgozott részért további díj illeti meg. Az átdolgozásért járó díjat a felek az I. kiadás esetén fizethető jogdíj legfeljebb 50%-áig terjedhető összegben az átdolgozás befejezése és annak a kiadó által történt elfogadása után állapítják meg, figyelemmel az átdolgozás mértékére és jelentőségére.

(2) Az előző bekezdésben foglalt korlátozás nem vonatkozik a mű teljesen újonnan írt fejezeteire, illetőleg nagyobb összefüggő új szövegrészeire.

(3) Ha az átdolgozást nem a szerző végzi, az átdolgozó díját az (1) bekezdés szerint kell megállapítani.

(4) Az értelemzavaró vagy helyesírási hibák kiküszöbölése, a megértést elősegítő kisebb változta-

tások, stiláris javítások, adathelyesbítések, rövidítések stb. átdolgozásnak nem tekinthetők. A szerző által végzett ilyen munkáért a korrektúrára megállapított díjazás jár.

15. §.

(1) Írói műnek a 14. § alá nem eső átírása (adaptálás) esetén az adaptálót ívenként — a kiadvány példányszámára való tekintet nélkül — 400—1000 forint illeti meg. (Pl. átírás az ifjúság részére, tudományos mű átírása ismeretterjesztő művé stb.) Az adaptálót a II. kiadás után az első kiadásért fizetett jogdíj 25%-a, minden további kiadásért pedig 10%-a illeti meg.

(2) A 30 000-nél több példányban megjelenő adaptált műre is alkalmazni kell a rendelet 37. §-ának (1) bekezdésében megszabott számítási módot.

A szerződés meghiúsulása

16. §.

(1) Amennyiben a kézirat a szerzőnek fel nem róható okból nem kerül kiadásra:

a) ha a kiadó a szerzőt erről a kézirat elfogadása előtt értesíti, a szerzőnek az általa kimutathatóan elvégzett munkával arányban álló jogdíj,

b) ha a kézirat elfogadása után értesíti, a jogdíj 80%-a,

c) ha a nyomdai levonatok imprimálása után értesíti, a szerződésben kikötött teljes összegű jogdíj jár.

(2) Ha az (1) bekezdés alapján járó jogdíj kifizetésre került, és a művet akár az eredeti kiadó, akár más kiadó a szerződés felbontásától számított négy éven belül kiadja, a kiadás fejében járó szerzői jogdíjból a korábban kifizetett összeget le kell vonni. Négy év eltelte után a korábban kifizetett jogdíjnak csak 50%-a vonható le.

17. §.

(1) Ha a kiadó a szerződés alapján készített művet a szerzőnek kijavítás végett ismételtén visszaadta, és a mű ismételt javítás után sem alkalmas a kiadásra, a szerzőt mérsékelt díjazás illeti, feltevé, hogy eljárása nem volt rosszhiszemű.

(2) Az (1) bekezdés szerint kifizethető díj a szerződésben megállapított alsó határérték 25%-át nem haladhatja meg.

Örökösök

18. §.

(1) A szerző örökösait (jogutódait) a jogdíjtáblázatok szerint csökkentett mértékű jogdíj illeti meg.

(2) A jogdíjtételek alkalmazása szempontjából az örökösök közül az I. csoportba tartoznak a házastárs — ha új házasságot nem kötött —, a szülő és a kiskorú gyermek (kedvezményezett örökösök), a II. csoportba pedig az egyéb örökösök, illetőleg jogutódok (pl. testvér, nagykorú gyermek, más törvényes vagy végrendeleti örökös stb. — nem kedvezményezett örökösök).

II.

Szépirodalmi művek

19. §.

Az eredeti szépirodalmi művek (a továbbiakban: szépirodalmi művek) szerzői jogdíját a rendelet I. számú melléklete tartalmazza.

20. §.

(1) A II. és további kiadások után járó szerzői jogdíj összegét az előző kiadások együttes példányszámának figyelembevételével kell megállapítani. (Pl. ha élő író regényének I. kiadása 5000, II. kiadása 3000, III. kiadása pedig 10 000 példányban jelenik meg, a II. kiadás jogdíja a 6., 7. és 8. ezer példány után járó díjak összege, míg a III. kiadás jogdíja a 9—18. ezer példány után járó díjak összege lesz.)

(2) Élő író szépirodalmi művének kiadása esetén a szerzői jogdíj megállapítása szempontjából a mű 1946. augusztus 1. napja előtti kiadásait nem lehet figyelembe venni.

(3) Ha a mű I. kiadása alkalmával a szerzői jogdíjat a 6. § (5) bekezdése alapján a ténylegesnél magasabb példányszám után állapították meg, a többletet a II. és további kiadásokért járó jogdíjból le kell vonni, akkor is, ha az új kiadást más kiadó vállalat adja ki. (Pl. élő író regénye 4000 példányban jelenik meg I. kiadásban, de a jogdíjat 5000 példány — alappéldányszám — után számítják ki. Ha a II. kiadás további 4000 példányban jelenik meg, az I. kiadás során többletként kifizetett 1000 példányra járó jogdíjat a II. kiadás jogdíjából le kell vonni.)

(4) Ha a további kiadások során a példányszám együttes számítása folytán a szerzőnek jogdíj nem járna, a szerző részére a kiadó az egyébként járó szerzői jogdíj 20%-át fizetheti ki. (Pl. élő magyar író verses kötete az I. kiadásban 1500 példányban jelent meg, a jogdíjat a kiadó 3000 példányig fizette ki. A II. kiadás újabb 1500 példányban jelenik meg. Az együttes számítás folytán a szerzőnek nem járna jogdíj. Ilyen esetben a korábban kifizetett jogdíj 20%-a fizethető ki a II. kiadásért.) Ha az újabb kiadásért járó jogdíj a levonás folytán a 20%-ot nem érné el, azt erre az összegre ki kell egészíteni.

(5) Az író életében megjelenő összegyűjtött versek kiadásánál a korábbi kiadások példányszáma figyelmen kívül marad, s a gyűjteményben kiadott versek fejében a rendelet szerint megállapított jogdíj 50%-a fizetendő ki.

21. §.

(1) Minden olyan mű után, amely előzőleg már könyvalakban megjelent, de a korábbi kiadások példányszáma nem állapítható meg, a szerzői jogdíjat úgy kell kiszámítani, mintha a mű előzőleg 3000 példányban jelent volna meg.

(2) Sorozatban és legalább 10 000 példányban megjelenő mű után, ahol a táblázat alappéldányszámot állapít meg, eddig, egyébként 8000 példányig a rendelet szerint járó jogdíjat, ezen felül 30 000 példányig a rendelet szerint járó jogdíj fele részét, a 30 000 példányon felüli példányokért pedig egyharmad részét kell fizetni. Ha a mű előzőleg már megjelent, az előző kiadások példányszámát a jogdíj kiszámításánál figyelembe kell venni.

(3) Ha valamely eredeti mű az író életében százezer példányt meghaladó példányban kerül kiadásra, százezer példányon felül a jogdíjat úgy kell számítani, mintha új eredeti mű kerülne kiadásra. (Pl. szépirodalmi prózai mű több kiadásban korábban 80 000 példányban megjelent, újabb kiadása 25 000 példány. Ezzel 105 000 példányszámot ért el. A 25 000 példányszámú új kiadásból 5000 példány — amely meghaladja a 100 000-et — új műnek teendőd és ennek megfelelő jogdíj fizetendő.) Ez a rendelkezés csak egy ízben alkalmazható. (Ha pl. a mű példányszáma a 200 000-et meghaladja, abban az esetben változatlanul a jogdíjtáblázat szerint járó szerzői jogdíjat szabad csak kifizetni.)

22. §.

Az állami oktatási intézetekben kötelező olvasmányként elrendelt és ilyen célra szánt kiadásban megjelenő szépirodalmi művek (fordítások) jogdíját a példányszámra tekintet nélkül az alappéldányszám után (fordításoknál az I. kiadás szerint) kell megállapítani. A kötelező olvasmányokra kötött kiadói szerződés egyéb feltételei megegyeznek a tankönyvekre vonatkozóan a rendeletben foglalt szabályozással. A kötelező olvasmányként kiadott mű példányszáma a mű egyéb kiadásainál figyelembe nem vehető.

23. §.

(1) Irodalmi vagy esztétikai tárgyú tanulmányok, irodalmi riportok, irodalomtörténeti tanulmányok díját a *II. számú melléklet B. táblázata* szerint kell megállapítani.

(2) Szépirodalmi művekhez írt előszóért és utószóért a példányszámtól függetlenül ívenként 800—2000 Ft szerzői jogdíj fizethető. Amennyiben a terjedelem egy íven alul marad, a kiadónak jogában áll a végzett munkát értékelve a szerzői jogdíjat legfeljebb 2000 Ft-ban megállapítani.

24. §.

(1) Önálló kötetben kiadásra kerülő és fél szerzői ívnél rövidebb terjedelmű prózai műnél a rendelet szerint járó jogdíjat legfeljebb 1000 forintra fel lehet emelni.

(2) Gyűjteményes művekbe felvett vagy nem önállóan kiadott művek esetében, ha a díjtáblázat szerint a jogdíj 100 forinton alul maradna, a jogdíjat 100 forintban kell megállapítani.

25. §.

Önálló verses kötet I. kiadásáért a rendelet szerint járó jogdíjat — amennyiben a mű jelentősége ezt indokolttá teszi — legfeljebb 5000 forintra, az önmagában önálló kiadványként megjelenő verses műért pedig a rendelet szerint járó jogdíjat legfeljebb 1000 forintra fel lehet emelni

26. §.

(1) A műsorfüzetekben megjelenő irodalmi alkotásokra vonatkozó díjtételek (I. sz. melléklet F. táblázat) szempontjából villámtréfa az a mű, amelynek terjedelme 1—3 oldal, jelenet, színmű, magánzám pedig a 3 oldalt meghaladó terjedelemben megjelenő mű. Villámtréfáknál a jogdíj 150 forintig, jeleneteknél 600 forintig felemelhető akkor, ha a kiszámítás szerint a jogdíj ennél kevesebbet tenne ki.

(2) A műsorfüzetben megjelenő irodalmi műre megállapított díj kifizetésével a műsorfüzet kiadója jogot nyer — akár több kiadásban is — a mű 3000 példányig történő forgalombahozatalára. Ha a műsorfüzet 3000 példányon felül jelenik meg akár I., akár II. kiadásban (összesítve), a többletpéldányszámra tekintet nélkül a szerződés szerinti jogdíj további 65%-a fizetendő. Az ezt követő további kiadásokért ugyancsak példányszámra tekintet nélkül 25% jogdíj jár.

27. §.

(1) A műsorfüzetben megjelenő átdolgozott mű szerzői díja fejében az eredeti műért járó összeg fizetendő. Ha az átdolgozás az eredeti műfajnak megfelelő műfajban történt, az átdolgozót 50%-ban illeti meg a jogdíj. A jogdíj elosztásának arányában a szerző és az átdolgozó eltérő módon is megállapodhatnak.

(2) Az eredeti műfajtól eltérő, más műfajban történő átdolgozás (pl. dramatizálás) esetén az eredeti mű szerzőjét — az átdolgozó és a szerző ellenkező megállapodásának hiányában — 30% jogdíj illeti meg.

III.

Tudományos és szakmai művek

28. §.

(1) Eredeti tudományos és szakmai művek kiadása esetén a rendelet *II. számú mellékletének A. táblázatában* közölt szerzői jogdíjat kell fizetni.

(2) Ha az I. kiadás jogdíját a felső határnál alacsonyabban állapították meg, a kiadó a II. és további kiadások jogdíjának kiszámításánál — indokolt esetben (pl. a mű sikere, színvonala stb.) — az I. kiadásra fizethető magasabb összegből indulhat ki. (Pl. az I. kiadásért ívenként 1000 forintos jogdíjat állapították meg, a II. kiadás 25%-os díjának kiszámításánál magasabb összeg, de legfeljebb 2000 forint vehető alapul.)

(3) Élő szerző művének kiadásánál a kiadások számának megállapítása szempontjából a mű 1946. augusztus 1. napja előtti kiadásait nem lehet figyelembe venni.

(4) Ha a mű szerzőjének életében a kiadási példányszám eléri a 100 000 példányt, az ezt követő újabb kiadás esetén ismét az I. kiadásért járó, majd az ezt követő kiadás esetében a II. kiadásért megállapított díjtételek fizetendők. (Pl. 1600 forintos jogdíj esetében a IV. kiadás 101 000—110 000 példány között 10 000 példányban jelenik meg, ezért 1600 forint fizetendő. Ha ezt követően további kiadásra kerül sor, az 1600 Ft 25%-a, majd ezt követő kiadásoknál 10—10%-a jár.)

29. §.

Ha a mű egy időpontban tankönyvként és szakönyvként is megjelenik, vagy a tankönyv megjelenése után a kiadó azt szakkönyvként is kiadja, vagy már megjelent szakkönyv utóbb tankönyvként is kiadásra kerül, a szakkönyv kiadásáért a tankönyvért, illetve a tankönyv kiadásáért a szakönyvért kifizetett jogdíj 25%-a, ismételt kiadás esetén kiadásonként 10—10%-a fizetendő.

IV.

Ismeretterjesztő művek

30. §.

(1) Az eredeti ismeretterjesztő művek kiadása esetén a rendelet II. számú mellékletének B. táblázatában közölt szerzői jogdíjat kell fizetni.

(2) A rendelet 20—21. §-át, valamint 28. §-ának (2) bekezdését az ismeretterjesztő művekre is alkalmazni kell.

V.

Tankönyvek

31. §.

(1) A tankönyvek jogdíját a rendelet II. számú mellékletének C. táblázata tartalmazza.

(2) A rendelet alkalmazása szempontjából tankönyv az olyan nyomtatott vagy más módon többszörösített írói mű, amelynek állami oktatási intézetben vagy tanfolyamon tankönyvként való használatát az illetékes miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője) elrendelte vagy jóváhagyta.

(3) Tankönyvnek kell tekinteni azokat az egyetemi, főiskolai, akadémiai vagy egyéb oktatási

segédkönyveket is, amelyek használata a hallgatók (tanulók, résztvevők) részére a rendszeres iskolai oktatásban vagy iskolán kívüli tanfolyamokon kötelező.

(4) Abban a kérdésben, hogy valamely művet tankönyvnek kell-e tekinteni, vita esetén az illetékes miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője) dönt.

32. §.

Tankönyv megírására, illetőleg átdolgozására a kiadó csak olyan szerzővel köthet szerződést, akit erre — a kiadó meghallgatásával — az illetékes miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője) kijelölt.

33. §.

A kiadói jog időtartama a kézirat elfogadásától számított négy év; ez alatt a kiadó jogosult a tankönyvből a szerző hozzájárulása és újabb szerzői jogdíj fizetése nélkül több kiadást, a szükséges példányszámban, iskolatípusra való tekintet nélkül megjelentetni.

34. §.

(1) A felsőoktatási tankönyv szerzői jogdíját a vonatkozó mellékletben meghatározott díjtételnél 20%-kal alacsonyabban kell megállapítani, ha a szerző azonos tárgykörben tankönyvet helyettesítő egyetemi, főiskolai vagy akadémiai jegyzetet írt, és a jegyzet megírásáért díjazásban részesült.

(2) Tankönyvbe átvett kisebb versért, prózai műért, zeneműért vagy műfordításért, illetőleg nagyobb mű egyes részeinek közléséért a szerzőt jogdíj nem illeti meg.

(3) Az általános iskolák, valamint a gyógypedagógiai intézmények számára készülő tankönyvi szöveggyűjtemény (olvasókönyv) válogatást is végző szerkesztőjét a válogatott szemelvényekért az eredeti tankönyvre megállapított mérték szerint kell díjazni.

35. §.

Ha a kiadó magyar nyelvű tankönyvet nemzeti-ségi nyelvre fordíttat le, a szerzőt a fordítási jog átengedéséért nyelvenként (fordításonként) a magyar nyelvű tankönyvre kötött első kiadói szerződésben megállapított jogdíj 20%-a illeti meg.

VI.

Fordítások

36. §.

(1) A fordítások díját a rendelet III. számú melléklete tartalmazza.

(2) Ha a fordítás a fordító hibájából stiláris szerkesztésre szorul, ennek költsége a fordító jogdíjából levonható.

A kiadó erről az elhatározásáról a fordítót előzetesen, írásban értesíteni tartozik.

(3) A nyersfordítás díja csak a fordítóval kötött megállapodás alapján vonható le a fordító jogdíjából.

37. §.

(1) Ha a fordítás egy kiadásban 30 000-nél több példányban jelenik meg, a fordítói díj kiszámításánál 30 000 példányt kell I. kiadásnak, további 30 000 példányt II.-nak és folytatólagosan minden további megkezdett 30 000 példányt külön kiadásnak tekinteni. Az így megállapított II. és további kiadásokért a táblázat megfelelő alsó határösszegének 25%-a, illetve 10%-a fizetendő. (Pl. ha egy kiadásban 80 000 példányban jelenik meg a fordítás, ez három kiadásnak felel meg. Prózái fordítás esetén az I. kiadásért a díjtáblázat szerint 320–700 Ft fizethető, a számításbeli II. kiadásért 320 Ft 25%-a fejében 80 Ft, a számításbeli III. kiadásért 32 Ft, tehát a fordítói díj az egy kiadásban 80 000 példányban megjelenő fordításért ívenként 432–812 Ft lehet.)

(2) Élő író fordításaira a 20. § (2) bekezdését, továbbá a 21. § (3) bekezdését, valamint a 28. § (2) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

38. §.

Ha a fordítás díja kifizetést nyert, de a fordítás csak a kiadói szerződés lejárta után, új szerződés alapján kerül kiadásra, a fordítónak a már felvett fordítói díjon felül a fordítás jogának újabb átengedéséért a korábban felvett fordítói díj 20%-áig terjedhető díj fizetendő.

VII.

Lexikonok és szótárak

39. §.

(1) A lexikonok és szótárak jogdíját a rendelet IV. számú melléklete tartalmazza.

(2) Az egy szerzői ívre eső szellemi költségen a főszerkesztő, a szerkesztők, főmunkatársak, munkatársak, lektorok díjának, továbbá a gyűjtés, értelmezés, fonetizálás, utalások, előszerkesztés és hasonló munkálatok, valamint a politikai, ideológiai és szakmai felülvizsgálat díjainak együttes összegét kell érteni.

(3) A díjtáblázatban meghatározott költségösszeg legfeljebb 10%-kal emelhető fel, ha a mű a tervezett ívszámnál nagyobb terjedelemben kerül kiadásra (pl. 50 ívre tervezett lexikon 60 ív-

ben jelenik meg, az egy ívre eső szellemi költség 3630 Ft-ig terjedhet).

(4) A szerzői jogdíj (a főszerkesztőt vagy szerkesztőt, valamint a szócikkek szerzőit megillető jogdíj) levonása után, a díjtáblázatban meghatározott összeget a kiadó a lexikon, illetve szótár végleges kéziratának kialakításához szükséges szellemi munkálatok díjazására fordíthatja.

40. §.

(1) Az értelmező szótárak és a több szakterületet felölelő szemléltető (képes) szótárak egy szerzői ívre eső összes szellemi költsége a magyar–idegennyelvű nagyszótárakra a díjtáblázatban meghatározott összeget nem haladhatja meg.

(2) Ha az illető nyelven Magyarországon 1945 óta még nem jelent meg szótár, a díjtáblázatban meghatározott díj legfeljebb 20%-kal, ha pedig az illető nyelven 1945 előtt sem jelent meg, 40%-kal növelhető. Több nyelvű szótár díját nyelvenként 20%-kal lehet felemelni.

41. §.

(1) A lexikonok és szótárak főszerkesztői, szerkesztői és lektori díjára a kézirat elkészültéig a várható szerzői díj 65%-a erejéig előleg fizethető. A fennmaradó összeg a mű megjelenésétől számított 15 napon belül fizetendő ki.

(2) Az (1) bekezdésben nem említett munkálatok díja a munka elfogadásától számított 15 napon belül esedékes.

42. §.

A lexikonok és szótárak egyes kéziratjai (rész-kéziratok, szócikkek, önállóan elkészített szótári részek stb.) felett a kiadó a kiadási jogot a mű megjelenésének napjától számított legfeljebb négy évre szerzi meg.

VIII.

Zeneművek

43. §.

(1) A zeneművek jogdíjtételeit a rendelet V. számú melléklete tartalmazza.

(2) Ha a kiadó a szerzővel egyetértésben a zeneművet propagandakiadásként hozza forgalomba, a szerzőt jogdíj nem illeti meg, de a kiadó a kiadott példányszám 10%-át, legfeljebb azonban 25 példányt tartozik a szerzőnek díjmentesen átadni. A propaganda kiadás után megjelenő kiadást a jogdíj szempontjából I. kiadásnak kell tekinteni.

IX.

Szabványgyűjtemények

44. §.

(1) A szabványgyűjtemények szerzői jogdíját a rendelet VI. számú melléklete tartalmazza.

(2) Szabványgyűjtemény átdolgozott II. kiadása esetén, az átdolgozott részért szerzői ívenként 90 forint, III. és további kiadások esetén ívenként 75 forint szerzői jogdíj fizetendő. A gyűjteményben szereplő új anyagért, ha a gyűjtemény új szabvánnyal bővül (a korábbi szabványtól eltérő új évszám jelet visel), a díjtáblázat szerint az I. kiadásra megállapított szerzői díjat kell fizetni, a változatlan kiadásban megjelent régi anyagért pedig a II., illetve további kiadásokért megállapított szerzői jogdíj jár.

X.

Lektorai és szerkesztői díjak

45. §.

(1) A lektori és szerkesztői díjakat a rendelet VII. számú melléklete tartalmazza.

(2) Új kiadás esetén — még akkor is, ha a kiadói szerződés tartama már lejárt és új szerződés alapján kerül a mű újabb kiadásra — csak az átdolgozott rész után fizethető szerkesztői díj, egyébként a II. és további kiadások után szerkesztői díj a (3) bekezdésben, valamint a VII. részben meghatározott esetek kivételével nem jár.

(3) Ha a gyűjteményes mű szerkesztője az egyszerű válogatást meghaladó, többletmunkát jelentő tevékenységet végez, több szerző művét egységes szerkezetbe foglalja, esetleg stílusban egybehangolja, a II. kiadás után az I. kiadásért fizetett szerkesztői díj 25%-a, minden további kiadásért pedig 10%-a illeti meg. Ugyanezt a szabályt kell alkalmazni a több szerző által írt tudományos, szakmai vagy ismeretterjesztő művek szerkesztőire.

XI.

Reklám és propaganda célra készült művek

46. §.

(1) A reklám és propaganda célra készült művek jogdíját a rendelet VIII. számú melléklete tartalmazza.

(2) A szerzővel kötött szerződésben meg kell jelölni a 2. §-ban meghatározott általános szerződési feltételeken kívül a mű felhasználási körét is.

(3) Az elfogadott mű a meghatározott felhasználási körön belül a kiadói szerződés időtartama alatt a megrendelő részére biztosítja a mű korlátlan többszörösítési, forgalombahozatali, nyilvános előadási és bármely, a felhasználási körbe tartozó felhasználási jogát. A felhasználási körön kívül történő felhasználás esetében a VIII. számú melléklet megfelelő díjtételét kell többletként kifizetni.

(4) A felhasználás joga a szerzőre visszazáll abban az esetben, ha a megrendelő a művet annak elfogadásától számított egy éven belül nem használta fel.

47. §.

A művet az átadástól számított 60 napon belül kell elbírálni és az elfogadásról a szerzőt írásban értesíteni.

48. §.

A jogdíj teljes összegében az elfogadástól számított 15 nap elteltével esedékes. A megrendelő a megállapodás megkötésekor az abban kikötött jogdíj 20%-át meg nem haladó előleget folyósíthat.

XII.

Vegyes rendelkezések

49. §.

A kiadó a szerzői jogdíjkeretek terhére évenként pályázatokat, pályadíjakat tűzhet ki, továbbá a kiadott legkiemelkedőbb (legsikeresebb) műveket jutalomban részesítheti. A jutalmazás, valamint a pályázat kiírásának részletes szabályait a Kiadói Főigazgatóság vezetője állapítja meg.

50. §.

A Kiadói Főigazgatóság vezetője állapítja meg:

- az egy szerzői ív (40 000 betűhely) kiszámításának módját,
- az írói műben szereplő ábrák (illusztrációk) díjazásának feltételeit és összegét,
- a szerzői korrektúrával kapcsolatos költségek levonásának szabályait,
- magyar szerző művének idegen nyelvű kiadásáért járó díjakat, ha a művet Magyarországon adják ki,
- a rendeletben nem szabályozott és a kiadási tevékenységgel kapcsolatos egyes munkaművelek díját.

51. §.

(1) Ez a rendelet 1965. január hó 1. napján lép hatályba; rendelkezéseit a hatályba lépése előtt megkötött szerződésekre alkalmazni nem lehet, a korábbi szerződések alapján megjelenő II. és további kiadások díját azonban a rendelet szerint kell megállapítani; a díj kiszámításának módját a Kiadói Főigazgatóság vezetője állapítja meg.

(2) A 3/1958. (VI. 14.) MM és a 2/1959. (I. 18.) MM számú rendeletek, továbbá a Kiadói Főigazgatóság vezetőjének 6/1960. KF és 8/1961. KF számú rendelkezései, végül az 1/1961. KF számú határozat II/6—12. pontjai hatályukat veszítik.

Aczél György s. k.,
a művelődésügyi miniszter
első helyettese.

I. számú melléklet a 4/1964. (XI. 26.) M M számú rendelethez

SZÉPIRODALMI MŰVEK

I/A. táblázat

E táblázat szerint kell díjazni a regényeket, novellákat, elbeszéléseket és prózai színműveket.

Példányszám	Élő író	Ö r ö k ö s ö k	
		I.	II.
		<i>Egy szerzői év jogdíja Ft</i>	
5000 példányig (alappéldányszám)	1040—2000	750	450
5001— 6 000 példány	240— 300	175	90
6001—10 000 példányig (1000 példányonként)	200— 250	125	90
10 001—20 000 példányig (1000 példányonként)	120— 160	100	40
20 001-től (1000 példányonként)	80— 120	75	20

I/B. táblázat

E táblázat szerint kell díjazni a gyermek- és ifjúsági regényeket, elbeszéléseket, meséket és prózai színműveket.

Példányszám	Élő író	Ö r ö k ö s ö k	
		I.	II.
		<i>Egy szerzői év jogdíja Ft</i>	
10 000 példányig (alappéldányszám)	1040—2000	750	450
10 001—20 000-ig (1000 példányonként)	100— 150	80	40
20 001-től (1000 példányonként)	50— 80	60	25

I/C. táblázat

E táblázat szerint kell díjazni azokat a műveket, melyeknek nagy példányszámát az olvasóréteg indokolja, így különösen szépirodalmi jellegű útleírásokat, útikalauzokat, kalandregényeket, riport-regényeket, regényes életrajzokat.

Példányszám	Élő író	Ö r ö k ö s ö k	
		I.	II.
		<i>Egy szerzői év jogdíja Ft</i>	
15 000 példányig (alappéldányszám)	1040—2000	750	450
15 001—20 000-ig (1000 példányonként)	80— 120	60	50
20 001—25 000-ig (1000 példányonként)	50— 100	50	40
25 001-től (1000 példányonként)	30— 80	30	15

I/D. táblázat

E táblázat szerint kell díjazni a lírai és elbeszélő költeményeket, valamint verses színműveket.

Példányszám	Élő író	Ö r ö k ö s ö k	
		I.	II.
		<i>Egy sor szerzői jogdíja Ft</i>	
3 000 példányig (alappéldányszám)	6—12	3,—	1,50
3 001— 5 000 példányig (1000 példányonként)	1— 1,80	,80	0,60
5 001—10 000 példányig (1000 példányonként)	0,70— 1,30	0,60	0,40
10 001—20 000 példányig (1000 példányonként)	0,50— 1,—	0,40	0,30
20 001-től (1000 példányonként)	0,40— 0,80	0,30	0,20

I/E. táblázat

E táblázat szerint kell díjazni a gyermekverseket.

Példányszám	Élő író	Ö r ö k ö s ö k	
		I.	II.
		<i>Egy sor szerzői jogdíja Ft</i>	
15 000 példányig (alappéldányszám)	4 — 12	6	4
15 001—25 000 példányig (1000 példányonként)	0,40— 1	0,30	0,20
25 001-től (1000 példányonként)	0,20—0,50	0,20	0,10

I/F. táblázat

E táblázat szerint kell díjazni a műsorfüzetekben megjelenő irodalmi alkotásokat.

M ű f a j	1800 „n” szerzői jogdíja Ft
Villámtréfák, jelenetek, színművek, magánszámok	70—100
Bábdarabok	70—120

Megjegyzések az I/F. táblázathoz:

1. Rendezői utasítás szerzői díja a mű után kifizetett szerzői díj 10—20%-a.
2. Az I. csoportba tartozó örökösöket a táblázat szerint járó jogdíj 50%-a, a II. csoportba tartozó örökösöket pedig 30%-a illeti meg.

II. számú melléklet a 4/1964. (XI. 26.) MM számú rendelethez

TUDOMÁNYOS, SZAKMAI ÉS ISMERETTERJESZTŐ MŰVEK, TANKÖNYVEK

II/A. táblázat

Tudományos és szakmai művek

M ű f a j	Egy szerzői ív jogdíja példányszámtól függetlenül Ft
Eredeti tudományos, szakmai mű I. kiadása	600—2000
Tudományos jellegű magyarázó jegyzet a feldolgozott mű egyes ívei után ívenként 25,— Ft, de legfeljebb a magyarázó jegyzet terjedelmét figyelembe véve ívenként	600—1200
Szövegmagyarázó jegyzet (lábjegyzet vagy a kötet végén összegyűjtött jegyzet) adatonként 3,— Ft, legfeljebb azonban a magyarázó jegyzet terjedelmét figyelembe véve ívenként	400— 600
Név- és tárgymutató a feldolgozott mű egyes ívei után ívenként 25,— Ft, de legfeljebb a kidolgozott név- és tárgymutató után ívenként	800
Jogszabálygyűjtemény jegyzetei, a jegyzet terjedelmét figyelembe véve ívenként	400
Jogszabálygyűjtemény közzététele ívenként	120— 400
Tudományos jellegű szövegkritikai munkák, katalógusok, gyűjteményismertetések, gyűjteményes munkákba, dokumentációs anyagokba felvett szövegrészek	200— 500
Bibliográfiai kiadványok idegen nyelvű anyag összeállításánál adatonként 5.— Ft, magyar anyag összeállításánál adatonként 3,— Ft, de legfeljebb ívenként	800

Megjegyzések a II/A. táblázathoz:

1. A II. kiadás után az I. kiadásért fizetett jogdíj 25%-a, minden további kiadásért pedig 10%-a jár.
2. Szövegmagyarázó jegyzet, név- és tárgymutató után a II. és további kiadásokért külön díj nem fizethető.
3. Az I. csoportba tartozó örökösöket a táblázat szerint járó jogdíj 50%-a, a II. csoportba tartozó örökösöket pedig 30%-a illeti meg.

II/B. táblázat

Ismeretterjesztő művek

Példányszám	Egy szerzői év jogdíja, Ft
10 000 példányig (alappéldányszám)	600—2000
10 001—20 000 példányig (1000 példányonként)	40— 100
20 001-től (1000 példányonként)	30— 80

Megjegyzés a II/B. táblázathoz:

Az I. csoportba tartozó örökösöket a táblázat szerint járó jogdíj 50%-a, a II. csoportba tartozó örökösöket pedig 30%-a illeti meg.

II/C. táblázat

Tankönyvek

Műfaj	Egy szerzői év jogdíja Ft
Magyar vagy nemzetiségi nyelven írt eredeti tankönyv	600—2000
Útmutatók, segédkönyvek, tananyagbeosztások	600—1200
Tankönyvben először kiadásra kerülő	
a) versek, szakaszonként	200— 300
b) prózai szemelvények szabvány gépelt oldalanként	200— 500
c) zeneművek kottasoranként	150— 300
d) műfordítások, szabvány gépelt oldalanként	100— 200
Tankönyvi szöveggyűjtemény válogatása, szerkesztése és magyarázó jegyzetekkel ellátása (a három munkafeladat együttesen)	200— 500
Idegen irodalmi tankönyvi szöveggyűjtemény válogatása, szerkesztése és magyarázó jegyzetekkel ellátása (a három munkafeladat együttesen)	500— 750
Magyar nyelvű eredeti tankönyv szerkesztése	60— 150
Nemzetiségi nyelvű eredeti tankönyv szerkesztése	100— 200
Ellenőrző szerkesztés (kontraredigálás)	80— 250
Általános iskolai, középiskolai, szakiskolai és ipari tanulmányi tankönyv szakmai bírálata (lektorálása)	50— 100
Egyetemi, főiskolai és akadémiai tankönyv szakmai bírálata (lektorálása)	80— 160
Véleményező bírálat	20— 50
de kötetenként legfeljebb	700
Tankönyvtematika bírálati díja	150— 300
Új tanterv alapján készülő tankönyv bírálati díja	
a) ha a munkaközösség 3—5 főből áll	150— 200
b) ha a munkaközösség 5 tagnál több főből áll	200— 300

Megjegyzések a II/C. táblázathoz:

1. A jogdíjat a példányszámra tekintet nélkül kell megállapítani.
2. A II. és további kiadásokért négy éven belül jogdíj nem fizethető, négy év után a II. kiadás jogdíja az I. kiadásért fizetett jogdíj 25%-a, a további kiadások jogdíja pedig 10%.
3. Az I. csoportba tartozó örökösöket a táblázat szerint járó jogdíj 50%-a, a II. csoportba tartozó örökösöket pedig 30%-a illeti meg.
4. Szerkesztési, ellenőrző szerkesztési, szakmai bírálati, véleményező bírálati, tankönyvtematikai bírálati díj a II. és további kiadások után nem fizethető.

III. számú melléklet a 4/1964. (XI. 26.) MM számú rendelethez

FORDÍTÁSOK

III/A. táblázat

Prózai művek fordítása

M ű f a j	Egy szerzői ív jogdíja Ft
Idegen nyelvről magyar nyelvre I. kiadás	320— 700
Magyar nyelvről idegen nyelvre I. kiadás	500— 900
Idegen nyelvről idegen nyelvre I. kiadás	700— 1100

Megjegyzések a III/A. táblázathoz:

1. A jogdíjat — a 37. § (1) bekezdésében említett kivétellel — a példányszámra tekintet nélkül kell megállapítani.
2. A II. kiadás után az I. kiadásért fizetett jogdíj 25%-át, minden további kiadásért pedig 10%-át kell fizetni.
3. Prózai színművek fordítása, valamint a Magyarországon kevésbé ismert nyelvekből vagy nyelvekre történő fordítás esetén a táblázat díjtételeit 30%-kal fel lehet emelni.
4. Az I. csoportba tartozó örökösöket a táblázat szerint járó jogdíj 50%-a, a II. csoportba tartozó örökösöket pedig 30%-a illeti meg.

III/B. táblázat

Versfordítások és verses színművek fordítása

	Egy sor szerzői jogdíja Ft		
	Élő fordító	Ö r ö k ö s ö k I.	II.
a) Fordítás idegenből magyar nyelvre:			
2000 sort meg nem haladó szöveg, I. kiadás	5— 8	3	2
2000 sort meghaladó szöveg, I. kiadás	3— 5	2	1
b) Fordítás magyarról idegen nyelvre:			
2000 sort meg nem haladó szöveg, I. kiadás	8— 12	6	4
2000 sort meghaladó szöveg, I. kiadás	5— 8	4	2

Megjegyzések a III/B. táblázathoz:

1. A jogdíjat — a 37. § (1) bekezdésében említett kivétellel — a példányszámra tekintet nélkül kell megállapítani.
2. A II. kiadás után az I. kiadásért fizetett jogdíj 25%-át, minden további kiadásért pedig 10%-át kell fizetni.
3. Magyarországon kevésbé ismert nyelvekből vagy nyelvekre történő fordítás esetén a táblázat díjtételeit 30%-kal fel lehet emelni.

III/C. táblázat

Nyersfordítások díja

M ű f a j	Ft
Prózai szöveg, idegenből magyarra, ívenként	120— 200
Verses művek, idegenből magyarra, soronként	0,80— 1,50
Prózai szöveg, magyarról idegen nyelvre, ívenként	200— 300
Verses művek, magyarról idegen nyelvre, soronként	1,20— 3

Megjegyzések a III/C. táblázathoz:

1. A díjat példányszámra tekintet nélkül kell megállapítani.
2. A II. és további kiadások után díj nem jár.
3. Magyarországon kevésbé ismert nyelvből vagy nyelvre történő nyersfordítás esetén a táblázat tételeit 30%-kal fel kell emelni.

IV. számú melléklet a 4/1964. (XI. 26.) MM számú rendelethez

LEXIKON ÉS SZÓTÁR

M ű f a j	Egy szerzői ívre eső összes szellemi költség Ft
Lexikon	
50 szerzői ívre tervezett	3300
nagyobb terjedelemre tervezett	3900
Nagyszótár (50 szerzői ív felett)	
idegen—magyar nyelvű	3600
magyar—idegen nyelvű	3900
Kéziszótár (30—50 szerzői ív)	
idegen—magyar nyelvű	3300
magyar—idegen nyelvű	3600
Kisszótár (25—30 szerzői ív)	
idegen—magyar nyelvű	3000
magyar—idegen nyelvű	3300

25 ívnél kisebb terjedelmű szótár szópáronként 1,20—1,80

Megjegyzések a IV. táblázathoz:

1. A jogdíjat példányszámra tekintet nélkül kell megállapítani.

2. Lexikonok szócikkeinek szerzőjét, valamint a szótár szerkesztőjét szerzői ívenként a fenti kereteken belül 800—2000 Ft jogdíj illeti meg.

Idegen nyelvű lexikonok kiadásánál az egy ívre meghatározott költségösszegek a fordítási, valamint az idegen nyelvű kiadással kapcsolatos lektori költségekkel növelhetők.

A gépelési (másolási) költségeket a szellemi költségeken felül, külön önköltségi tényezőként kell figyelembe venni.

3. Lexikon II. kiadása után az I. kiadásért kifizetett díj 10%-a, a III. és további kiadásokért pedig 5%-a jár. Változatlan lenyomat esetében újabb szerzői díj nem fizethető.

Szótár II. kiadása után a szerződésben megállapított jogdíj 25%-a, a III. és további kiadások esetén 10%-a fizetendő.

4. Az I. csoportba sorolt örökösöket az élő szerző részére megállapítható díj 50%-a, a II. csoportba tartozó örökösöket pedig 30%-a illeti meg.

V. számú melléklet a 4/1964. (XI. 26.) MM számú rendelethez

ZENEMŰVEK

V/A. táblázat

Komoly zenei művek

M ű f a j	I. kiadás jogdíja	
	Zene	Szöveg
1. Instrumentális művek:		
a) Zenekari és versenyművek (partitúra)		
nagy terjedelmű	6 000— 8 000	
közepes terjedelmű	4 000— 6 000	
kisebb terjedelmű	4 000	
b) Kamarazeneművek (partitúra és szólamanyag)		
nagy terjedelmű	3 500— 5 000	
közepes terjedelmű	2 000— 3 500	
kisebb terjedelmű	2 000	
c) Hangszeres darabok (kísérettel, továbbá kíséret nélküli hangszerszólók, valamint duók)		
nagy terjedelmű	2 000— 3 000	
közepes terjedelmű	1 000— 2 000	
kisebb terjedelmű	1 000	
2. Vokális művek:		
a) Opera (partitúra)		
teljes estét betöltő	15 000—20 000	5 000—7500
egy óránál hosszabb	10 000—15 000	3000—5000
kisopera	10 000	3000
b) Vokális művek zenekísérettel (partitúra)		
oratórium, nagyméretű kantáta	6 000— 8 000	2000—3000
közepes méretű kantáta, nagyméretű vagy nagyobb zenekari dalciklus	4 000— 6 000	1000—2000
kisebb méretű kantáta, közepes méretű kórusmű, kisebb zenekari dalciklus	2 000— 4 000	500—1000
c) Vokális művek kamarazenekari kísérettel, kamarakantáták, kórusok, dalciklusok (partitúra)		
nagy terjedelmű	3 500— 5 000	1500—2000
közepes terjedelmű	2 000— 3 500	1000—1500
kisebb terjedelmű	1 000— 2 500	500—1000

Műfaj	I. kiadás jogdíja	
	Zene	Ft Szöveg
d) Kórusművek, kísérettel vagy a capella (legfeljebb 1000 példány számít egy kiadásnak)		
nagy terjedelmű	2000—3000	1000—1500
közepes terjedelmű	1500—2000	750—1000
kisebb terjedelmű	1000—1500	500—750
kis terjedelmű	500—1000	250—500
e) Kórusdal (tömegdal, ifjúsági dal), egy mű (legfeljebb 500 példány számít egy kiadásnak)	500—1000	250—500
f) Dalok (zongora kísérettel, duettek)		
nagy terjedelmű dalciklus	2000—3000	1000—1500
közepes terjedelmű dalciklus	1000—2000	500—1000
kisebb terjedelmű dalciklus	500—1000	250—500
egy dal vagy kis ciklus	500	250

Megjegyzések az V/A. táblázat 1. és 2. alatti tételeihez:

1. nagy terjedelmű mű: 120 partitúrafejnél több
közepes terjedelmű mű: 75—120 partitúrafej
kisebb terjedelmű mű: 30—75 partitúrafej
kisterjedelmű mű: 30 partitúrafejnél kevesebb
1 partitúrafej = 1 zenemű-sor (nem egy kotta fej)
2. Kamarazeneműveknél és hangszeres daraboknál a táblázatban meghatározott díj a partitúra és a szólamanyag díját magában foglalja. Más műfajban a szólamanyagért a partitúra díjának 20%-a fizetendő.
3. A zongorakivonatért a partitúra díjának 60%-a fizetendő.

3. Zeneiskolák a főtárgytanításhoz:

a terjedelemtől függetlenül (legfeljebb 5000 példány számít egy kiadásnak) zongoraiskolák, hegedűiskolák	10 000—15 000
egyéb vonósiskolák, fúvósiskolák, egyéb (harmónium, ütő, hárfá stb.) iskolák	8 000—12 000

4. Zeneoktatást szolgáló kiadványok, darabgyűjtemények (egy ív 16 oldallal számítva)

1 íves mű	2 000—3 000
2 íves mű	3 000—5 000
3—4 íves mű	4 000—7 000
5—6 íves mű	8 000—9 000
7—8 íves mű	6 000—11 000
9—10 íves mű	7 000—13 000
11 íves, vagy nagyobb terjedelmű mű	8 000—15 000

5. Zeneoktatási kísérleti kiadványok, egy ív

500

Megjegyzések az V/A. táblázathoz:

1. A II. kiadás jogdíja az I. kiadásért fizetett összeg 65%-a
a III. kiadás jogdíja az I. kiadásért fizetett összeg 50%-a
a IV. kiadás jogdíja az I. kiadásért fizetett összeg 40%-a
az V. és további kiadások jogdíja az I. kiadásért fizetett összeg 30%-a.
2. Ha az I. kiadás nem éri el a táblázat 2/d), 2/e), illetve 3. tételében az egy kiadásra meghatározott legmagasabb példányszámot, a táblázat szerint járó teljes jogdíjat ki kell fizetni, azonban II. kiadás esetében az arra megállapított díjból az I. kiadás példányszám-különbözetére eső arányos részt le kell vonni.
3. Ha a zenemű szövege már nem áll szerzői jogi védelem alatt, a zeneszerzőnek a szövegíró megillető jogdíj nem fizethető ki.
4. Az I. csoportba tartozó örökösöket a táblázat szerint járó jogdíj 50%-a, a II. csoportba tartozó örökösöket pedig 25%-a illeti meg.

V/B. táblázat

Könnyűzenei művek

M ű f a j	I. kiadás jogdíja Ft Zene és szöveg együttesen
1. Könnyűzenei iskolák (harmonika, jazz-dob, szaxofon stb.)	3 000—6 000
2. <i>Eredeti jogvédett magyar művek, továbbá szerzői gyűjteményes kiadványok</i> (jogvédett operett, szerzői album, melyben zongorakísérettel vagy zongorakivonatban jelennek meg az egyes számok)	800
3. <i>Gyűjteményes kiadványok</i> (melyekben a számok zongorakísérettel vagy akkordjelzéssel és prímstimmal, vagy zongorakivonatban jelennek meg), az összes szerzőknek együttesen	
5 000 példányig	8 000
10 000 példányig	15 000
10 000-et meghaladó példányszám esetén	20 000

Megjegyzések az V/B. táblázat 2—3. alatti tételéhez:

1. Ellenkező kikötés hiányában a zeneszerzőt és a szövegírókat a szerzői jogdíj 50—50%-a illeti meg.

2. Ha a táblázat 3. tételében megjelölt mű I. kiadása nem éri el az 5000 példányt, a táblázat szerint járó teljes jogdíjat ki kell fizetni, azonban II. kiadás esetében az arra megállapított díjból az I. kiadás példányszámkülönbözetére eső arányos részt le kell vonni.

4. *Külföldi zeneszámok:*

- a) zeneszerző: a külföldi kiadóval való megegyezés szerint
b) szövegíró-fordító: az eredeti szöveg esetén jogdíj 50%-a

5. *Táncdal gyűjtemények:*

- egy táncdal, sláger zenéje 200 Ft,
egy táncdal, sláger szövege 200 Ft,
külföldi mű esetén a már kiadott szövegfordítás díja, kiadásonként 50 Ft.

Megjegyzések az V/B. táblázathoz:

1. A II. kiadás jogdíja az I. kiadásért fizetett összeg 50%-a,
a III. kiadás jogdíja az I. kiadásért fizetett összeg 40%-a,
a IV. kiadás jogdíja az I. kiadásért fizetett összeg 30%-a,
az V. és további kiadások jogdíja az I. kiadásért fizetett összeg 20%-a,

2. Az I. csoportba tartozó örökösöket a táblázat szerint járó jogdíj 50%-a, a II. csoportba tartozó örökösöket pedig 25%-a illeti meg.

V/C. táblázat

Zeneművek feldolgozása, közreadása

Mű f a j	I. kiadás díja Ft
1. Alkotó tevékenységet nem igénylő közreadás, közlés	
2 oldalig	100— 200
4 oldalig	200— 300
8 oldalig	300— 400
16 oldalig	400— 500
32 oldalig	600— 800
48 oldalig	800—1000
64 oldalig	1000—1200
64 oldal felett	1200—2000
2. Szalonzenekari, tánczenekari, hangszerelések, fúvószenekari hangszerezések, zongorakivonatok készítése, népdalharmonizálások	
a) szalonzenekari hangszerelés (2—3 perces időtartamú 1 mű)	600— 800
b) tánczenekari (7—8 szólam)	600
c) fúvószenekari (induló-trióval)	800—1000
d) zongorakivonat partitúrából oldalanként	40— 50
e) zongorakivonat táncszám harmonizálás	80— 150
f) népdal, népies műdal vagy tömegdal harmonizálás	40— 100
g) hangszerelés szerkesztés (harmonika, gitár stb.) számonként	100— 150
h) megjelent népdalok válogatása darabonként	30— 50

Megjegyzések az V/C. táblázathoz:

1. Tudományos jellegű (összevegű vagy korszerű) közreadásért continuobasszus kidolgozásért, hangszerelésért átdolgozásért, népdalfeldolgozásért (amely önálló zeneszerzői alkotásnak nem tekinthető) mindenkor a feldolgozott műért járó jogdíj 40—60%-a fizetendő ki együttesen a zeneszerzőnek és a feldolgozónak (átírónak).

2. Pedagógiai tevékenységet igénylő szerkesztésért, összeállításért és közreadásért (frazéálás, pedagógiai útmutatók, magyarázatok) az eredeti mű jogdíjának 25—50%-a fizetendő.

3. Ha egyes népdalgyűjtemények szerzői jogi védelem alatt álló műveket is tartalmaznak, úgy az ezekért, valamint a gyűjtemény szerkesztéséért kifizetésre kerülő díjak a bolti eladási ár 15%-át nem haladhatják meg. A díjat példányszámra tekintet nélkül kell megállapítani.

A második és további kiadásokért díj nem fizethető.

V/D. táblázat

Szövegfordítások

Mű f a j	I. kiadás jogdíja Ft
1. Zenemű idegen nyelvű szövegének magyarra fordítása	
a) dalonként	100— 250
b) hosszabb összefüggő műnél soronként	6
2. Zenemű magyar szövegének idegen nyelvre fordítása zenéhez soronként	
	10— 12
3. Operaszövegek könyvek	
a) egész estét betöltő operaszöveg	2000—4000
b) rövidebb (1—2) felvonásos operaszöveg	1000—2500

Megjegyzések az V/D. táblázathoz:

1. A jogdíjat példányszámra tekintet nélkül kell megállapítani.

2. Magyar szerző által megzenésített magyar mű fordításáért a fordítónak a vokális művek szövegrészének fordításáért az eredeti szöveg után járó díj 50%-a fizetendő.

3. Szerzői jogi oltalom alatt nem álló fordítások átdolgozásáért az e táblázatban foglalt díjak 50%-a fizethető ki.

4. A II. kiadás jogdíja az I. kiadásért fizetett összeg 25%-a. A III. és további kiadások jogdíja az I. kiadásért fizetett összeg 10%-a.

5. Az I. csoportba sorolt örökösöket az élő szerző részére megállapítható díj 50%-a, a II. csoportba tartozó örökösöket pedig 30%-a illeti meg.

VI. számú melléklet a 4/1964. (XI. 26.) MM számú rendelethez**Szabványgyűjtemények**

Műfaj	Egy szerzői ív jogdíja, Ft
Szabványgyűjtemény I. kiadás	260
Lektorálás	20—50

Megjegyzések a VI. sz. táblázathoz:

1. A jogdíjat példányszámra tekintet nélkül kell megállapítani.
2. A II. kiadás után a jogdíj 25%-a, további kiadások után 10%-a fizetendő szerzői jogdíj címén.
3. Az I. csoportba sorolt örökösöket az élő szerző részére megállapítható díj 50%-a, a II. csoportba tartozó örökösöket pedig 30%-a illeti meg.

VII. számú melléklet a 4/1964. (XI. 26.) M M számú rendelethez**Lektori és szerkesztői díjak**

Művelet	Egy szerzői ív díja, I. kiadás Ft
Stiláris szerkesztés (szépirodalmi és ismeretterjesztő művek fordításánál kerül alkalmazásra, ha a fordítás stiláris szerkesztésre szorul)	60—150
Tudományos, szakmai és ismeretterjesztő művek szerkesztése	100—200
Ellenőrző szerkesztés (kontraredigálás), a fordított szöveget a szöveg-hűség szempontjából ellenőrzi, megjelöli és kijavítja a hibákat, hiányosságokat stb.	60—225
Magyar prózai szöveg idegen nyelvű fordításának nyelvi lektorálása	300—350
Magyar verses szöveg idegen nyelvű verses fordításának lektorálása soronként	3— 4
Idegen nyelvű prózai szöveg más idegen nyelvű fordításának nyelvi, szakmai és politikai lektorálása (a három munkaművelet együttesen)	350—450
Szakmai, politikai, ideológiai lektorálás szépirodalmi műveknél (egy-egy művek felülvizsgálata a szakirodalom és a legújabb tudományos eredmények alapján, javaslattevés és állásfoglalás a kiadás szempontjából, egyes esetekben politikai és ideológiai lektorálás és véleményadás)	10— 50
Képes, szöveges gyermekkiadványok lektorálása	30—100
Szakmai és tudományos, ismeretterjesztő művek szakmai lektorálása (eredeti műnek vagy fordítások kéziratának a tematika arányainak és helyes feldolgozásának, a teljes anyag szakmailag helyes voltának minden részletre kiterjedő ellenőrzése a tudomány vagy a szakma mindenkori korszerű helyzetének alapján)	60—120
Amennyiben az előbbieken kívül a lektor feladatához tartozik a kéziratban előforduló hibák, hiányosságok megjelölése, javaslattevés ezek kiküszöbölésére, a szerzővel, fordítóval, a kiadó szerkesztőségével történő megbeszélések alapján ezek kijavíttatása, valamint a mű kiadhatóságával kapcsolatos állásfoglalás	80—200
Véleményező lektorálás szépirodalmi műveknél (egy-egy már megjelent művek előzetes általános elbírálása a kiadás szempontjából)	10— 25

M ű v e l e t

Egy szerzői ív díja, I. kiadás
Ft

Szakmai, tudományos és ismeretterjesztő műveknél véleményező lektorálás (egy-egy már megjelent művek, kéziratok előzetes felülvizsgálata a szakirodalom és legújabb tudományos állásfoglalás alapján javaslat-tétel és állásfoglalás a kiadás szempontjából)	20—50
Antológiák válogatása és szerkesztése (a két munkafeladat együttesen)	200—500
Ha az antológia válogatása és szerkesztése elkülönül, egy-egy munkafeladatért	100—350
Több szerzős tudományos és szakmai művek szerkesztése (a helyes tematikai arányok kialakítása, az egyes szerzők munkájának összehangolása, az egyes részek, fejezetek koordinálása, a mű szakmai, terminológiai és stílári egységének biztosítása, attól függően, hogy a szerkesztő a mű tartalmának, arányainak kialakításában milyen munkát fejt ki), valamint egy szerző művének a kiadó által megadott szempontok és irányelvek szerinti rövidítése	100—375

Megjegyzések a VII. sz. táblázathoz:

1. A díjat példányszámra tekintet nélkül kell megállapítani.
2. Képes szöveges gyermekkiadványok lektorálási díja, ha a mű terjedelme az egy ívet meg nem haladja 50—200.— Ft.
3. Szakmai és tudományos, ismeretterjesztő művek kéziratának több lektorral történő lektoráltatása esetén az egy szerzői ívre összesen kifizetett díj az 500,— forintot nem haladhatja meg.
4. Ha az antológia válogatási és szerkesztési munkáit más-más személy végzi, úgy az egy szerzői ívre eső együttesen kifizetett díj az 500,— forintot nem haladhatja meg.
5. A második és további kiadások után — a 45. § (3) bekezdésében említett kivétellel — díj nem jár.

VIII. számú melléklet a 4/1964. (XI. 26.) MM számú rendelethez

Reklám és propaganda célra készült művek

M ű f a j

Ft

1. Villámtréfák, jelenetek, kis színdarabok, bábdarabok:	
a) 5 percig	400—800
b) 10 percig	500—1500
c) 15 percig	1200—2000
d) 30 percig	1700—2800
e) 30 percen felül	2500—4000
Verses daraboknál + 20%	
2. Dalszöveg	400—1000
3. Zene:	
a) dalszöveghez	600—1500
b) jelenethez	400—1200
4. Komponált zene reklámfilmhez:	
a) 2 percig	600—1500
b) 5 percig	1200—2200
c) 5 percen felül	1800—3000
5. Reklámmusika hangszerelése	300—500
6. Reklámdal zenei lektorálása	100—300
7. Zenei összeállítás meglévő anyagból:	
a) 1 percig	40—100
b) 1—5 percig	80—300
c) 5—10 percig	200—500
d) 10 percen felül	400—800

M ű f a j	Ft
8. Kérdezz-felelek játék (Quiz) propaganda jellegű kérdések bedolgozásával:	
a) 10 percig	100— 400
b) 10 percen felül	250— 500
9. Keretjáték propaganda jellegű előadáshoz összekötő szöveggel, cselekménnyel, szereplőkkel és műsorösszeállítás szerzői utasításokkal:	
a) 30 percig	400—1000
b) 45 percig	600—1500
c) 60 percig	800—2000
d) 60 percen felül	1200—2500
Amennyiben a keretjáték eredeti betétszámokat, pl. Quiz-játékot, dalszöveget is tartalmaz, ezek külön díjazhatók a vonatkozó díjtételek alapján.	
10. Csak összekötőszöveg írása:	
a) 10 percig	100— 350
b) 10 percen felül	250— 500
11. Ötletes reklámszöveg soronként és témánként 5 sorig	50— 100
12. Ötletes sajtóhirdetés, plakátszöveg 5 sorig	50— 200
13. Általános reklámszöveg (szabvány gépelt oldal)	
a) 2 oldalig, oldalanként	75— 150
b) 10 oldalig, oldalanként	75— 120
c) 22 oldalig, oldalanként	50— 100
d) 22 oldalon felül	40— 80
14. Propaganda célú műszaki, idegenforgalmi leírás, szakmai szöveg, használati utasítás:	
a) 1 szerzői ívig	40— 80
b) 1 szerzői íven felül	25— 60
15. Rádió-, magno- és hanglemez:	
a) ötletes reklámszöveg 1 percig	50— 100
b) hangra bontott ötletes, játékos szöveg:	
1 percig	50— 150
5 percig	150— 350
15 percig	300— 800
30 percig	500—1000
30 percen felül	700—2000
A kategóriákon belül az elbírálásnál figyelembe kell venni a szöveg és zene arányát, esetleg a szerző közreműködését a zenei anyag kiválógatásánál.	
16. Árjegyzék összeállítása, műszaki, idegenforgalmi stb. adatok rendszerezésére kapott anyag alapján, gépelt oldalanként	10— 20
17. Rádió-, hanglemez-, magnó műsorszerkesztés:	
a) 10 percig	100— 300
b) 20 percig	200— 400
c) 30 percig	250— 500
d) 30 percen felül	350— 700
18. Szerkesztés, nyomdai előkészítés nélkül, szerzői ívenként:	
a) 1 szerzői ívet meg nem haladó műnél	100— 200
b) nagyobb terjedelmű műnél	80— 150
19. Véleményező lektorálás szerzői ívenként:	
a) 1 szerzői ívet meg nem haladó műnél	30— 100
b) nagyobb terjedelmű műnél szerzői ívenként	10— 25
A kifizethető díj legmagasabb összege 500 Ft lehet, nagyobb terjedelmű műnél a minimálisan kifizetendő díj 200 Ft.	

M ú f a j	Ft
20. Szakmai lektorálás (a hibák kijavításával) szerzői ívenként	60— 120
21. Korrektúra szerzői ívenként	20
22. Idegen nyelvű korrektúra, szabvány gépelt oldalanként	2
23. Idegen nyelvű szöveg ellenőrző szerkesztése (kontraredigálás) szerzői ívenként	60— 225
24. Reklámkiadványokhoz:	
a) képgyűjtés, felhasznált képenként (legfeljebb azonban 600 Ft)	3— 5
b) képszerkesztés nyomdai ívenként	80— 150
25. Versek, soronként	5— 10
26. Élc, ötlet	50— 200
27. Ötletes jelmondat, országos propaganda céljaira	300—1000
28. Reklámötlet, újszerű propagandatevékenység bevezetésére, árucikk, gyártmány (márka) vagy vállalat elnevezésére	300—1200
29. Rejtvény (pl. keresztrejtvény)	100— 450

Megjegyzések a VIII. sz. mellékletéhez:

1. A díjtételek alkalmazásánál 30 soros 1800 betűhelyes oldalakat, 40 000 betűhelyes szerzői íveket kell mindenkor számításba venni.

2. A 9. pontban meghatározott időtartamok az egész előadásra vonatkoznak. A keretjátékba illesztett eredeti betétszámok az erre meghatározott díjjal külön díjazhatók.

3. A 15. pontban felsorolt díjtételek megállapításánál figyelembe kell venni a szöveg és zene arányát, a szerzőnek a zenei anyag kiválogatásánál történt közreműködését.

4. A 19. pontban meghatározott véleményező lektorálási díjak legmagasabb összege 500,— Ft.

Közlemény

A Magyar Tudományos Akadémia főtítkára
minden kedden 13—15 óráig — bármilyen termé-
szetű ügyben — fogadóórát tart.

Elnökségi Titkárság.

INDEX : 25.105

AKADÉMIAI KÖZLÖNY, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja. Megjelenik rendszerint havonta kétszer. — A szerkesztésért felelős : a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségi Titkárságának vezetője.

Kiadja: az Akadémiai Kiadó, Budapest V., Alkotmány u. 21. — Felelős: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója — 700 példány

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható: az Akadémiai Kiadónál, Budapest V., Alkotmány u. 21. telefon: 111-010, MNB egyszámlaszám: 46., csekkbefizetési számla: 05 915 111-46; az Akadémiai Könyvesboltban, Budapest V., Váci u. 22. telefon: 185-612; a Posta Központi Hírlap Irodánál, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számla: egyéni 61257, közületi 61066
Évi előfizetési díj 48,— Ft

64.59999 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György
